

"Potenciālais projektu pieteicēju pieprasījums pēc finanšu atbalsta uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā"

PĒTĪJUMA GALA ZIŅOJUMS

Iepirkuma identifikācijas Nr. FM 2007/ERAF-5.2.3.-3

Pētījuma pasūtītājs:

Latvijas Republikas Finanšu ministrija

Pētījuma veicējs:

SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”

RĪGA, 2007

SATURS

PASKAIDROJUMI	5
KOPSAVILKUMS	6
SUMMARY	9
IEVADS	13
1. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJAS APRAKSTS	14
1.1. Pētījuma mērķi	14
1.2. Pētījuma uzdevumi.....	14
1.3. Pētījuma mērķa grupas, to plānotie un sasniegtie izlašu apjomi	14
1.4. Pētījuma mērķa grupu plānotie un sasniegtie izlašu apjomi.....	15
1.5. Datu ievākšanas metodes un to realizācija	16
1.6. Pētījuma instrumentārijs.....	17
1.7. Pētījuma kvalitātes nodrošināšana.....	17
1.8. Pētījuma datu vispārināšana.....	19
2. LATVIJAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDES RAKSTUROJUMS – AKTIVITĀŠU REALIZĀCIJAS KONTEKSTUĀLAIS IETVARIS	21
3. GALVENIE KOMERCSABIEDRĪBU IEINTERESĒTĪBAS SAŅEMT ES FINANŠU ATBALSTU 2007. - 2013. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ RĀDĪTĀJI	24
3.1. Kopējie komercsabiedrību ieinteresētības rādītāji.....	24
Kopējais finanšu atbalsta saņemšanā ieinteresēto komercsabiedrību un NVO īpatsvars	24
Finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanā neieinteresēto komercsabiedrību raksturojums.....	25
Galvenie iemesli, kādēļ komercsabiedrības nav ieinteresētas iesniegt projektus	27
Finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanā ieinteresēto komercsabiedrību raksturojums.....	28
3.2. Komercsabiedrību ieinteresētības rādītāji sadalījumā pa aktivitātēm – vispārējs pārskats	35
3.3. NVO ieinteresētības rādītāji sadalījumā pa aktivitātēm	40
4. DETALIZĒTI KOMERCSABIEDRĪBU IEINTERESĒTĪBAS SAŅEMT ES FINANŠU ATBALSTU 2007. - 2013. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ RĀDĪTĀJI	41
2.1.2.1.1.apakšaktivitāte. Kompetences centri.....	41
Informācija par aktivitāti	41
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	42
Aktivitātes novērtējums.....	47
2.1.2.1.2.apakšaktivitāte. Tehnoloģiju pārnese (Augstskolu un zinātnisko institūtu pētniecisko rezultātu komercializācijas veicināšana)	49
Informācija par aktivitāti	49

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	51
Aktivitātes novērtējums.....	55
2.1.2.2.apakšaktivitāte. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde (Ieguldījumi jaunu produktu izstrādē)	56
Informācija par aktivitāti	56
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	59
Aktivitātes novērtējums.....	64
2.3.1.1.aktivitāte. Ārējo tirgu apgūšana (Ārvalstu izstāžu un semināru apmeklējumi, tiešās vizītes).....	66
Informācija par aktivitāti	66
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	67
Aktivitātes novērtējums.....	71
2.3.2.2.aktivitāte. Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās (Sākotnējie ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei komercdarbības paplašināšanai).....	72
Informācija par aktivitāti	72
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	74
Aktivitātes novērtējums.....	78
2.3.2.3.aktivitāte. Klasteru programma (Sadarbības veidošana un kopīgu projektu īstenošana nozares ietvaros)	79
Informācija par aktivitāti	79
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	81
Aktivitātes novērtējums.....	85
2.3.2.4.aktivitāte. Augstas pievienotās vērtības investīcijas (Sākotnējie ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei komercdarbības paplašināšanai)	86
Informācija par aktivitāti	86
ES fondi 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	88
Aktivitātes novērtējums.....	93
1.3.1.1.1.apakšaktivitāte. Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai (Ieguldījumi darbinieku kvalifikācijas celšanai vispārējās un specifiskās apmācībās)	93
Informācija par aktivitāti	93
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	96
Aktivitātes novērtējums.....	101
1.3.1.1.2.apakšaktivitāte. Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai	101
Informācija par aktivitāti	101
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	102

Aktivitātes novērtējums.....	107
1.3.1.8.aktivitāte. Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos	107
Informācija par aktivitāti	107
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	108
Aktivitātes novērtējums.....	112
1.3.1.9.aktivitāte. Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste.....	112
Informācija par aktivitāti	112
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums.....	113
Aktivitātes novērtējums.....	118
5. AKTIVITĀŠU PIEEJAMĀ FINANSĒJUMA APJOMA SAMĒROJUMS AR POTENCIĀLO PROJEKTU PIETEICĒJU SKAITU UN PIEPRASĪJUMU PĒC FINANŠU ATBALSTA.....	119
6. FAKTORI KOMERCSABIEDRĪBU IEINTERESĒTĪBAS IESPĒJAMAJĀM IZMAIŅĀM	123
7. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI.....	124
PIELIKUMI.....	127
Pielikums Nr. 1 – Respondentu rekrutācijas anketa (latviešu valodā)	
Pielikums Nr. 2 – Respondentu rekrutācijas anketa (krievu valodā)	
Pielikums Nr. 3 – Respondentu aptaujas anketa	
Pielikums Nr. 4 – Aktivitāšu apraksts (pielikums aptaujas anketai)	
Pielikums Nr. 5 – Intervēto ekspertu saraksts	
Pielikums Nr. 6 – Komercsabiedrībām uzdoto jautājumu saraksts	

PASKAIDROJUMI

SAĪSINĀJUMI:

CSP – Centrālā statistikas pārvalde
EM – Ekonomikas ministrija
ES – Eiropas Savienība
ĪAT – ģpaši atbalstāmās teritorijas
KC – kompetences centrs
LIAA – Latvijas Investīcijas un attīstības aģentūra
LR – Latvijas Republika
MVK – mazās un vidējās komercsabiedrības
NVO – nevalstiskā organizācija
TPK – tehnoloģiju pārnese kontaktpunkts
TPC – tehnoloģiju pārnese centrs
UR – Uzņēmumu reģistrs

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS UN DATU AVOTI:

Komercdarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007. – 2013. gadam rīcības plāns (aptināties Ministru kabinetā 2007. gada 26. jūnijā)
Ministru Kabineta noteikumu projekts „Kārtība, kādā piešķir Eiropas Savienības atbalstu Tehnoloģiju pārnese kontaktpunktu izveidei un darbības uzturēšanai”
Ministru Kabineta noteikumu projekts "Kārtība, kādā piešķir Eiropas Savienības atbalstu ieguldījumiem attīstībā ģpaši atbalstāmajās teritorijās"
Darbības programma “Uzņēmējdarbība un inovācijas” (2007.gada jūlija versija)
Darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (2007.gada oktobra versija)
Darbības programma “Cilvēkresursi un nodarbinātība” (31.01.2007. versija)
Darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums (2007.gada oktobra versija)
Nacionālais attīstības plāns 2007. - 2013. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2006. gada 4. jūlija noteikumiem Nr. 564 „Noteikumi par Latvijas nacionālo attīstības plānu 2007. - 2013. gadam”)
Latvijas nacionālā Lisabonas programma 2005. - 2008. gadam (aptipināta ar Ministra kabineta 2005. gada 19. oktobra rīkojumu Nr. 684 „par Latvijas nacionālo Lisabonas programmu 2005. - 2008. gadam”)
Valsts stratēģiskais ietvardokuments (MK apstiprināts 23.10.2007.)
Latvijas eksporta veicināšanas programmu 2005. - 2009. gadam (MK apstiprināts 2004. gada 12. oktobrī)
2006. gada 9. maija noteikumi Nr. 381 “Noteikumi par atbalsta sniegšanas nosacījumiem mazajām un vidējām komercsabiedrībām un partneriem dalģbai starptautiskās izstādēs un tirdzniecģbas misģjās”

www.liaa.gov.lv

www.em.gov.lv

www.innovation.lv

www.nva.gov.lv

www.esflatvija.lv

PĒTģJUMA TERMINI:

Reģions

Rģga – Rģgas pilsēta

Pierģga – Jūrmala, Limbaģi un Limbaģu rajons, Ogre un Ogres rajons, Rģgas rajons, Tukums un Tukuma rajons

Vidzeme – Alģksne un Alģksnes rajons, Cģsis un Cģsu rajons, Gulbene un Gulbenes rajons, Madona un Madonas rajons, Valka un Valkas rajons, Valmiera un Valmieras rajons

Kurzeme – Kuldģga un Kuldģgas rajons, Liepģja un Liepģjas rajons, Saldus un Saldus rajons, Talsi un Talsu rajons, Ventspils un Ventspils rajons

Zemģale – Aizkraukle un Aizkraukles rajons, Bauska un Bauskas rajons, Dobeģe un Dobeģes rajons, Jelģgava un Jelģgavas rajons, Jģkabpils un Jģkabpils rajons

Latģale – Balvi un Balvu rajons, Daugavpils un Daugavpils rajons, Krāslava un Krāslavas rajons, Ludza un Ludzas rajons, Preģģi un Preģģu rajons, Rģzekne un Rģzeknes rajons

KOPSAVILKUMS

Pētījuma „Potenciālais projektu pieteicēju pieprasījums pēc finanšu atbalsta uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ES struktūrfondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā” vispārīgais mērķis ir noteikt ES struktūrfondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālo finanšu pieprasījuma apjomu. Lai realizētu šo mērķi, pētījuma ietvaros izstrādāts un realizēts pētījums par ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā komercsabiedrību iespējamo interesi par finanšu pieprasījumiem paredzētajās uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs. Pētījumā analizēti pieprasījumu raksturojošie rādītāji: kopējais potenciālo interesentu skaits par katru aktivitāti, katras aktivitātes potenciālā finanšu pieprasījuma apjoms, potenciālais komercsabiedrību līdzfinansējuma apjoms, projektu iesniegšanas laika periods, kā arī aktivitāšu pieprasījuma daļījums pa tautsaimniecības nozarēm un reģioniem.

Lai nodrošinātu Lisabonas stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu un tuvinātos ES vidējiem labklājības rādītājiem, ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā ES finansiālais atbalsts tiek plānots virzīt arī zinātnes, inovācijas un uzņēmējdarbības attīstībai, veicinot pētniecības attīstību un tehnoloģiju pārnesi, sekmējot praktiskas ievirzes pētījumus, atbalstot jaunu uzņēmumu veidošanos un atvieglojot finanšu resursu pieejamību. Pamatā ES fondu atbalstītās aktivitātes atbilst Latvijas stratēģiskajām attīstības nostādņēm, kas ir noteiktas valsts attīstības dokumentos – Nacionālajā attīstības plānā 2007.-2013.gadam, Latvijas nacionālā Lisabonas programmā 2005-2008.gadam, Latvijas stratēģiskajā ietvardokumentā.

Salīdzinot ar iepriekšējo ES struktūrfondu ieviešanas periodu (2004.-2006.gads) komercsabiedrību interese par ES fondu uzņēmējdarbības un inovācijām atbalstošām aktivitātēm ir augusi (īpaši inovāciju jomā), bet, analizējot detalizētāk gatavību īstenot projektus šajās aktivitātēs, var secināt, ka tikai daļa no šiem interesentiem atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumos noteiktajām prasībām, līdz ar to arī samazinās to interesentu skaits, kas reāli varētu iesniegt projektus šajās aktivitātēs, kā arī lielākajā daļā aktivitāšu varētu netikt apgūts viss piešķirtais finansējums.

Samērā zemu skaitu interesentu, kas būtu gatavi īstenot projektus uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs, varētu skaidrot ar nestabilo ekonomisko vidi Latvijā, kas komercsabiedrībām liek būt piesardzīgām plānojot investīcijas projektu īstenošanai un izvēloties tās aktivitātes, kur publiskā līdzfinansējuma atbalsta intensitāte ir augstāka, līdz ar to privātais finansējums ir nepieciešamas mazāks. Kā arī samērā zemu gatavību īstenot projektus uzņēmējdarbības un inovāciju jomā varētu skaidrot ar to, ka komercsabiedrības šobrīd tikai virspusēji iedzīlīnās šo projektu īstenošanā, proti, tiek atbalstīts valdības noteiktais uzņēmējdarbības attīstības virziens, tiek izrādīta interese par inovatīvu komercdarbību, bet reāli netiek apdomāts, kādi resursi ir nepieciešami šādu projektu īstenošanai.

Analizējot aktivitāšu ieviešanas nosacījumus var secināt, ka patreizējos apstākļos šie nosacījumi vairāk piemēroti lielākām komercsabiedrībām, kurām ir pieejami vairāk brīvie līdzekļi investīcijām. Līdztekus jāatzīmē, ka Latvijā lielākā daļa komercsabiedrību ir mikro un mazie, pat vidējo komersantu skaits nav tik liels, līdz ar to pēc iespējas būtu nepieciešams pārskatīt to aktivitāšu ieviešanas nosacījumus, kuru mērķa grupa ir MVK, atbilstoši to interesei un izteiktajam iespējamam atbalsta apjomam un intensitātei.

Iespējams būtu arī jāpārskata uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēm piešķirtā finansējuma sadalījumu, sabalansējot to starp komercsabiedrību interesi un gatavību īstenot projektus un valsts noteiktām prioritātēm un plānoto finansējumu, lai nodrošinātu sekmīgu ES fondu finansējuma apguvi. Proti, tajās aktivitātēs, kurās komercsabiedrību gatavība īstenot projektus ir zema, varētu pārdalīt finansējumu tām aktivitātēm, kurās interese ir lielāka un kurām iespējams pieprasījums pārsniegs piedāvāto finansējuma apjomu.

Lai sekmētu aktivitāšu ieviešanu, būtu nepieciešams izstrādāt konkrēto aktivitāšu komunikācijas stratēģijas, tādējādi veicinot aktivitātes popularizēšanu un iespējami efektīvāk nodrošinot mērķauditorijas izpratni par aktivitātes mērķi un nosacījumiem. Kā arī būtu nepieciešams sniegt ne tikai informatīvu, bet arī reālu palīdzību komersantiem projektu izstrādes stadijā, lai nodrošinātu kvalitatīvu projektu iesniegumu izstrādi.

Ņemot vērā to, ka reģionos uzņēmējdarbība nav tik attīstīta kā lielajās pilsētās, būtu nepieciešams veikt proaktīvāku darbību attiecībā uz reģionu iesaisti ES fondu apgūšanā. Viens no risinājumiem būtu sniegt atbalsta intensitāti reģionālā griezumā un iespējams arī tautsaimniecības nozaru griezumā, pakārtojot to reģionu griezumam, proti, nosakot kādas nozares būtu prioritāras konkrētajos reģionos. Kā arī iespējams veicināt kompetenču centru vai klasteru izveidi nevis kādā no lielajām pilsētām, bet gan kādā pagasta teritorijā, tādējādi veicinot tā reģiona, rajona komercdarbības attīstību.

Pētījuma rezultātos tiek atspoguļots, ka komercsabiedrības neplāno projektus iesniegt vēlāk par 2009., 2010.gadu. Šie rādītāji norāda, ka komercsabiedrības neplāno savu darbību ilgtermiņā, ko varētu skaidrot ar ekonomisko situāciju Latvijā, kad strauji pieaug inflācija, pastāv ekonomiskā nestabilitāte. Līdz ar to būtu nepieciešams veikt plānveida ekonomiskās vides sakārtošanu, radot pārliecību komercsabiedrībām par to projektu sekmīgumu un ilgtermiņa plānošanas nozīmīgumu.

Lai nodrošinātu visu uzņēmējdarbības un inovāciju atbalstošo aktivitāšu mērķu sasniegšanu, vērtējot projektu iesniegumus, ir jāpievērš uzmanība projektu ilgtermiņa nozīmīgumam, lai tā rezultāti sekmētu valsts tautsaimniecības attīstību un lai nodrošinātu to, ka sniegtais atbalsts kaut kādā veidā neveicina brīvās konkurences nosacījumu neievērošanu.

Nevalstiskā sektora zemo interesi par uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēm varētu skaidrot ar resursu trūkumu – gan finanšu, gan cilvēku, gan laika. Ņemot vērā šī sektora nozīmīgumu, būtu nepieciešams īstenot atbalsta formas, lai sekmētu NVO iesaistīšanos šo aktivitāšu īstenošanā.

Kopumā vērtējot iespējamo ES struktūrfondu atbalstošo uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu ietekmi uz Latvijas uzņēmējdarbības vidi, var secināt - ja aktivitāšu ietvaros tiks atbalstīti tie projekti, kas sekmē aktivitātes mērķa sasniegšanu un sniedz ieguldījumu tautsaimniecības attīstībai ilgtermiņā, tad šīs aktivitātes veicinās uzņēmējdarbības attīstību un inovāciju ieviešanu komersantu ikdienas darbā, tādējādi nostiprinot Latvijas uzņēmējdarbības vidi.

SUMMARY

The general objective of the research “The potential project applicants’ demand for financial support under the EU Structural Funds entrepreneurship and innovation activities for the programming period 2007 – 2013” is to determine the potential demand for financial support under EU Structural Funds for programming period 2007-2013. In order to meet the objective, a research regarding the applicants’ potential interest in demand for financing allocated under EU Structural Funds entrepreneurship and innovation activities has been developed and carried out for the programming period 2007-2013. The research comprises an analysis of the following demand indicators: total quantity of applicants for the available financing allocated for each activity, potential amount in terms of demand for financing under each activity, potential amount of co-financing from the businesses, submission period of applications, as well as breakdown of the potential demand sectors and regions.

In order to meet the objectives under the Lisbon Strategy and in order to reach the EU’s average indicators of welfare, the financial support under the EU Funds for the programming period 2007 – 2013 is planned to be allocated inter alia to the development of science, innovations and entrepreneurship, thus promoting development of research, transfer of technologies, fostering applied studies, supporting establishment of new businesses and promoting easier access to financial resources. In general the activities supported under the EU Funds are in line with the Latvia’s strategic development objectives set forth in the national development documents, namely, the National Development plan 2007-2013, the Latvian National Lisbon Agenda 2005-2008 and the Latvian Strategic Reference Framework.

In comparison with the previous implementation period for the EU Structural Funds (2004-2006), the demand for the EU Funds allocated for the activities supporting entrepreneurship and innovations has increased (especially in the field of innovation), however, more detailed analysis in terms of readiness to implement the projects falling within these activities shows that only a part of the potential applicants meet the activity implementation requirements, therefore, the quantity of eligible applicants that would be able to submit projects for the activities is substantially reduced, besides, most of the activities are likely to fail in terms of absorption of the allocated financing to the full extent.

The relatively low level of demand for projects under the activities for entrepreneurship and innovation could be explained with the unstable economical environment in Latvia leading to a cautious approach towards planning of investments in projects and fostering participation in activities with higher proportion of public co-financing that requires less investments from private sector. In addition, the relatively low level of readiness to implement

projects relating to entrepreneurship and innovation could be explained by the fact that the businesses currently show rather superficial approach to implementation of the projects i.e. they support the direction of entrepreneurship's development adopted by the government, they show interest in innovative entrepreneurship, however, there is a lack of understanding what resources are required in order to implement such projects.

When analysing the activity implementation requirements against the businesses' interest and readiness to implement the projects, one can conclude that in the current situation the requirements are better suited for large businesses having greater amount of available resources to be invested. Besides, it must be noted that most of the Latvian companies are micro and small businesses, even the quantity of medium-sized companies is not large, therefore, it would be advisable to review the implementation requirements for the activities aimed at small and medium-sized businesses in order to promote their participation by means of adjusting the amount and intensity of the potential support.

Probably it would also be advisable to review the distribution of financing allocated to entrepreneurship and innovation activities in order to balance it between the businesses' interest and readiness to implement the projects and the government's priorities and the planned financing, thus ensuring successful absorption of financing from the EU Funds. In other words, in the activities with a low level of businesses' readiness to implement projects, it would be advisable to redistribute the financing to the activities where the level of demand is higher and where the demand is likely to exceed the amount of the allocated financing.

Currently only 19% of the Latvian business are innovative¹. The percentage is very low when compared with other EU Memberstates. When asked about the role of innovation in their operations and what they expect from the public sector in order to develop innovations, the majority of the surveyed entrepreneurs pointed out that there is a lack of explanatory information about innovations, different measures and possibilities. Although the role of innovative entrepreneurship is increasingly emphasized in the public space, the information is not freely accessible to all the target audience and the information lacks explanations. In order to ensure that the information reaches as many entrepreneurs as possible, it would be necessary to promote the availability of explanatory information, especially in the regions, where entrepreneurship is less developed than in Riga and its surrounding area. It must be emphasized that also information about the state-of-the-art technologies, researches and inventions tend to reach regions with certain delay, therefore also the responsiveness and reaction to new trends is at a lower level and subject to certain delays.

¹ Source: www.em.gov.lv (12.11.2007.)

When analyzing the potential quantity of applicants where the demand for a certain activity substantially exceeds the quantity of businesses meeting the conditions relating to the amount and intensity of support for the activity's implementation, one can conclude that not all the potential applicants show in-depth understanding of the implementation requirements, especially in the initial stages. Also in this case measures of explanatory nature would be required, providing information about the possibilities to receive support. Special attention should be paid to explanatory measures and provision of information to the target audience currently showing low level of interest about the available support, and it would be necessary to find ways of attract businesses that currently are reluctant to draft projects aimed at receiving the EU support. It would be necessary to identify the target groups that currently receive little or none information, including information made available in the public space and to find ways of delivering the information in a more efficient manner.

In order to support the implementation of activities, it would be necessary to develop communication strategies for particular activities, thus promoting the activities as such and ensuring more efficient understanding in the target audience about the aims and conditions of the activities. Besides, it would be advisable to provide not only information but also practical support to the entrepreneurs, especially in the project drafting stage, thus contributing to improved quality of the submitted project applications.

Taking into account the fact that entrepreneurship in the regions is not as developed as in the largest cities, it would be necessary to adopt a more proactive approach towards involvement of regions in the absorption of the EU Funds. One of the solutions would be to provide the intensity of support by regions and, probably, also by sectors that are subordinated to regional distribution, i.e. to determine what sectors should be assigned the status of priority in particular regions. In addition, it would be possible to promote development of competence centres or clusters in rural municipalities rather than in large cities, thus fostering the development of entrepreneurship in the respective area and region.

The results of the research show that businesses are not planning on submitting projects later than by 2009-2010. It indicates that the businesses are reluctant to plan their operation from the long-term perspective, which could be explained by the economical situation in Latvia, where the inflation is rapidly increasing and the economy is not stable. Therefore, it would be necessary to implement planned measures aimed at improving the economical environment, thus contributing to businesses' confidence in successful implementation of projects and promoting the role of long-term planning.

In order to ensure that all the aims under entrepreneurship and innovation activities are met, during evaluation of the submitted projects it would be necessary to focus on the role of each project in terms of long-term

benefits, ensuring that the results are likely to contribute to the development of national economy, as well as ensuring that the support is not intervening with the principles of free competition.

The low level of interest in entrepreneurship and innovation activities from the non-governmental sector could be explained by the lack of financial, human and time resources. Taking into account the important role of this sector, it would be necessary to implement support measures aimed at promoting the involvement of NGOs in implementation of the activities.

In general, when assessing the potential impact of the entrepreneurship and innovation activities supported by the EU Structural Funds on Latvia's business environment, one can conclude that in case support is provided to the projects that contribute to the successful implementation of the activity objective and contribute to the long-term development of economy, the activities will promote the development of entrepreneurship and introduction of innovations in businesses' daily operations, thus strengthening business environment in Latvia.

IEVADS

Pētījuma „Potenciālais projektu pieteicēju pieprasījums pēc finanšu atbalsta uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ES struktūrfondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā” vispārīgais mērķis ir noteikt ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālo finanšu pieprasījuma apjomu paredzētajās uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs. Lai realizētu šo mērķi, pētījuma ietvaros tiek realizētas vairākas aktivitātes – pirmkārt, tiek analizēti ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda finanšu apguves rezultāti uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs, otrkārt, izstrādāts un realizēts pētījums par ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda iespējamo interesi par finanšu pieprasījumiem minētajās aktivitātēs.

Pētījuma gala ziņojumā iekļauta pētījuma gaitā iegūto datu analīze. Ziņojumā sniegts pārskats par kopējo komercsabiedrību ieinteresētību iesniegt projektus finanšu atbalsta iegūšanai, kā arī sniegta detalizēta analīze par katras ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātes potenciālo pieprasījumu un tā raksturojumu: katras aktivitātes potenciālā finanšu pieprasījuma apjoms, potenciālais komercsabiedrību līdzfinansējuma apjoms, projektu iesniegšanas laika periods, kā arī aktivitāšu pieprasījuma dalījums pa tautsaimniecības nozarēm (pēc NACE 1.1.red. dalījuma) un reģioniem.

Balstoties uz pētījuma gaitā iegūtajiem datiem un informāciju, kā arī ņemot vērā ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda finanšu apguves rezultātus, pētījumā veikti vispārēji secinājumi par sagaidāmo perioda finanšu apguves raksturu un izstrādāti ieteikumi komercsabiedrību intereses palielināšanai par pieejamajām aktivitātēm finanšu atbalsta saņemšanai.

Pētījuma īstenošanā piedalās: Gints Klāsons (pētījuma darba grupas vadītājs, kvantitatīvās pētījuma sadaļas vadītājs), Roberts Ķīlis (konsultants par pētījuma metodoloģijas jautājumiem, datu vispārināšanas metodēm, konsultants iegūto kvantitatīvo datu analīzē), Ieva Jakstiņa (ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda izvērtēšanas vadītāja, kvalitatīvās pētījuma sadaļas vadītāja), Anita Zaļeniece (kvantitatīvā pētījuma lauka darba vadītāja).

Pētījuma ziņojuma tekstu un datu analīzi sagatavoja: Gints Klāsons, Ieva Jakstiņa, Roberts Ķīlis.

1. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJAS APRAKSTS

1.1. Pētījuma mērķi

Pakalpojuma pamatmērķis ir nodrošināt ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda pieprasījuma pēc finanšu atbalsta izvērtēšanu uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs, lai organizētu efektīvu projektu pieņemšanas un izvērtēšanas procesu.

Pētījuma konkrētais mērķis ir noteikt ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda potenciālo projektu pieteicēju skaitu un pieprasījumu katrai aktivitātei, kā arī ierosināt pieejamā finansējuma dalījumu pa aktivitāšu uzsaukumiem.

1.2. Pētījuma uzdevumi

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, pētījumam ir uzstādīti sekojoši pētnieciskie uzdevumi:

- Izvērtēt ES struktūrfondu 2004. - 2006. gada plānošanas perioda pieprasījums pēc finanšu atbalsta un finanšu apguves progress uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs, sniedzot viedokli par pieprasījumu pēc finanšu atbalsta un finanšu apguves raksturu, iemesliem tā neapgušanai vai otrādi.
- Noteikt potenciālo projektu pieteicēju skaitu tautsaimniecības nozarēs un pieprasījumu ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda aktivitātēs.
- Izvērtēt 2007. - 2013. gada plānošanas perioda aktivitātes, to īstenošanas nosacījumus un pieejamo finansējumu, nosakot ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda aktivitāšu īstenošanas nosacījumu atbilstību potenciālajam pieprasījumam.
- Balstoties uz noteikto potenciālo projekta pieteicēju skaitu un pieejamo finansējuma apjomu katrai aktivitātei, samērot pieejamo finansējuma apjomu katrai aktivitātei ar potenciālo projekta pieteicēju skaitu un pieprasījumu pēc finanšu atbalsta, tādējādi sniedzot ierosinājumus par finansējuma apjoma sadalījumu starp aktivitātēm un pa katras aktivitātes uzsaukumiem.

ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda pieprasījuma izvērtējums veikts izstrādātajā ziņojumā „ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu izvērtējums”. ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums tiek izvērtēts šajā ziņojumā.

1.3. Pētījuma mērķa grupas, to plānotie un sasniegtie izlašu apjomi

Lai sasniegtu izvirzītos pētījuma mērķus un izpildītu uzdevumus, pētījumā izvirzītas sekojošas apzināmās mērķa grupas:

- Komercsabiedrības, kuras potenciāli varētu būt ieinteresētas finanšu atbalsta saņemšanā uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs. Kā atlases princips iekļaušanai pētījuma izlasē izmantots komercsabiedrību darbības veida raksturojums pēc NACE 1.1. red. klasifikatora. Pētījuma izlasē

iekļautas komercsabiedrības, kuru darbības veids atbilst sekojošiem NACE kodiem: A (apakškods 02), C (apakškodi CA, CB), D (apakškodi DA, DB, DC, DD, DE, DF, DG, DH, DI, DJ, DK, DL, DM, DN), E (apakškodi 40, 41), F (apakškods 45), H (apakškods 55), I (apakškodi 60, 61, 62, 63, 64), J (apakškodi 65, 66, 67), K (apakškodi 70, 71, 72, 73, 74), L (apakškods 75), M (apakškods 80), N (apakškods 85), O (apakškodi 90, 91, 92, 93). Izlasē iekļaujamo komercsabiedrību saraksts veidots pēc nejaušības principa atlasot potenciālos respondentus pēc dotajiem kodiem no Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datu bāzēm. Papildus izlasē iekļauti visas tās komercsabiedrības, kuras ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā bija iesniegušas pieprasījumus finanšu atbalstam. Šīm komercsabiedrībām lūgts arī papildus atbildēt uz padziļinātiem jautājumiem par pieredzi līdzekļu apguvē ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā, kā arī potenciālajiem riskiem ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda finanšu atbalsta apguves procesā.

- Nevalstiskās organizācijas (NVO), kuras potenciāli varētu būt ieinteresētas finanšu atbalsta saņemšanā. Izlasē iekļautas visas tās organizācijas, kuras ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā bija iesniegušas pieprasījumus finanšu atbalstam, kā arī papildus izlase veidota no pētījuma veicēja rīcībā esošajām datu bāzēm, kā arī publiski pieejamajām NVO datu bāzēm.
- Amatpersonas, kuras tiešā veidā iesaistītas uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu finanšu atbalsta piešķiršanas izvērtēšanas un/ vai uzraudzības procesā. ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda izvērtēšanai veiktas padziļinātās individuālās intervijas, lai noskaidrotu padziļinātu kvalitatīvu informāciju, kas nav pieejama aktivitāšu nosacījumu aprakstos un citos dokumentos.

1.4. Pētījuma mērķa grupu plānotie un sasniegtie izlašu apjomi

Mērķa grupām noteikti sekojoši plānotie sasniegšanas apjomi:

- Komercsabiedrības – vismaz 700 komercsabiedrības mērķa grupu aprakstā definētajās tautsaimniecības nozarēs.
- Nevalstiskās organizācijas – vismaz 100 organizāciju.

Realizējot pētījuma lauka darbu laika posmā no 2007. gada 12. septembra līdz 2007. gada 31. oktobrim, sasniegti sekojoši mērķa grupu apjomi:

- Komercsabiedrību datu bāzē iekļauti 6000 ieraksti (kopējā komercsabiedrību datu bāze veidota no ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā iesniegumus iesniegušo uzņēmumu saraksta un CSP pēc noteiktiem kritērijiem atlasītiem uzņēmumiem), no tiem kopumā saņemti 1924 uzņēmumu (12% no tiem – ieinteresēti saņemt finanšu atbalstu, 88% - neieinteresēti).
- Nevalstisko organizāciju izlasē iekļautas 1027 organizācijas (kopējais NVO saraksts veidots no pētnieku rīcībā esošajām datu bāzēm, pievienojot reģionālo NVO atbalsta centru sniegto informāciju

par NVO attiecīgajos reģionos), no tām 2% bija ieinteresētas saņemt finanšu atbalstu, 98% - neieinteresētas.

- Pētījuma gaitā intervētas četras amatpersonas.

Sasniegtais izlases apjoms ļauj veikt reprezentatīvu datu analīzi ar maksimālo pieļaujamo statistisko kļūdu 2.2%².

1.5. Datu ievākšanas metodes un to realizācija

Lai apzinātu identificētās mērķa grupas un iegūtu pētījuma analītiskajai sadaļai nepieciešamo informāciju, kā pētījumā izmantojamās metodes izvirzītas sekojošās:

- Anketēšana – komercsabiedrību un NVO apzināšanai un informācijas iegūšanai par ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālo pieprasījumu pēc finanšu atbalsta. Anketēšana realizēta trīs veidos: interneta vidē (anketa programmēta web vidē), papīra versijā, elektroniskā versijā word formātā (anketa programmēta word vidē). Datu ievākšana par komercsabiedrību ieinteresētību projektu iesniegšanā realizēta sekojošos divos posmos: (1) potenciālo respondentu rekrutācija ((A) šajā stadijā noskaidrots, vai uzņēmumam ir interese iesniegt finanšu atbalsta pieprasījumu/-us, kā arī noskaidrots veids, kādā respondents vislabprātāk aizpildītu anketu; (B) šajā stadijā apzināta tā izlases daļa, kuri nav ieinteresēti finanšu atbalsta projektos, lai noskaidrotu, kādēļ tiek pausta neieinteresētība), (2) pamatanketas aizpilde (šajā stadijā respondenti aizpildīja anketu sev vispieņemamākajā veidā (anketa nosūtīta uz e-pastu, faksu vai arī pa pastu)). Datu ievākšana par NVO ieinteresētību projektu iesniegšanā realizēta sekojošos divos posmos: (1) reģionālie NVO atbalsta centri sniedza informāciju par konkrētajā reģionā aktīvajām NVO, sagatavojot to kontaktinformāciju (e-pasta adreses, telefona numurus); (2) visām iekļautajām NVO nosūtīts oficiāls lūgums piedalīties pētījumā un aizpildīt anketu. Visi respondenti (gan komercsabiedrības, gan NVO) lūgti anketu aizpildīt nedēļas laikā. Nedēļu pēc anketas nosūtīšanas respondentiem nosūtīts atgādinājuma ziņojums, lūdzot aizpildīt anketu, tiem, kuri to vēl nav izdarījuši. Kopumā respondentiem nosūtīti divi atgādinājuma ziņojumi – nedēļu un divas nedēļas pēc anketas izsūtīšanas. Respondentu apzināšanai piesaistīts apakšuzņēmējs, SIA „Fieldex”, kurš nodrošināja komercsabiedrību rekrutāciju dalībai pētījumā pēc pētnieku sagatavotas rekrutācijas anketas.
- Individuālās padziļinātās intervijas – tās realizētas, galvenokārt, lai iegūtu padziļinātu, kvalitatīvu informāciju par ES struktūrfondu 2004.-2006. gada programmēšanas perioda finanšu pieprasījumu un tā apguvi, tomēr analizējot ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālo pieprasījumu

² Ar ticamības intervālu (*confidence interval*) 95%.

atklājās nepieciešamība veikt papildus padziļinātas informācijas uzziņu arī par šī perioda aktivitātēm, tādēļ veikta intervēto personu papildus apzināšana (primāri – izmantojot telefona intervijas).

- ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālā aktivitāšu pieprasījuma salīdzinošai analīzei izmantoti statistikas dati par ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda pieprasījumu.

1.6. Pētījuma instrumentārijs

Pētījumā izmantots sekojošs instrumentārijs:

- Daļēji strukturēta respondentu rekrutācijas anketa (latviešu un krievu valodā);
- Daļēji strukturēta respondentu anketēšanas anketa (latviešu valodā);
- Daļēji strukturēts individuālo padziļināto interviju ceļvedis (latviešu valodā);
- Strukturēts komercsabiedrību viedokļu apkopošanas ceļvedis (latviešu valodā)

Instrumentārijs pievienots ziņojuma pielikumā.

1.7. Pētījuma kvalitātes nodrošināšana

Pētījuma procesa kvalitāte nodrošināta veicot sekojošus pasākumus:

- Projekta realizācijas gaitā uzturēta regulāra informatīva saziņa starp Pasūtītāju un Izpildītāju – Pasūtītājs regulāri informēts par pētījuma progresu, problēmām pētījuma realizācijā u.tml.
- Intervējamo personu un institūciju saraksts pirms pētījuma lauka darba uzsākšanas saskaņots ar Pasūtītāju, pēc iesaistīto institūciju ieteikumiem tas papildināts.
- Pētījuma gaitā izmantojamais instrumentārijs pielietots tikai pēc galējās saskaņošanas ar Pasūtītāju.
- Informācija, kura iegūta pētījuma realizācijas gaitā izvērtēšanas veikšanai, izmantota atbilstoši „Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likuma” 25. punkta „Informācijas atklātība” prasībām.
- Analizējot iegūto informāciju, izstrādājot secinājumus un rekomendācijas, piesaistītas visas ieinteresētās vai iesaistītās puses, lai apzinātu pušu atšķirīgos viedokļus un tos iekļautu ziņojumos, tādējādi nodrošinot pētījuma problemātikas analīzes daudzpusīgumu un procesa atvērtību.
- Pētījuma projekta realizācijas gaitā rīkotas regulāras piesaistīto ekspertu un Izpildītāja darba grupas aktuālāko jautājumu diskusijām, pētījuma problemātikas analīzei un turpmāk veicamo darbību koordinēšanai un saskaņošanai.
- Pētījuma lauka darba procesā Izpildītājs ievēro starptautiski atzīta profesionālā kodeksa nosacījumus (ESOMAR, European Society for Opinion and Marketing Research).

Pētījuma lauka darba kvalitāte (kvantitatīvā un kvalitatīvā pētījuma veikšanas gaitā) nodrošināta veicot sekojošus pasākumus:

- Pirms kvantitatīvās pētījuma sadaļas uzsākšanas, veiktas pilotintervijas, lai novērtētu izstrādātā instrumentārija kvalitāti un atbilstību sasniedzamajiem pētījuma mērķiem. Šo interviju gaitā noskaidrota instrumentārijā iekļauto jautājumu saprotamība, interpretācijas, lai novērstu dažādu izpratņu iespējamību par vienādiem jēdzieniem, līdz ar to nodrošinot pētījumā iegūto datu un informācijas vienādu izpratni visiem respondentiem.
- Pirms kvantitatīvās pētījuma sadaļas uzsākšanas veikta intervētāju apmācība (apakšuzņēmēja intervētāju apmācību veica apakšuzņēmēja pārstāvji pēc Izpildītāja sagatavotas instrukcijas), kuras gaitā intervētāji iepazīstināti ar pētījuma mērķiem, uzdevumiem, pētījuma instrumentāriju, tā specifiskiem aspektiem, interviju veikšanas nosacījumiem. Papildus intervētāju instruktāžai katram intervētājam izsniegta arī rakstiska instrukcija par interviju veikšanas gaitā ievērojamām prasībām un nosacījumiem.
- Kvalitatīvās informācijas ievākšanas procesā (komercsabiedrību viedokļu izzināšana, institūciju pārstāvju intervijas) pētnieki vadījās pēc jau iegūtās sākotnējās kvantitatīvās informācijas un datiem, lūdzot to padziļināti analizēt. Gadījumos, kad informācija lūgta par specifiskiem administratīviem aktivitāšu ieviešanas jautājumiem, aktivitāšu nosacījumiem, pētnieki vadījās pēc principa, lai uzdotie jautājumi un iegūstamā informācija būtu analizējama uzstādīto pētījuma uzdevumu kontekstā. Tādējādi nodrošināta kvalitatīvās pētījuma sadaļas atbilstība vispārējiem pētījuma uzstādījumiem, tai skaitā – kvalitatīvās pētījuma sadaļas realizācija jāva iegūt padziļinātu izpratni par kvantitatīvajā sadaļā iegūto informāciju un datiem.
- Kvantitatīvas aptaujas realizācijas gaitā projekta koordinators un viņa asistente nodrošināja kvalitātes procesu visā pētījuma lauka darba veikšanas laikā: intervētāju darba kontrole (veikto interviju kvalitātes izvērtējums), iegūto datu kvalitātes kontrole.
- Datu masīva loģiskā kontrole – datu failu pirms statistisko analīžu un apstrāžu uzsākšanas pārbaudīja gan piesaistītais eksperts statistisko analīžu veikšanai, gan arī tehniskais eksperts kvantitatīvo pētījumu veikšanā, lai nodrošinātu dubultu datu masīva kvalitātes kontroli.

Iesniedzamo ziņojumu kvalitāte nodrošināta veicot sekojošus pasākumus:

- Galvenais eksperts un tehniskie eksperti stingri sekoja aktivitāšu izpildes atbilstībai kalendārajam plānam. Par kalendārā plāna nepieciešamajām izmaiņām informēts Pasūtītājs un izmaiņas veiktas tikai pēc Pasūtītāja apstiprinājuma saņemšanas.

- Secinājumu un rekomendāciju izstrādē eksperti ņēma vērā labas pētījumu veikšanas prakses nosacījumus: secinājumiem jābūt objektīviem, loģiski pamatotiem un saprotamiem, rekomendācijām jābūt balstītām uz veiktajiem secinājumiem, praktiskām (ieviešamām) un detalizētām.
- Iesniedzamos ziņojumus pirms iesniegšanas izvērtēja (novērtējot satura atbilstību tehniskajām specifikācijām, izteikto ierosinājumu praktiskumu un pielietojamību, kā arī secinājumu saprotamību dotās tēmas kontekstā) visi iesaistītie eksperti.

1.8. Pētījuma datu vispārināšana

Lai būtu iespējams pētījumā iegūtos datus attiecināt (un analizēt) uz visu potenciāli aktivitāšu mērķa grupām atbilstošo komercsabiedrību kopu, pēc datu apkopošanas veikta datu vispārināšana, kas ļāva identificēt kopējo potenciāli projektus iesniegt gatavo komercsabiedrību skaitu katrā aktivitātē, kā arī to reģionālo, tautsaimniecības, plānoto investīciju apjomu u.c. sadalījumu.

Lai būtu iespējams veikt reprezentatīvu datu analīzi, tai skaitā, datu vispārināšanu, pētījuma izlases veidošanas posmā nodrošināta aptaujājamās izlases atbilstība statistikas datiem par aktivitāšu mērķa grupām atbilstošo komersantu skaitu Latvijā kopumā. Pētnieki saskaņojot ar Pasūtītāju definēja aktivitātēm atbilstošo tautsaimniecības nozaru kopu, pēc kuras CSP pasūtīti statistikas dati par atbilstošo komersantu skaitlisko sadalījumu. Balstoties CSP sagatavotajā informācijā (komersantu procentuālais sadalījums tautsaimniecības nozaru grupās), izveidota aptaujājamo respondentu izlases struktūra. Statistikas datus un izlases sadalījumu skatīt tabulā.

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības Latvijā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem³

Kods	Apraksts	Komersanti un komercsabiedrības (2006.*)	% sadalījums/ Izlases % sadalījums
NACE	KOPĀ	36319	100.00
A	Lauksaimniecība, medniecība un mežsaimniecība	684	1.88
C	leguves rūpniecība un karjeru izstrāde	121	0.33
D	Apstrādes rūpniecība	6741	18.56
DA	Pārtikas produktu, dzērienu un tabakas ražošana	732	2.02
DB	Tekstilizstrādājumu ražošana	725	2.00
DC	Ādas apstrāde un ādas izstrādājumu ražošana	45	0.12
DD	Koksnes un koka izstrādājumu ražošana	1594	4.39
DE	Celulozes, papīra un papīra izstrādājumu ražošana; Izdevējdarbība un poligrāfija	831	2.29
DF	Naftas pārstrādes produktu, koksna un kodoldegvielas ražošana	5	0.01
DG	Ķīmisko vielu, to izstrādājumu un ķīmisko šķiedru ražošana	134	0.37
DH	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	219	0.60
DI	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	288	0.79
DJ	Metāla un metāla izstrādājumu ražošana	628	1.73

³ CSP 2007. gada 30. augustā sniegtie dati.

Tabulas turpinājums

DK	Iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	285	0.78
DL	Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	298	0.82
DM	Transportlīdzekļu ražošana	159	0.44
DN	Citur neklasificēta rūpnieciskā ražošana	798	2.20
E	Elektroenerģijas, gāzes, tvaika un karstā ūdens apgāde	295	0.81
F	Būvniecība	4563	12.56
H	Viesnīcas un restorāni	2788	7.68
I	Transports, glābšana un sakari	4510	12.42
J	Finanšu starpniecība	669	1.84
K	Operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātne un citi komercpakalpojumi	11951	32.91
L	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	8	0.02
M	Izglītība	558	1.54
N	Veselība un sociālā aprūpe	921	2.54
O	Sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi	2510	6.91

*provizorisks dati

Pēc pētījuma lauka darba realizācijas veikta iegūto 1924 respondentu atbilžu vispārināšana – iegūtie izlases dati vispārināti uz komersantu ģenerālkopu, respondentu atbilžu sadalījumus izlasē (N=1924) pārrēķinot skaitliskos sadalījumos ģenerālkopā (N=36319).

Pētījumā iegūto datu vispārināšana iespējama tikai komercsabiedrību izlases sadaļā, jo nevalstisko organizāciju kopējais ieinteresētības rādītājs ir pārāk mazs, lai veiktu pilnvērtīgus statistiskos aprēķinus (tai skaitā, detalizētāku analīzi par katru no aktivitātēm). Tāpat NVO izlases vispārināšanu ierobežo informācijas trūkums par Latvijā aktīvo kopējo NVO skaitu, kuras atbilst aktivitāšu mērķa grupu definīcijām.

⁴ Ar „N” tiek apzīmēts skaits.

2. LATVIJAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDES RAKSTUROJUMS – AKTIVITĀŠU REALIZĀCIJAS KONTEKSTUĀLAIS IETVARŠ

Kopš neatkarības atgūšanas Latvijā veiktās reformas uzņēmējdarbības jomā ir pozitīvi ietekmējušas Latvijas ekonomisko attīstību, nostiprinot privātā sektora darbību. Kā arī iestāšanās ES deva pozitīvu ietekmi attīstībai – arvien vairāk tika domāts un plānots par uz zinātni balstītu uzņēmējdarbības attīstību valstī.

Valdība laika periodā no 2007-2013 gadam (saskaņojot to ar ES struktūrfondu ieviešanas periodu) ir identificējusi trīs galvenās prioritātes turpmākai valsts attīstībai:

- izglītots un radošs cilvēks;
- uzņēmējdarbības tehnoloģiskā izcilība un elastība;
- zinātnes un pētniecības attīstība.⁵

Lai šīs prioritātes sasniegtu uzņēmējdarbībā, valdība ir noteikusi kā galveno ekonomikas politikas uzdevumu izveidot efektīvu un konkurētspējīgu nozaru struktūru, īstenojot strukturālās reformas, lai palielinātu produktivitāti, atbalstot zinātni, pētniecību un inovācijas, uzlabojot izglītības un apmācības sistēmas efektivitāti, kvalitāti un pieejamību.

Pēdējos gados ir vērojama strauja ekonomiskā izaugsme Latvijā. Laika periodā no 2004. - 2006. gadam IKP ik gadu pieauga vidēji par 10.4%.⁶ Šāds rādītājs ir viens no augstākajiem ES.

Ekonomiskā aktivitāte pieaug visās galvenajās tautsaimniecības nozarēs. Iekšzemes pieprasījuma pieaugums veicina pakalpojumu attīstību, jo īpaši tirdzniecībā un komercpakalpojumos, kā arī būvniecībā. Augsti ir arī transporta un sakaru nozares pieauguma tempi. Iekšējā pieprasījuma dinamika ir noturīga, un to nodrošina ienākumu pieaugums, finanšu sistēmas stabilitāte, kredītspēju paplašināšanās. Apstrādes rūpniecības ieguldījums izaugsmē ir mazāks, šī nozare laika periodā no 2004. - 2006. gadam pieauga vidēji par 6,2% ik gadu.

Latvijas uzņēmējdarbības vidē īpaši tiek izcelta un akcentētā mazo un vidēju komercsabiedrību nozīme ekonomiskās attīstības nodrošināšanā, kas veido lielāko tautsaimniecības daļu. 2006. gadā Latvijā kopumā bija 55 469 ekonomiski aktīvi komersanti un komercsabiedrības, no tiem 55 111 jeb 99.4% ir MVK. MVK grupa tiek iedalīta: (1) mikro komercsabiedrības – 74.9%, (2) mazie uzņēmumi – 20.9% un (3) vidējie uzņēmumi – 4.2%.⁷

⁵ Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2006.gada 4.jūlija noteikumiem Nr.564 „Noteikumi par Latvijas nacionālo attīstības plānu 2007.-2013.gadam”)

⁶ Latvijas tautsaimniecība: Makroekonomiskais apskats 2007.gada III ceturksnis

⁷ Avots: www.em.gov.lv (12.11.2007.)

Latvijā ir izteikti zems apstrādes rūpniecības īpatsvars tautsaimniecībā, kas ir stipri zemāks nekā vidējais ES. Apstrādes rūpniecībā dominē nozares, kas saistītas ar dabas resursiem un lēta darbaspēka izmantošanas priekšrocībām. Toties strauji pieaug pakalpojumu nozaru attīstība, bet tās tomēr nevar aizvietot eksportspējīgās apstrādes rūpniecības nozares, līdz ar to tautsaimniecībā veidojas disproporcijas – eksports palielinās lēnākos tempos nekā imports. Latvijā arī ir viens no zemākajiem produktivitātes līmeņiem ES, ko lielā mērā nosaka tieši izteikti zemā produktivitāte rūpniecībā, un tās rezultātā pakāpeniski samazinās valsts starptautiskā konkurētspēja.

Viens no galvenajiem ekonomikas attīstības riskiem Latvijā ir augstā inflācija un lielais tekošā konta deficīts, kura pamatā ir augstais iekšzemes pieprasījums. Inflācija kopš 2004. gada pārsniedz 6%, un gada vidējā inflācija 2006. gadā bija 6,5%.⁸ 2007. gada pirmajos trijos ceturkšņos cenu pieauguma tempi palielinājās, pārsniedzot 10% apmēru. Latvijas inflācijas līmeni nosaka daudzi, dažkārt savstarpēji nesaistīti faktori, t.sk. gan strukturālas dabas izmaiņas saistībā ar dalību ES, gan pasaules cenu kāpums energoresursiem, gan administratīvi regulējamo cenu izmaiņas u.c. Būtiskākais faktors tomēr ir strauji augošais iekšējais pieprasījums, ko stimulē galvenokārt pieaugošais kreditēšanas apjoms, kā arī būtiskais algu pieaugums. Lai ierobežotu iekšzemes pieprasījumu, Ministru kabinets 2007. gada 6. martā atbalstīja inflācijas ierobežošanas pasākumus, kuri ir saistīti ar budžeta un nodokļu politiku, kreditēšanu un citām jomām, kas var uzlabot situāciju darba un nekustamo īpašumu tirgū, kā arī konkurences politiku. Vidēja termiņa periodā, sarūkot minēto cenu paaugstinošo faktoru ietekmei un valdībai īstenojot inflācijas samazināšanas pasākumus, tiek plānots, ka inflācija pakāpeniski kritīsies.

2006. gadā strauji palielinājās maksājumu bilances tekošā konta deficīts, kas bija 21,3% līmenī no IKP.⁹ Jāatzīmē, ka tekošā konta deficīts tiek segts ar ārvalstu tiešajām investīcijām un ilgtermiņa aizņēmumiem. Latvijas Bankas rezerves aktīvi palielinās, un tīrās ārējās rezerves pilnībā sedz naudas bāzi. Tekošā konta deficīts neizraisa tūlītējus draudus makrostabilitātei, bet liek nopietni izvērtēt ekonomikas attīstības ilgtspēju.

Pamazām uzlabojas rādītāji, kas raksturo nodarbinātību un bezdarbu. Pēdējos gados nodarbināto skaits ik gadu palielinās par 1-2% (2006. gadā – par 5%), bet bezdarba līmenis ir samazinājies no 10,4% 2004. gadā līdz 6,8% 2006. gadā.¹⁰

Kā viens no nozīmīgākajiem uzņēmējdarbības vides rādītājiem šobrīd ir arī inovāciju ieviešana – tikai 19% no Latvijas komercsabiedrībām ir inovatīvas un ievieš tirgū jaunus vai būtiski uzlabotus produktus vai arī šajās

⁸ Latvijas tautsaimniecība: Makroekonomiskais apskats 2007.gada III ceturksnis.

⁹ Turpat.

¹⁰ Turpat.

komercsabiedrībās tiek ieviestas jaunas būtiski uzlabotas tehnoloģijas. Inovatīvo komercsabiedrību īpatsvars Latvijā ir ievērojami zemāks nekā vidējais rādītājs ES valstīs, kur tās ir 45% no visām komercsabiedrībām. Augsto tehnoloģiju komercsabiedrībās Latvijā ir 4,4% nodarbināto. Augstas tehnoloģijas produktu īpatsvars rūpniecībā ir ap 3-4% un to īpatsvars eksporta struktūrā nepārsniedz 6%, kamēr ekonomiski attīstītās pasaules zemēs tas ir ap 30%.¹¹

¹¹ Avots: www.em.gov.lv (12.11.2007.)

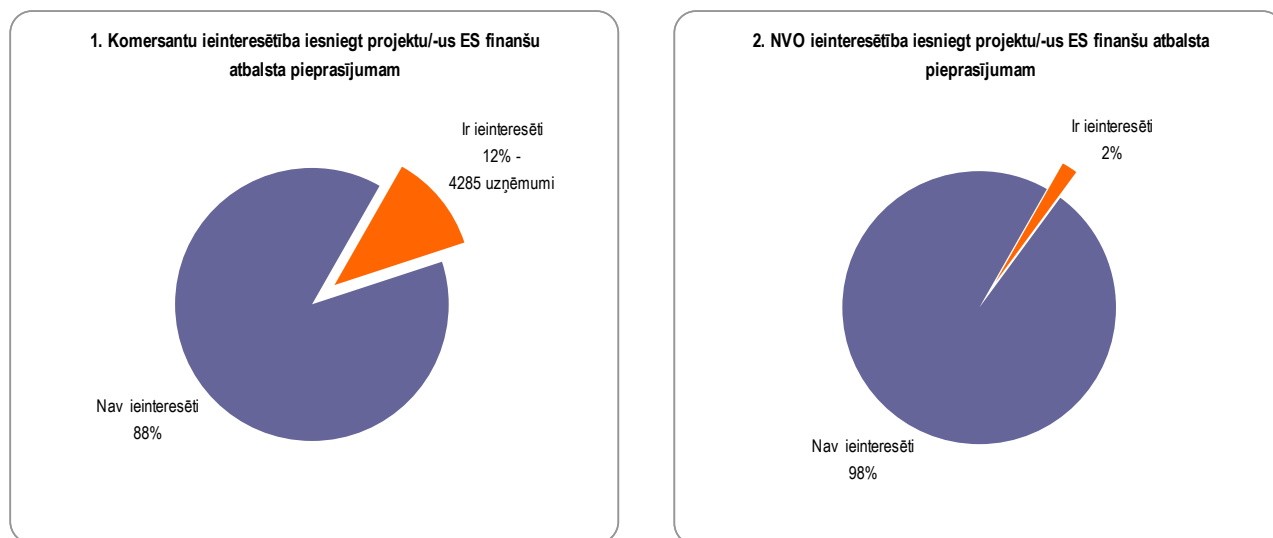
3. GALVENIE KOMERCSABIEDRĪBU IEINTERESĒTĪBAS SAŅEMT ES FINANŠU ATBALSTU 2007. - 2013. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ RĀDĪTĀJI

Lai nodrošinātu Lisabonas stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu un tuvinātos ES vidējiem labklājības rādītājiem, ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā ES finansiālais atbalsts tiks virzīts arī zinātnes, inovācijas un uzņēmējdarbības attīstībai, veicinot pētniecības attīstību un tehnoloģiju pārnesei, sekmējot praktiskas ievirzes pētījumus, atbalstot jaunu uzņēmumu veidošanos un atvieglojot finanšu resursu pieejamību.

Šajā pētījuma sadaļā tiek sniegts pārskats par galvenajiem respondentu ieinteresētības rādītājiem finanšu atbalsta saņemšanā uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā. Sākotnēji tiek uzrādīts kopējais ieinteresēto komercsabiedrību procentuālais īpatsvars un kopējais interesentu skaits, kas iegūts pētījuma datus attiecinot uz ģenerālkopu (visiem attiecīgo mērķa grupu komersantiem). Tāpat tiek sniegts ieinteresēto komercsabiedrību raksturojums, sniedzot pārskatu par komercsabiedrību darbinieku skaitu, plānoto ieguldījumu nozarēm, finanšu rādītājiem u.c.

3.1. Kopējie komercsabiedrību ieinteresētības rādītāji

Kopējais finanšu atbalsta saņemšanā ieinteresēto komercsabiedrību un NVO īpatsvars

Kopumā ieinteresētību iesniegt projektus ES finanšu atbalsta pieprasījumam uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ES struktūrfondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā izsaka 12%¹² Latvijas komercsabiedrību¹³. Sekojoši uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ieinteresēto komercsabiedrību kopējais skaits kopumā šobrīd¹⁴ ir 4285. Jāuzsver, ka tas ir ieinteresēto komercsabiedrību skaits, nevis potenciāli iesniegto projektu

¹² Statistiskās kļūdas aprēķins. Kā iepriekš norādīts, maksimālā statistiskā kļūda sasniegtajā izlasē ir 2,7%. Tas nozīmē, ka ar 95% varbūtību (ticamību) var apgalvot, ka kopējais projektu iesniegšanā ieinteresēto komersantu īpatsvars ir no 9,3% līdz 14,7%.

¹³ Komercsabiedrību skaits, kuri snieguši pozitīvu atbildi uz jautājumu „Sakiet, lūdzu, vai Jūsu uzņēmums būtu ieinteresēts iesniegt projektu/-us Eiropas Savienības finanšu atbalsta pieprasījumam uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs Eiropas Savienības struktūrfondu 2007.-2013.gada programmēšanas periodā?”.

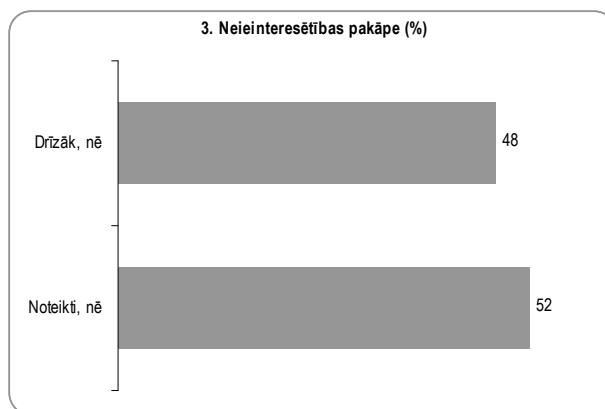
¹⁴ Uz pētījuma veikšanas laiku, t.i., 2007. gada oktobris.

skaitis, jo dažās aktivitātēs komercsabiedrības var īstenot vairākus projektus, uz ko komentāros norādīja arī daļa no aptaujātajām komercsabiedrībām.

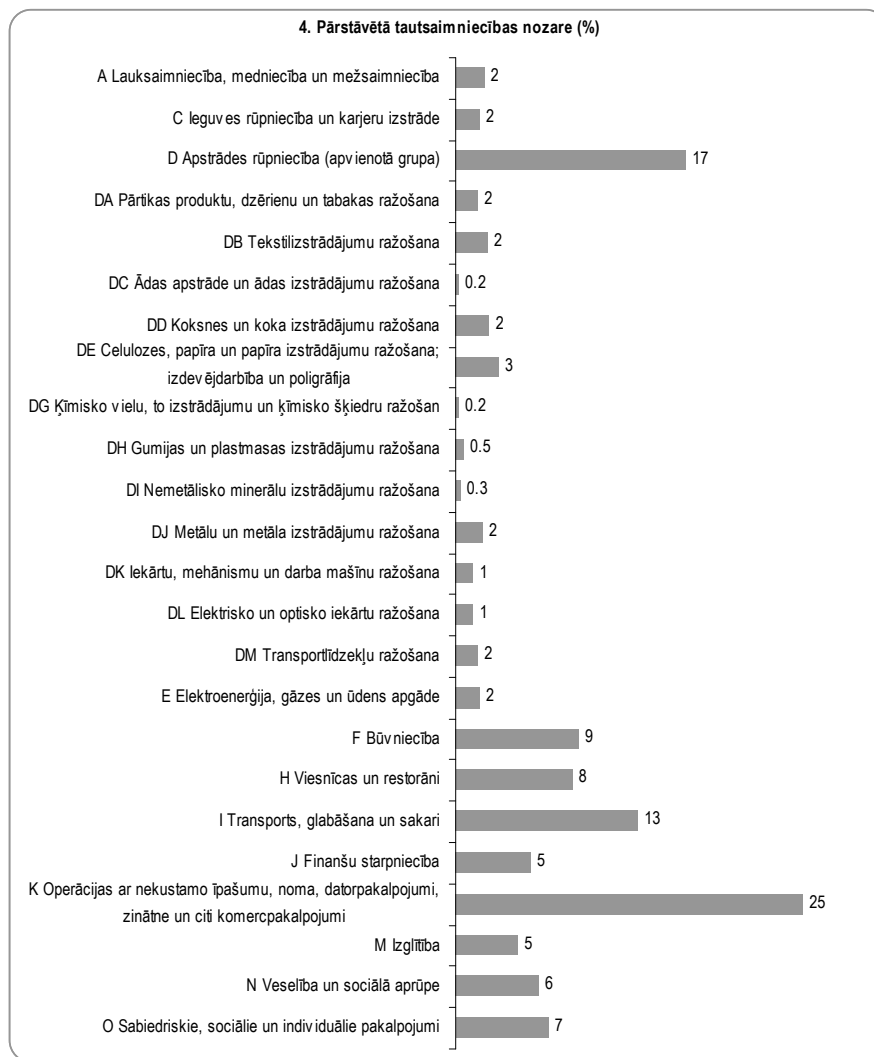
Veicot NVO aptauju, noskaidrots, ka no aptaujātajām NVO tikai 2% pauž ieinteresētību iesniegt projektus. Līdzīga situācija vērojama arī 2004.-2006. gada plānošanas periodā – no visiem potenciāli ieinteresētajiem finanšu atbalsta saņemšanā aktivitātēs, kurās kā mērķa grupa izdalītas arī NVO, nevalstiskās organizācijas bijušas vismazāk pārstāvētas.

Finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanā neieinteresēto komercsabiedrību raksturojums

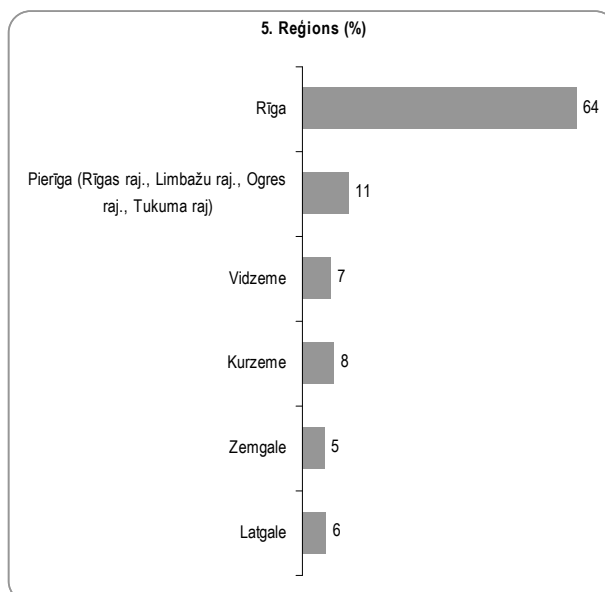
88% no visām aptaujātajām komercsabiedrībām novērtējušas, ka nav ieinteresētas iesniegt projektus ES finanšu atbalsta saņemšanai. Jāpiebilst, ka ne visas no tām bijušas pilnībā pārliecinātas, ka projektus neizstrādās – kā liecina dati, tad aptuveni puse (52%), kuras paudušas neieinteresētību, ir bijušas viennozīmīgi pārliecinātas, ka noteikti neiesniegs projektu/-us ES finanšu atbalsta saņemšanai, kamēr otra puse (48%) uzskatījušas, ka visdrīzāk nav ieinteresētas, tomēr pilnībā pārliecinātas nav bijušas. Pētījuma kontekstā arī šīs „svārstīgās” komercsabiedrības analizēta kā neieinteresēto grupa, jo arī to tālākie komentāri par neieinteresētības iemesliem (skatīt 6. attēlu) ļauj secināt, ka iespējamība, ka viņas gatavos projektus, ir ļoti neliela.

Analizējot neieinteresētās komercsabiedrības pārstāvētās tautsaimniecības nozares griezumā, nav novērojamas izteiktas atšķirības no ieinteresēto grupas (salīdzinājumam skatīt 13. grafiku) – kā neieinteresēto, tā ieinteresēto komercsabiedrību sadalījums pa tautsaimniecības grupām ir līdzīgs. Salīdzinoši vairāk neieinteresēto komercsabiedrību vidū pārstāvētas tādas, kuru darbības veids ir: tekstilizstrādājumu ražošana (DB), celulozes, papīra un papīra izstrādājumu ražošana; izdevējdarbība un poligrāfija (DE), viesnīcas un restorāni (H), finanšu starpniecība (J) un operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātne un citi komercpakalpojumi (K). Par pēdējo grupu gan jāpiebilst, ka skaitliski visvairāk komercsabiedrību darbojas tieši šajā tautsaimniecības nozarē, tādēļ arī neieinteresēto grupā šo komercsabiedrību ir salīdzinoši vairāk pārstāvētas.

Reģionālā griezumā novērojams, ka salīdzinot ar ieinteresēto komercsabiedrību grupu, neieinteresēto izteikti vairāk ir Rīgā, tomēr arī šeit jāuzsver, ka proporcionāli lielākā daļa komercsabiedrību ir reģistrētas tieši Rīgā, līdz ar to statistiski lielāka neieinteresēto grupa atrodas šajā reģionā.

Galvenie iemesli, kādēļ komercsabiedrības nav ieinteresētas iesniegt projektus

Viens no pētījuma uzdevumiem bija arī analizēt, kas ir tie galvenie faktori, kas komercsabiedrības demotivē pieteikties ES finanšu atbalsta saņemšanai. Tādēļ papildus komercsabiedrību gatavībai iesniegt finanšu atbalsta pieprasījumus, identificēti arī tie galvenie iemesli, kādēļ potenciālie atbalsta saņēmēji (komercsabiedrības, kuras atbilst finanšu atbalsta mērķa grupām) pauž neieinteresētību iesniegt savus projektus. Kā rāda dati, tad aptuveni 1/3 neieinteresēto komercsabiedrību savu intereses trūkumu pamato ar pārāk lielo birokrātiju sagatavojot projekta iesniegumus¹⁵. Gandrīz tik pat bieži komercsabiedrības min faktu, ka netiek sniegts atbalsts tajās jomās, kuras viņas interesē. Aptuveni 1/5 sūdzas par pārāk lielo līdzfinansējuma nepieciešamību, kā arī par pārāk ilgo projektu izvērtēšanas laiku. Par šo faktoru aptaujas veikšanas gaitā komercsabiedrības nereti sniegušas arī papildus komentārus, uzsverot, ka ilgs projektu izvērtēšanas laiks rada finansiālus zaudējumus, jo sākotnēji sastādītās projektu norises finanšu tāmes vairs neatbilst reālajai tirgus situācijai.

Aptuveni 1/10 aptaujāto minējuši arī dažādus citus iemeslus: gan to, ka uzņēmuma darbības veids neatbilst atbalsta saņēmēju mērķa grupu definīcijām, gan to, ka tiek piedāvātas pārāk mazas atbalsta summas, gan arī to, ka komercsabiedrības vispār nav ieinteresētas saņemt finanšu atbalstu, nav ieinteresētas piedalīties tāda veida projektos.

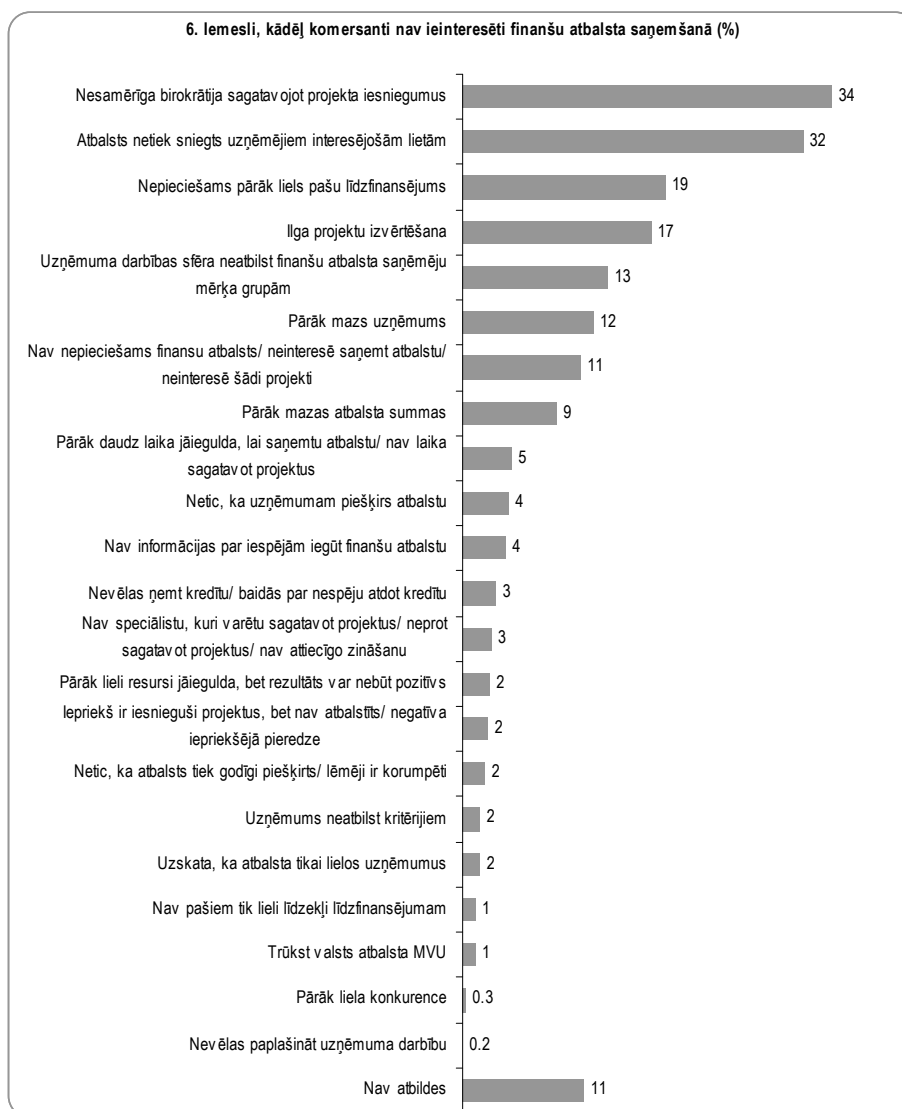
Īpaši jāuzsver, ka MVK grupā novērojama neticība par to, ka arī nelielām komercsabiedrībām būtu iespējams saņemt finanšu atbalstu – 12% no visiem minējuši, ka pārstāv pārāk mazu komercsabiedrību, tādējādi norādot, ka šādai nelielai komercsabiedrībai finanšu atbalsts nav pieejams. Par to liecina arī dažādie šādu komercsabiedrību pārstāvju komentāri, kuri sniegti aptaujā: „*valsts neatbalsta mazos un vidējos uzņēmumus, tāpēc nav vērts neko iesākt*”, „*mums ir pārāk mazs uzņēmums, lai sacenstos ar lielajiem uzņēmumiem*”, „*šis ir pārāk mazs uzņēmums, tāpēc uz Eiropas Savienības struktūrfondu naudu nav ko cerēt*”¹⁶.

Neliela daļa aptaujāto minējuši arī informācijas trūkumu par iespējām saņemt finanšu atbalstu (4%), kas kopumā apliecina, ka informācija vispārīgā līmenī komercsabiedrībām ir plaši pieejama, tomēr tā nav rosinājusi komercsabiedrības aktīvai darbībai finanšu atbalsta saņemšanā, kam par iemeslu savukārt ir gan pārāk lielā birokrātiskā procedūra, gan arī līdzekļu trūkums nepieciešamā līdzfinansējuma nodrošināšanai.

¹⁵ Komersantu atbildes uz jautājumiem „Nolasīšu Jums vairākus faktorus, kas varētu būt iemesli, kādēļ uzņēmēji nav ieinteresēti iesniegt projektus? Pasakiet, lūdzu, kuri no tiem ir būtiskākie arī Jūsu uzņēmumam.”, „Vai ir vēl kādi citi iemesli, kādēļ neesat ieinteresēti iesniegt projektus?”.

¹⁶ Citāti no komersantu sniegtajām atbildēm uz jautājumu „Vai ir vēl kādi citi iemesli, kādēļ neesat ieinteresēti iesniegt projektus?”.

Pavisam neliela daļa aptaujāto norādījuši arī uz neticību, ka projektu izvērtēšana notiek godīgi un caurskatāmi – lai gan šādu faktoru minējuši vien daži respondenti, tomēr nevar neņemt vērā arī šāda viedokļa pastāvēšanu, kas it īpaši ietekmē MVK gatavību ņemt dalību projektu iesniegšanā.

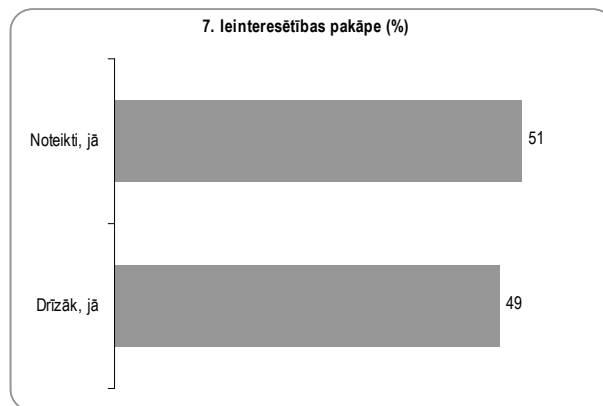

Finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanā ieinteresēto komercsabiedrību raksturojums

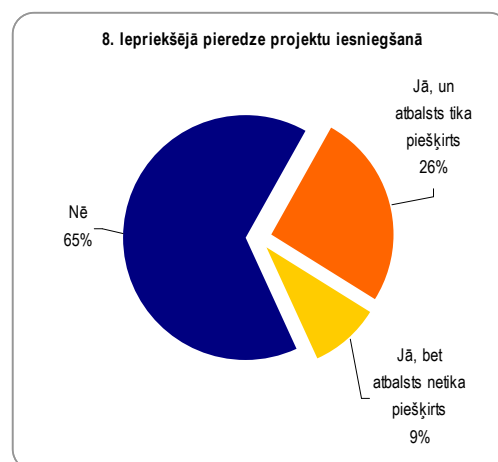
Tāpat kā neieinteresētības gadījumā, arī attiecībā uz komercsabiedrību ieinteresētību finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanā novērojama nevienozīmīga intereses izteiktība – no visiem, kuri pauduši ieinteresētību gatavot projektu/-us 51% novērtējuši, ka noteikti iesniegs projektus, kamēr 49% pieļāvuši tomēr iespēju, ka kaut kādu apstākļu dēļ varētu projektu/-us arī nesagatavot un neiesniegt.

Šeit jāuzsver, ka turpmākajā aktivitāšu pieprasījuma analizē ņemti vērā gan šie „svārstīgie” interesenti, gan arī tie, kuri pauž noteiktu pārliecību par finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanu. Līdz ar to - analizējot potenciālo pieprasījumu pēc finanšu atbalsta, minētais faktors jāņem vērā. Pētnieki uzskata - apgalvot, ka visi, kuri aptaujā pauduši ieinteresētību iesniegt projektus, to arī izdarīs, nevar, un iesaka par reālu iesniedzēju grupu uzskatīt

tikai tos 51% aptaujāto, kuri pauduši noteiktu pārliecību par projektu iesniegšanu, t.i. – detalizētajā aktivitāšu analizē (4. nodaļa) ņemt vērā, ka tikai aptuveni puse no interesentiem izrādījuši noteiktu gatavību projektus iesniegt.

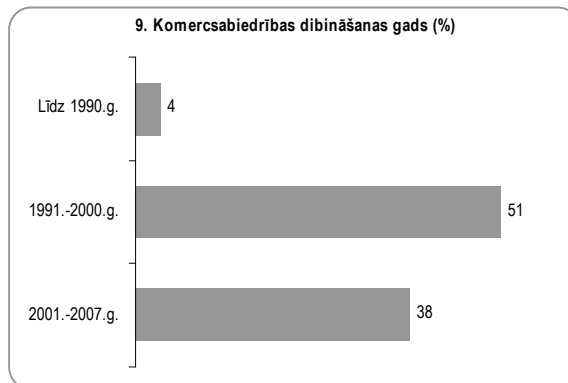

65% no visām finanšu atbalsta pieprasīšanā ieinteresētajām komercsabiedrībām nav iepriekšējas pieredzes ES līdzekļu piesaistē. 35% apgalvojuši, ka viņu pārstāvētā komercsabiedrība ir iesniegusi projektu/-us ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā finanšu atbalsta pieprasījumam uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs: 26% atbalstu ir arī saņēmuši, bet 9% pieredze projektu iesniegšanā tomēr nav rezultējusies atbalsta saņemšanā. Tas norāda, ka visumā komercsabiedrību iepriekšējai pieredzei ES līdzekļu apgūvē ir pozitīva ietekme uz gatavību arī turpmāk pieteikties atbalsta saņemšanai, īpaši gadījumā, ja atbalsts arī ticis piešķirts. Tai pat laikā jāuzsver, ka vērtējot iemeslus, kādēļ aptaujātie nav ieinteresēti iesniegt projektus (6. grafiks), kā viens no tādiem minēta arī iepriekšējā negatīvā pieredze ES līdzekļu apgūvē – šī negatīvā pieredze saistās gan ar atbalsta procedūras sarežģītību, gan arī ar ieguldīto laika un cilvēkresursu neatmaksāšanos gadījumā, ja atbalsts netiek piešķirts. Tomēr kā pozitīvs rādītājs minams tas, ka 9% komercsabiedrību, pat neskatoties uz atbalsta nesaņemšanu ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā, ir gatavi izstrādāt projektus arī nākamajā periodā.

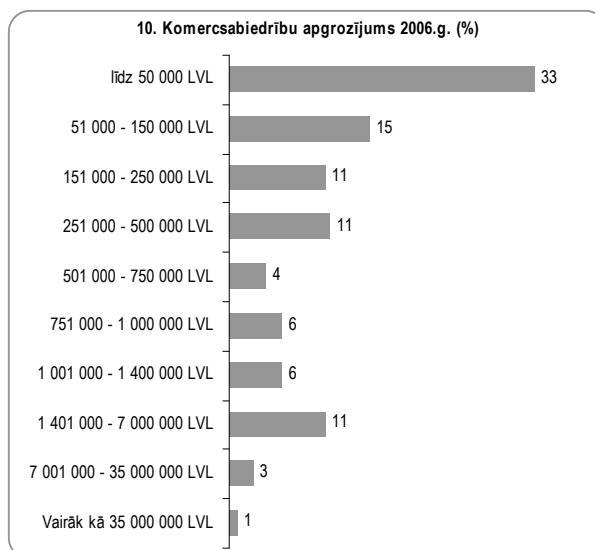

Analizējot komercsabiedrības darbības ilguma griezumā, novērojams, ka nedaudz vairāk kā puse no ieinteresētajām dibinātas līdz 2000. gadam, kamēr 38% ieinteresēto darbību uzsākuši pēdējo sešu gadu laikā.

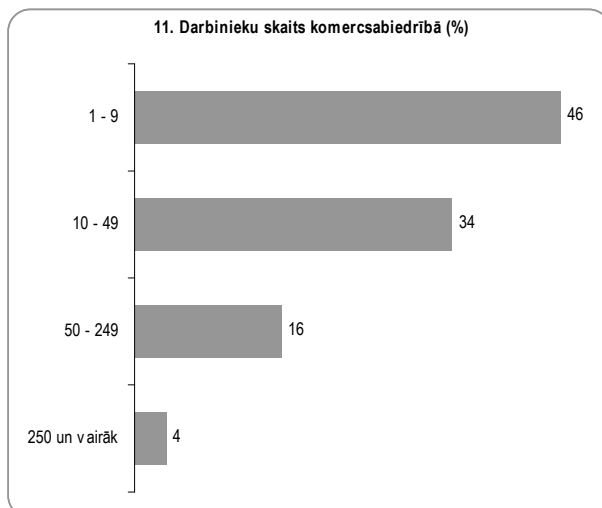
Jāpiebilst, ka 20% no visiem ieinteresētajiem ir komercsabiedrības, kuras dibinātas pēdējo trīs gadu laikā (2004.-2007.).

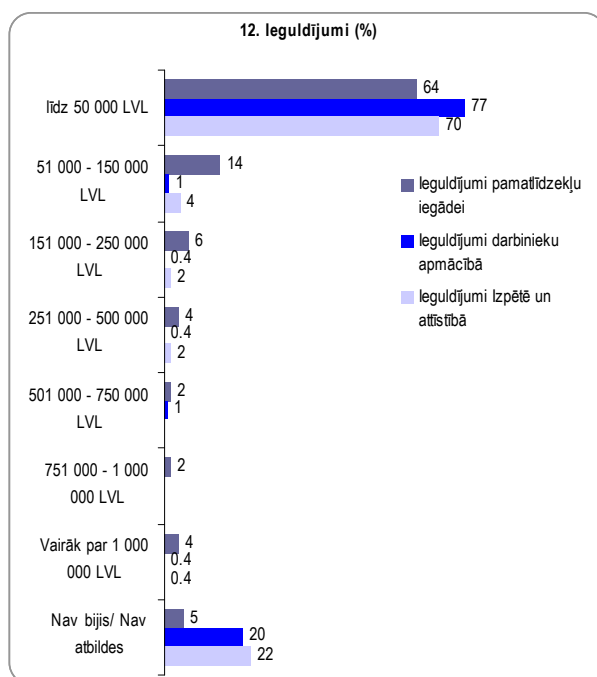
Vērtējot ieinteresētās komercsabiedrības pēc to finanšu apgrozījuma lieluma, novērojams, ka lielākā daļa (70%) no interesentiem pārstāv komercsabiedrības, kuru iepriekšējā gada apgrozījums nav pārsniedzis 500 000 LVL, pie tam 1/3 ieinteresēto apgrozījums 2006. gadā nav bijis lielāks par 50 000 LVL. Par 1 milj. latu lielāks apgrozījums ir 20% ieinteresēto.

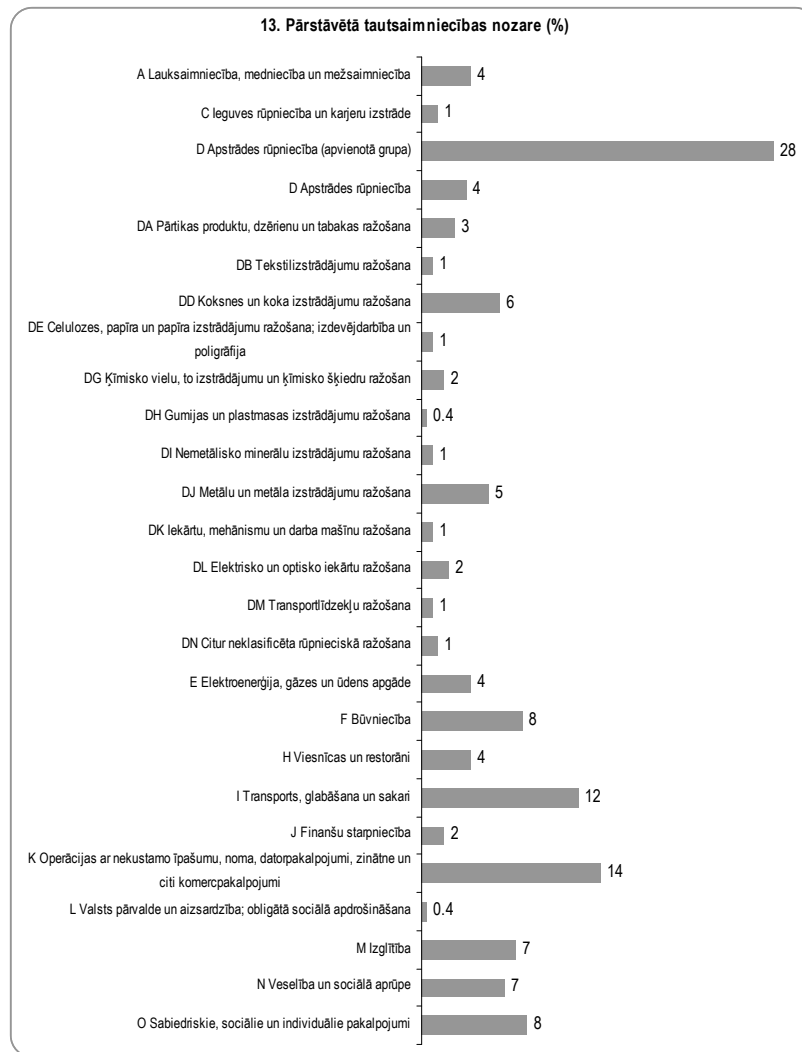
Zināmā mērā ar iepriekš uzrādītajiem gada apgrozījuma datiem korelē arī komercsabiedrību darbinieku skaita griezumums – kā novērojams, tad lielākā daļa komercsabiedrību, kuras ir ieinteresētas finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanā, pārstāv mazo un vidējo komercsabiedrību grupu: 46% no ieinteresētajām nodarbina ne vairāk kā deviņus darbiniekus, 34% - no 10 līdz 49 darbiniekus.

Analizējot komercsabiedrību ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībā (pamatlīdzekļu iegādē, darbinieku apmācībā, izpētē un attīstībā), redzams, ka absolūtais vairākums šādiem mērķiem pēdējā noslēgtā finanšu gada laikā nav ieguldījuši vairāk kā 50 000 LVL. Lielākas summas kopumā ieguldītas pamatlīdzekļu iegādei – 18% ES finanšu atbalsta saņemšanā ieinteresēto šādiem mērķiem novirzījuši vairāk kā 151 000 LVL investīcijas.

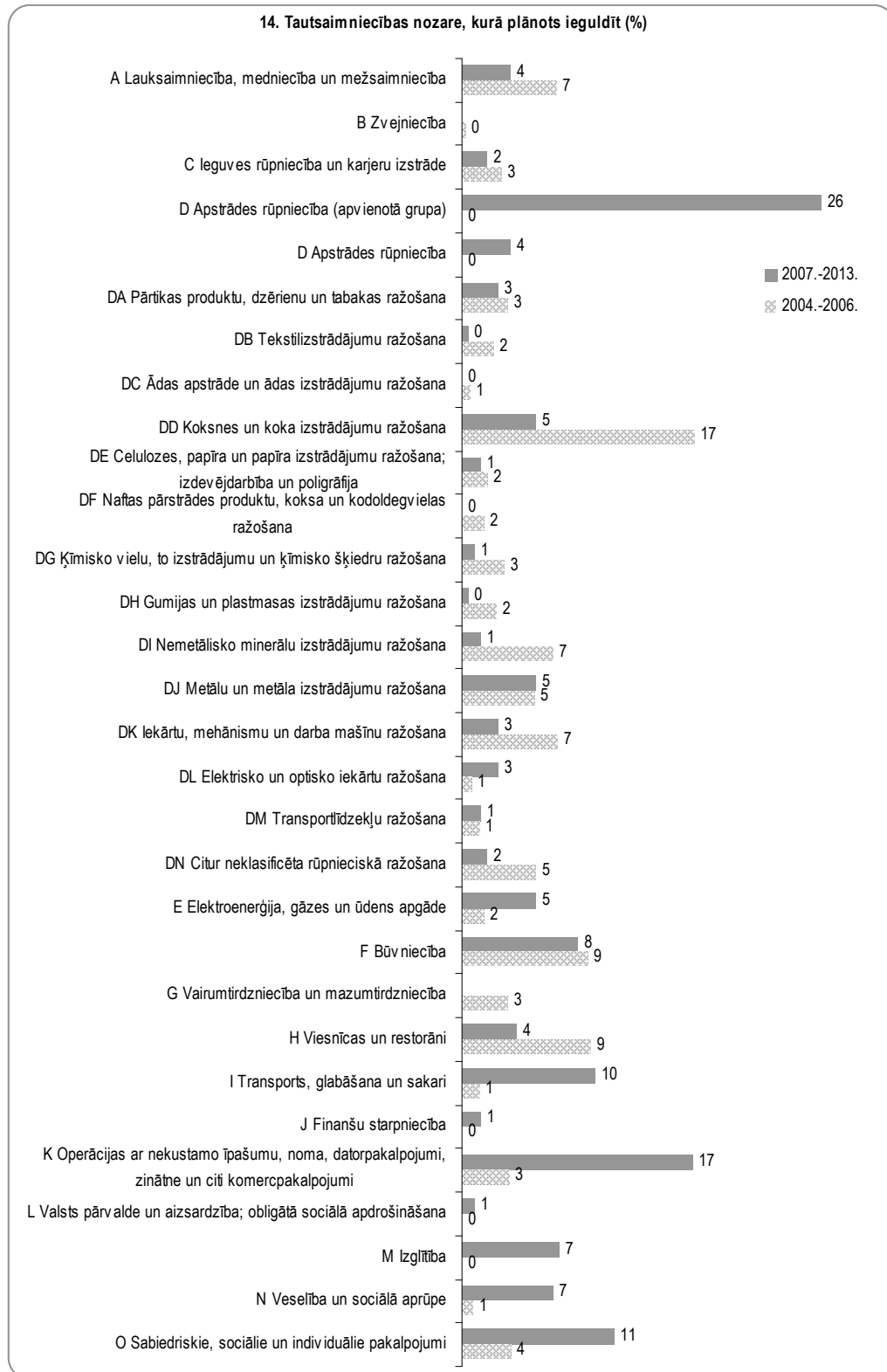
Salīdzinoši lielākā daļa (28%) ieinteresēto pārstāv apstrādes rūpniecības (D) nozari. Savukārt šīs tautsaimniecības nozares grupas ietvaros salīdzinoši vairāk pārstāvētas komercsabiedrības, kuru darbības veids ir koksnes un koksnes izstrādājumu ražošana (DD) un metāla un metāla izstrādājumu ražošana (DJ).

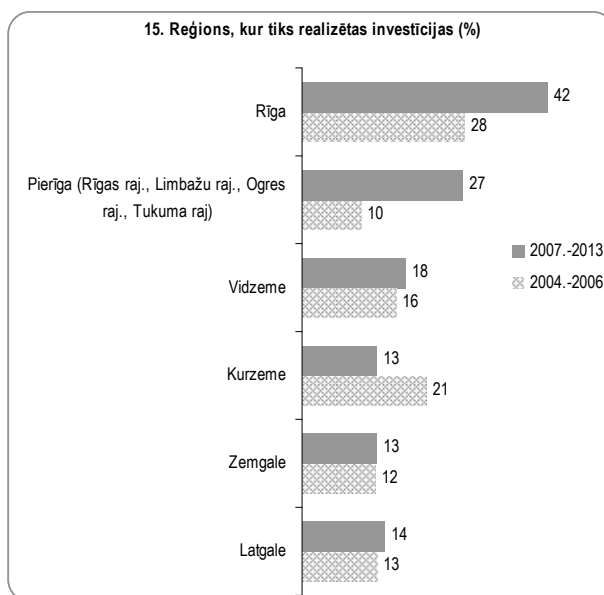
Viens no būtiskākajiem pētījuma uzdevumiem bija identificēt, kurās tautsaimniecības nozarēs komercsabiedrības plāno ieguldīt investīcijas komercdarbības attīstībai. Kā liecina apkopotie pētījuma dati, tad ieguldījumi visbiežāk plānoti rūpnieciskās ražošanas nozarēs (D). Pārējo nozaru vidū nav izteiktu ieguldījumu piesaistītāju, bet iespējams izdalīt vairākas populārāko nozaru grupas. Tā salīdzinoši visbiežāk kā ieguldījumu nozares minētas: operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātne un citi komercpakalpojumi (K), sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi (O) un transports, glabāšana un sakari (I). Otra populārākā nozaru grupa pārstāvēta ar: būvniecība (F), elektroenerģija, gāzes un ūdens apgāde (E), izglītība (M), veselība un sociālā aprūpe (N).

Ja salīdzina patreizējo komercsabiedrību gatavību īstenot projektus ar ES struktūrfondu 2004. - 2006. gada plānošanas periodu tautsaimniecības nozaru griezumā, jāsecina, ka prevalējošākā nozare arī iepriekšējā periodā bija rūpnieciskās ražošanas nozare (D), tās ietvaros visvairāk projektu iesniegumu tika iesniegti kokapstrādes nozarē (DD). Kā arī samērā daudz iesniegumu tika iesniegti viesnīcas un restorānu (H) un būvniecības (F) nozarēs. Tai pat laikā jāpiebilst, ka, salīdzinot pa abiem periodiem, novērojams intereses kritums koksnes un koka izstrādājumu ražotāju (DD), kā arī iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražotāju (DK)

vidū. Jāuzsver, ka no 2004.-2006. gada plānošanas periodā minēto nozaru komercsabiedrību iesniegtajiem projektiem lielākā daļa arī tikuši īstenoti, kas visdrīzāk nozīmē, ka neieinteresētībai pieprasīt finanšu atbalstu 2007.-2013. gada plānošanas periodā iemesli nav tieši meklējami iepriekšējā negatīvā pieredzē ES līdzekļu apgūvē.

42% finanšu atbalsta saņemšanā ieinteresēto komercsabiedrību investīcijas plāno veikt Rīgā, vēl aptuveni 1/4 – Pierīgā. Pārējo Latvijas reģionu griezumā populārākās investīciju realizācijas vietas ir Vidzeme (18%) un Latgale (14%), kamēr Kurzēmē un Zemgalē investīcijas plāno veikt 13% komercsabiedrību.

Zemāk redzamajā tabulā sniegts detalizēts izvērsums par plānotajām investīciju vietām, norādot atsevišķi pilsētas un rajonus.

Pilsēta/ rajons, kurā tiks realizētas investīcijas (%)

Aizkraukles rajons	2
Alūksnes rajons	2
Balvu rajons	2
Bauskas rajons	2
Cēsu rajons	5
Daugavpils	4
Daugavpils rajons	2
Dobeles rajons	3
Gulbenes rajons	2
Jēkabpils rajons	3
Jelgava	3
Jelgavas rajons	2
Jūrmala	0.0
Krāslavas rajons	1
Kuldīgas rajons	2
Liepāja	3
Liepājas rajons	6
Limbažu rajons	2
Ludzas rajons	2
Madonas rajons	2
Ogres rajons	4
Preiļu rajons	3
Rēzekne	3
Rēzeknes rajons	4

Tabulas turpinājums

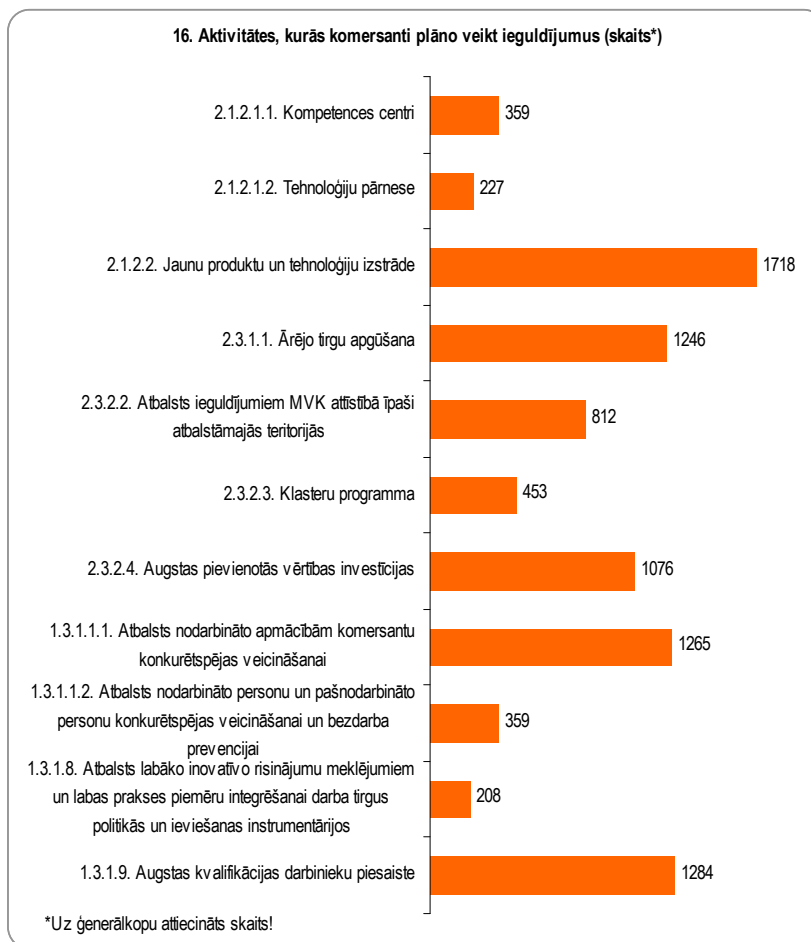
Rīga	42
Rīgas rajons	21
Saldus rajons	0.4
Talsu rajons	1
Tukuma rajons	1
Valkas rajons	3
Valmieras rajons	5
Ventspils	3
Ventspils rajons	0.4
Nav atbildes/ Nevar pateikt	2

ES struktūrfondu 2004. - 2006. gada plānošanas periodā iesniegtie projekta iesniegumi arī paredzēja veikt aktivitātes visvairāk Rīgā (28%), tai seko Vidzeme (21%), Latgale (16%), Kurzeme (13%), Zemgale (12%) un Pierīga (10%). Salīdzinot 2007.-2013. gada plānošanas perioda plānojamo iesniegumu sadalījumu pa reģioniem ar 2004.-2006. gada datiem par projektu iesniegumu reģionālo dalījumu, novērojams, ka pieprasījums pēc finanšu atbalsta varētu būt samazinājies Kurzemes reģionā, kamēr palielinājies Rīgā un Pierīgā. Pārējos reģionos sagaidāmais projektu iesniegumu skaits kopumā varētu būt līdzīgs iepriekš novērotajam.

3.2. Komerksabiedrību ieinteresētības rādītāji sadalījumā pa aktivitātēm – vispārējs pārskats

Pēc kopējā ieinteresēto komerksabiedrību īpatsvara un skaita identificēšanas visiem ES finanšu atbalsta saņemšanā ieinteresētajiem vaicāts, kurās aktivitātēs konkrēti plāno veikt ieguldījumus. Sekojoši iegūts kopējais ieinteresēto komerksabiedrību skaits par katru no pētījumā iekļautajām aktivitātēm. Vislielākais interesentu skaits¹⁷ bijuši par sekojošām aktivitātēm: jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde (2.1.2.2.apakšaktivitāte), augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste (1.3.1.9.aktivitāte), atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai (1.3.1.1.1.apakšaktivitāte), ārējo tirgu apgūšana (2.3.1.1.aktivitāte), kā arī augstas pievienotās vērtības investīcijas (2.3.2.4.apakšaktivitāte).

¹⁷ Lūdzam ņemt vērā, ka kopējo ieinteresēto skaitu veido gan tie respondenti, kuri novērtēja, ka noteikti iesniegs projektus (51%), gan arī tie, kuri novērtēja, ka drīzāk iesniegs projektus (49%). Kā jau iepriekš norādīts, pētnieki par reālu iesniedzēju grupu iesaka uzskatīt tikai tos 51% aptaujāto, kuri paiduši noteiktu pārliecību par projektu iesniegšanu.

Viszemākā komercsabiedrību interese vērojama par aktivitātēm Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos (1.3.1.8.aktivitāte), Tehnoloģiju pārnese (2.1.2.1.2.apakšaktivitāte), Kompetences centri (2.1.2.1.1.apakšaktivitāte) un atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai (1.3.1.1.2.apakšaktivitāte). Jāpiebilst gan, ka šajās aktivitātēs finansējuma saņēmēji ir specifiskas mērķa grupas (piemēram, 2.1.2.1.1.apakšaktivitātei - juridiska persona, kas apvieno zinātniskos institūtus, augstākās izglītības iestādes, komersantus, kā arī komersanti kompetences centra projektu īstenošanai), līdz ar to arī reālais potenciālo interesentu loks un kopskaits ir ierobežotāks kā citās aktivitātēs.

Analizējot datus par komercsabiedrību gatavību iesniegt projektus noteiktās aktivitātēs, novērojams, ka bieži vien komercsabiedrības paudušas gatavību finanšu atbalsta pieprasījumus iesniegt ne tikai vienā, bet vairākās aktivitātēs. Piemēram, tie, kuri iesniegs projektus aktivitātē Kompetences centri, plāno izstrādāt projektus arī sekojošās citās aktivitātēs: 42% - Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde, 32% - Ārējo tirgu apgušana un Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai. Visretāk citās aktivitātēs projektus iesniegt plāno tie ieinteresētie, kuri gatavojas projektus iesniegt aktivitātē Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai. Savukārt gandrīz visas

komercsabiedrības, kuras ir ieinteresētas iesniegt projektus aktivitātē Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos, plāno projektus izstrādāt arī dažādās citās aktivitātēs.

Aktivitātes, kurās komercsabiedrības plāno veikt ieguldījumus (%)¹⁸

	2.1.2.1.1.	2.1.2.1.2.	2.1.2.2.	2.3.1.1.	2.3.2.2.	2.3.2.3.	2.3.2.4.	1.3.1.1.1.	1.3.1.1.2.	1.3.1.8.	1.3.1.9.
2.1.2.1.1.	100	42	9	9	9	8	9	9	11	27	9
2.1.2.1.2.	26	100	10	8	7	13	7	4	11	27	6
2.1.2.2.	42	75	100	53	42	38	39	33	21	64	47
2.3.1.1.	32	42	38	100	19	42	33	52	32	82	37
2.3.2.2.	21	25	20	12	100	17	16	12	11	27	19
2.3.2.3.	11	25	10	15	9	100	7	16	16	36	12
2.3.2.4.	26	33	24	29	21	17	100	24	16	55	31
1.3.1.1.1.	32	25	24	53	19	46	28	100	37	82	46
1.3.1.1.2.	11	17	4	9	5	13	5	10	100	18	7
1.3.1.8.	16	25	8	14	7	17	11	13	11	100	10
1.3.1.9.	32	33	35	38	30	33	37	46	26	64	100

Aktivitāšu numuru atšifrējums:

2.1.2.1.1. Kompetences centri

2.1.2.1.2. Tehnoloģiju pārnese

2.1.2.2. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde

2.3.1.1. Ārējo tirgu apgūšana

2.3.2.2. Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās

2.3.2.3. Klasteru programma

2.3.2.4. Augstas pievienotās vērtības investīcijas

1.3.1.1.1. Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai

1.3.1.1.2. Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai

1.3.1.8. Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos

1.3.1.9. Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste

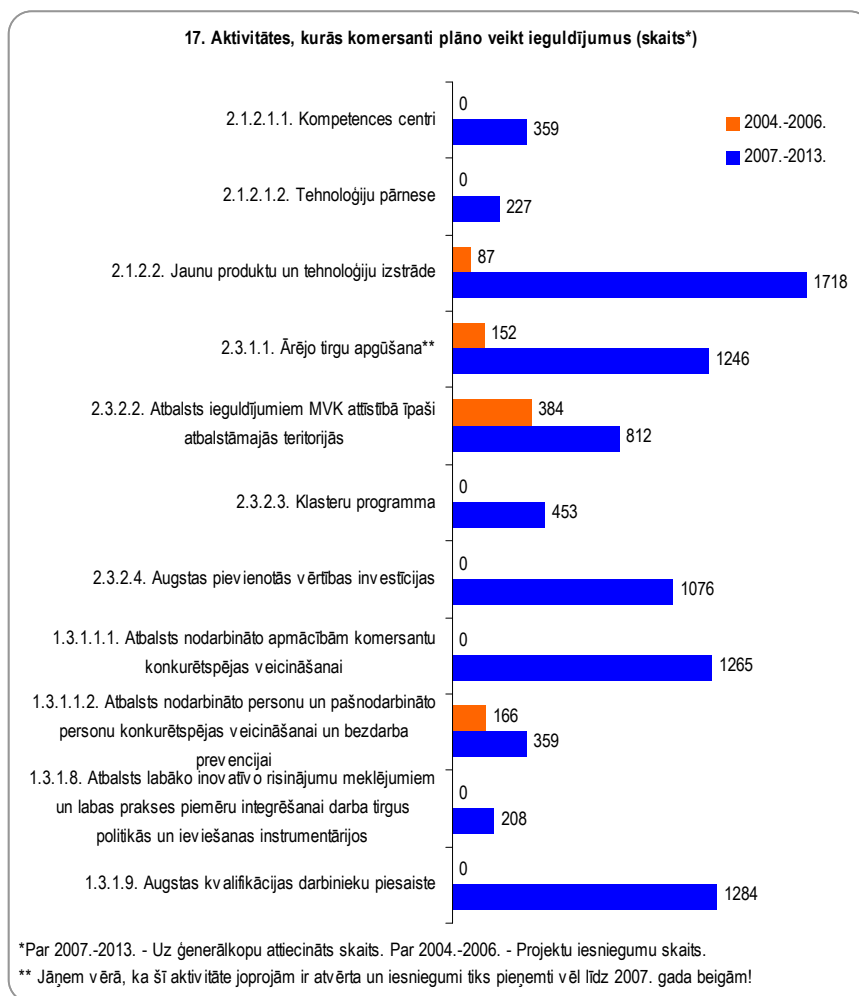
ES struktūrfondu ieviešanas nosacījumi ļauj finansējuma saņēmējiem īstenot projektus dažādās aktivitātēs, dažos gadījumos arī pieļaujot vienas aktivitātes ietvaros īstenot vairākus projektus, bet ir jāņem vērā to, ka atbalstu nedrīkst saņemt vienām un tām pašām darbībām, auditējamām vērtībām. Analizējot tabulas datus, var novērot, ka komercsabiedrības interesē samērā līdzīgas aktivitātes, piemēram, tās, kas vēlas īstenot projektu "Tehnoloģiju pārnese" aktivitātē, arī liels skaits vēlas īstenot projektu "Jaunu produktu un tehnoloģijas izstrāde" aktivitātē – 75%. Interesanti ir arī tas, ka daudzi tie, kas izteica interesi par aktivitāti "Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos", vēlas īstenot projektus arī "Ārējo tirgu apgūšanas aktivitātē" un "Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai".

Ņemot vērā, ka daļa ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda aktivitāšu tikušas realizētas arī 2004.-2006. gada plānošanas periodā, iespējams veikt komercsabiedrību ieinteresētības un pieprasījuma salīdzinājumu. Jāuzsver gan, ka aktivitāšu realizācijas nosacījumi visai būtiski atšķiras ES struktūrfondu

¹⁸ Tabulas datu nolasišanas piemērs: (skatīt pirmo kolonnu „2.1.2.1.1.”) no visiem tiem, kuri bijuši ieinteresēti iesniegt projektus 2.1.2.1.1. aktivitātē, 42% plāno iesniegt projektus arī 2.1.2.2. aktivitātē, 32% - 2.3.1.1. aktivitātē.

ieviešanas abos periodos, tādēļ tiešā veidā noteikt intereses pieaugumu vai kritumu nav iespējams – to lielā mērā nosaka un ietekmē tieši nosacījumi, pēc kādiem komercsabiedrībām iespējams pieteikties finanšu atbalstam un to saņemt (gan iespējamā finansējuma saņēmēja aspektā, gan arī finanšu atbalsta piešķiršanas procesa aspektā).

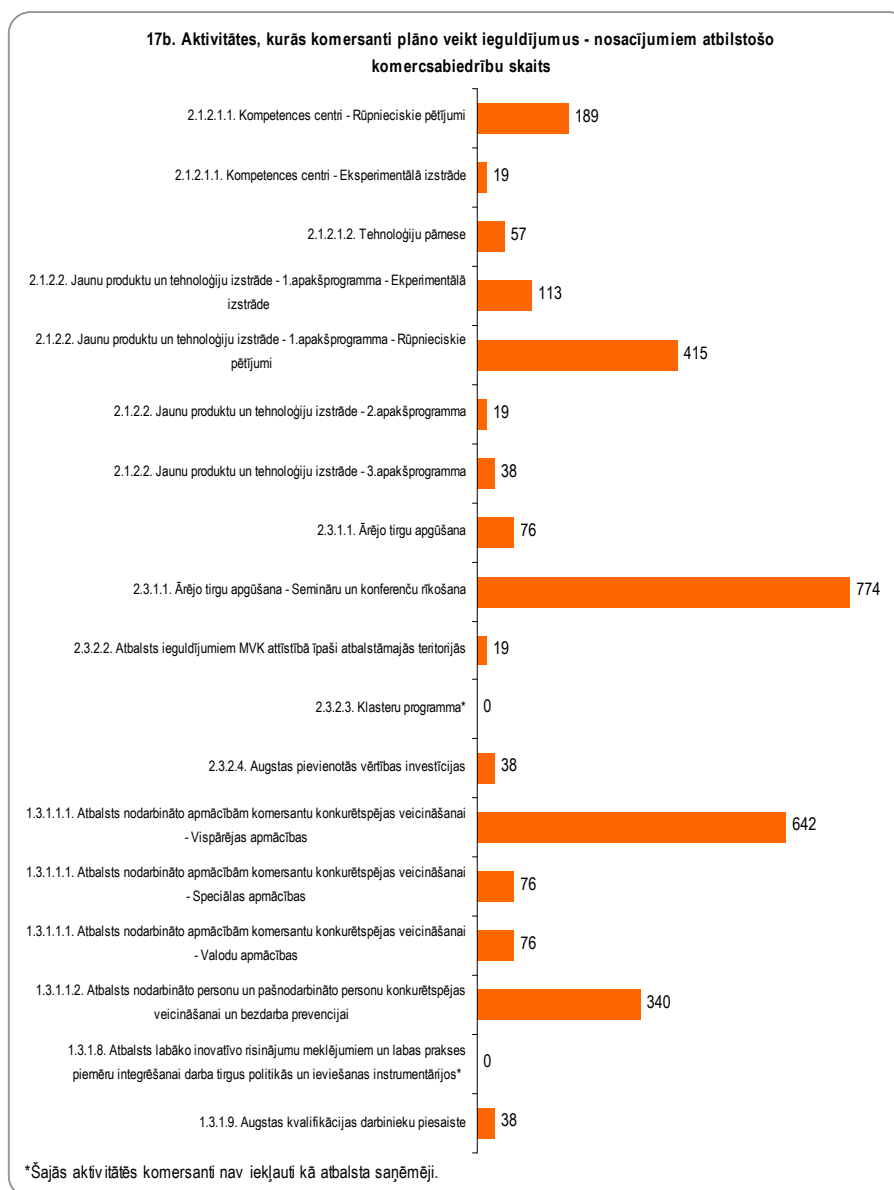
Kā liecina pētījuma dati un ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda iesniegumu skaita analīze pa aktivitātēm, tad vislielākais intereses kāpums novērojams par aktivitāti Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde. Tāpat ievērojams kāpums novērojams aktivitātēs Ārējo tirgu apgūšana un Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai. Acīmredzot šādu intereses kāpumu iespējams skaidrot ar pastiprināto tādu tēmu kā komersantu konkurētspējas veicināšana, kvalificēta darbaspēka pieejamība un eksporta veicināšana dominanci politiskajā un sabiedriskajā dienas kārtībā, līdz ar to komercsabiedrības ir aktivizējušas savu darbību minēto jautājumu risināšanā.

Lai identificētu, cik liels skaits komercsabiedrību no visiem interesentiem atbilst uz konkrēto brīdi¹⁹ pastāvošajiem aktivitāšu ieviešanas nosacījumiem, pētnieki no visiem interesentiem atlasīja tikai tos, kuru darbības veids, plānoto investīciju apjomi un vēlāmā atbalsta intensitāte atbilst aktivitāšu nosacījumiem

¹⁹ Aktivitāšu nosacījumi uz 05.11.2007.

definētajam (aktivitāšu ieviešanas nosacījumus skatīt 4. sadaļā). Sekojoši iegūts to komercsabiedrību skaits par katru aktivitāti, kuru vēlmes par attiecīgo aktivitāšu projektu iesniegšanu atbilst aktivitāšu ieviešanas nosacījumiem²⁰.

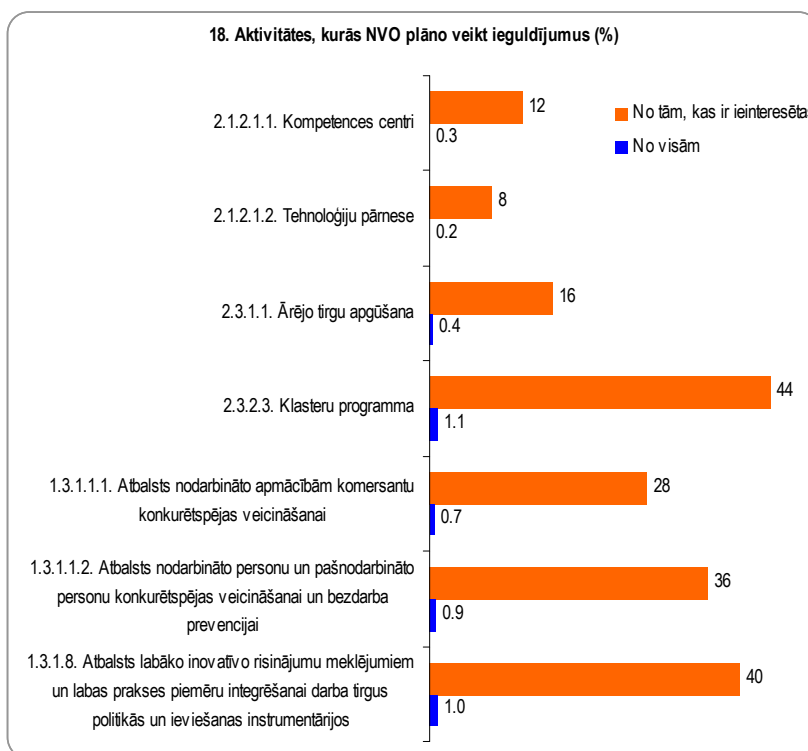
Visvairāk komercsabiedrību atbilst aktivitātei “Ārējo tirgu apgūšana”, proti, 774 komercsabiedrības iekļaujas paredzētajos aktivitātes ieviešanas nosacījumos. Kā arī salīdzinoši daudzas komercsabiedrības atbilst aktivitātes “Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai” ietvaros plānoto vispārīgo apmācību projektu nosacījumiem – 642, un aktivitātes “Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” apakšprogrammai, kas paredz veikt rūpnieciskos pētījumus – 415 komercsabiedrības.

²⁰ Šos aprēķinus nav iespējams veikt pilnībā precīzi, jo gadījumos, kad aktivitātē ir izdalītas vairākas apakšaktivitātes, pētniekiem bija pieejami dati tikai par komercsabiedrību ieinteresētību aktivitātē, nevis sadalījumā pa apakšaktivitātēm. Tādēļ šajos gadījumos atbilstošo komercsabiedrību skaits aprēķināts pieņemot, ka visi konkrētajā aktivitātē ieinteresētie ir ieinteresēti projektu iesniegt katrā no apakšaktivitātēm.

3.3. NVO ieinteresētības rādītāji sadalījumā pa aktivitātēm

Analizējot NVO gatavību iesniegt projektus uzņēmējdarbības un inovāciju atbalstošajās aktivitātēs, novērojama ļoti zema ieinteresētība – kā jau iepriekš norādīts, tikai 2% no aptaujātajām NVO pauž interesi izstrādāt un iesniegt projektus. Kopumā šāds ieinteresētības rādītājs nav uzskatāms par pārsteidzošu: pirmkārt, jau ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda dati par projektu iesniedzējiem liecina, ka NVO interese ir ļoti minimāla un kopējā projektu iesniedzēju skaitā nepārsniedz dažus procentus, otrkārt, lielākā daļa NVO, kuras rekrutētas dalībai pētījumā, novērtēja, ka neatbilst aktivitāšu mērķa grupai, līdz ar to arī kopējais potenciāli ieinteresēto (definēto mērķa grupu aprakstiem atbilstošo) NVO skaits nav liels.

Tās NVO, kuras novērtējušas, ka ir ieinteresētas iesniegt projektus, gatavību iesniegt projektus izteikušas par aktivitātēm Klasteru programma un Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentos. Lai gan jāuzsver, ka no apzināto NVO kopskaita aktivitātēs ieinteresēto īpatsvars nav lielāks par 1%.

Diemžēl projektu iesniegšanā ieinteresēto NVO skaits ir pārāk mazs, lai veiktu detalizētākus statistiskos aprēķinus par katru no aktivitātēm²¹, tādēļ dotā pētījuma ietvaros iespējams identificēt tikai kopējo (zemo) ieinteresētības rādītāju nevalstisko organizāciju vidū.

²¹ Minimālais skaits, pie kāda iespējams veikt papildus detalizētāku statistisko analīzi ir 30, NVO kopējais ieinteresēto skaits par projektu iesniegšanu ir 20, kas neļauj veikt padziļinātus aprēķinus katras aktivitātes ietvaros.

4. DETALIZĒTI KOMERCSABIEDRĪBU IEINTERESĒTĪBAS SAŅEMT ES FINANŠU ATBALSTU 2007. - 2013. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ RĀDĪTĀJI

Šajā sadaļā tiek analizēts potenciālais pieprasījums pēc finanšu atbalsta ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā detalizēti katras analizējamās aktivitātes ietvaros. Pētījuma dati ļauj veikt analīzi gan plānoto investīciju, gan līdzfinansējuma, gan arī reģionālā un komercsabiedrību pārstāvētās tautsaimniecības nozares griezumā.

2.1.2.1.1.apakšaktivitāte. Kompetences centri

Informācija par aktivitāti²²

Aktivitātes mērķis – uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšana, veicinot pētniecības un rūpniecības sektoru sadarbību rūpniecisko pētījumu, jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības projektu īstenošanā.

Īstenošanas nosacījumi

Tiks atbalstīta Kompetences centru (KC) pētījumu projektu īstenošana un to rezultātā radītā intelektuālā īpašuma aizsardzība. Kompetences centrs ir juridiska persona, kuru veido vairāki zinātnes, augstākās izglītības un privātā sektora partneri, ar mērķi veikt kopīgus rūpnieciskos pētījumus un jaunu produktu attīstības darbus, kas sekmētu uzņēmumu konkurētspējas pieaugumu un dotu nozīmīgu atdevi tautsaimniecībai kopumā. Kompetences centra pētniecības un produktu attīstības iniciatīvas tiek nodalītas atsevišķos sadarbības projektos, kurus līdzfinansē privātais sektors un kuri pārsniedz viena uzņēmuma vai zinātniskā institūta iespējas un kritisko masu. Viens no atbalsta saņemšanas nosacījumiem - jābūt izveidotai augstskolu, pētniecisko institūtu un uzņēmēju partnerībai, kurā tiek apvienoti vismaz viens zinātniskais sadarbības partneris (zinātniskais institūts vai augstskola) un vismaz trīs nozares sadarbības partneri (uzņēmumi).

Atbalstāmās aktivitātes:

- kompetences centra darbības nodrošināšana;
- rūpniecisko pētījumu un eksperimentālo izstrāžu veikšana.

Attiecināmās izmaksas:

- personāla izmaksas;
- materiālu un piederumu iegādes izmaksas;
- iekārtu un aprīkojuma amortizācijas izmaksas;
- intelektuālā īpašuma aizsardzības izmaksas;
- ārējo pakalpojumu izmaksas;

²² Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

- projekta administrācijas izmaksas (nepārsniedzot 10% no attiecīgā pētījumu projekta kopējām atbalstāmajām izmaksām).

Finansējuma saņēmēji – juridiska persona, kas apvieno zinātniskos institūtus, augstākās izglītības iestādes, komersantus, kā arī komersanti kompetences centra projektu īstenošanai.

Maksimālais atbalsta apjoms: kompetences centru ietvaros realizētiem pētniecības projektiem – līdz 1 000 000 LVL uz 1 projektu, kur 25% no pētniecības darbiem veic pats kompetences centrs.

Atbalsta intensitāte:

1. Rūpnieciskiem pētījumiem:

- 75% - ja KC atbilst MVK statusam;
- 65% - ja KC atbilst lielā komersanta statusam.

2. Eksperimentālās izstrādes gadījumā:

- 50% - ja KC atbilst MVK statusam;
- 40% - ja KC atbilst lielā komersanta statusam.

Vērtēšanas kritēriji:

1. Kompetences centra stratēģija;
2. Pētniecības programma un paredzētie rezultāti;
3. Zinātnisko sadarbības partneru un kompetences centra vadībā iesaistīto darbinieku ekselence un kvalitāte;
4. Partnerība un vadības organizatoriskā struktūra;
5. Darbības plāns un finanšu plāns.

Programmas finansējums: 36.32 milj. LVL

Aktivitātes iznākuma rādītājs – paredzēts, ka apakšaktivitātes ietvaros tiks izveidoti 7 kompetences centri²³.

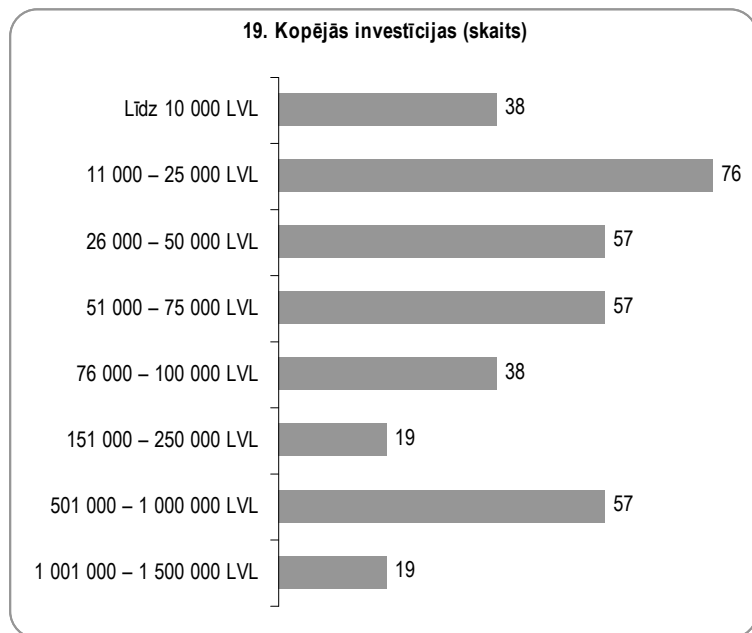
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciālo interesentu skaits – 359 jeb 8% no visiem, kuri ir ieinteresēti finanšu atbalsta pieprasīšanā. No šiem interesentiem 189 komercsabiedrības atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz atbalsta apjomu un intensitāti, kas paredz veikt rūpnieciskos pētījumu projektus, savukārt 19 komercsabiedrības –

²³ Darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājums (2007.gada oktobra versija)

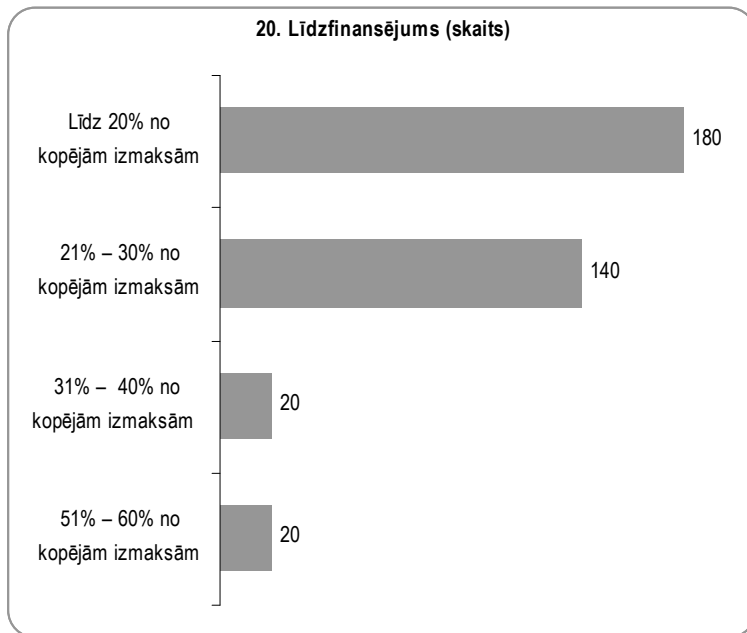
eksperimentālās izstrādes projektus. Tas skaidrojams ar to, ka rūpniecisko pētījumu izstrādei tiek sniegta lielāka atbalsta intensitāte.

Analizējot konkrētās aktivitātes interesentu plānotos investīciju apjomus, novērojams, ka lielākā daļa (73%) neplāno lielākas investīcijas kā 100 000 LVL viena projekta īstenošanai. 27% jeb 94 projekti varētu tikt iesniegti arī par lielākām investīciju summām. Potenciālo iesniedzēju plānotie investīciju apjomi šajā aktivitātē pamatā atbilst aktivitātes nosacījumiem, kas paredz īstenot projektus līdz 1 milj. LVL apmērā.

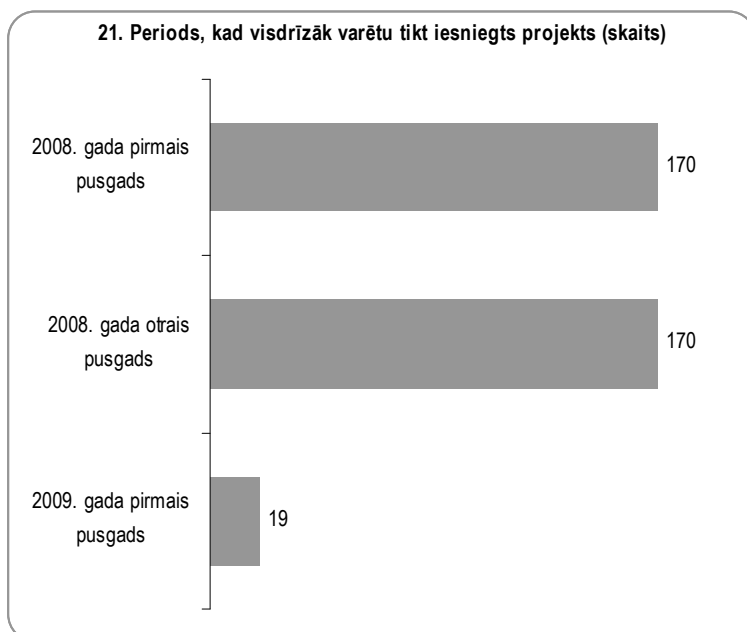

No tiem interesentiem, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem rūpniecisko pētījumu projektu īstenošanai, nedaudz vairāk nekā puse (60%) plāno īstenot projektus līdz 50 000 LVL, savukārt eksperimentālās izstrādes projektus komercsabiedrības plāno īstenot līdz 10 000 LVL apmērā.

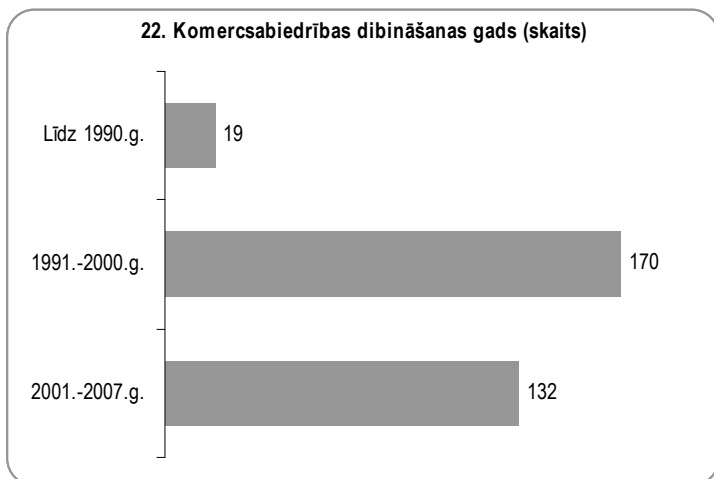
Vairākums interesentu nebūtu gatavi kā savu līdzfinansējumu ieguldīt lielāku summu par 20% no kopējiem ieguldījumiem. Neliela daļa būtu ar mieru līdzfinansēt līdz 30% no projekta apjoma un tikai daži no interesentiem – līdz 60%. Ņemot vērā aktivitātes specifiku un to, ka kompetenču centru izveide Latvijā ir samērā jauna tendence, tad ir loģiska komercsabiedrību piesardzība ieguldīt savu līdzfinansējumu lielā apmērā šāda veida aktivitātēs. Salīdzinot plānoto atbalsta intensitāti un komercsabiedrību izteikto gatavību ieguldīt savas investīcijas šādos projektus, ir jāsecina, ka plānotā intensitāte ir samērā atbilstoša komercsabiedrību interesēm – aktivitātē plānotā ES fonda un valsts atbalsta intensitāte sastāda 65-75% – rūpnieciskiem pētījumiem, savukārt 40-50% – eksperimentālai izstrādei. Pie šādiem aktivitāšu ieviešanas nosacījumiem iespējams vairāk izvēlēties īstenot rūpniecisko pētījumu projektus, kur atbalsta intensitāte ir augstāka nekā eksperimentālās izstrādes projektiem.

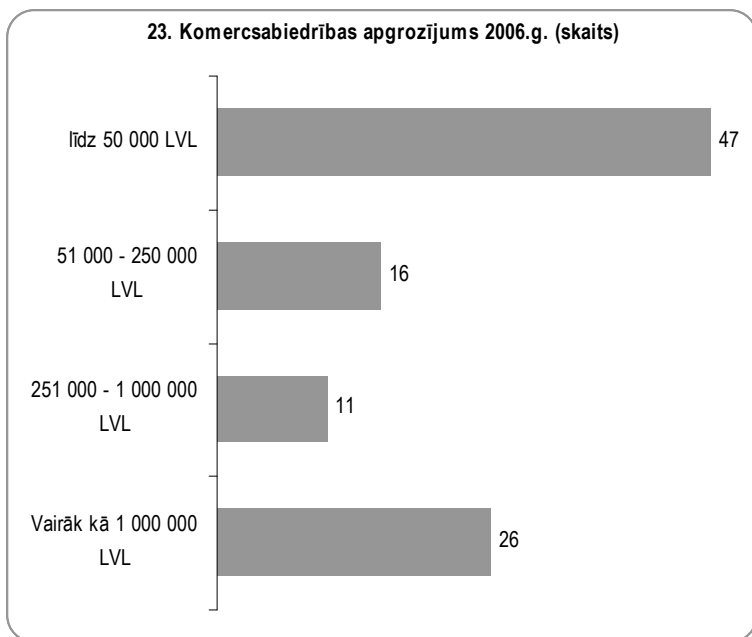
Lielākais projektu iesniegumu skaits varētu tikt iesniegts 2008. gada pirmajā vai otrajā pusgadā, turpretī turpmākajos periodos komercsabiedrības nav paudušas ieinteresētību sagatavot finanšu atbalsta pieprasījumus dotajā aktivitātē, kas varētu liecināt arī par to, ka komercsabiedrības neveic savas darbības ilgtermiņa plānošanu, tikai uz gadu vai diviem.

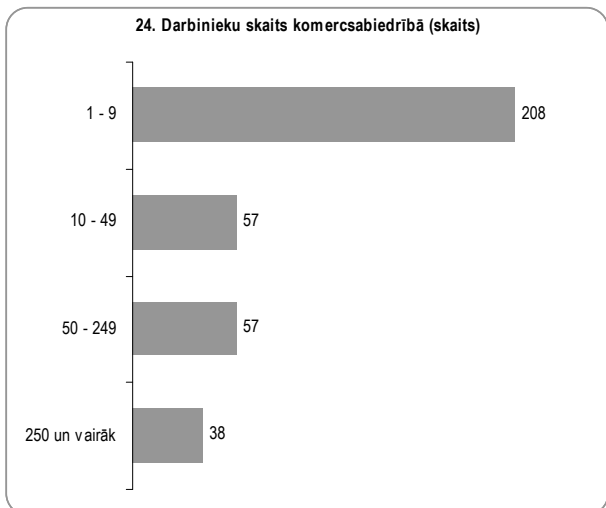
Lielāko daļu projektu konkrētajā aktivitātē plāno iesniegt komercsabiedrības, kas ir aktīvas jau vairāk kā desmit gadus, bet salīdzinoši aktīvi projektu iesniegšanā varētu būt arī pēdējo septiņu gadu laikā dibinātie. 15% jeb 57 no projektu iesniedzējiem ir komercsabiedrības, kuras dibinātas pēdējo trīs gadu laikā.

Aktivitātē ieinteresēto vidū visvairāk pārstāvētas komerksabiedrības, kuru gada apgrozījums nepārsniedz 50 000 LVL, lai gan interesi par projektu iesniegšanu izteikušas arī 27 komerksabiedrības – ar apgrozījumu no 51 000 līdz 1 000 000 LVL un 26 – ar apgrozījumu virs 1 000 000 LVL.

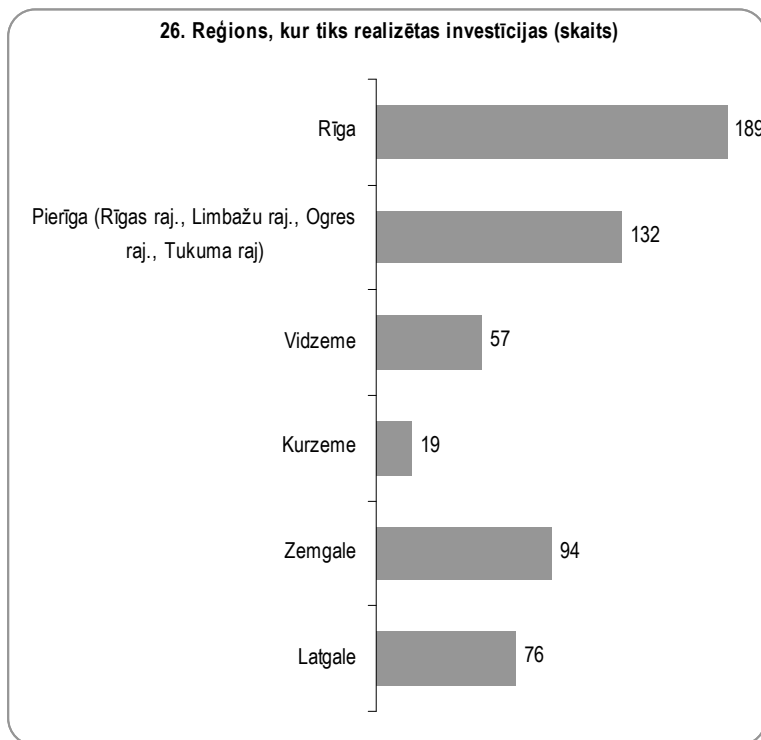
Vairākums aktivitātē ieinteresēto ir mikro komerksabiedrības, kuru darbinieku skaits nepārsniedz desmit cilvēkus. Neliela daļa ieinteresēto ir arī mazo komerksabiedrību grupā – 57 projektu iesniegumi varētu tikt saņemti no komerksabiedrībām, kur darbinieku skaits ir līdz 49 cilvēkiem.

Vairums aktivitātē Kompetences centri ieinteresēto pārstāv apstrādes rūpniecības jomu (NACE 1.1.red. kods D). Aktīvi varētu būt arī interesenti no izglītības jomas (M), kā arī tie, kuri sniedz dažādus komercpakalpojumus (NACE 1.1. red. klasifikatora K koda pārstāvji).

Vairums projektu plānots realizēt Rīgas un Pierīgas statistiskajā reģionā, salīdzinoši daudz – Zemgalē, nedaudz mazāk – Latgalē. Salīdzinoši vismazāk Kompetences centru aktivitāšu projektu – Kurzemē.

Aktivitātes novērtējums

Aktivitāti "Kompetences centri" tiek plānots īstenot kā vienu no inovāciju attīstības atbalstošām aktivitātēm Latvijā. Tās mērķis atbilst Valsts stratēģiskajā ietvardokumenta noteiktajām prioritātēm, kā arī 2007.gada 26.jūnijā Ministru kabineta sēdē apstiprinātās Komerccarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007. – 2013. gadam rīcības plānam.

Ja salīdzina laika periodu, kad Latvija iestājās ES un sāka apgūt ES struktūrfondus (2004-2006.gada plānošanas periods) un šobrīd, kad ir uzsākts jaunais ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periods, tad kopumā komercsabiedrību vidū pēdējā laikā interese par inovācijām un uz zināšanām balstītu uzņēmējdarbību ir ievērojami augusi (kam viens no iemesliem ir gan valdības, gan masu mediju pastiprinātā komunikācija par inovatīvu ekonomiku), to apliecina arī interese par projektu īstenošanu šajā jomā.

Lai apzinātu potenciālo projektu iesniedzēju loku aktivitātē „Kompetences centri” EM un LIAA 2007.gada sākumā aicināja uz diskusiju mērķa grupas pārstāvjus un prezentēja Kompetences centru programmas modeli. Tāpat 2007.gada jūnijā norisinājās konkurss par plānoto Kompetences centru stratēģijas izstrādi, kurā tika iesniegts 21 pieteikums. No tiem tika izvēlēti 12 projekti un piešķirts finansējums plānoto kompetences centru stratēģijas izstrādei, kas kalpotu par pamatu kompetences centra projekta iesnieguma izstrādei piesakoties

2007.-2013.gada plānošanas perioda kompetences centra aktivitātes ietvaros. Kompetences centra stratēģija ietvers izvērstu informāciju par plānotā kompetences centra stratēģiskajiem virzieniem, plānotajiem rūpniecisko pētījumu projektiem, darbības principiem, organizatorisko struktūru, izmaksu plānojumu un komerciālās atdeves pamatojumu. Plānoto kompetences centru stratēģijas izstrādes projektu īstenošanas beigu termiņš ir 2007.gada decembris.

Veiktā pētījuma ietvaros, analizējot potenciālo pieprasījumu pēc aktivitātes "Kompetences centri" un ņemot vērā aktivitātes specifiku, var secināt, ka pieprasījums ir samērā augsts, kas ļaus apgūt pieejamo finansējumu un sasniegt plānoto aktivitātes iznākuma rādītāju. 359 komercsabiedrības ir izteikušas gatavību iesniegt projekta iesniegumu šajā aktivitātē, bet ir jāņem vērā, ka starp tām bija ne tikai tādas, kas noteikti zināja, ka iesniegs projekta iesniegumu, bet arī tādas, kuras šaubījās, aptaujā atbildot par gatavību iesniegt projekta iesniegumu ar „Drīzāk, jā”, kā arī tikai daļa no interesentiem atbilda aktivitātes ieviešanas noteiktajām prasībām attiecībā uz projekta atbalsta summu un intensitāti, līdz ar to realitātē ieinteresēto komercsabiedrību skaits, kas iesniedz projektu iesniegumu, varētu būt arī mazāks. Kā arī ir jāņem vērā, ka 2007.gada vidū tikai 21 projekta pieteikums tika iesniegts konkursā par Kompetenču centru stratēģijas izstrādi, kas, iespējams, norāda reālo komercsabiedrību skaitu, kas ir gatavi īstenot projektus šajā aktivitātē. Uz pētījuma veikšanas laiku (2007.gada rudenī) EM plāno veikt pirmo uzsaukumu šīs aktivitātēs ietvaros 2008.gada jūnijā²⁴, kas dod laiku potenciālajiem interesentiem kvalitatīvi sagatavoties konkursam.

Ieinteresēto komercsabiedrību, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, plānotie investīciju apjomi šajā aktivitātē kopumā pārsniedz aktivitātei pieejamo finansējumu – ja pieņem, ka visas ieinteresētās komercsabiedrības iesniegs projektu iesniegumus par plānotām maksimālām projektu summām, tad kopējais nepieciešamais investīciju skaits varētu būt 40.63 milj. LVL rūpniecisko pētījumu veikšanai un 0.04 milj. LVL eksperimentālās izstrādes projektu īstenošanai. Daudz vairāk komercsabiedrību atbilst rūpniecisko pētījumu projektu ieviešanas nosacījumiem, jo šo projektu atbalsta intensitāti ir augstāka (65% – 75% atkarībā no komercsabiedrības tipa) nekā eksperimentālās izstrādes projektiem (40% - 50%), kas liecina par to, ka komercsabiedrības ir piesardzīgas ieguldot liela apjoma investīcijas šādu projektu īstenošanai.

Analizējot potenciālo aktivitātes apguvi, ir jāņem vērā arī valsts sociālā un ekonomiskā situācija un vide – augstas inflācijas un nesakārtotas uzņēmējdarbības vides gadījumā komercsabiedrību interese un gatavība īstenot projektus inovāciju jomā, tai skaitā kompetences centru izveidē, varētu arī kristies.

²⁴ Avots: EM mājas lapa – www.em.gov.lv (05.11.2007)

Būtisks faktors ir iesniegto projektu kvalitāte un komercsabiedrību idejas attiecībā uz kompetenču centru darbību, to realizētām aktivitātēm, vai tās atbildīs aktivitātes mērķim integrēt zinātnes atklājumus uzņēmējdarbībā – vai šie projekti ļaus sasniegt aktivitātes mērķi ilgtermiņā. Lai šīs aktivitātes rezultāti būtu efektīvi, to ir jāņem vērā vērtējot projektu iesniegumus atbilstoši projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem – vienam no būtiskākajiem kritērijiem vajadzētu būt šo projektu (kompetenču centru ideju) pozitīvā ilgtermiņa ietekme uz inovāciju ieviešanu uzņēmējdarbībā.

2.1.2.1.2.apakšaktivāte. Tehnoloģiju pārnese (Augstskolu un zinātnisko institūtu pētniecisko rezultātu komercializācijas veicināšana)

Informācija par aktivitāti²⁵

Aktivitātes mērķis – veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju gan Latvijā, gan ārvalstīs, kā arī sistemātiski apzināt esošo pētniecības kompetenci augstskolās un zinātniskajos institūtos un tādā veidā mērķtiecīgi veicināt nepieciešamās pētniecības kompetences attīstību.

Īstenošanas nosacījumi

Šīs aktivitātes ietvaros tiks atbalstītas divas apakšaktivitātes:

- Tehnoloģiju pārneses kontaktpunktu izveide un darbības uzturēšana.
- Tehnoloģiju pārneses centru izveide un darbība, kuru uzdevums būs pētniecības rezultātu komercializācija starptautiskā mērogā. Izveidotie tehnoloģiju pārneses centri (TPC) darbotos kā kontaktpunkti gadījumos, kad ārvalstu komersanti meklētu sadarbības partnerus pētniecības jomā.

Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti apakšaktivitātes mērķis ir veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju, kā arī sistemātiski apzināt esošo pētniecības kompetenci augstskolās un zinātniskajos institūtos un tādā veidā mērķtiecīgi veicināt nepieciešamās pētniecības kompetences attīstību. Šīs apakšaktivitātes plānotie finansējuma saņēmēji var būt augstskolas un zinātniskie institūti. Ņemot vērā to, ka pētījuma mērķa grupa ir komersanti un NVO, šī apakšaktivāte pētījumā detalizētāk netiek apskatīta.

Apakšaktivitātes “Tehnoloģiju pārneses centri” mērķis ir veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Atbalstāmās aktivitātes:

1) Tehnoloģiju pārneses centru izveide un darbība, kuru uzdevums būs tehnoloģiju pārneses veicināšana starptautiskā mērogā. Lai neierobežotu tehnoloģiju pārnesi un konkurences sekmēšanu, tehnoloģiju pārneses centriem nevar būt ekskluzīvas tiesības uz tehnoloģiju pārnesi un komercializāciju.

²⁵ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

2) Finansējuma piešķiršana intelektuālā īpašuma aizsardzībai (licencēšanai) konkrētām komercializējamām idejām, kas ir augstskolu vai pētniecības institūtu pētījumu rezultāts. Intelektuālā īpašuma attīstības projekta ietvaros tiek novērtēta idejas komercializācija, veikti papildus pētījumi un projektēšanas darbi, tirgus pētījumi un patentu iegāde, u.c. darbības, lai radītu komerciālu piedāvājumu uzņēmējam.

Atbalstāmās aktivitātes:

- datu bāžu veidošana un uzturēšana par zinātniskās institūcijas kompetencēm un sadarbības jomām ar uzņēmējiem;
- pētniecības darbu rezultātu komercializācijas piedāvājumu sagatavošana;
- rūpnieciskā īpašuma aizsardzības un attīstības pasākumi;
- uzņēmēju un zinātnieku sadarbības semināru, konferenču un/vai kontaktbiržu organizēšana;
- dalība starptautiskajās izstādēs, kontaktbiržās, tiešajās vizītēs, misijās un citos pasākumos ar mērķi veicināt pētījumu rezultātu komercializāciju;
- konsultāciju un apmācību sniegšana par zināšanu un/vai tehnoloģiju pārnesi;
- informatīvi pasākumi TPC darbības popularizēšanas nolūkos;
- informatīvo materiālu iespiešana un izplatīšana.

Attiecināmās izmaksas:

- personāla un komandējumu izmaksas;
- materiālu un biroja aprīkojuma iegādes izmaksas;
- apmācību, sadarbības semināru, konferenču, kontaktbiržu organizēšanas izmaksas;
- starptautisko izstāžu, kontaktbiržu, tiešo vizīšu, misiju un konferenču dalības maksa;
- mārketinga izmaksas;
- administratīvās izmaksas;
- rūpnieciskā īpašuma aizsardzības izmaksas;
- ārējo pakalpojumu izmaksas.

Finansējuma saņēmēji: komersanti

Atbalsta apjoms:

1. TPC darbības nodrošināšanai – 210 000 LVL gadā.
2. vienam intelektuālā īpašuma attīstības projektam – 15 000 LVL.

Atbalsta intensitāte – 80% apmērā

Projekta īstenošanas veids ir LIAA iepirkums par TPC pakalpojumu sniegšanu.

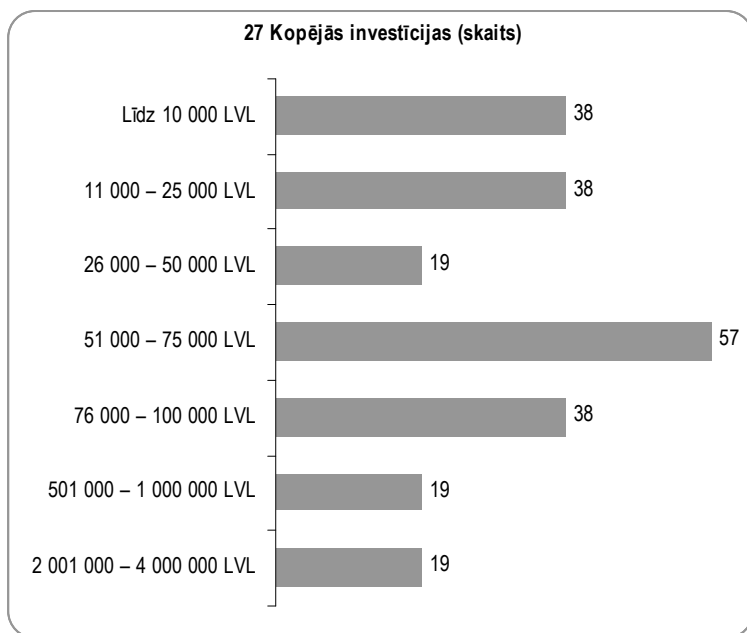
Programmas finansējums: 2 497 021 LVL.

Aktivitātes iznākuma rādītājs – 360 zināšanu pārnese centru sagatavoto komercializācijas piedāvājumu skaits²⁶.

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits – 227 jeb 5%. No šī interesentu skaita tikai 57 komercsabiedrības atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz projekta atbalsta apjomu un intensitāti.

Absolūtajam vairākumam (83%) projektu kopējo investīciju apjoms nepārsniegs 100 000 LVL, 42% komercsabiedrību plāno investīcijas līdz 50 000 LVL. Savukārt aktivitātes ieviešanas nosacījumi paredz viena projekta atbalstu līdz 15 000 LVL.

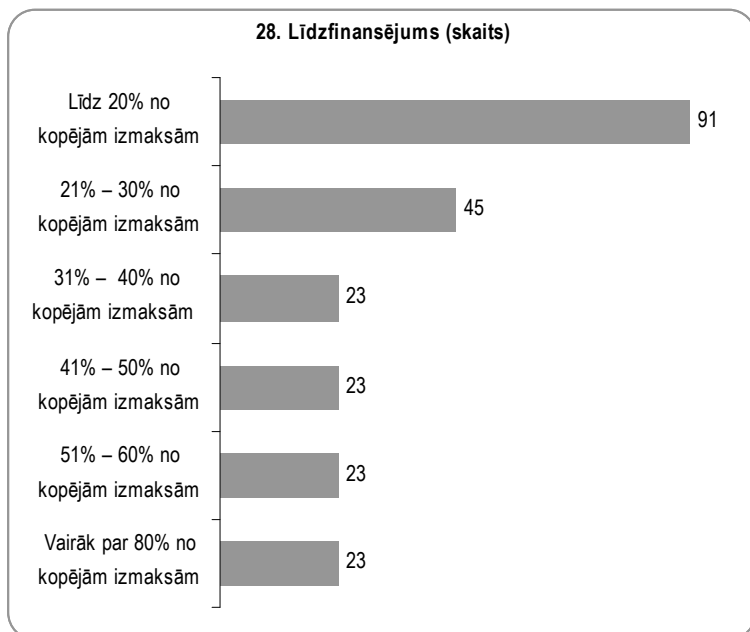

No tām komercsabiedrībām, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, lielākā daļa (66%) kā sev vēlamu viena projekta atbalsta apjomu min finansējumu līdz 10 000 LVL. Līdz ar to ir paredzams, ka nemainoties ieviešanas nosacījumiem, varētu tikt īstenoti vairāki maza budžeta projekti, bet šādā situācijā ir ļoti augsts risks pilnīga finansējuma apguvei uz to rēķina, kas vēlēties īstenot liela budžeta projektus.

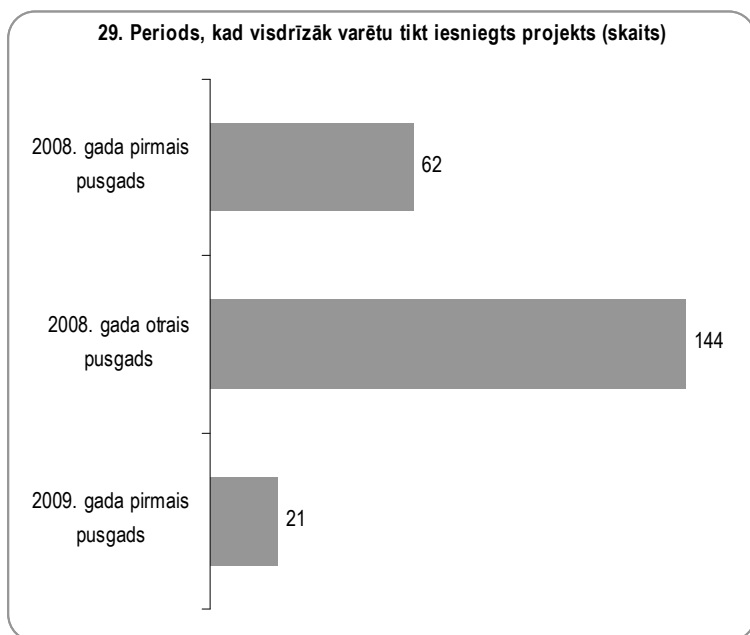
60% no visiem aktivitātē ieinteresētajiem nebūtu gatavi ieguldīt lielāku līdzfinansējumu kā 30% no kopējām izmaksām, visbiežāk norādot, ka līdzfinansējums varētu sastādīt ne lielāku summu kā 1/5 no kopizmaksām, kas

²⁶ Darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājums (2007.gada oktobra versija)

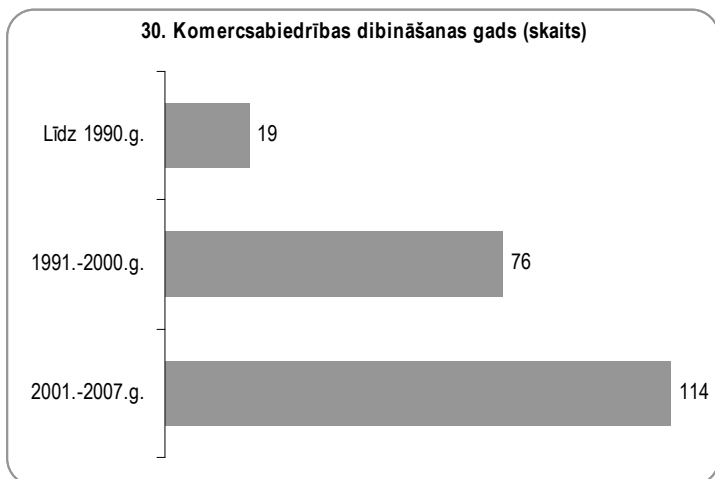
kopumā atbilst plānotajai aktivitātes ieviešanas nosacījumos noteiktai publiskā līdzfinansējuma atbalsta intensitātei – 80% apmērā, paredzot privātā finansējuma intensitāti 20% apmērā.

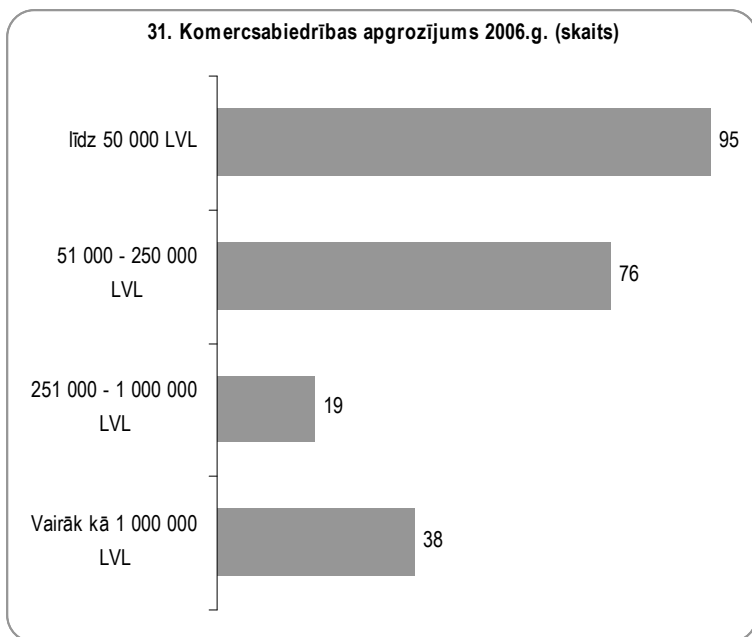
Lielāks projektu iesniegumu skaits varētu tikt sagaidīts 2008. gada otrajā pusgadā, nedaudz mazāk – pirmajā pusgadā, kamēr interese par projektu iesniegšanu vēlākos plānošanas perioda gados ir ļoti maza.

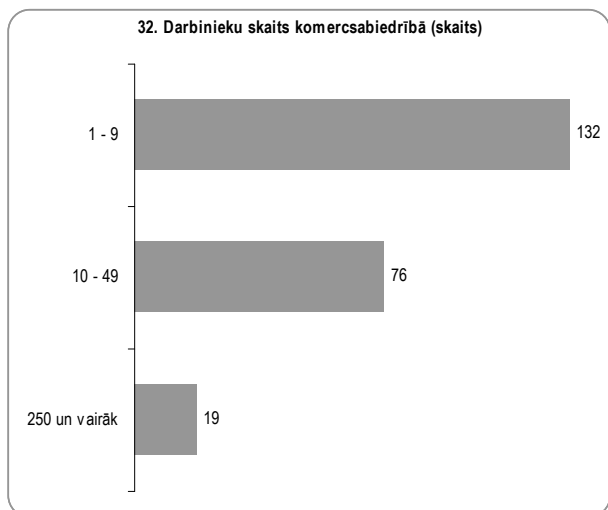
Šajā aktivitātē ieinteresēto vidū izteikti vairāk ir komercsabiedrību, kuras dibinātas pēc 2001. gada un puse no tām ir tādas, kuras darbību uzsākušas pēdējo trīs gadu laikā.

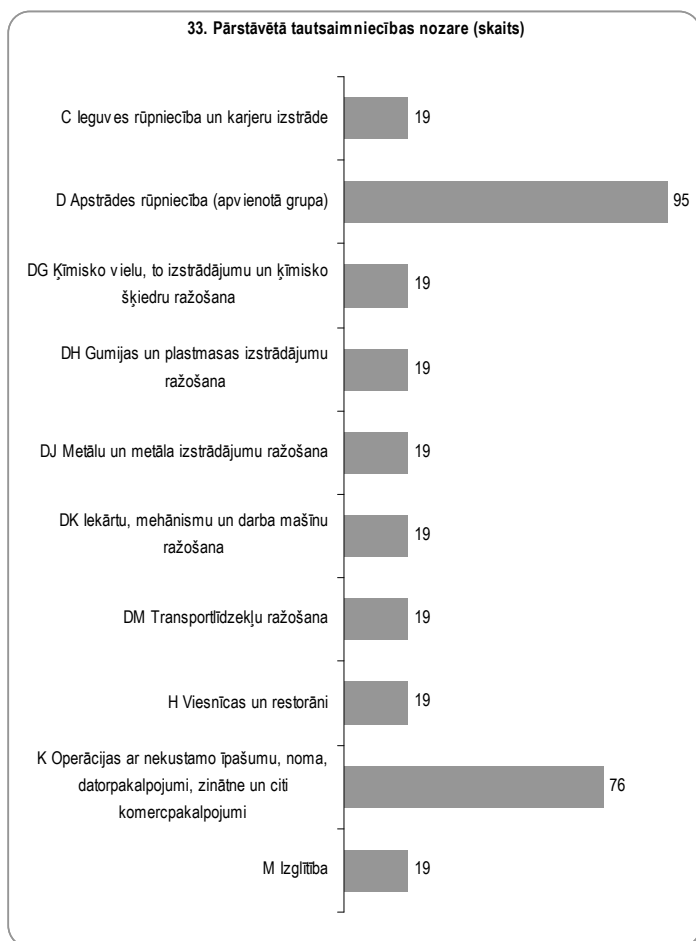
Vairākums aktivitātē ieinteresēto pārstāv komerksabiedrību grupu ar apgrozījumu līdz 250 000 LVL, izteikti ieinteresētas aktivitātē ir komerksabiedrības ar 2006. gada apgrozījumu līdz 50 000 LVL. Reti interesi iesniegt projektus izteikuši lielāka apgrozījuma komerksabiedrības.

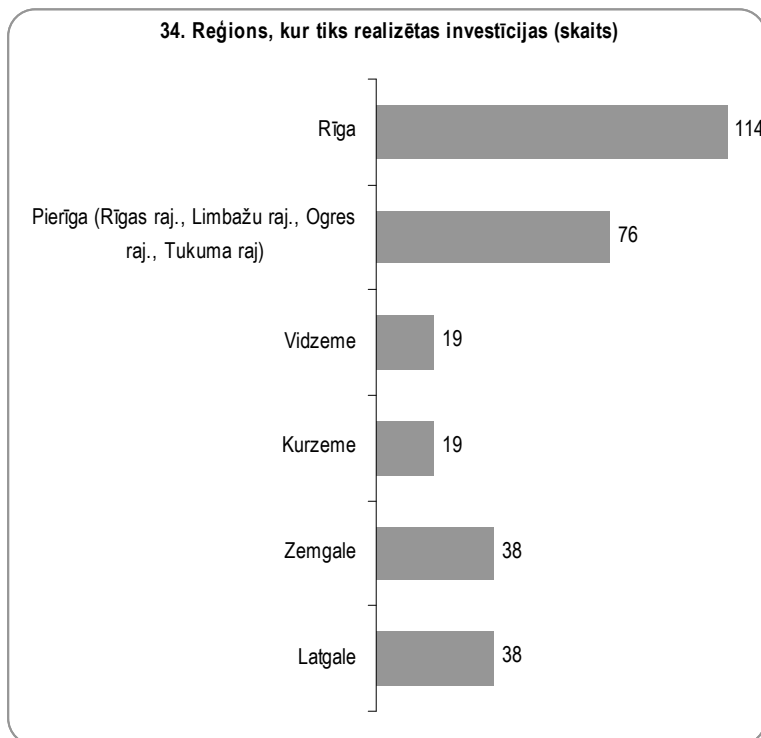
Sasaucoties ar darbinieku skaitu, līdzīgi dati novērojami arī par darbinieku skaitu ieinteresētajās komerksabiedrībās – vairums ieinteresēto pārstāv mikro komerksabiedrību grupu ar darbinieku skaitu līdz 9 cilvēkiem. Jāpiebilst gan, ka projektus plāno iesniegt arī mazās komerksabiedrības, kuri nodarbina no 10 līdz 49 cilvēkiem, tomēr šīs grupas ieinteresētība nav tik izteikta.

Ieinteresēto komercsabiedrību pārstāvēto tautsaimniecības nozaru sadalījumā nav īpaši izteiktu grupu – salīdzinoši vairāk pārstāvēta ir klasifikatora K grupa, kurā ietilpst arī zinātne kā darbības veids. Apstrādes rūpniecības (D) grupa šajā gadījumā nebūtu uzskatāma par plaši pārstāvētu, jo tās kopējo ieinteresētības skaitu veido atsevišķas šīs nozares komercsabiedrības, kuru skaits ir ļoti neliels.

Vairums aktivitātē ieinteresēto investīcijas plāno īstenot Rīgā vai Pierīgā. Ārpus galvaspilsētas investīcijas plānotas arī Zemgalē un Latgalē, lai gan kopējais skaits ir ļoti neliels Latvijas reģionos.

Aktivitātes novērtējums

Aktivitātes „Tehnoloģiju pārnesē” viens no mērķiem ir atbalstīt inovāciju ieviešanu Latvijas komercdarbības vidē, kas ir prioritāri noteikta Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā, kā arī 2007.gada 26.jūnijā Ministru kabineta sēdē apstiprinātājā Komercdarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007. – 2013. gadam rīcības plānā, kas nosaka valsts komercdarbības attīstības virzienus.

Tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai, jau 2005.gadā ir uzsākta valsts atbalsta programma tehnoloģiju pārneses kontaktpunktu izveidei augstskolās, kurās tiek veikti valsts finansēti lietišķie pētījumi, lai nodrošinātu efektīvu valsts pētniecības institūciju pētniecības rezultātu ieviešanu ražošanā un jaunu, uz augstas pievienotās vērtības produktiem orientētu uzņēmumu izveidi. Šīs programmas turpinājums ir ES fondu atbalstītā apakšaktivitāte „Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti”.

Ņemot vērā to, ka aktivitātes ietvaros līdz 2013.gadam ir plānots izstrādāt 360 zināšanu pārneses centru komercializācijas piedāvājumus un ja pieņem, ka iesniedzējs iesniedz tikai vienu projekta iesniegumu, tad pētījumā pieejamie dati uzrāda, ka apakšaktivitātes “Tehnoloģiju pārneses centri” ietvaros kopējais aktivitātes uzraudzības rādītājs varētu tikt sasniegts 16% apmērā, jo tikai 57 aptaujātās komercsabiedrības, kas izrādītāja interesi par šo aktivitāti atbilda aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz atbalsta apjomu un intensitāti. Kā arī ir jāņem vērā, ka šis rādītājs varētu būt arī zemāks, jo puse no aptaujātajām komercsabiedrībām izteica

tikai varbūtību, ka iesniegs projekta iesniegumus šajā aktivitātē, tāpēc būtu nepieciešams pārskatīt plānoto iznākuma rādītāju, samērojot to ar potenciālo interesi un arī pieejamo finansējumu šai aktivitātei.

Pieņemot to, ka visas pētījumā apjautātās komercsabiedrības, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, iesniegs projektu iesniegumus par maksimāli pieļaujamo summu – 15 000 LVL vai arī zemāk, kā to vēlējas, tad kopējā piesaistīto investīciju summa varētu būt 0.342 milj. LVL, paredzēto 2.497 milj. LVL vietā. Lai sekmētu aktivitātes apguvi, būtu nepieciešams pārskatīt pieejamo atbalsta intensitāti atbilstoši komercsabiedrību izteiktajai gatavībai ieguldīt savu līdzfinansējumu šāda veida projektu īstenošanai.

Analizējot Latvijas iepriekšējo pieredzi tehnoloģijas pārnese ieviešanā, ir jāatzīmē, ka tā tiek ieviesta Latvijas komercdarbībā tikai samērā nesen – kopš 2005.gada. Šobrīd vēl nevar spriest par tās ilgtermiņa ietekmi uz komercdarbības vides attīstību, bet ir vērojamas pozitīvas tendences zinātnisku atklājumu integrācijā komercdarbībā. Interesants fakts bija vērojams sākotnēji ieviešot tehnoloģiju pārnese, kad vairāk Latvijas komercsabiedrības uzticējās ārzemju tehnoloģiju izstrādātājiem, kas tomēr ir skaidrojams ar samērā zemu zinātniskās aktivitātes līmeni Latvijā iepriekš.

Ieviešot ES fondu uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātes, ir jāpievērš uzmanība kvalitatīvu projektu apstiprināšanai un ieviešanai, lai veicinātu sekmīgu komercdarbības vides izveidi, tai skaitā attīstot zinātnisko atklājumu ieviešanu komercdarbībā, tehnoloģiju pārnese. Kā arī īpaša uzmanība šajā jautājumā ir jāpievērš reģionālā griezumā, lai attīstītu inovatīvu darbību Latvijas reģionos, kas šobrīd ir samērā zemu attīstība, kā arī potenciālo interesentu rādītāji reģionos ir samērā zemi.

Līdzīgi kā citos ar inovācijām saistītos pasākumos, arī šai aktivitātei ir jāpievērš liela uzmanība labvēlīgas vides izveidei, lai attīstos zinātniskās darbības/ pētniecības rezultātu komercializācija Latvijā, jo liels risks ir nesakārtotas komercdarbības vides esamība veiksmīgai inovatīvas darbības attīstībai.

2.1.2.2.apakšaktivitāte. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde (Ieguldījumi jaunu produktu izstrādē)

Informācija par aktivitāti²⁷

Aktivitātes mērķis – atbalstīt jaunu vai nozīmīgi uzlabotu produktu, pakalpojumu, to ietvaros, jaunu tehnoloģisko procesu izstrādi, nodrošinot atbalstu arī veiksmīgi izstrādāto jauno produktu, pakalpojumu ieviešanu ražošanā.

Jauns vai nozīmīgi uzlabots produkts aktivitātes ietvaros tiek saprasts, kā prece vai pakalpojums, kurš ir pilnīgi jauns vai būtiski uzlabots attiecībā uz to funkcionālajām īpašībām un paredzamo pielietojuma veidu.

²⁷ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

Īstenošanas nosacījumi

Atbalsta programma aptver gandrīz visas jauna produkta izstrādes stadijas līdz ieviešanai ražošanā un tirgū:

- rūpnieciskie pētījumi;
- eksperimentālā izstrāde, t.sk. prototipa izstrāde;
- jauna produkta, pakalpojuma vai tehnoloģiskā procesa ieviešana ražošanā (tikai MVK);
- rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšana (tikai MVK).

Programma ietver šādas apakšprogrammas:

1. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde.
2. Jauna produkta ieviešana ražošanā.
3. Rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšana.

Atbalstāmās aktivitātes:

1. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”:

- Eksperimentālā izstrāde;
- Rūpnieciskie pētījumi.

2. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešana ražošanā”:

- iekārtas vai ražošanas līnijas uzstādīšana, kas nodrošinās jauna produkta ražošanu uzņēmumā;
- iekārtas un ražošanas līnijas pielāgošana jauna produkta ražošanai uzņēmumā;
- iekārtu un piederumu iegāde, kas nepieciešami, lai nodrošinātu jauna produkta ražošanu uzņēmumā.

3. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”:

- rūpnieciskā īpašumtiesību pieteikuma reģistrācijas pieteikuma sagatavošana;
- rūpniecisko īpašumtiesību iegūšana.

Attiecināmās izmaksas:

1. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”:

- personāla izmaksas, t.sk. darba alga, darbinieka komandējumu (darba brauciena) izmaksas;
- licenču un patentu iegādes izmaksas:
 - licenču un patentu iegādes izmaksas, kuru dzīves ilgumus nepārsniedz projekta ilgumu;
 - licenču un patentu nolietojuma izmaksas, kuras aprēķinātas saskaņā ar labās grāmatvedības praksi, par projekta īstenošanas laiku, ja to dzīves ilgums pārsniedz projekta ilgumu;
- materiālu izmaksas;

- instrumentu un iekārtu izmaksas :
 - instrumentu un iekārtu nomas (t.sk. operatīvā līzings pamatsummas maksājumu) izmaksas par projekta īstenošanas laiku;
 - instrumentu un iekārtu iegādes izmaksas, kuru dzīves ilgums nepārsniedz projekta ilgumu;
 - instrumentu un iekārtu nolietojuma izmaksas, kuras aprēķinātas saskaņā ar labās grāmatvedības praksi par projekta īstenošanas laiku, ja to dzīves ilgums pārsniedz projekta ilgumu.
- ārējo pakalpojumu izmaksas, bet nepārsniedzot 65% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;

2. Apakšprogrammā „Jauna produkta un tehnoloģiju ieviešana ražošanā”:

- iekārtu un to piederumu (t.sk. nemateriālo ieguldījumu) iegāde vai rekonstrukcija jauno produktu ieviešanai ražošanā.

3. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”:

- visas izmaksas pirms tiesību piešķiršanas pirmajā jurisdikcijā, ieskaitot tādas izmaksas, kas attiecas uz pieteikuma sagatavošanu, reģistrāciju un izskatīšanu, kā arī tādas izmaksas, kas radušās, atjaunojot pieteikumu, pirms tika piešķirtas tiesības;
- tulkošanas izmaksas un citas izmaksas, kas radās, lai varētu saņemt tiesības vai to apstiprinājumu citā jurisdikcijā;
- izmaksas, kas radās tiesības pieteikuma oficiālās izskatīšanas laikā.

Atbalsta apjoms un intensitāte:

1. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”:

Atbalsta apjoms līdz 350 000 LVL

Ja pieprasītais atbalsta apjoms virs 50 000 LVL, tad projekta atbalsta apjomam jābūt mazākam par 30% no projekta iesniedzēja konsolidētā neto apgrozījuma iepriekšējā pārskata gadā.

Atbalsta intensitāte:

Eksperimentālā izstrāde:

- mikro un mazie komersanti – 45%;
- vidējie komersanti – 35%;
- lielle komersanti – 25%.

Rūpnieciskie pētījumi:

- mikro un mazie komersanti – 70%;
- vidējie komersanti – 60%;

- lieli komersanti – 50 %.

Ja projekts veikts sadarbībā starp uzņēmumiem – atbalsta intensitāte var tikt palielināta par 15%, bet nepārsniedzot maksimālo atbalsta intensitāti 80%.

2. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešana ražošanā”:

Atbalsta apjoms līdz 350 000 LVL

Atbalsta intensitāte – MVK – 25%;

Atbalstu jauna produktu ieviešanai ražošanā var saņemt komersants, kurš ievieš ražošanā prototipu, kurš izstrādāts pēdējo 3 gadu laikā un kura izveides vērtību ir iespējams ticami noteikt.

3. Apakšprogrammā „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”:

Atbalsta apjoms līdz 20 000 LVL

Atbalsta intensitāte:

- mikro un mazie komersanti – 45%;
- vidējie komersanti – 35%.

Programmas finansējums: 87,98 milj. LVL.

Aktivitātes iznākuma rādītājs – 420 tirgū ieviesto jauno produktu skaits²⁸.

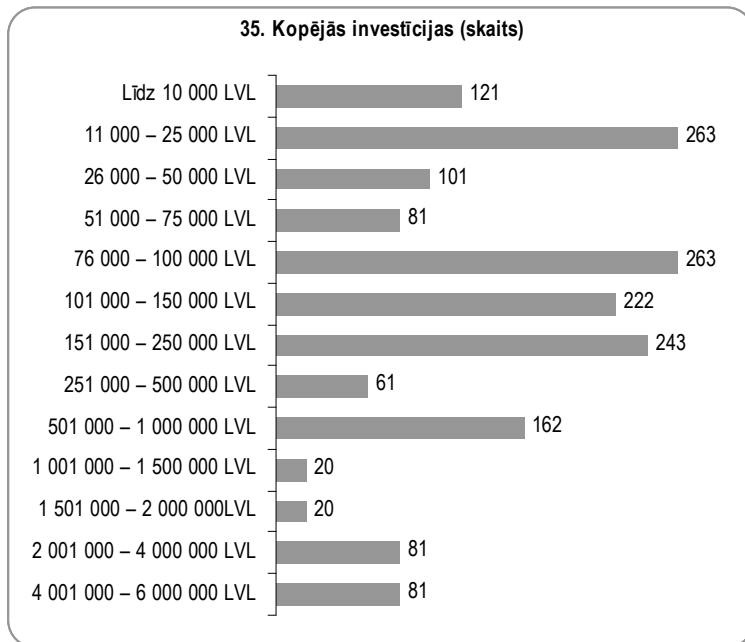
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits – 1 718 jeb 40%. No interesentu skaita 113 komercsabiedrības atbilst 1.apakšprogrammas “Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” eksperimentālās izstrādes projektu prasībām, 415 komercsabiedrības – 1.apakšprogrammas “Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” rūpniecisko pētījumu prasībām, 19 komercsabiedrības – 2.apakšprogrammai “Jaunu produktu un tehnoloģiju ražošana” un 38 komercsabiedrības – “Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”.

75% ieinteresēto plāno projektu kopējās investīcijas ne lielākas par 250 000 LVL, salīdzinoši neliels skaits labprāt iesniegtu projektus arī par lielākām summām. Tā kā aktivitātes apakšprogrammās „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” un „Jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešana ražošanā” ieviešanas nosacījumos paredzēts viena projekta atbalsta apjoms 350 000 LVL apmērā, tad tas ir samērojams ar potenciālo pieprasījumu, tikai ir jāņem vērā, ka samērā augsts komercsabiedrību skaits (21% no kopējā potenciālo interesentu skaita) vēlas

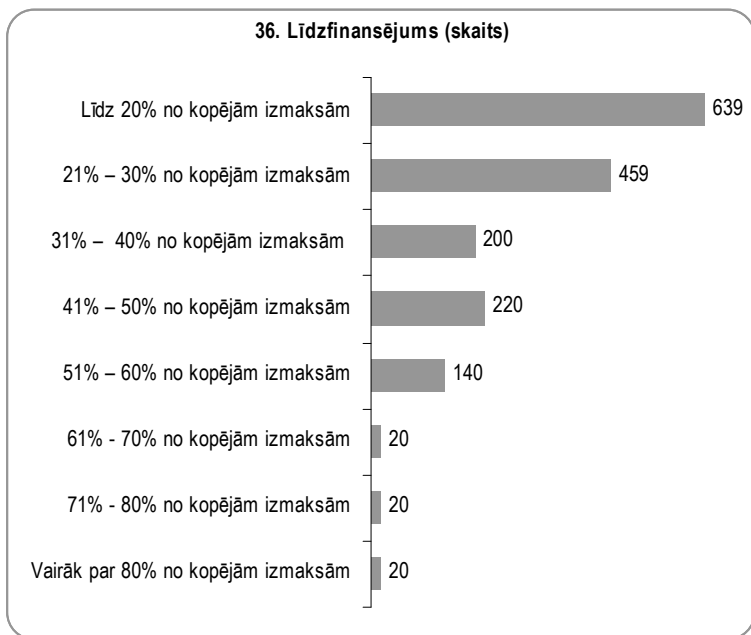
²⁸ Darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājums (2007.gada oktobra versija)

Īstenot projektus par 500 000 LVL un augstāk. Jāuzsver arī, ka 30% no interesentiem neplāno kopējās investīcijas lielākas par 50 000 LVL.

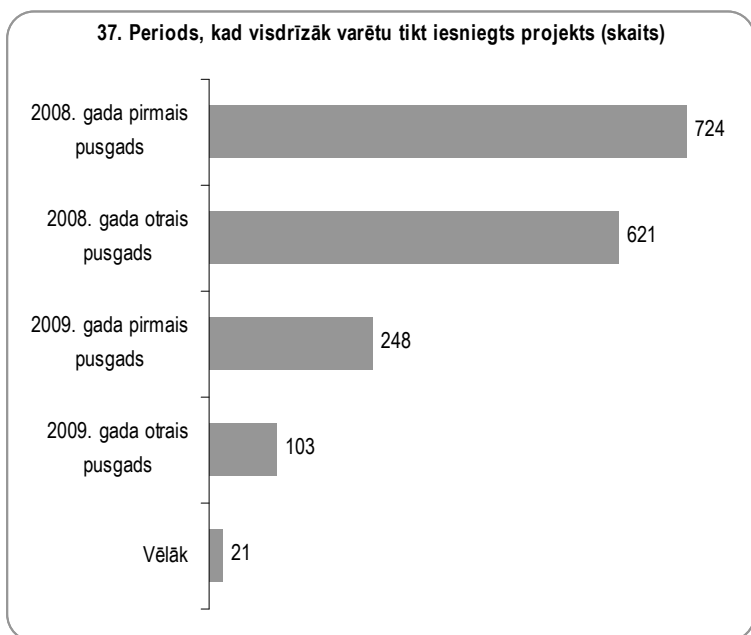

Analizējot to komercsabiedrību iespējamo pieprasījumu pēc publiskā līdzfinansējuma atbalsta, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, var secināt, ka to projektu publiskais līdzfinansējums varētu būt aptuveni 50 000 – 70 000 LVL liels vienam projektam 1.apakšprogrammas ietvaros. Tikai salīdzinoši maza daļa komercsabiedrību ir gatavas īstenot projektus vairāku simtu tūkstošu apmērā pie pašreiz paredzētajiem nosacījumiem. Savukārt 2. un 3.apakšprogrammas ietvaros publiskā līdzfinansējums vienam projektam varētu būt 10 000 LVL lielā apmērā.

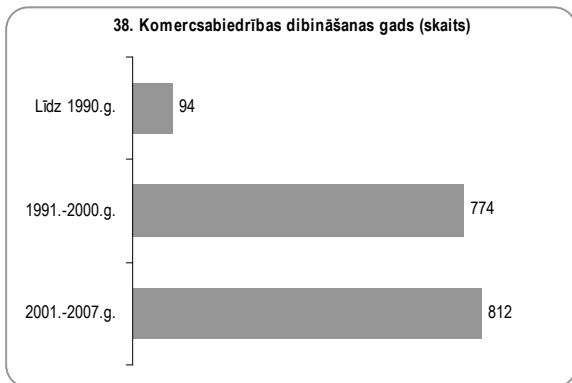
Vairums aktivitātē ieinteresēto neplāno ieguldīt lielāku līdzfinansējumu par 30% no kopējām izmaksām, vislabprātāk ieguldot tikai līdz 20%. Lielāku līdzfinansējumu par 30% no kopējām izmaksām labprāt ieguldītu tikai aptuveni 36% komercsabiedrību, kuras ieinteresētas projektu iesniegšanā dotajā aktivitātē. Samērā zemo komercsabiedrību gatavību ieguldīt pašu līdzfinansējumu šāda veida aktivitātēs varētu skaidrot ar aktivitātes specifiku, jo inovāciju ieviešana ir samērā jauna tendence Latvijā un patreizējā uzņēmējdarbības vidē pastāv samērā daudzi riski, lai inovāciju ieviešana komercdarbībā sekmētos pozitīvi, proti, augstas inflācijas apstākļos ir samērā grūti prognozēt projekta izmaksas, kā arī iedzīvotāju pirktspēju. Analizējot mērķa grupas iedalījumu mikro, MVK un lielo komercsabiedrību griezumā un plānoto (25%-70%) un pieprasīto (70%-80%) atbalsta intensitāti, var secināt, ka plānotā atbalsta intensitāte ir pārāk zema – komercsabiedrības nav gatavas patreizējā situācijā ieguldīt liela apjoma līdzfinansējumu šīs aktivitātes ietvaros, jo ir jāņem vērā, ka MVK prevalē Latvijā un to apgrozījums un brīvais pieejamais finansējums šāda veida investīcijām nav tik augsts. Sekmīgākā aktivitātes ietvaros varētu būt tikai rūpniecisko pētījumu projektu ieviešana, kas paredz atbalsta intensitāti 50%-70% apmērā atkarībā no komercsabiedrības tipa.

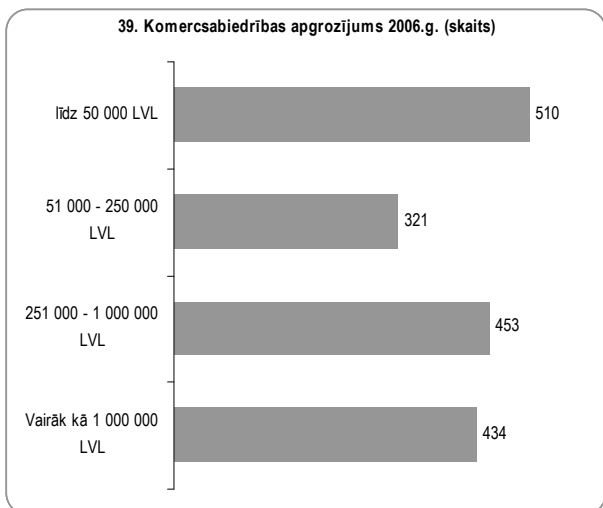
Izteikti lielāks iesniegumu skaits var tikt sagaidīts 2008. pirmajā un otrajā pusgadā, kamēr turpmākajos periodos komercsabiedrības projektus šajā aktivitātē plāno iesniegt retāk. Salīdzinoši daudz iesniegumu plānots iesniegt vēl 2009. gada pirmajā pusgadā, bet vēlāk komercsabiedrības pagaidām nav plānojušas ņemt dalību finansējuma apgūšanā konkrētajā aktivitātē.

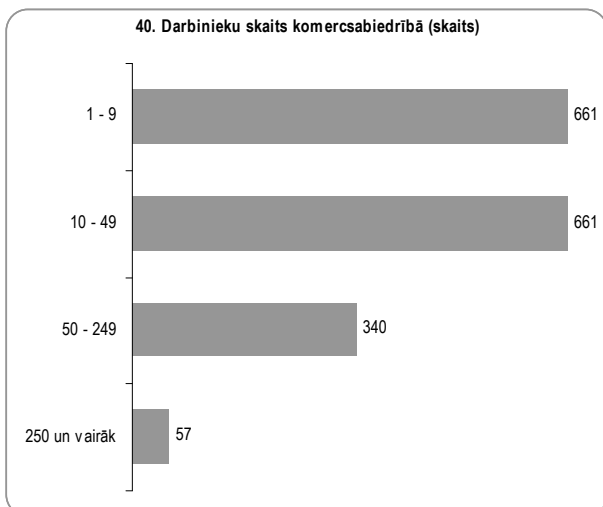
Arī šīs aktivitātes interesentu vidū izteikti daudz ir komercsabiedrību, kuras dibinātas pēdējo sešu gadu laikā un 24% no ieinteresētajiem darbību uzsākuši pēdējo trīs gadu laikā.

Aktivitātē ieinteresēto vidū vienlīdz daudz pārstāvētas kā komerksabiedrības ar apgrozījumu līdz 250 000 LVL, tā arī tās, kuru apgrozījums 2006. gadā pārsniedzis šo summu, tai skaitā tādas, kuru apgrozījums pārsniedzis 1 000 000 LVL.

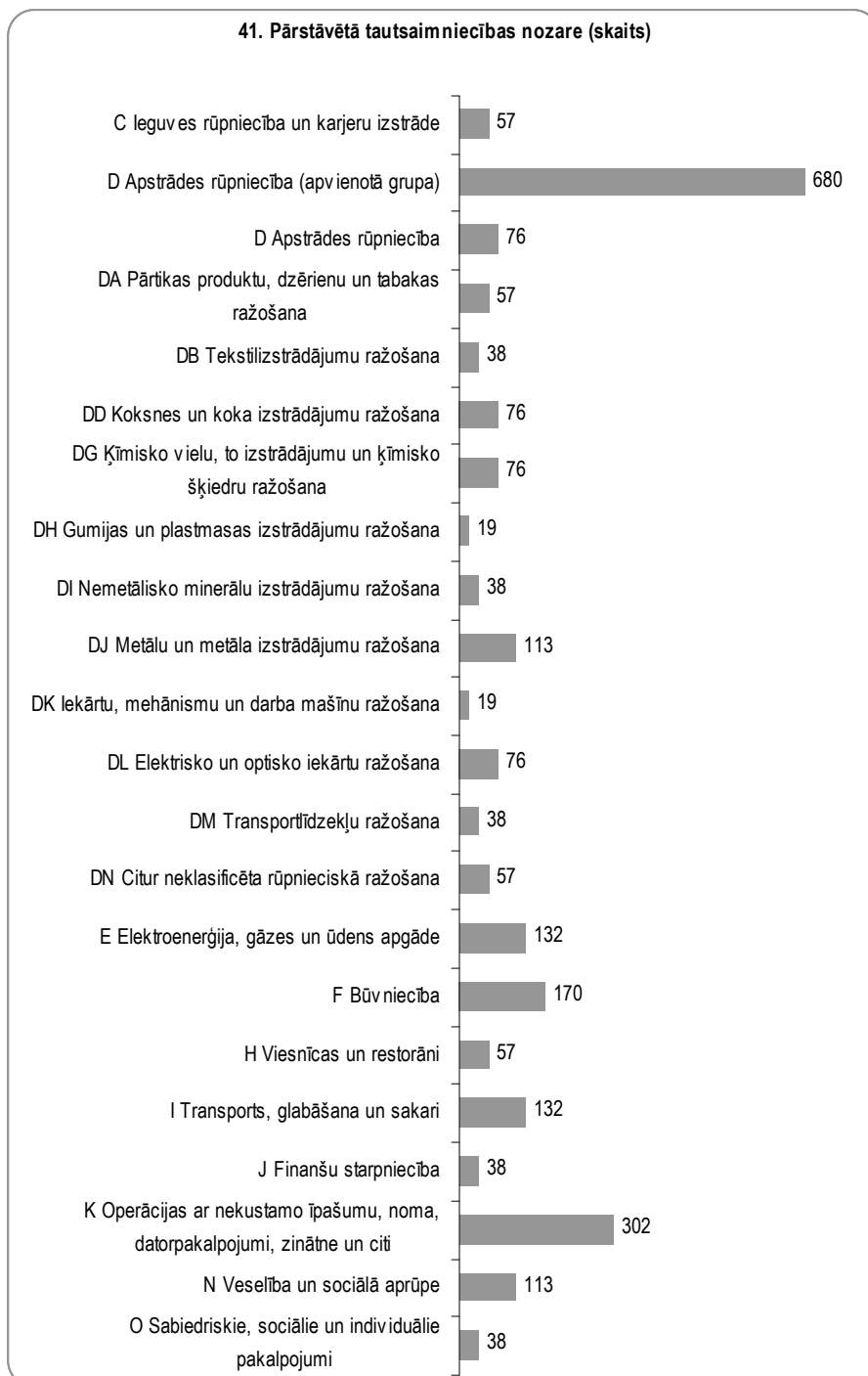

Īpaši izteikta interese par aktivitāti novērojama MVK grupā – lielākā daļa potenciālo projektu iesniedzēju pārstāv šo grupu, nodarbinot līdz 249 cilvēkiem savās komerksabiedrībās.

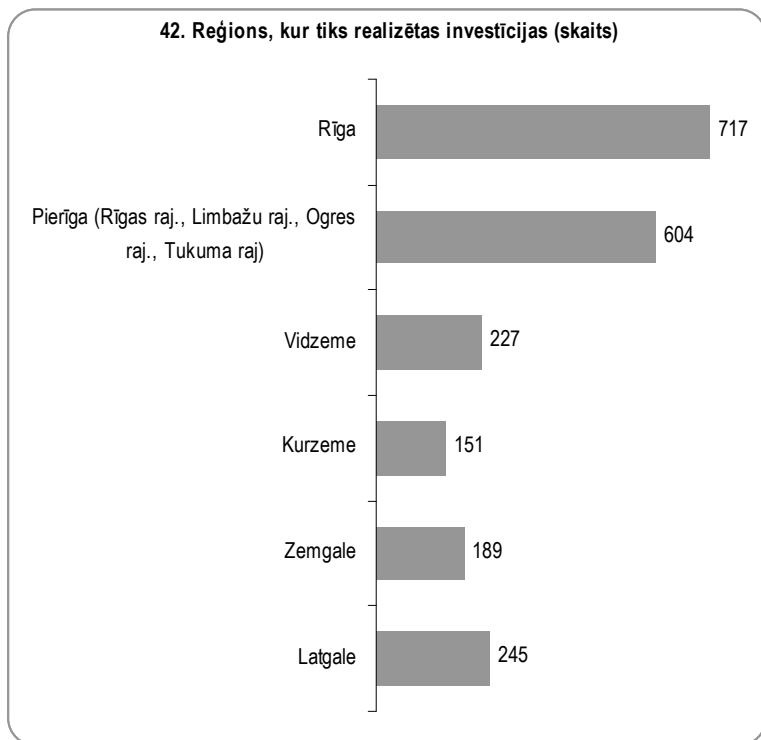

Tautsaimniecības nozaru griezumā novērojama vienmērīga ieinteresētība dažādu jomu komercsabiedrībās, tomēr lielāku īpatsvaru ieņem apstrādes rūpniecības nozare un operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātnes nozarē.

Ja analizē nozares, kurās tika īstenoti projekti, kas tika vērsti uz jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi, ES struktūrfondu 2004.-2006.gada plānošanas periodā, ir jāatzīmē kā visvairāk atbalstu ir saņēmušās apstrādes rūpniecības nozare, īpaši elektrisko un optisko iekārtu ražošanu, un operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātnes nozare.

Vairums projektu plānots realizēt Rīgā un Pierīgā, tomēr jāuzsver, ka salīdzinoši daudz komercsabiedrību investīcijas plāno veikt arī Latgalē un Vidzemē.

Aktivitātes novērtējums

Aktivitāte “Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” ir viena no nozīmīgākajām aktivitātēm ES fondu 2007-2013. gada plānošanas perioda uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu vidū, ko apliecina gan augstais piešķirtā finansējuma apjoms - 87.98 milj. LVL apmērā, gan arī augstais pieprasījums šīs aktivitātes ietvaros. Šie rādītāji sasaucas ar dažādās valsts attīstības programmās²⁹ nospraustiem mērķiem attīstīt jaunu produktu, inovāciju ieviešanu komercdarbībā.

Pārņemot “labo praksi” no ES dalībvalstīm un ievērojot ES nosprausto mērķu sasniegšanu ES dalībvalstu komercdarbības attīstībai, līdz ar Latvijas iestāšanos ES tika īstenoti dažādi pasākumi, lai integrētu inovatīvu pieeju komercdarbībā, t.sk. ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā pasākuma “Atbalsts inovāciju attīstībai” ietvaros tika sniegts atbalsts komercsabiedrībām jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē un pārnesē ar kopējo atbalsta apjomu nedaudz vairāk par 4 milj. LVL. Šī pasākuma ietvaros tika apstiprināts 41 projekts, piesaistot publisko līdzfinansējumu 3.744 milj. LVL apmērā. Šiem projektiem kopējais privātā sektora finansējums, saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, sastāda 5.580 milj. LVL. Salīdzinot ar citiem iepriekšējā perioda pasākumiem, šis pasākums nebija ļoti pieprasīts komercsabiedrību vidū, jo tajā laikā, lai attīstītos,

²⁹ Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2006.gada 4.jūlija noteikumiem Nr.564 „Noteikumi par Latvijas nacionālo attīstības plānu 2007.-2013.gadam”), Valsts stratēģiskajā ietvardokumentos, 2007.gada 26.jūnijā Ministru kabineta sēdē apstiprinātais Komerccdarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmas 2007. – 2013. gadam rīcības plāns

komercsabiedrībām bija aktuālāk modernizēt esošo rūpniecisko bāzi, kā arī tām bija nepietiekoša informācijas par inovācijām, to nozīmi un iespējām.

Salīdzinot iepriekšējā perioda un jaunā perioda interesi par inovāciju ieviešanu atbalstošām aktivitātēm, var secināt, ka mērķtiecīgā valsts stratēģija, popularizējot inovāciju ideju, nes rezultātus – ir palielinājusies komercsabiedrību ieinteresētība par inovācijām jaunajā ES fondu plānošanas periodā. No visām komercsabiedrībām pieejamām aktivitātēm tieši šajā aktivitātē ieinteresētību izrādīja visvairāk – 40%.

Analizējot komercsabiedrību ieinteresētību, ir jāņem vērā divi aspekti – daļa no tām izteica tikai iespējamību iesniegt projektu ES struktūrfondu apguvei, kā arī tikai daļa no ieinteresētajiem ir gatavi īstenot projektus pie pašreiz noteiktajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem. Līdz ar to komercsabiedrību skaits, kas reāli iesniegs projekta iesniegumus šajā aktivitātē, varētu būt arī mazāks. Pie patreizējiem ieviešanas nosacījumiem, pieņemot to, ka visi ieinteresētie iesniegs projektus par maksimālām summām, kā vēlējas, tad eksperimentālās izstrādes projektu ietvaros varētu tikt apgūti aptuveni 11 milj. LVL, rūpniecisko pētījumu – 42 milj. LVL, savukārt 2.apakšprogrammas ietvaros “Jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešana ražošanā” varētu tikt apgūti 19 000 LVL, bet 3.apakšprogrammas “Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšana” – 61 750 LVL. Lai arī interese par inovācijām ir augusi, tomēr patreizējā ekonomiskā situācija komercsabiedrībām liek būt piesardzīgām attiecībā uz projektu īstenošanu inovāciju jomā, neplānojot augstas investīcijas šādos projektos. Līdz ar to arī var secināt, ja nemainīsies komercsabiedrību gatavība īstenot projektus šīs aktivitātes ietvaros vai arī ja nemainīsies aktivitātes ieviešanas nosacījumi, ir samērā augsts risks neapgūt aktivitātei piešķiro publisko līdzfinansējumu – vairāk nekā 87 milj. LVL apmērā.

Lai attīstītu jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi tiek sniegts atbalsts gan komercsabiedrībām inovāciju ieviešanai savā darbībā, gan arī pētnieciskajam sektoram, lai nodrošinātu zinātnes un komercdarbības integritāti. Lai veicinātu sekmīgu inovāciju projektu īstenošanu ir jāveicina tieši komercsabiedrību un zinātnieku sadarbība/ partnerība, kas šobrīd Latvijā nav pārāk aktīva. Kā arī vērtējot projektu iesniegumus, ir jāpievērš uzmanība projekta ilgtermiņa ieguldījumam tautsaimniecībā un tā rezultāta ‘izdzīvošanai’ Latvijas un pasaules tirgū.

2.3.1.1.aktivitāte. Ārējo tirgu apgūšana (Ārvalstu izstāžu un semināru apmeklējumi, tiešās vizītes)

Informācija par aktivitāti³⁰

Aktivitātes mērķis – veicināt Latvijas uzņēmumu konkurētspēju ārējos tirgos un profesionālo kapacitāti, sekmēt jaunu tirgu apgūšanu, kā arī nostiprināšanos esošajos – iepazīstināt ārvalstu pircējus ar Latvijas preču un pakalpojumu priekšrocībām, veicināt sadarbības partneru atrašanu.

Atbalstāmās aktivitātes:

- Dalība starptautiskajās izstādēs;
- Dalība tirdzniecības misijās un kontaktbiržās (organizē biedrības vai LIAA);
- Semināru un konferenču organizēšana (organizē biedrības);
- Tiešās vizītes pie sadarbības partnera (tikai MVK, organizē LIAA).

Attiecināmās izmaksas:

- Dalības maksa par piedalīšanos izstādē, misijā, konferencē, kontaktbiržā;
- Stenda platības, stenda konstrukcijas, aprīkojuma izmaksas (katrai MVK 10 000 LVL ; biedrībai 20 000 LVL);
- Stenda apdrošināšanas izmaksas (izstādes laikā un transportējot stendu uz/ no izstādes);
- Ceļa izdevumi;
- Komandējuma izdevumi;
- Dienas nauda, viesnīcas izdevumi;
- Nomas maksa par prezentāciju, konferenču, kontaktbiržu telpu īri un aprīkojumu;
- Aģentūru un licenču izmaksas;
- Prezentāciju izdevumi (nepārsniedzot 10% no atbalstāmajām izmaksām);
- projekta vadības izmaksas (darba alga) ar ierobežojumu uz 1 projektu (MVK (5% no atbalstāmajām izmaksām; tirdzniecības misijām un kontaktbiržām 30%);
- Reklāmas izvietošana izstādes katalogā;
- Mārketinga pasākumi (informācijas materiālu sagatavošana un tulkošana).

Finansējuma saņēmēji: MVK, biedrības, kooperatīvās sabiedrības, valsts un pašvaldību iestādes.

Atbalsta apjoms

Atbalstu varēs saņemt gan atsevišķas MVK, gan biedrības, gan biedrību un MVK partnerības, Maksimālais atbalsta apjoms (nepārsniedzot *De Minimis* atbalsta apjomu un noteiktos ierobežojumus (attiecas uz MVK)) gan biedrībām, gan MVK ir 200 000 eiro (aptuveni 140 000 LVL).

³⁰ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

Atbalsta intensitāte – maksimālā intensitāte 50%, semināru un konferenču organizēšanai 75%.

Atlases kritēriji:

- projekta pamatojums;
- projekta mērķi un sasniedzamie rādītāji.

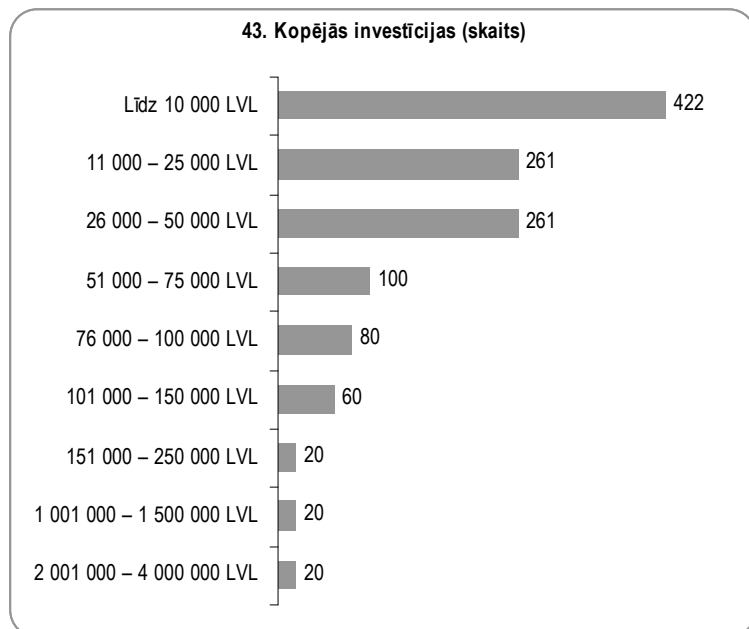
Programmas finansējums: 7.03 milj. LVL.

Aktivitātēs iznākuma rādītājs – 330 uz ārējo tirgu apgūšanu vērsto atbalstīto projektu skaits³¹

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits – 1 246 jeb 29%. No šī interesentu skaita tikai 76 komercsabiedrības atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumos izvirzītajām prasībām attiecībā uz atbalsta apjomu un intensitāti. Atsevišķi tika analizētas komercsabiedrības, kas atbilstu semināru un konferenču organizēšanas projektu prasībām, – to skaits varētu būt 774.

Lielākā daļa aktivitātē ieinteresēto neplāno lielākas investīcijas par 50 000 LVL, pie tam visbiežāk kā investīciju apjoms minētas summas līdz 10 000 LVL. Tikai 1/4 komercsabiedrību minējušas lielākas investīciju kopsummas par 50 000 LVL.

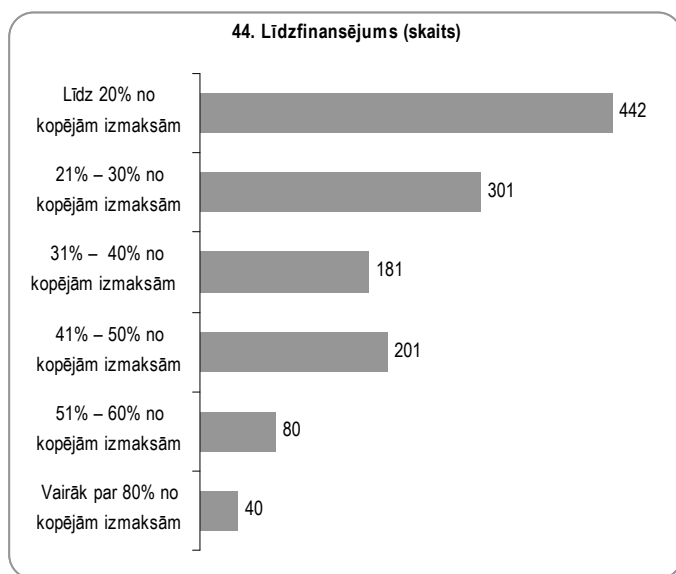

Tie, kas atbilda aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, izteica gatavību īstenot projektus tikai līdz 10 000 LVL, lai arī aktivitātes ieviešanas nosacījumi paredz īstenot projektus līdz 200 000 eiro (aptuveni 140 000 LVL).

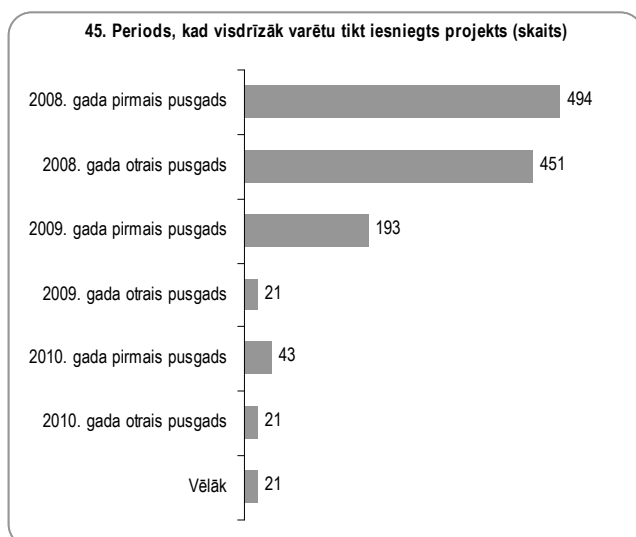
³¹ Darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājums (2007.gada oktobra versija)

Atsevišķi izdalot semināru un konferenču projektu īstenošanu, var secināt, ka komercsabiedrības gatavas šajā aktivitātē īstenot lielāka budžeta projektus – līdz pat 100 000 LVL apmērā, tomēr lielākais īpatsvars ir projektiem līdz 50 000 LVL.

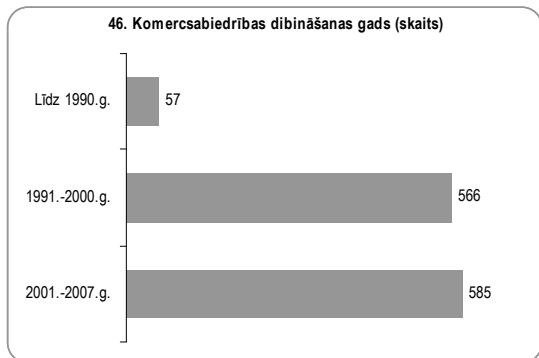
Ņemot vērā, ka komercsabiedrību kopējās plānotās investīciju summas ir salīdzinoši nelielas, tās ir gatavas ieguldīt arī lielāku līdzfinansējumu: 30% labprāt līdzfinansētu pat 30-40% no kopējām izmaksām, 59% izsaka gatavību līdzfinansēt maksimums 30% no kopsummas. Turpretī plānotā aktivitātē atbalsta intensitāte ir salīdzinoši augsta no 50%-75%, kas iespējams veicinās interesentus īstenot lielākus projektus, nekā viņi sākotnēji to paredzēja.

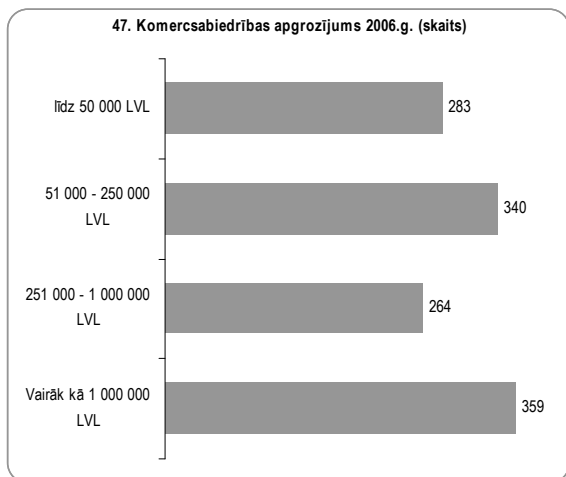
Vairums projektu plānots iesniegt 2008. gadā, ievērojami retāk projektus izstrādāt plānojot 2009. gada pirmajā pusgadā. Tomēr jāuzsver, ka atšķirībā no citām aktivitātēm, ārējo tirgu apgūšanā projektu iesniegšana tiek plānota arī uz 2010. gadu vai vēlāku laiku, kas visdrīzāk norāda, ka ārējo tirgu apgūšanas aktivitātes komercsabiedrības plāno ilgākā perspektīvā kā ieguldījumus jaunu produktu izstrādē vai darbinieku apmācībās.

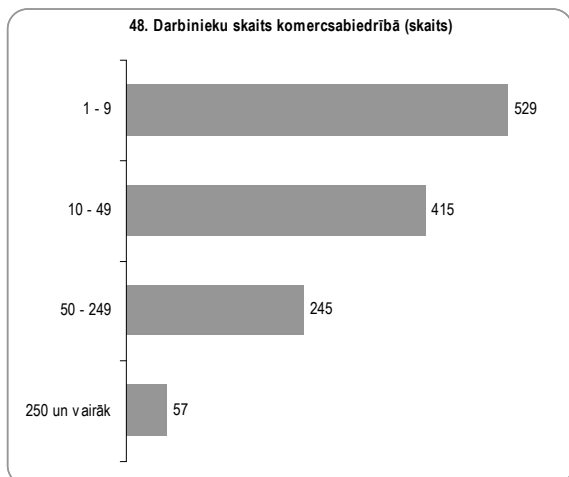
Aktivitatē ieinteresēto vidū vienlīdz daudz ir komercsabiedrību, kuras dibinātas līdz 2000. gadam un pēdējo septiņu gadu laikā darbību uzsākušās, pie tam 1/3 ir tādu, kuras dibinātas pēdējo trīs gadu laikā.

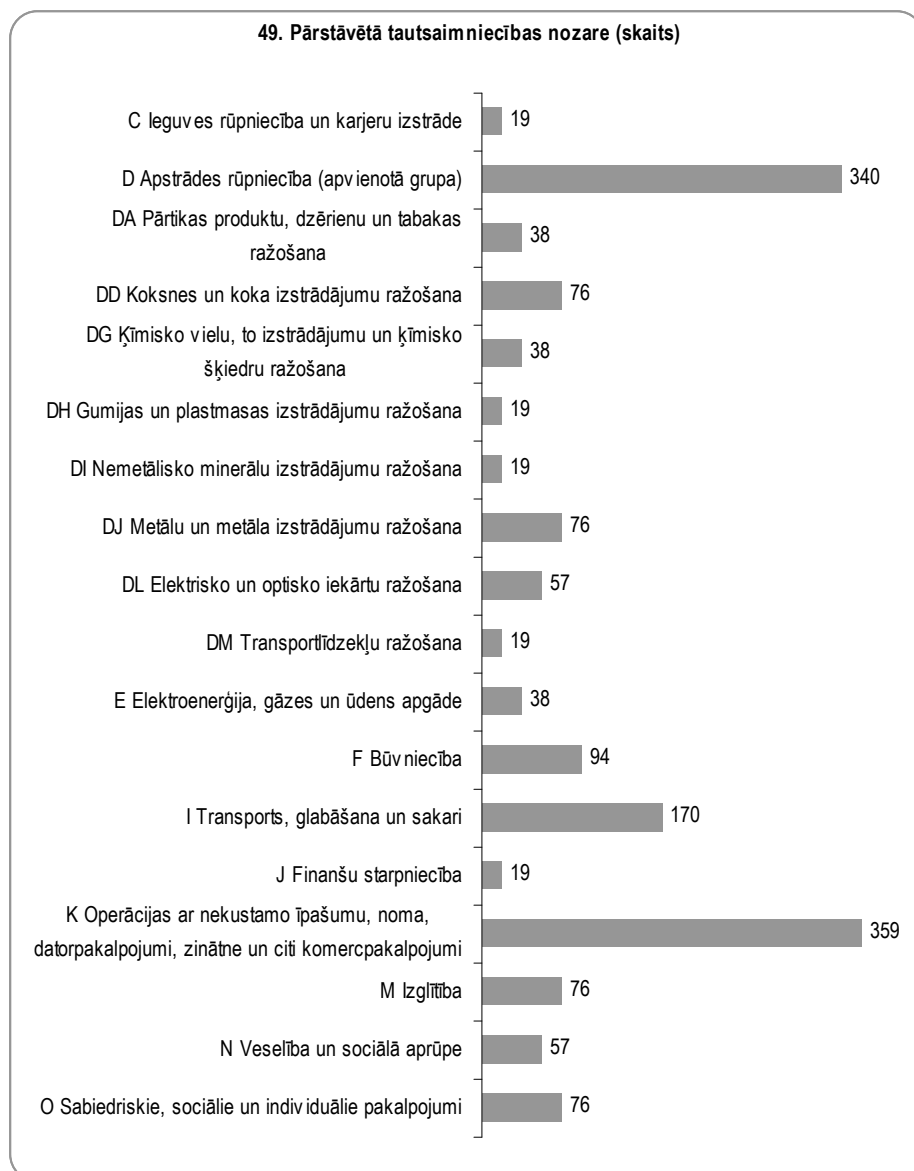
Analizējot ieinteresēto komercsabiedrību apgrozījumu, novērojams, ka lielākā daļa ieinteresēto apgrozījums 2006. gadā nav pārsniedzis 250 000 LVL, tomēr interesi paudušas arī komercsabiedrības, kuru apgrozījums pārsniedz 1 000 000 LVL.

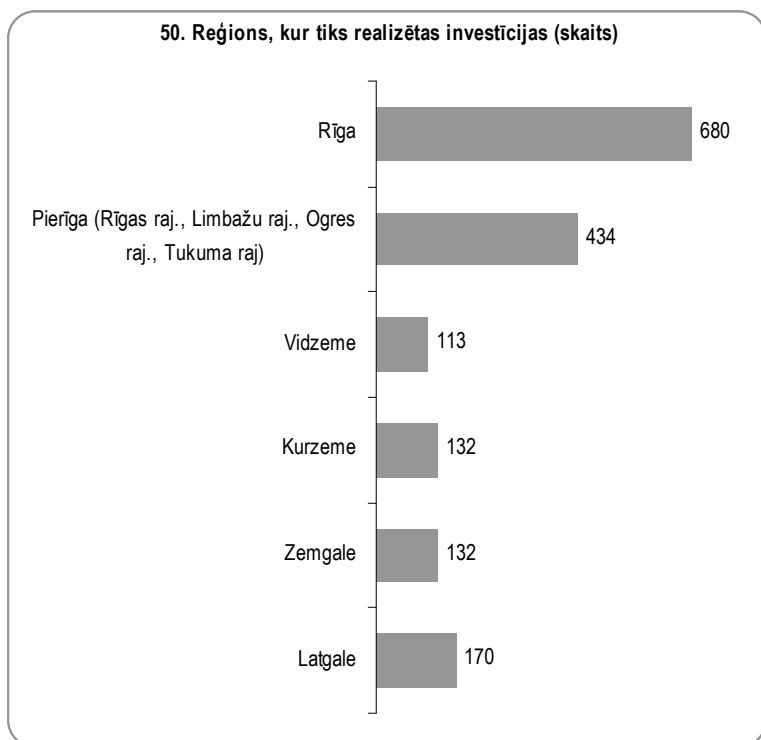
Darbinieku skaita grupu griezumā liecina, ka ieinteresētas ir gan mikro, gan mazās, gan vidējās, gan lielās komercsabiedrības – visvairāk pārstāvētas potenciālo projektu iesniedzēju vidū tādas, kuras nodarbina ne vairāk par 9 cilvēkiem, tomēr salīdzinoši daudz arī tādu, kuru komercsabiedrībās strādā 10-49 un arī 50-249 darbinieku.

Aktivitātē ieinteresēti ir dažādu apstrādes rūpniecību nozaru pārstāvji (īpaši izteikta interese novērojama metālu un metāla izstrādājumu ražotāju (DJ), koksnes un koka izstrādājumu ražotāju (DD) un elektrisko un optisko iekārtu ražotāju (DL) vidū). Tāpat šajā aktivitātē ieinteresēto vidū plaši pārstāvēta transporta, glabāšanas un sakaru nozare (I). Jāmin, ka par ārējo tirgu apgūšanu interesi izrādījušas arī citu jomu komercsabiedrības: būvniecība (F), izglītība (M) un sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi (O).

Vairākums šīs aktivitātes projektu plānots realizēt Rīgā un Pierīgā. Ļoti neliels skaits investīciju paredzēts īstenot Latgalē, pārējos Latvijas reģionos – pavisam neliels skaits.

Aktivitātes novērtējums

Uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai, komercsabiedrībām tiek sniegts atbalsts arī ārējo tirgu apgūšanai, lai sekmētu to konkurētspēju gan vietējā, gan ārvalstu tirgū. Šī aktivitāte sasaucas ar Latvijas eksporta veicināšanas programmu 2005-2009.gadam, kur ir noteikti pasākumi, ko būtu nepieciešams veikt, lai sekmētu Latvijas komersantu integrēšanos ārvalstu tirgū.

Ārējo tirgu apgūšanai atbalsts komersantiem jau tika uzsākts ES struktūrfondu 2004-2006.gada plānošanas periodā – komersantiem bija pieejami 2.650 milj. LVL daļībai izstādēs un tirdzniecības misijās. Šī programma ir atvērta līdz 2007.gada beigām. Līdz 2007.gada 30.jūnijam šīs programmas ietvaros tika iesniegti 152 projektu iesniegumi un apgūts finansējums 1.779 milj. LVL apmērā.

Komercsabiedrību interese jaunajā ES fondu plānošanas periodā ir ievērojami augusi šīs aktivitātes ietvaros, bet tikai neliela daļa no tām atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem. Pieņemot to, ka šie interesenti iesniegs projektus kā bija plānojuši ar paredzēto publiskā līdzfinansējuma atbalsta intensitāti 50% apmērā, tad finansējums varētu tikt apgūts 0.336 milj. LVL apmērā, savukārt analizējot atsevišķi semināru un konferenču rīkošanu, kur publiskā līdzfinansējuma atbalsta intensitāte ir augstāka (75%), šis apgūtais finansējums varētu sastādīt 17.626 milj. LVL, ievērojami pārsniedzot aktivitātei piešķirto finansējumu – 7.03 milj. LVL. Līdz ar to var secināt, ka lielāks pieprasījums, kā arī finansējuma apguve MVK vidū varētu būt, ja aktivitātei būtu pieejama lielāka publiskā līdzfinansējuma intensitāte. Ņemot vērā to, ka šī aktivitāte ir pieejama ne tikai MVK, bet arī

citām mērķa grupām, t.sk. biedrībām un valsts un pašvaldību iestādēm, kas netika aptaujātas pētījumā, tad apgūtais finansējums varētu būt lielāks uz šo mērķa grupu pārstāvju rēķina.

Ņemot vērā to, ka MVK ir grūtāk iekļūt ārvalstu tirgū, salīdzinot ar lielākām komercsabiedrībām, kuras vairāk var investēt mārketinga pasākumos, šāda veida atbalsts ir ļoti svarīgs MVK eksportspējas un atpazīstamības attīstībai. Līdz ar to būtu jāizsver pieejamā publiskā finansējuma intensitāte, samērojot to ar MVK iespējām, jo ņemot vērā to, ka pašreiz valsts ekonomiskā situācija nav ļoti labvēlīga MVK, īpaši mikro un maziem, to brīvie līdzekļi ir ierobežoti, kas ietekmē iespējamo projektu lielumu un finansējuma apjomu.

2.3.2.2.aktivitāte. Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās (Sākotnējie ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei komercdarbības paplašināšanai)

Informācija par aktivitāti³²

Aktivitātes mērķis – veicināt uzņēmējdarbības attīstību īpaši atbalstāmās teritorijās³³ (ĪAT), tādējādi samazinot nelabvēlīgās atšķirības starp reģioniem un teritorijām to ietvaros un sekmējot līdzsvarotu valsts attīstību.

Atbalstāmās aktivitātes:

Atbalsts tiek piešķirts šādiem komersanta sākotnējiem ieguldījumiem:

- ieguldījumiem pamatlīdzekļos, t.sk, iekārtu iegādei, ēku un būvju būvniecībai, rekonstrukcijai, kas saistīti ar jauna uzņēmuma izveidi, esoša uzņēmuma paplašināšanu, esoša uzņēmuma produkcijas daudzveidošanu ar jauniem papildu produktiem vai esoša uzņēmuma vispārējā ražošanas procesa būtisku maiņu;
- nemateriālajiem ieguldījumiem, t.sk., programmatūras, licenču un patentu iegādei, kas saistīti ar jauna uzņēmuma izveidi, esoša uzņēmuma paplašināšanu, esoša uzņēmuma produkcijas daudzveidošanu ar jauniem papildu produktiem vai esoša uzņēmuma vispārējā ražošanas procesa būtisku maiņu.

Finansējuma saņēmēji: LR UR komercreģistrā reģistrētie mikro un mazie komersanti. Kapitālsabiedrības gadījumā projekta iesniedzēja pamatkapitālā jābūt vairāk nekā 75 % privātā kapitāla daļu.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi un atbalsta apjoms:

- ja projekta iesniedzējs ir mikro komersants (darbinieku skaits ir mazāks par 10 personām un gada apgrozījums vai bilances kopsumma nepārsniedz 2 miljonus eiro), tad projektu nepieciešams īstenot

³² Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

³³ Īpaši atbalstāmās teritorijas tiek noteiktas saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 11.novembra noteikumiem Nr.637 "Īpaši atbalstāmās teritorijas statusa piešķiršanas un atcelšanas kārtība".

kādā no 10 minētajām rajonu pilsētām – Bauska, Madona, Alūksne, Gulbene, Valka, Balvi, Preiļi, Krāslava, Ludza, Kuldīga, – Maksimālais atbalsta apjoms – 70 000 LVL;

- ja projekta iesniedzējs ir mazais komersants (darbinieku skaits ir mazāks par 50 personām un gada apgrozījums vai bilances kopsumma nepārsniedz 10 miljonus eiro un neatbilst mikro komersanta statusam), tad projektu nepieciešams īstenot ĪAT. Maksimālais atbalsta apjoms – 70 000 LVL.

Attiecināmās izmaksas:

- izmaksas būvprojekta izstrādei atbilstoši normatīvo aktu prasībām, bet ne vairāk kā 6% no būvniecības tāmes kopējās attiecināmo izmaksu kopsummas. Izmaksas, kas saistītas ar būvprojekta izstrādi un veiktas pirms līguma noslēgšanas ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, nedrīkst pārsniegt summu, par kuru saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē iepirkuma procedūras un to piemērošanas kārtību ES fonda līdzfinansētiem projektiem, nav jāveic iepirkuma procedūra;
- jaunu iekārtu, kas tieši nodrošina ražošanas procesu norādītajā projekta īstenošanas nozarē, ieskaitot iekārtu piegādi, uzstādīšanu un apkalpojošā personāla instruktāžu;
- ēku un būvju būvniecības, rekonstrukcijas izmaksas, kas paredzētas tikai uzņēmuma ražošanas vajadzībām (izņemot visa veida ēku tipus, kas paredzēti tūristu izmitināšanai);
- komersanta vajadzībām nepieciešamās programmatūras iegāde un uzstādīšana, patentu, licenču iegāde.

Atbalsta intensitāte

Aktivitātes ietvaros maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte atkarībā no projekta īstenošanas vietas ir:

- 50% no kopējām attiecināmajām izmaksām, ja projekts tiek īstenots pierobežas pagastā vai novadā (pie ES ārējās robežas, t.i., Krievijas un Baltkrievijas pierobežā);
- 40% no kopējām attiecināmajām izmaksām, ja projekts tiek īstenots pārējā ĪAT.

Vērtēšanas kritēriji:

Projektu iesniegumi tiek savstarpēji salīdzināti, un tiem tiek piešķirts vērtējums punktos saskaņā ar sekojošiem kritērijiem:

- projekta īstenošanas vietas teritorijas attīstības indekss,
- projekta ieviešanas nozare;
- projekta izmaksu pamatotība un efektivitāte;
- pieprasītā atbalsta intensitāte.

Programmas finansējums: 25,6 milj. LVL

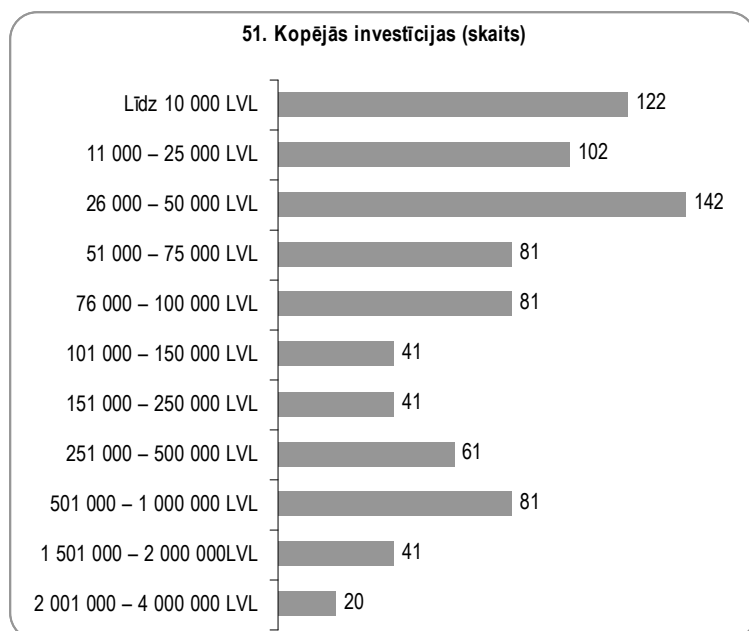
Aktivitātes iznākuma rādītājs – 360 atbalstu saņēmušie MVK ĪAT³⁴

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits - 812 jeb 19%. No šo interesentu skaita tikai 19 MVK paredzēja ieviest projektus atbilstoši aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz finansējuma apjomu un intensitāti.

55% no visiem, kuri novērtēja, ka iesniegs projektus šajā aktivitātē, paredzējuši, ka kopējās investīcijas būs līdz 75 000 LVL, kas praktiski atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, kas paredz projektu maksimālo summu 70 000 LVL apmērā. 45% norādījuši lielākas kopsummas, pie tam jāuzsver, ka minētās arī summas, kas pārsniedz 1 000 000 LVL. Šis rādītājs ir samērā augsts, un iespējams veicinās reālā interesentu skaita samazināšanos, jo liela daļa komercsabiedrību vēlēties īstenot liela budžeta projektus un pieļautā maksimālā summa būs pārāk maza.

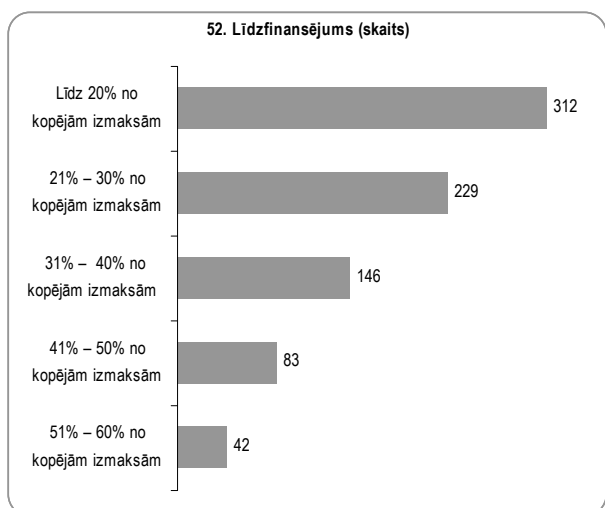
Ja pieņem, ka tie interesenti, kas vēlējas īstenot projektus līdz 70 000 LVL apmērā, iesniegs projektu iesniegumus, un tie, kas augstāk, tomēr iesniegs projektu iesniegumus paredzot tā finansējumu 70 000 LVL apmērā, tad pieprasītais finansējums varētu sastādīt aptuveni 42.16 milj. LVL, kas ir uz pusi vairāk nekā aktivitātei pieejamais finansējums. Bet šis rādītājs varētu būt tikai pieņemot to, ja visi interesenti piekritīs īstenot projektus atbilstoši aktivitātes ieviešanas nosacījumiem.

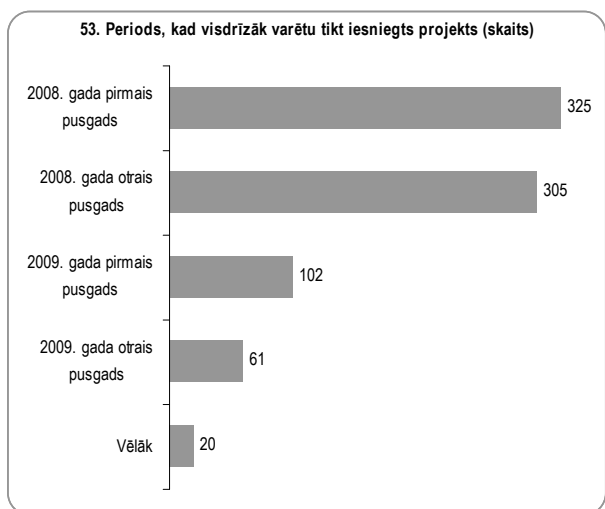
Tie MVK, kas atbilda noteiktajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, paredzēja īstenot projektus līdz 10 000 LVL, kopā apgūstot 153 900 LVL piešķirto 25.6 milj. LVL vietā. Tas norāda uz to, ka iespējams ir nepieciešams veikt izmaiņas patreizējos aktivitātes ieviešanas nosacījumus, samērojot tos ar mērķa grupas iespējām.

³⁴ Darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājums (.2007.gada oktobra versija)

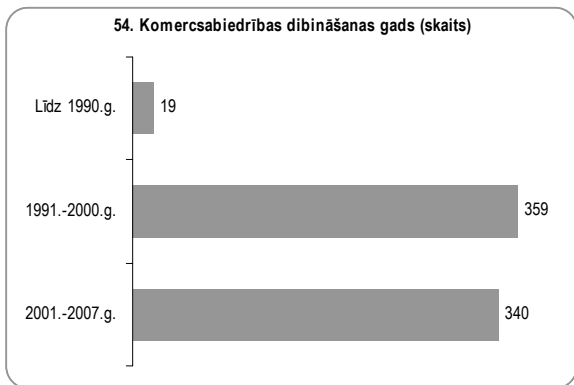
Lielākā daļa no ieinteresētajiem nav gatavi līdzfinansēt vairāk kā 30% no kopējām izmaksām. Vēl neliela daļa piekristu 31%-40% līdzfinansējumam, bet lielākas summas ieguldīt ir ar mieru tikai 15% komercsabiedrību. Ņemot vērā to, ka aktivitāte ir paredzēta MVK reģionos, tad šī gatavība ieguldīt pēc iespējas mazāk pašu līdzekļus ir izskaidrojama ar to, ka reģionos komercdarbība tomēr nav tik ļoti attīstīta un aktīva, kā arī brīvie līdzekļi tāda veida investīcijām reģionos nav tik daudz, un ar to ir jārēķinās ieviešot šo aktivitāti.

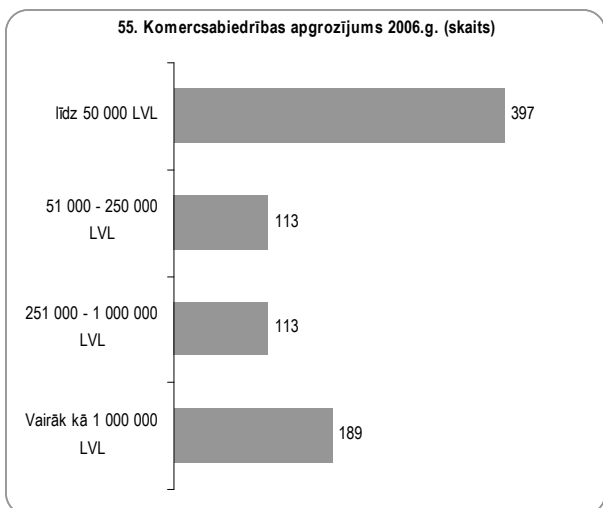
Vairums projektu tiks iesniegti 2008. gada laikā: aptuveni vienāds skaits gada pirmajā un otrajā pusgadā. Ievērojami retāk komercsabiedrības projektus plānojušas iesniegt 2009. gadā un tikai reti – vēl vēlāk.

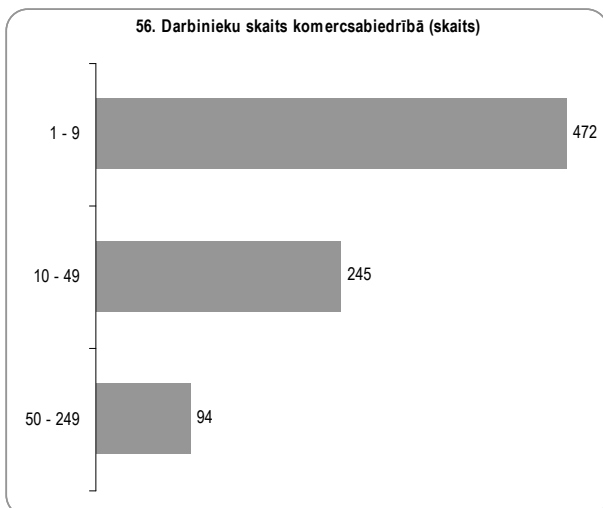
Aktivitātē ieinteresēto vidū vienlīdz daudz ir kā par desmit gadiem ilgāk darbošos, tā vēlāk dibinātu komercsabiedrību. 16% no ieinteresētajiem ir tādi, kuri darbību uzsākuši pēdējo trīs gadu laikā.

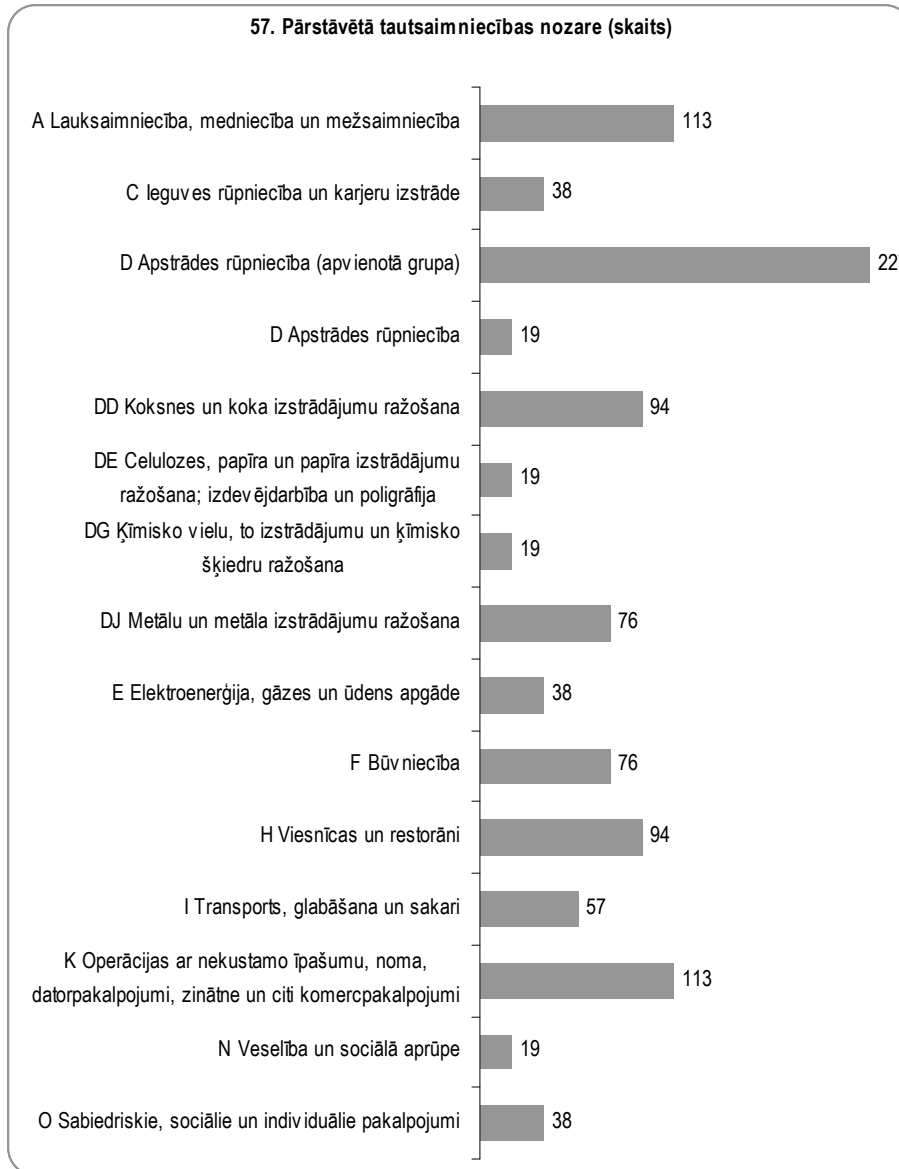
Lielākā daļa komerksabiedrību, kuras plāno iesniegt projektus konkrētajā aktivitātē, pārstāv komerksabiedrību grupu, kuru apgrozījums nepārsniedz 50 000 LVL. Aptuveni 1/3 ieinteresēto 2006. gada budžets bijis līdz 1 000 000 LVL liels, un vēl 1/4 – lielāks par 1 000 000 LVL.

Arī darbinieku skaita griezumā liecina, ka aktivitātē ieinteresēti pamatā mikro komerksabiedrības ar darbinieku skaitu līdz 9 cilvēkiem, ievērojami zemāka interese vērojama mazo komerksabiedrību vidū ar darbinieku skaitu līdz 49 cilvēkiem, bet pavisam maza ieinteresētība iesniegt projektus dotajā aktivitātē vērojama vidējo komerksabiedrību grupā ar darbinieku skaitu virs 50.

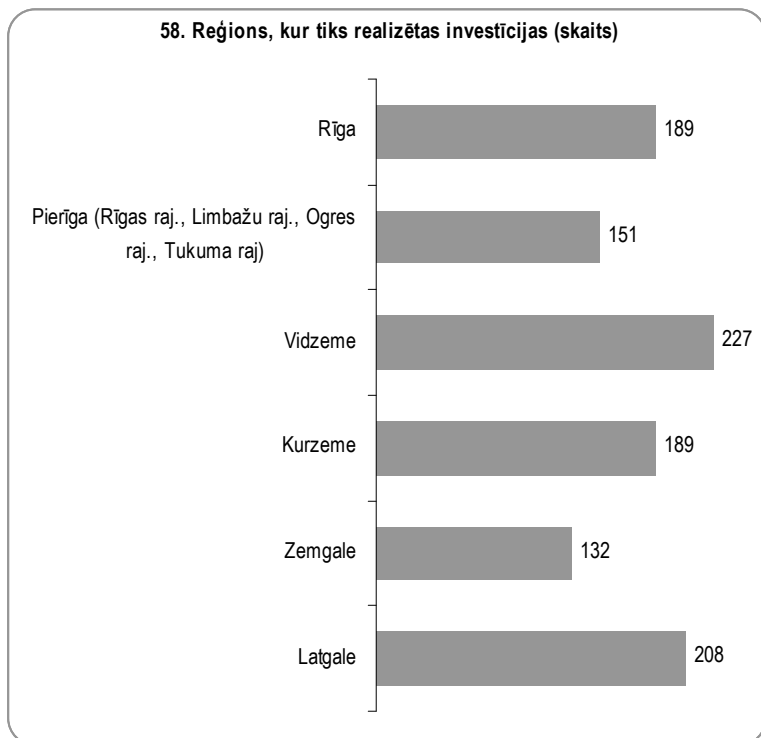

Aktivitātē ieinteresēto vidū salīdzinoši daudz ir viesnīcu un restorānu (H) nozares pārstāvju, būvniecības (F), metālu un metāla izstrādājumu ražošanas (DJ), kā arī koksnes un koka izstrādājumu ražošanas (DD) jomas komercsabiedrības. Tāpat jāuzsver, ka šajā aktivitātē salīdzinot ar citām vērojama augstāka lauksaimniecības, mežsaimniecības un medniecības nozares (A) pārstāvība.

Savukārt ES struktūrfondu 2004.-2006.gada plānošanas periodā atbalsts MVK ĪAT tika sniegts visvairāk rūpniecības nozarē, no tās prevalēja kokapstrādes nozare, kā arī liels projektu skaits tika iesniegts viesnīcu un restorānu nozarēs, būvniecības nozarē un lauksaimniecības, medniecības un mežsaimniecības nozarēs.

Lielāko daļu šīs aktivitātes projektu paredzēts realizēt Vidzemē un Latgalē. Tas gan nav pārsteidzoši, jo aktivitātes nosacījumi paredz investīcijas īpaši atbalstāmajās teritorijās. Neskatoties uz iepriekš minēto, salīdzinoši daudz projektu tomēr paredzēts īstenot arī Rīgā un Pierīgā, kas nozīmē to, ka arī Rīgas un Pierīgas komercsabiedrībām ir interese par šāda veida aktivitāti.

Aktivitātes novērtējums

Ekonomiskā aktivitāte reģionos ir salīdzinoši ļoti zema Latvijā, tas atsaucās gan uz kopējo reģionu labklājības līmeni, gan uz to, ka notiek iedzīvotāju migrācija no reģioniem uz lielajām pilsētām, kas atsaucas uz darba tirgus dalībnieku skaitu reģionos. Lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību reģionos, tiek veikta virkne pasākumu gan valsts atbalsta formā, gan arī piesaistot ES struktūrfondu līdzekļus. ES struktūrfondu atbalsts aktivitātei “Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās” tiek sniegts, balstoties uz kopējo uzņēmējdarbības veicināšanas prioritāti, kas ir noteikta Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā.

ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā atbalsts MVK ĪĀT bija visvairāk pieprasīts – šīs aktivitātes ietvaros tika saņemti 384 projektu iesniegumi, no tiem 173 tika apstiprināti, piesaistot kopējo publisko līdzfinansējumu 8.775 milj. LVL apmērā un privāto finansējumu 9.437 milj. LVL apmērā.

Analizējot reģionu MVK pieprasījumu pēc šāda veida atbalsta abos ES struktūrfondu plānošanas periodos, var secināt, ka kopējais pieprasījums ir audzis, kaut gan tikai maza daļa no interesentiem ir gatava īstenot projektus, balstoties uz tiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, kas tiek paredzēti šobrīd, kad publiskā līdzfinansējuma atbalsta intensitāte ir noteikta 40% - 50% atkarībā no MVK atrašanās vietas ĪĀT. Tie MVK, kas atbilda noteiktajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, paredzēja īstenot projektus, apgūstot 153 900 LVL piešķirto 25.6 milj. LVL vietā. Tā kā aktivitātes mērķa grupa ir MVK reģionos, ir jāņem vērā tas, ka šo

komercsabiedrību investīcijas savā attīstībā nevar būt augstas. Līdz ar to iespējams ir nepieciešams veikt izmaiņas patreizējos aktivitātes ieviešanas nosacījumus, samērojot tos ar mērķa grupas iespējām.

Strādājot ar MVK reģionos ir nepieciešams arī veikt skaidrojošu darbu, informējot par atbalsta iespējām un palīdzot sagatavot kvalitatīvus projektu iesniegumus, kas bija viens no lielākajiem 'klupšanas akmeņiem' iepriekšējā plānošanas periodā, kad puse no iesniegtajiem projektu iesniegumiem bija iesniegti neatbilstošā kvalitātē tieši MVK IĀT atbalsta aktivitātē. Kā arī vērtējot projektu iesniegumus šīs aktivitātes ietvaros, ir jāizvērtē, kādu ietekmi projekta rezultāts sniegs konkrēta reģiona komercdarbības vides attīstībai.

2.3.2.3.aktivitāte. Klasteru programma (Sadarbības veidošana un kopīgu projektu īstenošana nozares ietvaros)

Informācija par aktivitāti³⁵

Aktivitātes mērķis – savstarpēji saistītu nozaru komersantu un saistīto institūciju (izglītības, pētniecības institūcijas) sadarbības veicināšana, nozaru un pastarpināti arī pašu komersantu konkurētspējas celšanai, eksporta apjomu palielināšanai, inovācijai un jaunu produktu ražošanai.

Īstenošanas nosacījumi

Klasteris šīs programmas izpratnē ir komersantu, pētniecības, izglītības un citu saistīto institūciju sadarbības tīkls, kas:

- darbojas noteiktā reģionā vai tautsaimniecības nozarē, vai savstarpēji saistītās nozarēs;
- sastāv no juridiski neatkarīgiem uzņēmumiem, kas ir savstarpēji konkurējoši, un vienlaicīgi realizē savstarpēju sadarbību.

Atbalstāmās aktivitātes:

- klasteru stratēģijas izstrāde:
 - potenciālo klastera dalībnieku apzināšana;
 - semināri potenciālajiem klastera dalībniekiem;
 - stratēģijas izstrāde turpmākai sadarbībai klastera ietvaros;
- klasteru konkurētspējas stiprināšana;
- klastera vadības un koordinācijas funkciju nodrošinājums;
- saiknes izveide un uzturēšana starp uzņēmumiem un klasterī citām iesaistītajām institūcijām;
- iekšējā un ārējā mārketinga aktivitātes, tai skaitā semināri un darba grupas ar sociālajiem partneriem, kopīgu kvalitātes prasību nodrošināšana un mārketingas, ieviešot kvalitātes zīmes;

³⁵ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

- pieredzes apmaiņa un sadarbības veidošana ar citu valstu klasteriem (ieskaitot vizītes uz citu valstu līdzīgiem klasteriem / uzņēmumu apvienībām);
- kopīgu investīcijas projektu identifikācija, projekta sagatavošana (laboratoriju un pētniecības centru izveide; nozarei kopīgi pielietojamie pētījumi, kas kalpo par pamatu jaunu produktu izstrādei);

Attiecināmās izmaksas:

- personāla izmaksas;
- apmācību un kvalifikācijas celšanas izmaksas;
- klastera administrācijas izmaksas (biroja uzturēšanas, komunikāciju, reprezentācijas, grāmatvedības un administratīvās izmaksas);
- semināru rīkošanas izmaksas;
- komandējumu izmaksas, kas saistīti ar pieredzes apmaiņas braucieniem un dalību starptautiskās izstādēs un tirdzniecības misijās.

Finansējuma saņēmēji: biedrība vai nodibinājums (saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu) – pastāvoša nozaru asociācija vai arī klastera koordinācijai speciāli izveidota institūcija, kas izveidotas un, kas tiks izveidotas noteiktā reģionā vai tautsaimniecības nozarē un kuru darbībā ir (tiks) iesaistīta gan industrija, gan pētniecības un izglītības iestādes.

Atbalsta intensitāte: 50%.

Atlases kritēriji:

- klastera pašreizējā ekonomiskā nozīmība (kopējās pievienotās vērtības, produktivitātes un konkurētspējas rādītāji) un ekonomiskais potenciāls;
- klastera pārstāvniecība – vai klasterī ir pārstāvēti pietiekams skaits attiecīgās nozares un saistīto nozaru uzņēmumu un pētniecības un izglītības institūcijas;
- projekta kvalitāte, kura ietvaros tiek vērtēts projekta atbilstība investīciju virziena noteiktajam mērķim, vai projektā paredzētās aktivitātes ir precīzi noteiktas un nodrošinās plānoto rezultātu un mērķu sasniegšanu;
- projekta ilgtspēja, kuras ietvaros tiek vērtēts cik pamatota ir klastera dalībnieku pašu finansējuma iespējamība, cik pamatoti un reāli ir finanšu plāni, lai turpinātu iesāktās aktivitātēs pēc projekta beigām, klastera dalībnieku spēja nodrošināt nepieciešamo līdzfinansējumu un cilvēkresursus projekta aktivitāšu realizācijai.

Programmas finansējums: 7 milj. LVL.

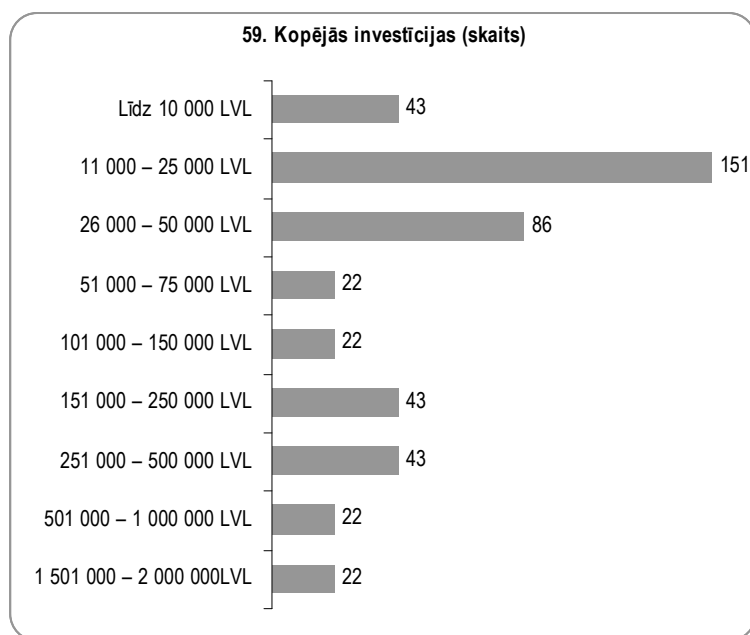
Aktivitātes iznākuma rādītājs – 18 izveidoti klasteri³⁶

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits - 453 jeb 11%.

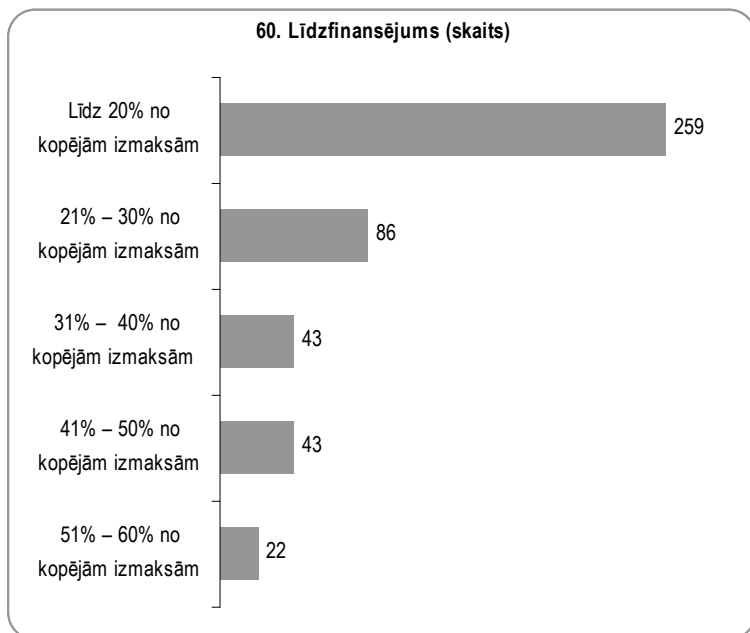
Lai arī šīs aktivitātes ietvaros tiešais finansējuma saņēmējs nevar būt komercsabiedrība, tomēr samērā daudzas komercsabiedrības atzīmēja šo aktivitāti kā sev interesantu, jo klasteru ideja ir apvienot komersantus un ar pētniecību un izglītību saistītās iestādes, kas daudzām komercsabiedrībām ir aktuāli attīstot savu komercdarbību.

Aptuveni 60% komercsabiedrību neplāno aktivitātē lielākas investīcijas par 50 000 LVL. Visvairāk projektu plānots iesniegt par kopējo investīciju apjomu no 11 000 līdz 25 000 LVL.

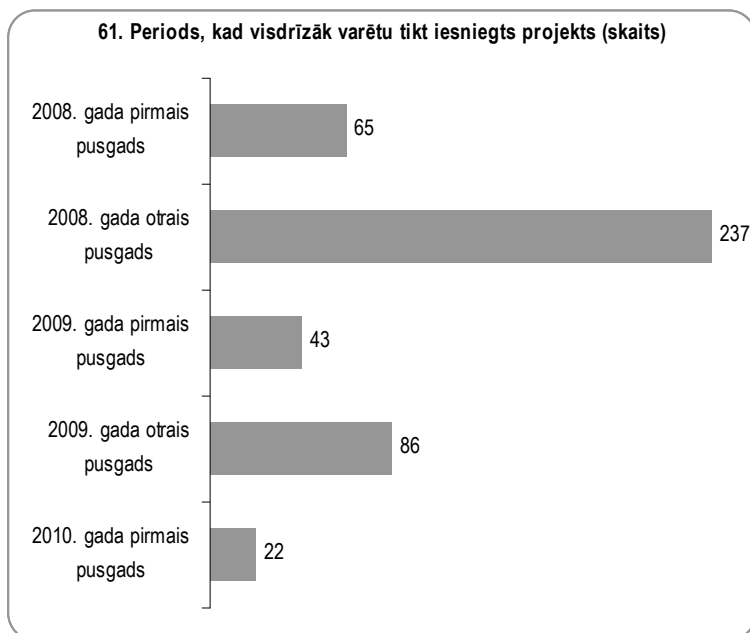

Absolūtais vairākums aktivitātē ieinteresēto plāno līdzfinansējumu līdz 20% no kopējām izmaksām. Aptuveni 1/5 būtu gatavi ieguldīt līdz 30% no kopizmaksām, bet tikai retais – lielāku daļu. Savukārt aktivitātes nosacījumos ir paredzēta atbalsta intensitāte 50% apmērā.

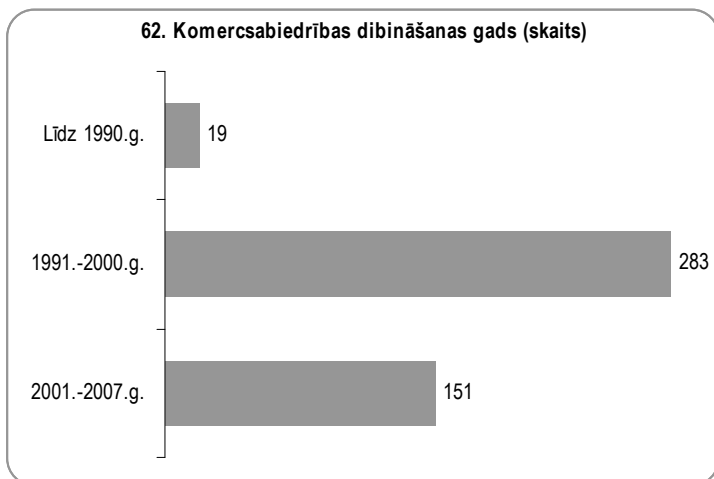
³⁶ Darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājums (2007.gada oktobra versija)

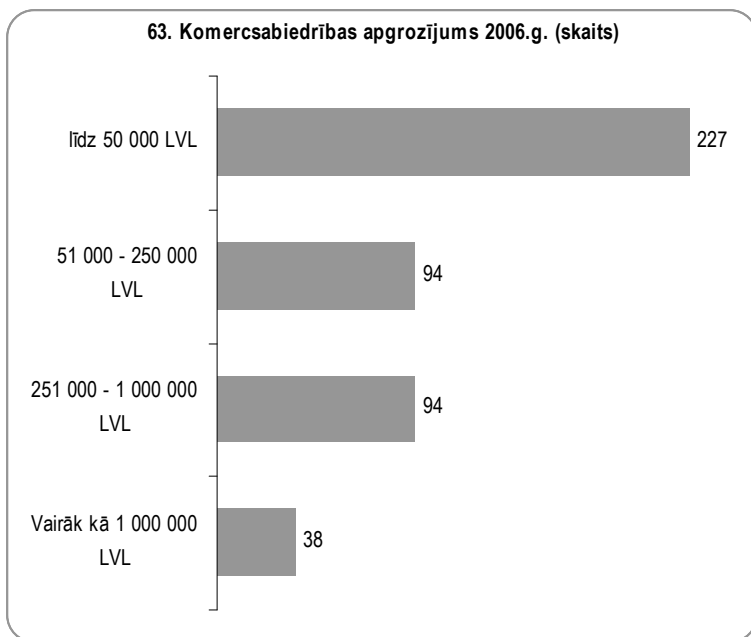
Atšķirībā no citām aktivitātēm, šajā gadījumā lielākais projektu iesniegumu skaits varētu būt sagaidāms 2008. gada un 2009. gada otrajā pusgadā, kamēr 2008. un 2009. gada pirmajos pusgados iesniegumu skaits varētu būt salīdzinoši neliels.

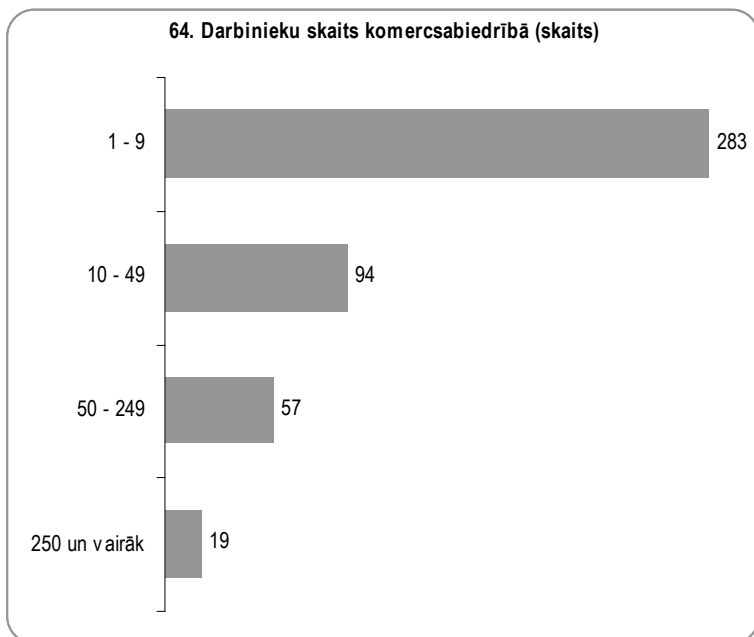
Aktivitātē projektus iesniegt ieinteresēti vairāk bijušas komercsabiedrības, kuras darbību uzsākušas 1991.-2000. gadā, kamēr salīdzinoši maz interesentu ir jaundibināto komercsabiedrību vidū.

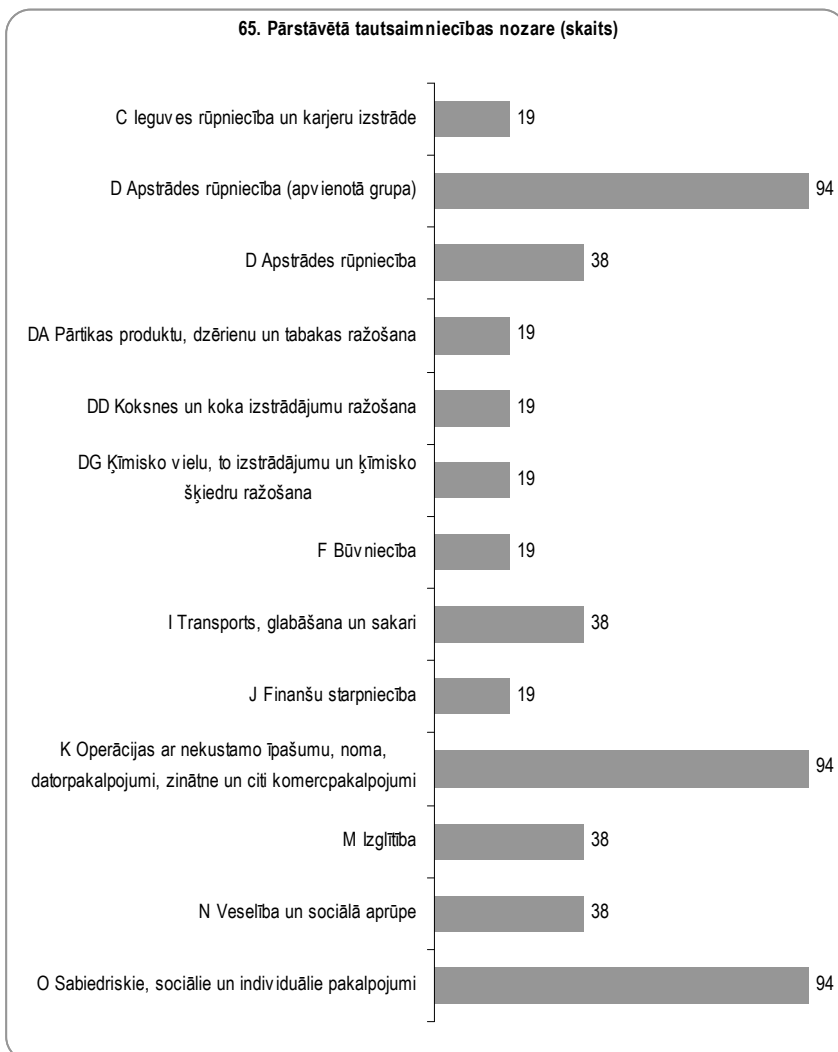
Vairums Klasteru aktivitātē ieinteresēto ir tādi, kuru 2006. gada apgrozījums nepārsniedz 50 000 LVL. Pavisam nedaudz ir to komerksabiedrību, kuru apgrozījums bijis līdz 1 000 000 LVL, bet ļoti maz ieinteresēto ir lielāku komerksabiedrību grupā.

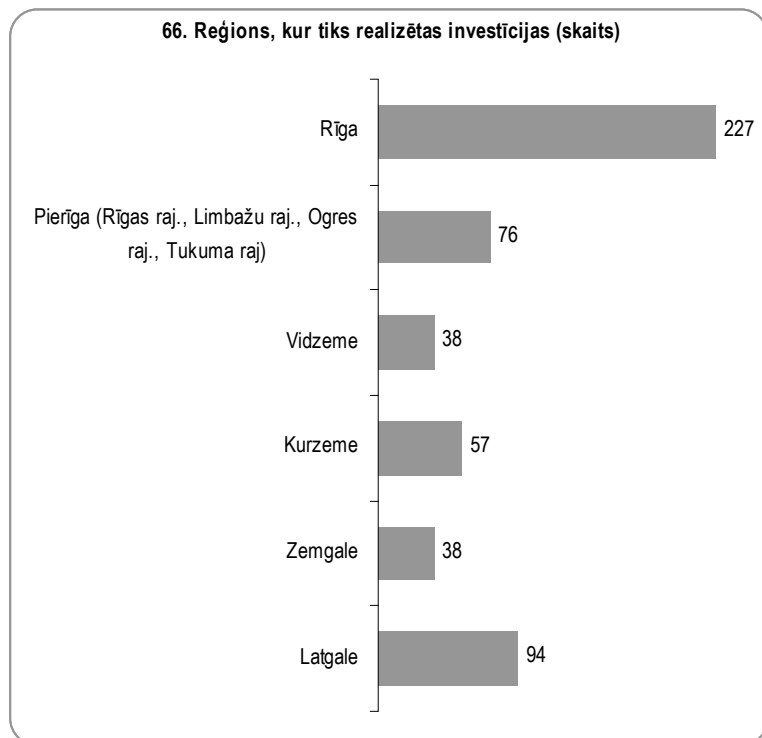
Iepriekš minēto faktu, ka vairums ieinteresēto ir MVK apstiprina arī darbinieku skaita griezums – 63% ieinteresēto nodarbina ne vairāk kā 9 cilvēkus, 20% - līdz 49 darbiniekiem.

Visplašāk pārstāvētā tautsaimniecības nozare ieinteresēto komercsabiedrību vidū ir sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi (O).

Investīcijas izteikti vairāk plānots īstenot Rīgā, salīdzinoši retāk – Latgalē, bet pavisam maz – pārējos Latvijas reģionos.

Aktivitātes novērtējums

Aktivitāte “Klasteru programma” ir viena no uzņēmējdarbības veicināšanas pasākuma atbalstošām aktivitātēm, kas ir noteikta Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā un darbības programmā „Uzņēmējdarbība un inovācijas”.

Klasteru ieviešana ir uzsākta samērā nesen Latvijā – 2000.-2001. gadā tika realizēta pirmā klasteru veicināšanas iniciatīva, proti, pirmsstrukturālā instrumenta atbalsta ietvaros tika īstenots Phare projekts “Atbalsts uzņēmumu klasteru pārstrukturizācijai”, kurš paredzēja sniegt konsultatīvu atbalstu trīs potenciālo klasteru attīstībai, no kuriem divi ir uzskatāmi par funkcionējošiem arī šobrīd (informācijas sistēmu klasteris un meža un saistīto nozaru klasteris).

Neskatoties uz to, ka komercsabiedrības nav paredzēti kā finansējuma saņēmēji aktivitātes “Klasteru programma” ietvaros, samēra daudzi (11%) izteica interesi par šo aktivitāti. Ņemot vērā to, ka šīs aktivitātes mērķis ir tieši saistīts ar komersantu darbību, tos apvienojot ar pētniecības institūcijām nozares ietvaros, līdz ar to iespējams būtu nepieciešams pārskatīt aktivitātes ieviešanas nosacījumus, paredzot komersantu partnerību šīs aktivitātes ietvaros, lai tādejādi sekmētu aktivitātes mērķa sasniegšanu un efektīvāku finansējuma apguvi. Vairākums komercsabiedrību šīs aktivitātes ietvaros bija gatavas īstenot projektus līdz 50 000 LVL, kā arī samērā daudzi paredzēja ieguldīt lielākas investīcijas – līdz pat 2 milj. LVL viena projekta īstenošanai, lai gan

arī jāatzīmē, ka publiskā līdzfinansējuma intensitāti lielākā komercsabiedrību daļa vēlējas ļoti augstu – 80% apmērā, kas ir skaidrojams ar to, ka klasteru ieviešana Latvijā ir samērā jauna tendence un komercsabiedrības ir piesardzīgas ar lielu investīciju ieguldīšanu sev nepazīstamajās jomās.

2.3.2.4.aktivitāte. Augstas pievienotās vērtības investīcijas (Sākotnējie ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei komercdarbības paplašināšanai)

Informācija par aktivitāti³⁷

Aktivitātes mērķis – stimulēt vietējos uzņēmumus ieguldīt zināšanu un/vai tehnoloģiju intensīvajos projektos, kā arī piesaistīt ārvalstu investīcijas jomās ar augsto pievienoto vērtību, veicinot tādējādi jaunāko tehnoloģiju pārnesi no ārvalstīm.

Mērķa grupa

Komersanti, kas gatavi veidot „paraug-darbavietas”, ieguldot vairāk kapitāla uz darbavietu nekā citās ražotnēs, ieviešot augstākas tehnoloģijas, modernākas vadības struktūras un rezultātā izveidojot darbavietas ar augstāku pievienoto vērtību.

Tiks atbalstīti tika daži paraugprojekti (10-12), tādējādi veicinot tikai vislabākās metodes, tehnoloģijas un rezultātus.

Atbalstāmās aktivitātes:

- ēku būvniecība, rekonstrukcija un remonts;
- pieslēgumu (ceļa, dzelzceļa, elektrības, kanalizācijas, komunikāciju u.c.) būvniecība, rekonstrukcija un remonts;
- teritorijas darbi (teritorijas zemes darbi, pretplūdu pasākumi, lietus ūdens kanalizācijas izbūve un rekonstrukcija, apgaismojuma konstrukciju rekonstrukcija un izbūve, nožogojumu izbūve u.c.);
- modernu tehnoloģisko iekārtu iegāde (t.sk. iekārtu transports, uzstādīšana, darbinieku apmācība u.c.);
- palīgiekārtu, materiālu, instrumentu, informācijas un telekomunikāciju tehnoloģiju iegāde (t.sk. transports, uzstādīšana u.c.).

Attiecināmās izmaksas:

- būvprojekta izstrādes izmaksas atbilstoši normatīvo aktu prasībām (līdz 6% no būvdarbu atbalstāmo izmaksu koptāmes);
- būvniecības un remonta izmaksas (t.sk. teritorijas labiekārtošanas izmaksas līdz 5% no būvdarbu atbalstāmo izmaksu koptāmes);

³⁷ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

- būvuzraudzības un autoruzraudzības izmaksas (līdz 2% no būvdarbu atbalstāmo izmaksu koptāmes);
- iekārtu iegādes izmaksas (t.sk. piegādes, uzstādīšanas un darbinieku apmācības izmaksas), kurām jā sastāda vismaz 60% no atbalstāmajām izmaksām;
- palīgiekārtu, materiālu, instrumentu un informācijas un telekomunikāciju tehnoloģiju izmaksas (t.sk. piegādes un uzstādīšanas izmaksas).

Finansējuma saņēmēji:

Rūpniecības jomā

- komersanti apstrādājošā rūpniecībā – NACE 1.1 red sekcija D (NACE 2. red C sadaļa) izņemot:
 - NACE 1.1 red klases no DA15.91 līdz DA15.96 (NACE 2.red klases no C11.01 līdz C11.05) - Alkoholisko dzērienu ražošana;
 - NACE 1.1 red klasi DA16.00 “Tabakas izstrādājumu ražošana” (NACE 2.red klasi C12.00);
 - NACE 1.1 red klasi DM35.11 “Kuģu būve un remonts” (NACE 2.red klasi C30.11);
 - NACE 1.1 red D sekcijā (NACE 2. red C sadaļā) ietilpstošā Tērauda rūpniecības nozare kā tā definēta Regulas 2006/C54/08 I pielikumā.
 - Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2006.gada 24.oktobra regulu (EK) Nr. 1628/2006 par Līguma 87.un 88. punkta piemērošanu valsts reģionālajam ieguldījumu atbalstam noteiktas kā neatbalstāmās nozares

Pakalpojumu jomā

- komersanti IT sektorā – NACE 1.1 red nodaļa K72 „Datorpakalpojumi un ar datoriem saistītās darbības” (NACE 2. red nodaļas J62 un J63);
- zinātniski pētnieciskie komersanti – NACE 1.1 red nodaļa K73 „Zinātniskās pētniecības darbs” (NACE 2. red nodaļa M72);
- tehnisko pārbaudžu, mērījumu un analīžu pakalpojumus sniedzošie komersanti – NACE 1.1 red grupa K74.3 „Tehniskās pārbaudes, mērījumi un analīze” (NACE 2. red grupa M71.2).

Atbalsta apjoms:

	Minimālais atbalsta apjoms vienam projektam (LVL)	Maksimālais atbalsta apjoms vienam projektam (LVL)
Rūpniecības jomā	1 500 000	3 000 000.
Pakalpojumu jomā	500 000	3 000 000

Atbalsta intensitāte: 25%.

Vērtēšanas kritēriji:

Projektus salīdzina pēc kompleksa kritērija, ko aprēķina no projekta sasniedzamajiem rezultātu rādītājiem:

- darba vietu skaits (minimālais projekta īstenošanas rezultātā izveidoto jauno darba vietu skaits – 25);
- pievienotā vērtība uz darba vietu (minimālā pievienotā vērtība uz darba vietu ir 34 000 LVL/gadā);

Kritērija aprēķina formula:

$$K = \frac{\sum_{i=1}^3 \left(\frac{P_i + S_i}{N_i} - 34000 \right) \times N_i}{C},$$

kur:

K – projekta vērtējums;

P_i – projekta bruto peļņa (no peļņas zaudējumu aprēķina pēc izmaksu metodes) i-tajā gadā (i=1,2,3);

S_i – kopējās gada darbaspēka izmaksas (iekļaujot VSAOI) projekta izveidotajā ražotnē nodarbinātajiem i-tajā gadā (i=1,2,3);

N_i – projekta izveidotajā ražotnē nodarbināto skaits i-tajā gadā (i=1,2,3);

C – projektam piešķirtais atbalsta apjoms.

Programmas finansējums: 14,84 milj. LVL

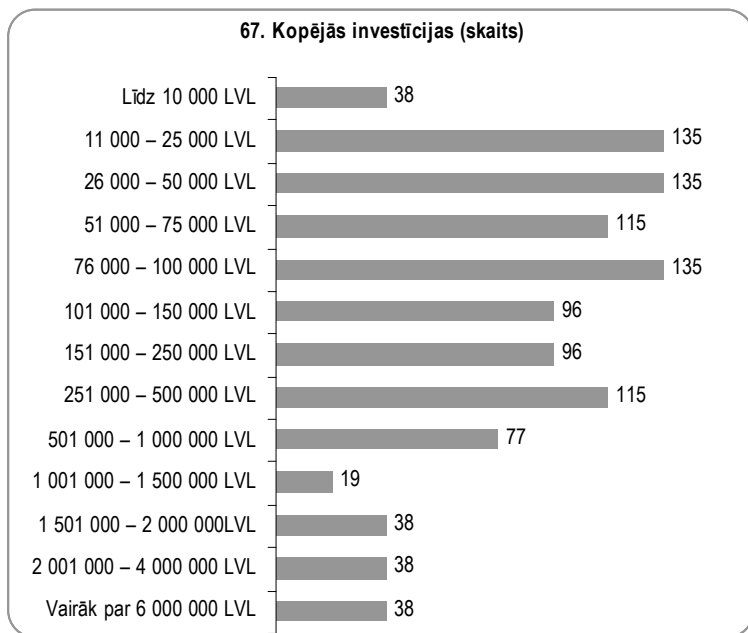
Aktivitātes uzraudzības rādītājs – 10 atbalstīti augstas pievienotās vērtības projekti³⁸

ES fondi 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits – 1 076 jeb 25%, bet tikai 38 no šiem interesentiem ir gatavi īstenot projektus, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumos noteiktajam projekta atbalsta apjomam un intensitātei.

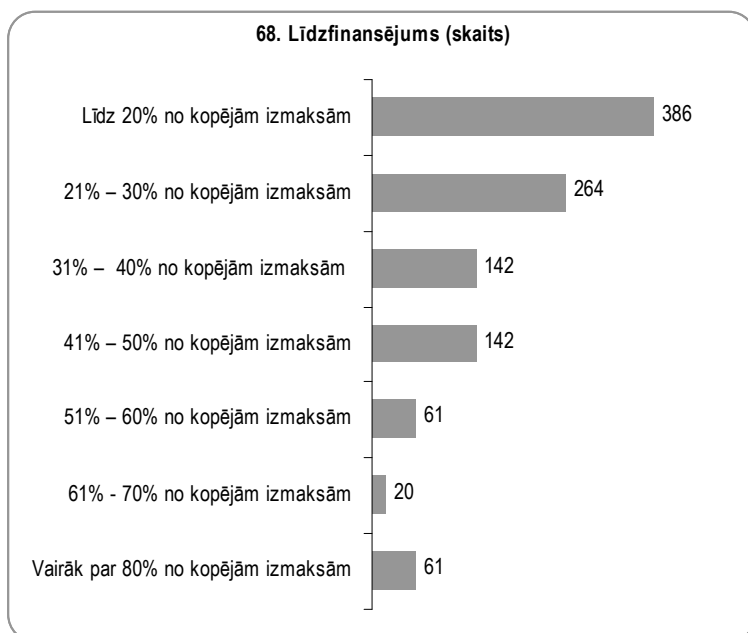
Aptuveni 1/3 no ieinteresētajiem kopējās investīcijas paredz ne lielākas par 50 000 LVL, vēl 1/3 – no 51 000 līdz 150 000 un ap 40% - lielākas kopējās investīcijas par nosauktajām summām. Jāuzsver arī, ka 12% komercsabiedrību labprāt izstrādātu projektus, kur kopējais investīciju apjoms būtu lielāks par 1 000 000 LVL.

³⁸ Darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājums (2007.gada oktobra versija)

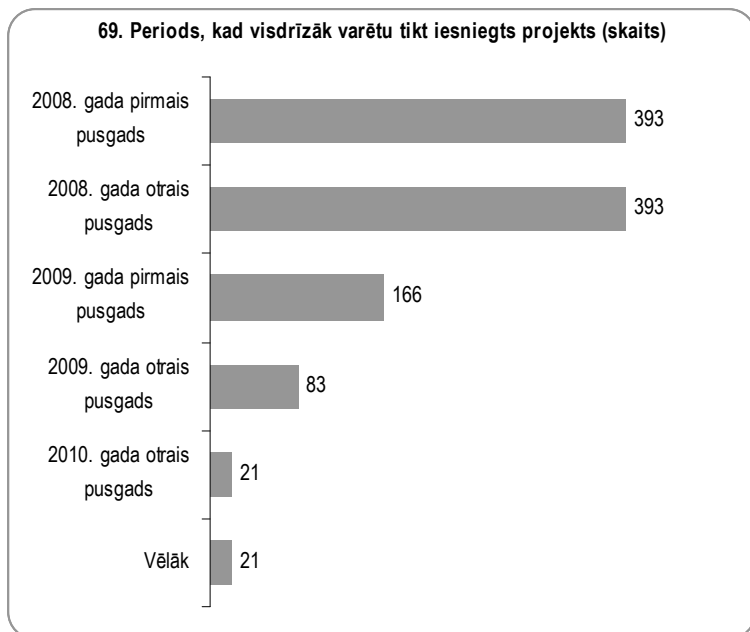

No tām komercsabiedrībām, kas ir izteikušas gatavību īstenot projektus atbilstoši aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, puse plāno īstenot projektu līdz 2 milj. LVL, otra puse – līdz 4 milj., kopā apgūstot 79 milj. LVL, kas ievērojami pārsniedz aktivitātei piešķirto publisko līdzfinansējumu.

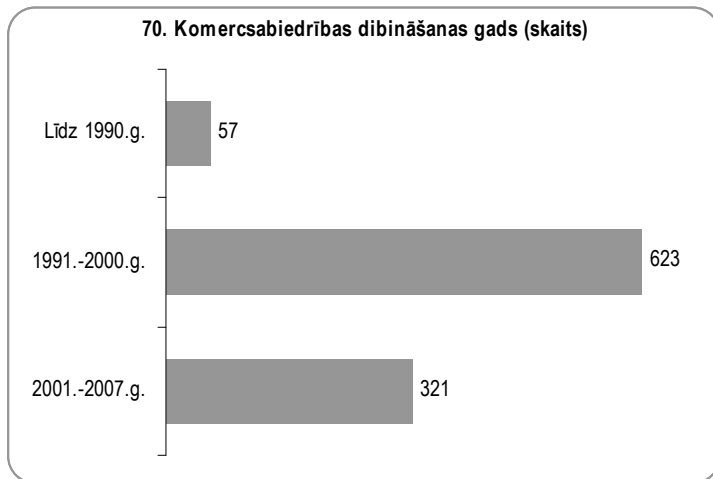
Vairākums aktivitātē ieinteresēto neplāno līdzfinansēt vairāk kā 30% no kopējām izmaksām. Neliela daļa komercsabiedrību būtu gatavas ieguldīt 31%-40% no kopējām izmaksām un tikai pavisam nedaudzi – lielākas summas. Savukārt aktivitātes ieviešanas nosacījumos ir noteikta atbalsta intensitāte 25% apmērā, kas ir atbilstošs tikai 61 ieinteresētajai komercsabiedrībai.

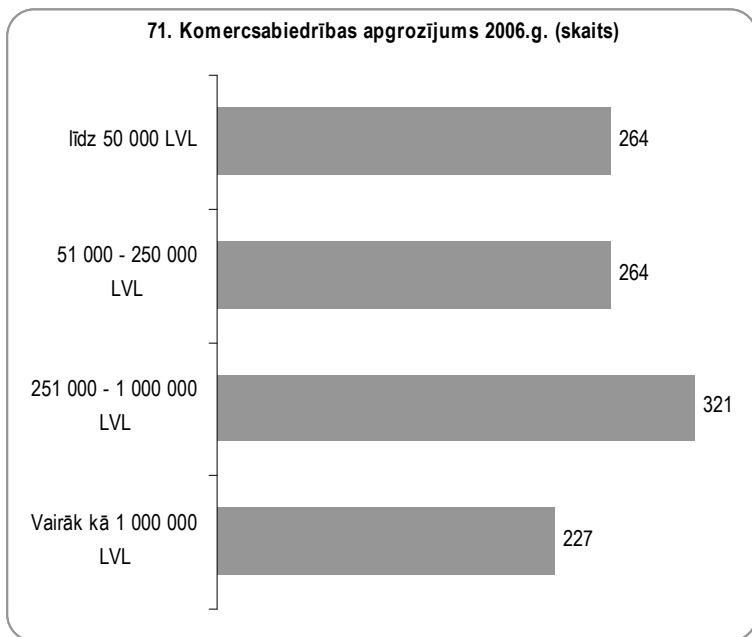
Vairākums projektu tiks iesniegti 2008. gada laikā (vienlīdz daudz pirmajā un otrajā pusgadā). Nedaudz mazāk projektu plānots iesniegt arī 2009. gadā (lielāko daļu no tiem – pirmajā pusgadā), bet vēlāk projektus izstrādāt plāno ļoti retā komercsabiedrībā.

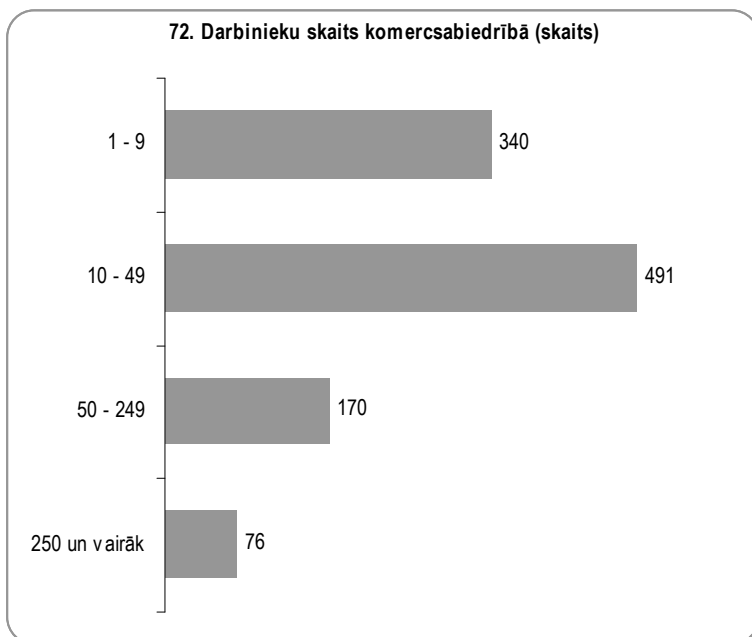
Šajā aktivitātē vairāk plāno projektus iesniegt komercsabiedrības, kuras dibinātas laika posmā no 1991. līdz 2000. gadam, retāk – pēdējo sešu gadu laikā dibinātās.

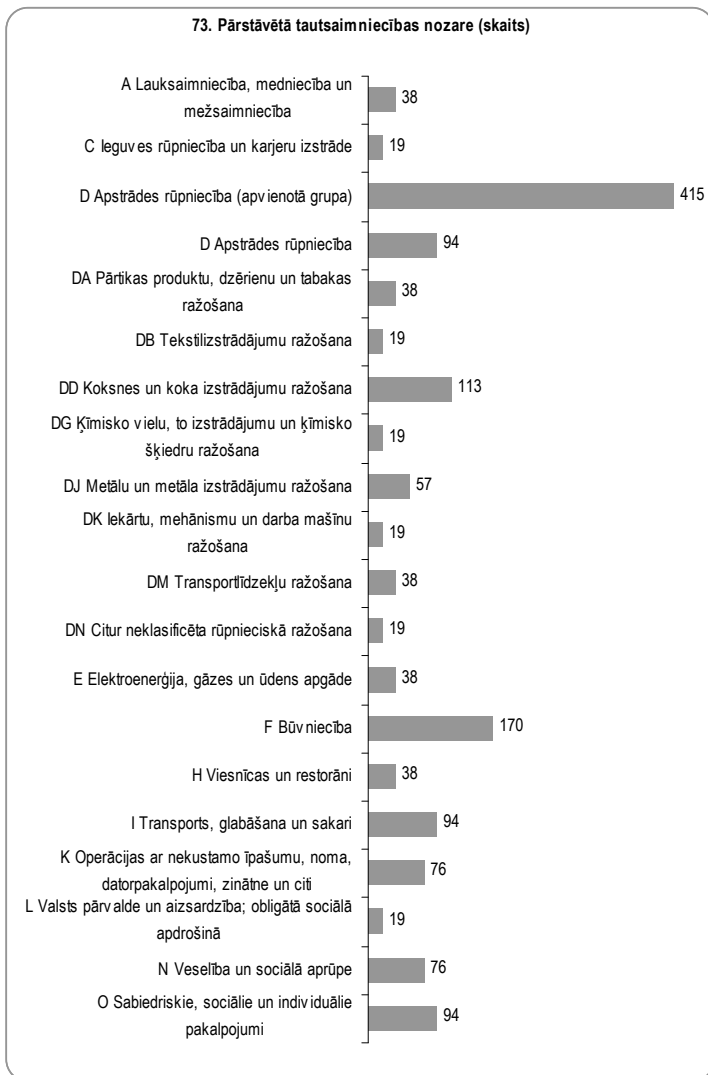
Aktivitātē ieinteresēto vidū vienlīdz daudz pārstāvētu dažādu apgrozījuma lieluma grupu komercsabiedrības – gan ar 2006. gada apgrozījumu līdz 50 000 LVL, gan arī tādas, kuru apgrozījums pārsniedzis 1 000 000 LVL.

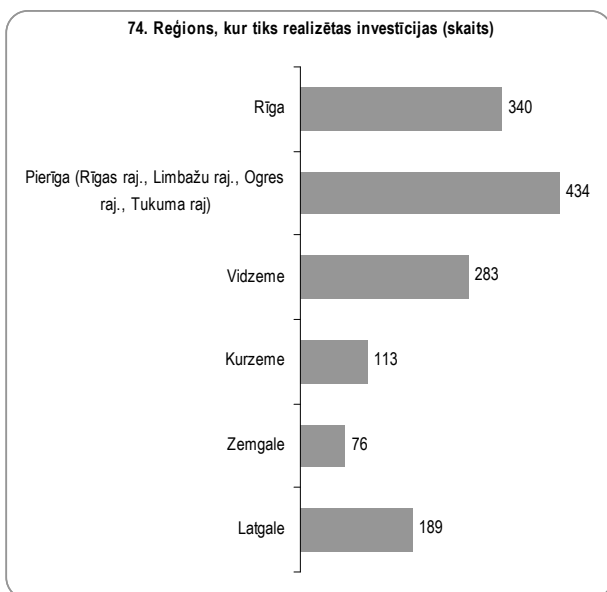
Darbinieku skaita griezumā analizējot, novērojams, ka dotajā aktivitātē projektus gatavojas iesniegt vairāk tādu komerksabiedrību, kuras nodarbina 10-49 darbiniekus, nedaudz retāk – mikro komerksabiedrības ar darbinieku skaitu 1-9.

Aktivitātēs projektus iesniegt īpaši ieinteresēti bijuši būvniecības (F) jomas pārstāvji, kā arī koksnes un koka izstrādājumu ražotāji (DD). Tāpat interese par projektu iesniegšanu šajā aktivitātē bijusi transporta, glabāšanas un sakaru (I) un sabiedrisko, sociālo un individuālo pakalpojumu (O) nozarēs.

Visvairāk investīcijas dotās aktivitātes ietvaros plānots īstenot Pierīgā, nedaudz retāk – Rīgā un Vidzemē, bet salīdzinoši vismazāk – Zemgalē.

Aktivātes novērtējums

Aktivāte "Augstas pievienotās vērtības investīcijas" ir inovāciju ieviešanas atbalsta programma, kas atbilst Latvijas Komercedarbības konkurētspējas un inovācijas veicināšanas programmai 2007. – 2013. gadam, kā arī Valsts stratēģiskajā ietvardokumenta izvirzītajam mērķim sekmēt inovāciju ieviešanu Latvijas komercedarbībā.

Ņemot vērā to, ka šajā aktivāte paredzēts īstenot tikai 10-12 projektus, šie projekti būs liela budžeta projekti, atbilstoši aktivātes ieviešanas nosacījumiem, kas paredz īstenot projektus no 500 000 – 3 000 000 LVL pakalpojumu jomā, bet 1 500 000 – 3 000 000 LVL rūpniecības jomā. Šīs projektu summas ir samērā augstas Latvijas tirgus apstākļiem, jo MVK šāda apjoma brīvas investīcijas visticamāk nav pieejamas. Patreizējos ekonomikas apstākļos mērķa grupa šai aktivātei ir tās nedaudzās Latvijas lielās komercedarbības vai arī ārvalstu komercedarbību meitu komercedarbības, kas ir reģistrētas Latvijā, kurām ir pieejami lielāki brīvie investīciju līdzekļi.

Pētījuma dati apliecina, ka interese par šo aktivāti ir samērā augsta – 25% komercedarbību ir izrādījušas interesi par šo aktivāti. Tomēr ir jāņem vērā, ka puse no komercedarbībām atzina, ka nav pārliecinātas par to, ka iesniegs projekta iesniegumu jaunajā ES fondu plānošanas periodā, kā arī tikai nedaudzie no šīs aktivātes interesentiem ir pašreiz gatavi īstenot projektus atbilstoši noteiktajiem aktivātes ieviešanas nosacījumiem – to skaits ir tikai 38. Šīs komercedarbības ir gatavas īstenot projektus šajā aktivāte, kopā piesaistot publisko līdzfinansējumu 79.8 milj. LVL apmērā, kas ievērojami pārsniedz aktivātei piešķirto – 14.75 milj. LVL.

Šāda veida programma ir jauna Latvijas komersantiem, tāpēc, popularizējot šo aktivāti, būtu nepieciešams pastiprināti veikt skaidrojošu darbu, jo šīs aktivātes ieviešanas modelis ir samērā sarežģīts, kas varētu negatīvi ietekmēt komersantu vēlmi īstenot projektus šajā aktivāte. Skaidrojošais darbs arī nodrošinātu kvalitatīvāku projektu ideju un projektu iesniegumu izstrādi, kas ir būtisks nosacījums sekmīgas aktivātes ieviešanai un tās mērķa sasniegšanai.

1.3.1.1.apakšaktivāte. Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai (Ieguldījumi darbinieku kvalifikācijas celšanai vispārējās un specifiskās apmācībās)³⁹

Informācija par aktivāti⁴⁰

³⁹ Norādām, ka jau pēc pētījuma realizācijas aktivātei mainīts nosaukums un šobrīd aktivātes aktualizētais nosaukums ir „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerības organizētām apmācībām”, kā arī mainīti aktivāšu ieviešanas nosacījumi attiecībā uz aktivātes mērķi, atbalstāmajām aktivātem un pieejamo finansējumu. Tomēr atskaitē saglabāti tie aktivāšu nosaukumi un ieviešanas nosacījumi, kuri bija aktuāli uz pētījuma veikšanas brīdi (2007. gada septembris/ oktobris), jo šie nosaukumi iekļauti anketā, kā arī nosacījumi tika izmantoti pētījuma sākotnējā analizē.

⁴⁰ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

Aktivitātes mērķis – veicināt investīcijas cilvēkresursos (nodarbinātajos), lai nodarbinātie celtu kvalifikāciju, pārkvalificētos vai apgūtu jaunas zināšanas, prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas darbam ar specifiskām tehnoloģijām, un sekmēt komersantu tiešo dalību tiem pieejamā darbaspēka kvalifikācijas celšanā, ar darbaspēka kvalifikācijas pieaugumu sekmējot darba produktivitāti, veicinot darba tirgus un kopējās komercdarbības attīstību.

Īstenošanas nosacījumi

Aktivitātes apakšprogrammas:

1. Komersantu individuāli organizētas apmācības;
2. Partnerībā organizētas apmācības.

Atbalstāmās aktivitātes:

- vispārējās apmācības - teorētiskas un praktiskas apmācības, kurās iegūtās zināšanas un iemaņas izmantojamas arī citu komersantu darbībā vai citās darbības jomās ;
- speciālās apmācības - teorētiskas un praktiskas apmācības, kuras ir tieši saistītas ar darbinieka iegūto zināšanu turpmāku izmantošanu konkrētajā komersantā, bet iegūtās zināšanas nav plaši izmantojamas citos komersantos vai citās darbības jomās .

Atbalsta apjoms:

Viena projekta ietvaros maksimāli pieļaujama atbalsta apmērs ir:

1. komersantam maza apjoma projektam 30 000 LVL;
2. komersantam liela apjoma projektam 150 000 LVL;
3. partnerībā iesniegtam projektam 250 000 LVL.

Attiecināmās izmaksas:

1.Administrēšanas izmaksas – projekta vadības izmaksas (nepārsniedzot 5% no pieprasītā atbalsta apjoma) individuāli organizētajām apmācībām liela apjoma projektiem un partnerībā organizētiem projektiem;

2.Apmācību izmaksas:

- pasniedzēju darba atlīdzība par darba stundām (t.sk. darba devēja Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas), kuras viņi izmantojuši apmācību sniegšanai, kas nepārsniedz likmi 30 LVL/stundā;
- mācību materiālu izmaksas par drukātiem vai audio vizuāli sagatavotiem materiāliem, kuri tiek izmantoti mācību procesā un pēc apmācību beigām paliek projekta iesniedzēja darbinieku īpašumā, atbilstoši apmācīto darbinieku skaitam, kā arī viens papildus eksemplārs, kas paliek projekta iesniedzējam;
- apmācībām izmantojamo instrumentu un aprīkojuma nolietojums par mācību laiku;

- apmācībām izmantojamo telpu nomas izmaksas;
- viesnīcas izmaksas pasniedzējiem un darbiniekiem apmācību norises vietā saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām normām;
- apmācībām izmantojamo iekārtu nomas izmaksas;

3. Apmācāmo darbinieku darba atlīdzība (t.sk. darba devēja Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) par darba stundām, kuras viņi izmantojuši mācību apgūšanai, kas nepārsniedz visu pārējo atbalstāmo izmaksu kopējo summu;

4. Izmaksas, kas saistītas ar apmācāmo darbinieku apmācību vajadzību noteikšanu, karjeras konsultācijām un zināšanu līmeņa testēšanu, kas nepārsniedz 100 LVL vienam darbiniekam;

5. Apmācāmo darbinieku un pasniedzēju transporta izmaksas:

- sabiedriskā transporta (ekonomiskā klase) izmaksas;
- transporta noma;
- degvielas izmaksas, ja tiek izmantots personiskais vai dienesta autotransports vai arī ja transportlīdzeklis tiek nomāts.

Finansējuma saņēmēji:

1. Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā reģistrēti komersanti
2. Uzņēmumu reģistra Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrētas nozares asociācijas, kas apvieno vismaz četrus vienas nozares komersantus

Atbalsta intensitāte:

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte ir:

- vispārējām apmācībām:
 - 80% — individuāliem komersantiem, mazām un vidējām kapitālsabiedrībām, nozares asociācijām;
 - 60% — lielām kapitālsabiedrībām;
- speciālajām apmācībām:
 - 45% — individuāliem komersantiem, mazām un vidējām kapitālsabiedrībām, nozares asociācijām;
 - 35% — lielām kapitālsabiedrībām;
- valodu apmācībām - 50%;

Atbalsta intensitāte tiek palielināta par 10%, ja visi pieteiktie apmācību dalībnieki projekta ietvaros ietilpst īpašajās atbalsta grupās saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas (EK) Nr. 68/2001 par EK Līguma 87. un 88.panta piemērošanu mācību atbalstam definīcijai par „neizdevīgiem darbiniekiem” (publicēta Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī Nr. L 010, 13/01/2001, 20.-29.lp.).

Atlases kritēriji:

1. Komersantu individuālās apmācības:

- Projekta iesnieguma izmaksu tāmē paredzētas pamatotas un projekta mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošas attiecināmās izmaksas;
- Nozares eksporta potenciāls (CSP dati par pēdējiem 3 gadiem);
- Ietekme uz līdzsvarotu teritoriālo attīstību;
- Apmācības tiek organizētas darbiniekiem, kas atbilst Komisijas Regulas (EK) Nr. 68/2001 definīcijai par „neizdevīgiem darbiniekiem”;
- Projekts saistīts ar jaunas ražotnes atvēršanu vai esošo paplašināšanu, uzņēmuma pamatkapitāla palielināšanu vai ieguldījumiem pamatlīdzekļos;

Projektiem, kuru apjoms ir 30 000 – 150 000 LVL ir jāizpildās sekojošiem nosacījumiem:

- Projekta iesniedzēja apgrozījums ir virs 2 milj. LVL gadā vai
- Projekta iesniedzēja ieguldījumi ir virs 500 000 LVL gadā (tiek ņemti vērā ieguldījumi komersanta pēdējā noslēgtā finanšu gadā) un projekta ietvaros tiks apmācīti vismaz 25 darbinieki.

2. Partnerībā organizētām apmācībām:

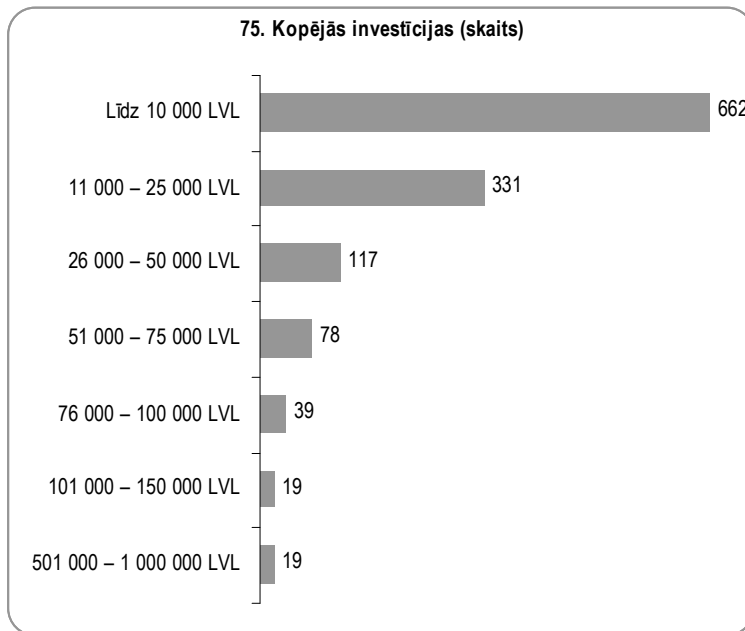
- Projekta vadības kapacitāte;
- Projekta iesnieguma izmaksu tāmē paredzētas pamatotas un projekta mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošas attiecināmās izmaksas;
- Nozares eksporta potenciāls (CSP dati par pēdējiem 3 gadiem);
- Projekts ietver vides aizsardzības vai energoefektivitātes apmācības;
- Apmācības tiek organizētas darbiniekiem, kas atbilst Komisijas Regulas (EK) Nr. 68/2001 definīcijai par „neizdevīgiem darbiniekiem”.

Programmas finansējums: 19,3 milj. LVL.

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

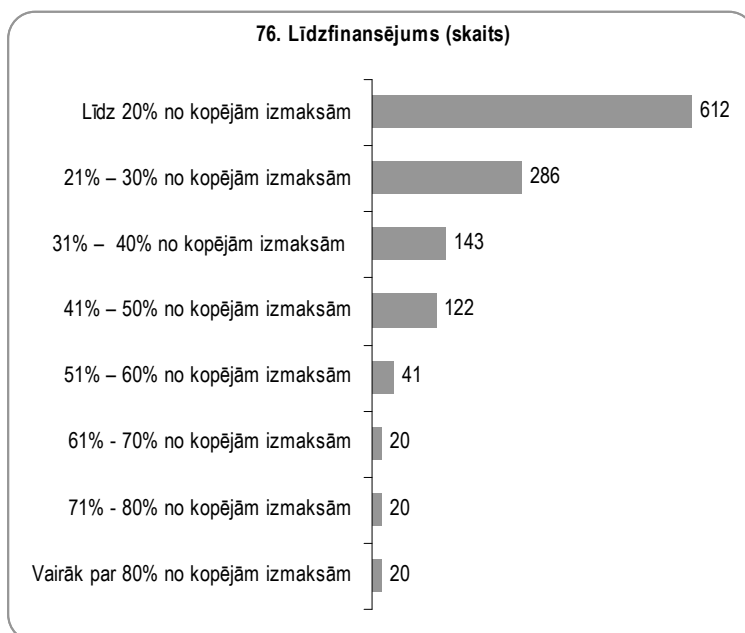
Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits – 1 265 jeb 30%. No šī interesentu skaita aktivitātes ieviešanas nosacījumiem vispārīgo apmācību veikšanai atbilst 642 komercsabiedrības, speciālām apmācībām – 76, un arī valodu apmācībām – 76 komercsabiedrības.

Vairums komercsabiedrību šajā aktivitātē plāno investīcijas, kas nepārsniedz 25 000 LVL, pie tam visdrīzāk tie būs projekti par kopējām investīcijām līdz 10 000 LVL, līdz ar to vairāk varētu iesniegt projektu iesniegumus maza apjoma projektu īstenošanai, kuriem paredzētais atbalsts sastāda 30 000 LVL, un tikai neliels skaits komercsabiedrību būtu gatavas īstenot liela apjoma projektus šajā aktivitātē, kuru īstenošanai maksimālais finansējums ir paredzēts 150 000 LVL apmērā.

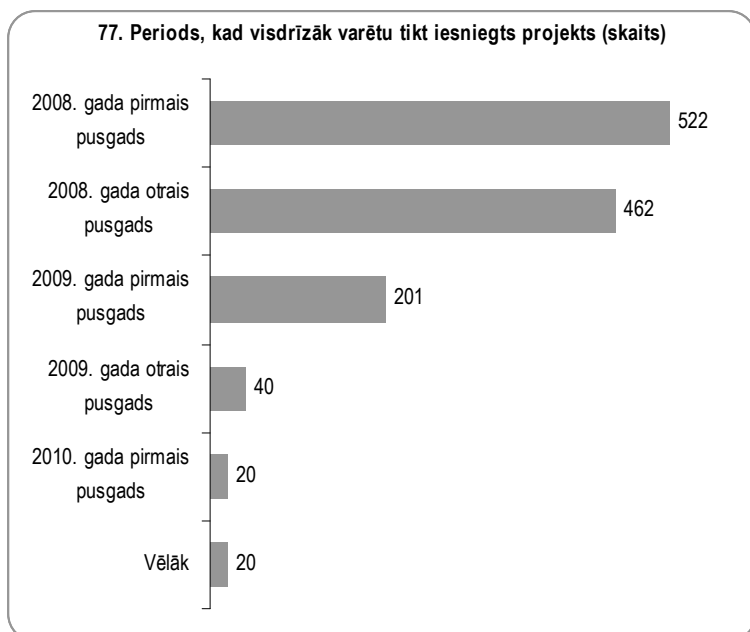

To komercsabiedrību vidū, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, prevalējošākā publiskā atbalsta summa varētu būt 25 000 LVL, kopā apgūstot 8 milj. LVL vispārīgo apmācību projektu ietvaros, 891 000 LVL – speciālo apmācību projektu ietvaros un tik pat daudz valodu apmācību ietvaros.

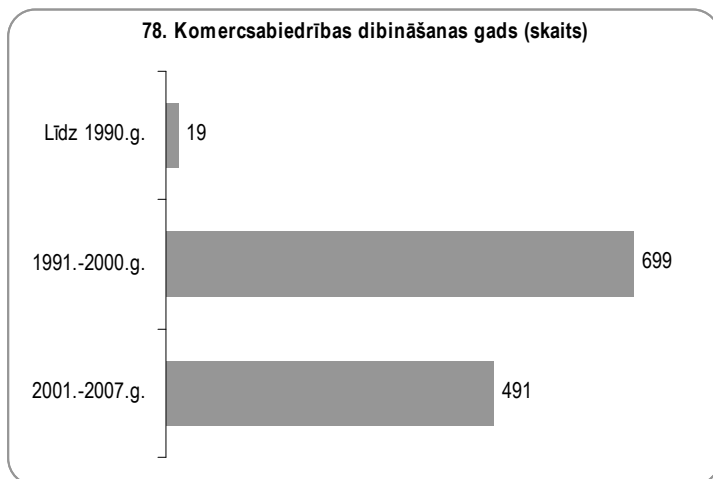
Tāpat kā lielākajā daļā citu aktivitāšu, arī šajā gadījumā komercsabiedrības labprāt līdzfinansētu maksimums 30% no kopējām izmaksām, vēl labprātāk – līdz 20% no kopizmaksām. Tikai retais piekristu ieguldīt lielāka apjoma līdzfinansējumu, kas liecina par to, ka lielāku pieprasījumu varētu sagaidīt vispārējām apmācībām, kur atbalsta intensitāte ir augstāka nekā specifiskajām apmācībām.

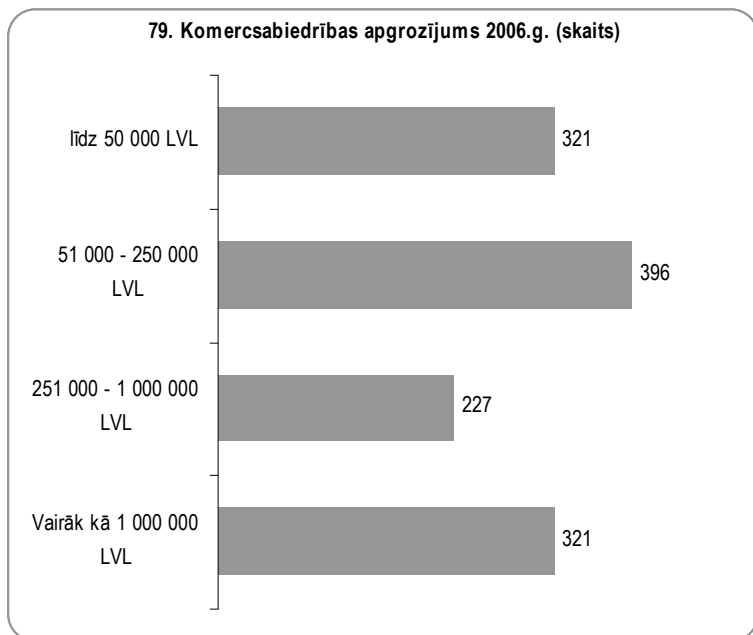
Lielākā daļa projektu iesniegumu varētu tikt iesniegti 2008. gada pirmajā pusgadā, liels iesniegumu daudzums tiek plānots arī uz otro pusgadu, bet 2009. gada pirmajā pusgadā sagaidāms nedaudz mazāk iesniegumu. Daži plāno projektus aktivitātes ietvaros izstrādāt arī vēl 2010. gadā un vēlāk.

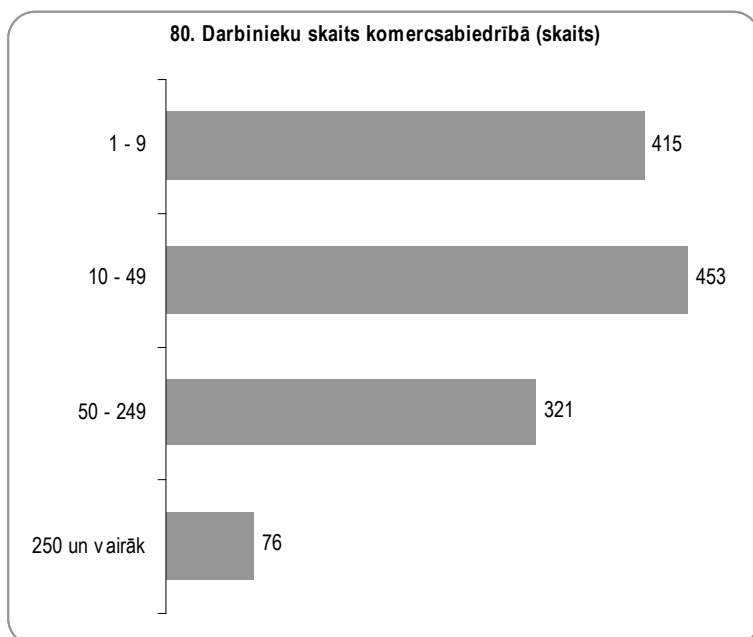
Vairums aktivitātē ieinteresēto ir komercsabiedrības, kuras darbību uzsākušas 1991.-2000. gadā. Liela daļa interesentu ir arī pēdējo septiņu gadu laikā dibināto komercsabiedrību vidū.

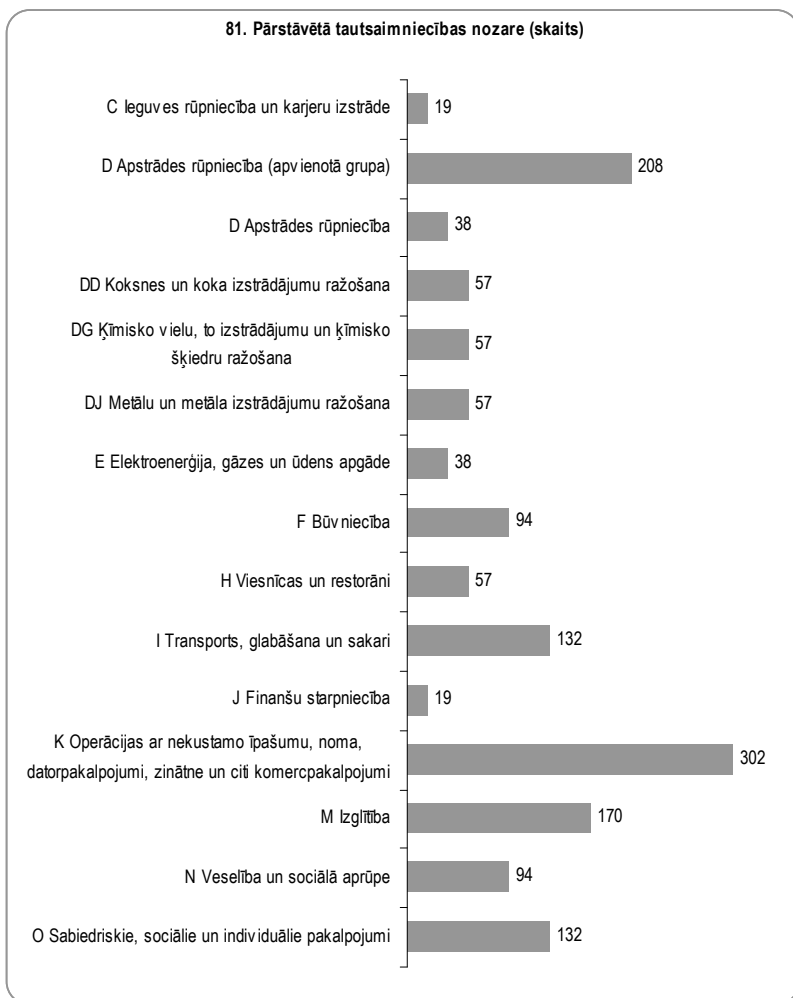
Ieinteresēto komercsabiedrību vidū biežāk sastopamas tās, kuru 2006. gada apgrozījums bijis 51 000-250 000 LVL. Vienlīdz daudz to vidū, kuri plānojuši iesniegt projektus šajā aktivitātē, sastopamas arī mazākas komercsabiedrības ar apgrozījumu līdz 50 000 LVL un lielāki, kuru apgrozījums pārsniedz 1 000 000 LVL.

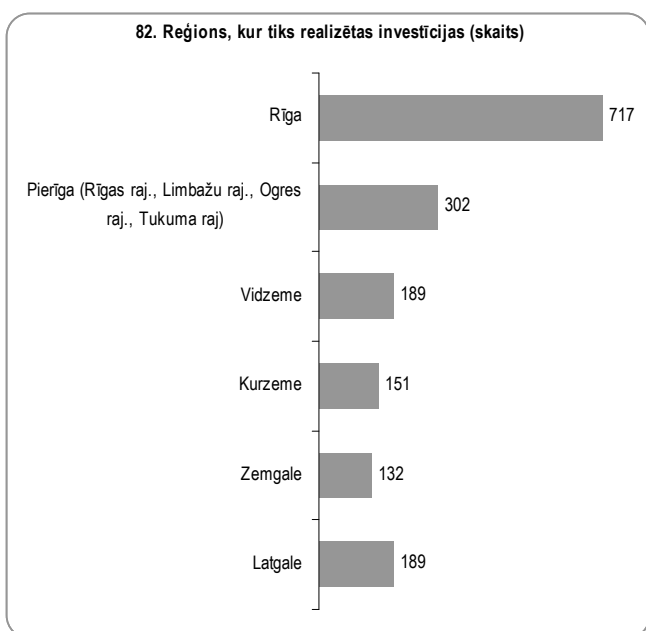
Analizējot ieinteresēto komerksabiedrību grupu darbinieku skaita griezumā, novērojams, ka projektus plānojuši iesniegt kā MVK, tā arī lielās komerksabiedrības – visbiežāk ieinteresētību pauduši tie, kuri nodarbina 10-49 darbiniekus, nedaudz retāk tādi, kuru komerksabiedrībās strādā 1-9 darbinieki un vēl retāk – ar darbinieku skaitu 50-249.

Vērtējot ieinteresētās komerksabiedrības pārstāvētās tautsaimniecības nozares griezumā, redzams, ka salīdzinoši lielāka interese par konkrēto aktivitāti ir novērojama izglītības (M), transporta, glabāšanas un sakaru (I), kā arī sabiedrisko, sociālo un individuālo pakalpojumu (O) nozarēs. Ieinteresēti bijuši arī būvniecības (F) un veselības un sociālās aprūpes (N) nozares pārstāvji.

Lielāko daļu investīciju paredzēts īstenot Rīgā, pārējos Latvijas reģionos investīciju plānotais apjoms sadalās aptuveni vienlīdzīgi, izņemot Pierīgu, kur arī plānots realizēt salīdzinoši lielāku daļu no iesniedzamajiem projektiem.

Aktivātes novērtējums

Lai attīstītu cilvēkresursu kapitālu, kas būtu konkurētspējīgs darba tirgū un strādātu ar jaunām tehnoloģijām, kas ir nozīmīgs inovatīvas uzņēmējdarbības priekšnosacījums, tiek īstenota aktivitāte "Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai". Šāda veida aktivitāte tika uzsākta ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā. Tās ietvaros tika iesniegti 224 projektu iesniegumi, no tiem apstiprināti tika 182, piesaistot publisko līdzfinansējumu 2.673 milj. LVL un 0.458 milj. LVL privātā finansējuma.

Salīdzinot šobrīd potenciālo interesi par šo aktivitāti ar iepriekšējā periodā iesniegtajiem projektu iesniegumiem, var secināt, ka komercsabiedrību interese ir ievērojami augusi – 1 265 komercsabiedrību izrādīja interesi par projektu īstenošanu šajā aktivitātē jaunajā ES fondu plānošanas periodā. Tomēr ir jāņem vērā, ka tikai daļa no komercsabiedrībām ir gatavas šos projektus īstenot atbilstoši noteiktajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz publiskā līdzfinansējuma atbalsta apjomu un intensitāti, kā arī jāņem vērā, ka apmērām puse izteica tikai varbūtību īstenot projektus jaunajā ES fondu plānošanas periodā. Līdz ar to reālais komercsabiedrību skaits, kas iesniegs projektus varētu būt ievērojami mazāks, bet ņemot vērā to, ka aktivitātē finansējuma saņēmēji var būt arī nodibinājumi un biedrības, projektu iesniedzēju skaits varētu tikt papildināts ar šo mērķa grupu pārstāvju skaitu.

Analizējot potenciālo iesniedzēju gatavību īstenot projektus šajā aktivitātē, atbilstoši patreizējiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, var secināt, ka pieprasījums varētu būt visaugstākais tieši vispārējo apmācību projektiem, kur atbalsta intensitāte ir visaugstākā, kopā piesaistot nedaudz vairāk nekā 8 milj. LVL publiskā līdzfinansējuma, savukārt speciālās apmācības projektiem un valodu apmācību projektiem interese varētu būt salīdzinoši zemāka, paredzot apgūt finansējumu tikai 0.891 milj. LVL katrā projektu veidā. Gadījumā, ja komercsabiedrību finansiālā situācija nemainīsies un nemainīsies arī aktivitātes ieviešanas nosacījumi, ir varbūtība neapgūt aktivitātei piešķirtos 19.3 milj. LVL. Līdz ar to būtu jāizskata iespēja samērot patreizējo komercsabiedrību gatavību īstenot projektus ar paredzētajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, lai sekmētu veiksmīgu aktivitātes ieviešanu.

1.3.1.1.2.apakšaktivitāte. Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai

Informācija par aktivitāti⁴¹

Aktivātes mērķis – veicināt investīcijas cilvēkresursos, veicot preventīvas darbības, lai nodarbinātie (komersantu nodarbinātas personas un pašnodarbinātie) uzturētu un paaugstinātu savu konkurētspēju un

⁴¹ Avots: www.esflatvija.lv (05.11.2007.)

nenokļūtu ārpus darba tirgus, savlaicīgi ceļot kvalifikāciju, pārkvalificējoties vai apgūstot jaunas zināšanas, prasmes un iemaņas atbilstoši darba tirgus pieprasījumam.

Atbalsta veids

Atbalsts komersantu nodarbinātām un pašnodarbinātām personām kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai, t.sk. vispārējām apmācībām (teorētiskai un praktiskai apmācībai, kura nav tieši saistīta ar konkrētā komersanta darbību un kurā iegūtās zināšanas un iemaņas izmantojamas arī citos komersantos vai citās darbības jomās); speciālā, apmācībām (teorētiskai un praktiskai apmācībai, kura ir tieši saistīta ar darbinieka iegūto zināšanu turpmāku izmantošanu konkrētajā komersantā, kas saņēmis atbalstu, ja iegūto zināšanu izmantošana citos komersantos vai citās darbības jomās ir ierobežota).

Mērķa grupa

Komersantos nodarbinātās personas un pašnodarbinātas personas, kurām ir darba tirgus prasībām nepietiekošs iegūtās izglītības vai profesionālo prasmju līmenis, t.i. iegūta vai nepabeigta vispārējā izglītība vai profesionālā izglītība, un profesionālo prasmju līmenis nav atbilstošs darba vietas prasībām

Finansējuma saņēmēji – komersanti, pašnodarbinātas personas

Minimālais un maksimālais projekta finansējuma apjoms

Projekta minimālā attiecināmo izmaksu kopsumma nav ierobežota, projekta maksimālā attiecināmo izmaksu kopsumma ir 100 000 EUR (aptuveni 70 000 LVL), izņemot pašnodarbināto personu pieteiktos projektus, kur maksimālā attiecināmo izmaksu kopsumma ir 5 000 EUR (aptuveni 35 000 LVL).

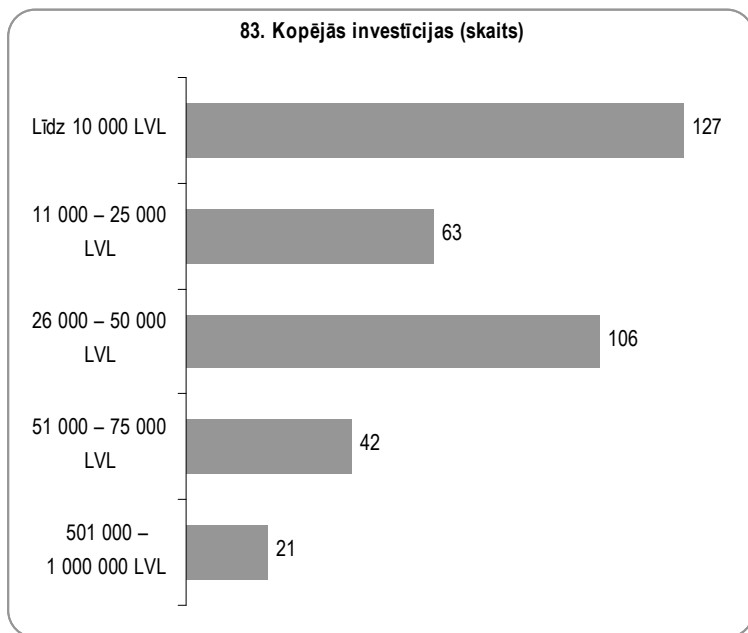
Projektu atlases veids – atklāta projektu iesniegumu atlase

Programmas finansējums: 16 milj. LVL (22 884 971 EUR)

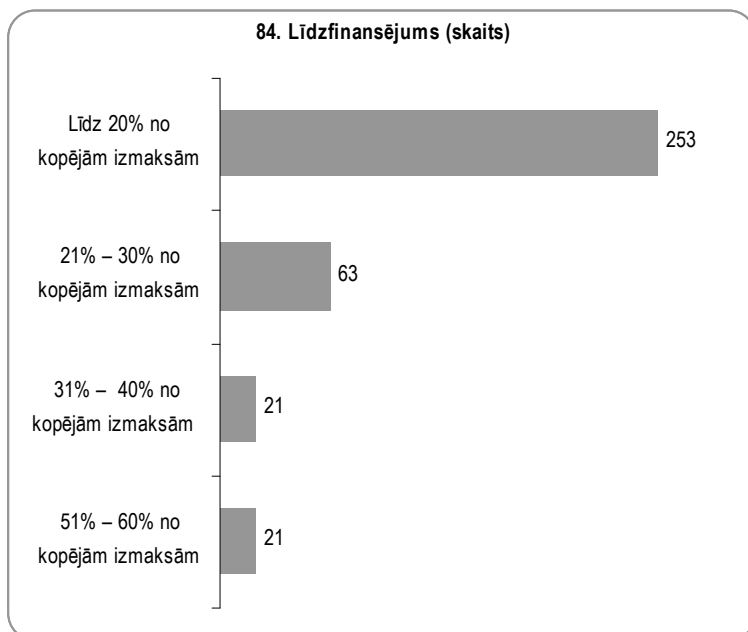
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits - 359 jeb 8%. No tiem 340 komercsabiedrības atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz projektu publiskā atbalsta intensitāti un apjomu.

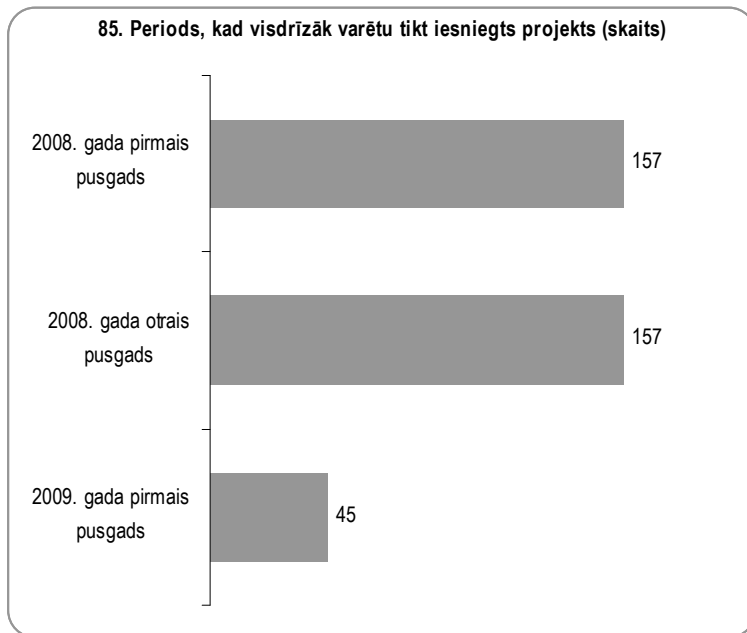
Visvairāk komercsabiedrību bijušas ieinteresētas par projektiem, kuros kopējās investīcijas būtu vai nu līdz 10 000 LVL, vai arī 26 000 līdz 50 000 LVL. Mazāka ir interese par lielāka apjoma projektiem, kas pamatā atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, kas paredz viena projekta atbalstu aptuveni 70 000 LVL.

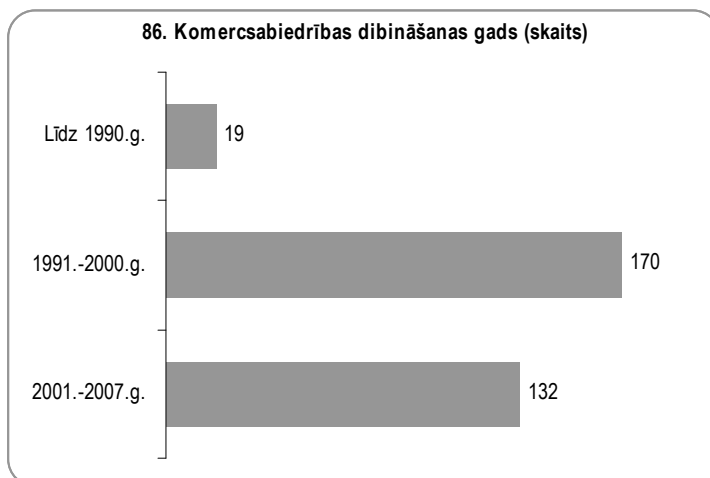
Absolūtais vairākums komercsabiedrību, kuras gatavoja iesniegt projektus šajā aktivitātē, ir gatavas līdzfinansēt tikai līdz 20% no kopējām izmaksām. Ievērojami mazāk ir tādu komercsabiedrību, kuras piekristu ieguldīt līdz 30% no kopizmaksām.

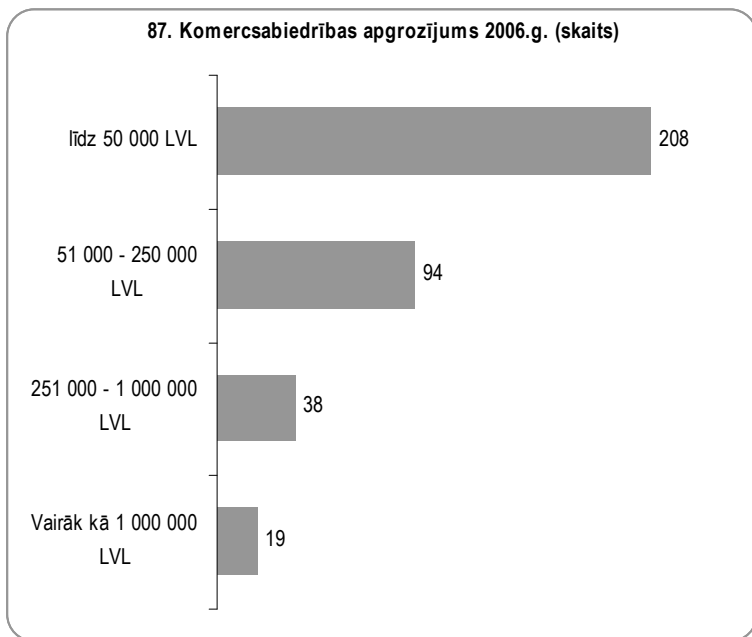
Lielākā daļa projektu plānots iesniegt 2008. gadā (vienlīdz daudz iesniegumu pirmajā un otrajā pusgadā). Dažas komercsabiedrības projektus plāno iesniegt arī 2009. gada pirmajā pusgadā, bet vēlākos laika periodos šobrīd komercsabiedrības nav plānojušas izstrādāt projektus šajā aktivitātē.

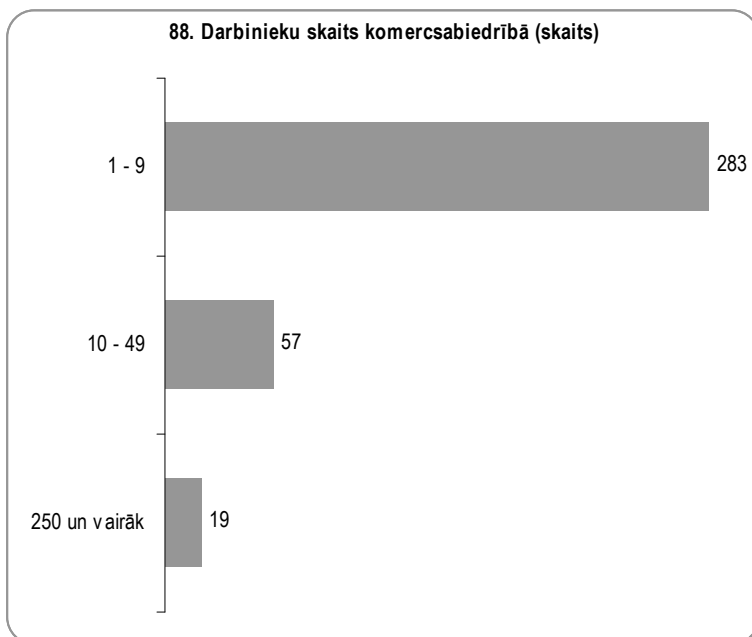
Par aktivitāti gandrīz vienlīdz liela interese ir kā 1991.-2000. gadā dibinātajiem, tā pēdējos septiņos gados darbību uzsākušajiem. Aptuveni 15% no ieinteresētajiem ir komercsabiedrības, kuras dibinātas pēdējo trīs gadu laikā.

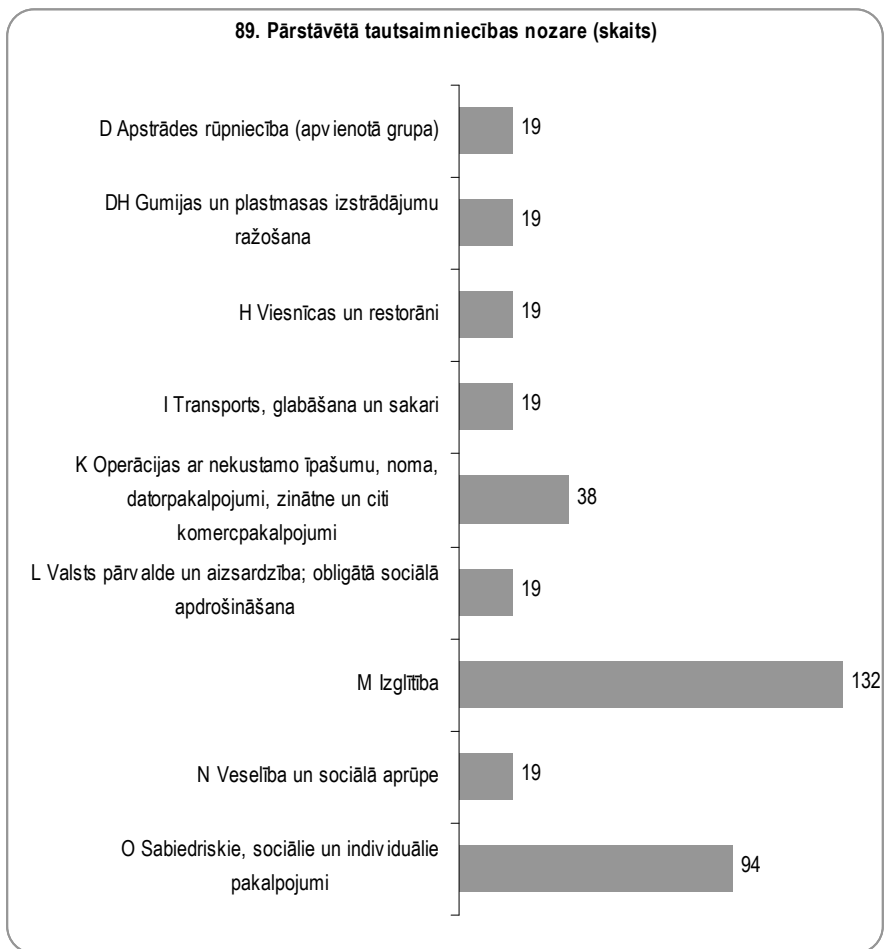
Komercsabiedrību 2006. gada apgrozījuma lieluma griezumā novērojams, ka par aktivitāti interesējas mazās komercsabiedrības ar gada apgrozījumu līdz 50 000 LVL. Interese vērojama arī to komercsabiedrību grupā, kuru gada apgrozījums ir 51 000 – 250 000 LVL, bet lielākos uzņēmumos interese ir neliela.

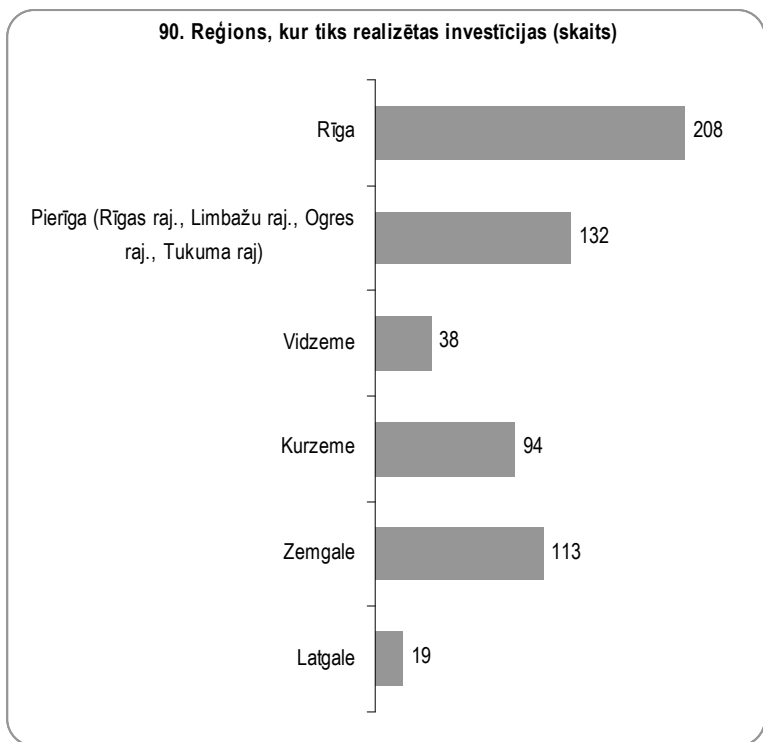
Par MVK ieinteresētību dotajā aktivitātē liecina arī darbinieku skaita griezum – absolūtais vairākums komerksabiedrību, kuras plāno iesniegt projektus, pārstāv mikro komerksabiedrību grupu ar darbinieku skaitu ne lielāku par 9 cilvēkiem.

Pārstāvētās tautsaimniecības nozares aspektā redzams, ka par aktivitāti ieinteresēto izteikti daudz ir izglītības (M), kā arī sabiedrisko, sociālo un individuālo pakalpojumu (O) jomā.

Vairums projektu tiku iesniegti par investīcijām Rīgā un Pierīgā, salīdzinoši daudz arī Zemgalē un Kurzemē, kamēr ļoti maza interese par doto aktivitāti ir Latgalē un Vidzemē.

Aktivitātes novērtējums

Līdztekus aktivitātes “Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai” atbalstam komersantiem un pašnodarbinātām personām apmācībām ir pieejams atbalsts aktivitātes “Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai” ietvaros. Šīs aktivitātes mērķis ir sekmēt bezdarba līmeņa samazināšanos, nodrošinot komersantus un pašnodarbinātās personas ar savlaicīgām kvalifikācijas un pārkvalifikācijas iespējām.

No visām aptaujātajām komercsabiedrībām tikai 8% izteica interesi par šo aktivitāti, bet ir jāņem vērā, ka tikai daļa atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, proti, pētījuma gaitā tika identificētas 340 komercsabiedrības, kas ir gatavas īstenot projektus saskaņā ar patreiz izstrādātajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem, kopā piesaistot 6.960 milj. LVL publiskā līdzfinansējuma, kas ir vairāk nekā divas reizes mazāks nekā piešķirtais finansējums. Tā kā pētījumā netika aptaujās pašnodarbinātās personas, potenciālais iesniedzēju skaits un apgūtais finansējums varētu būt augstāks uz šīs mērķa grupas īpatsvara rēķina.

Lai veicinātu komercsabiedrību interesi par šo aktivitāti, būtu nepieciešamas proaktīvi veikt šīs aktivitātes popularizēšanu komersantu vidū, tādējādi nodrošinot sekmīgu aktivitātes ieviešanu un tās mērķu sasniegšanu.

1.3.1.8.aktivitāte. Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos

Informācija par aktivitāti⁴²

Aktivitātes mērķis – sekmēt nozares attīstību, izstrādājot un pārbaudot inovatīvus risinājumus darba tirgus politikas instrumentārijos, tai skaitā veicot pieredzes apmaiņu ES ietvaros, turpināt EQUAL ietvaros uzsāktās iniciatīvas, attīstot un testējot specifisku mērķa grupu atgriešanai darba tirgū un konkurētspējas paaugstināšanai mērķētus pasākumus

Atbalsta veids

Situācijas izpēte, ārvalstu pieredzes izzināšana, iespējamo risinājumu modelēšana, pilotprojektu īstenošana, rezultātu novērtēšana, informēšanas pasākumi

Attiecināmās izmaksas

Projektā nodarbināto personu atalgojums, projektu vadības izmaksas, ārvalstu un iekšzemes konsultantu un ekspertu pakalpojumi, komandējumu izdevumi, materiāltehniskās izmaksas, mērķa grupas atbalsta izmaksas (stipendijas, finansiāls atbalsts, atalgojums, ja attiecināms)

⁴² Avots: www.esflatvija.lv (05.11.2007.)

Mērķa grupa

Darba tirgus pakalpojumu sniedzēji un saņēmēji

Finansējuma saņēmēji – nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politikas veidotāji un īstenotāji sadarbībā ar pašvaldībām, sociālajiem partneriem, sabiedriskām organizācijām

Minimālais un maksimālais projekta finansējuma apjoms – no 10 000 EUR (aptuveni 7 000 LVL) līdz 300 000 EUR (aptuveni 21 000 LVL)

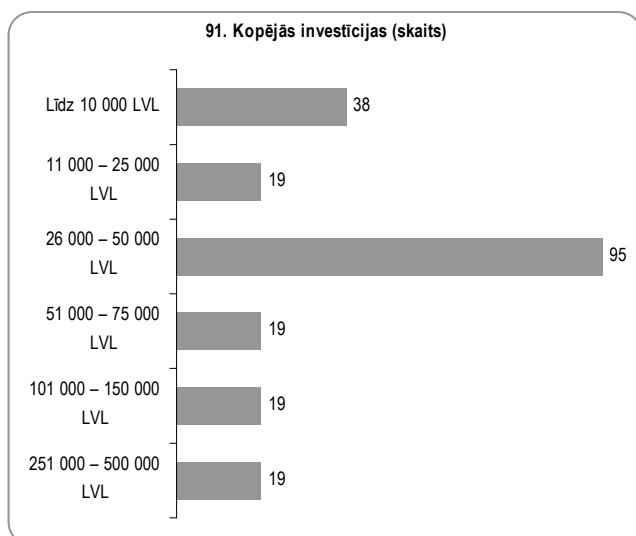
Projektu atlases veids: Atklāta projektu iesniegumu atlase

Pieejamais apjoms: 3,2 milj. LVL (4 666 096 EUR)

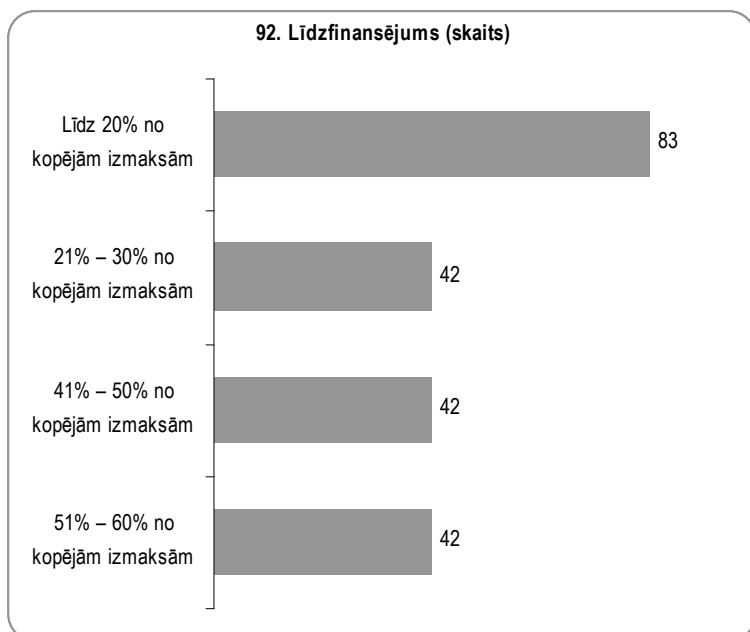
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits - 208 jeb 5%.

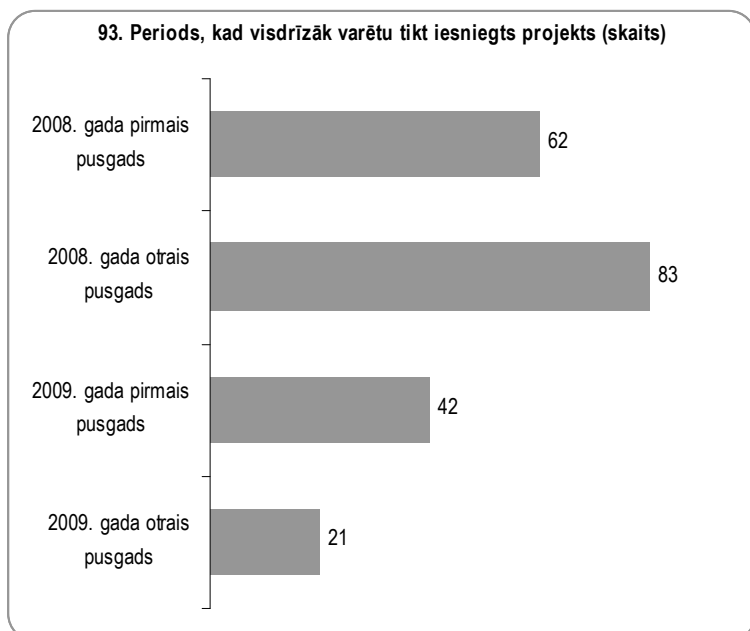
Lai arī aktivitātes ieviešanas nosacījumi neparedz komercsabiedrības kā finansējuma saņēmējus, daļa no komercsabiedrībām ir atzīmējušas šo aktivitāti kā sev interesējošu. Kopējās investīcijas šajā aktivitātē visbiežāk nepārsniegtu 50 000 LVL. Komercsabiedrības, kuras minējušas, ka iesniegtu projektus šajā aktivitātē, novērtējušas, ka ir ieinteresēti projektos, kuru summas ir vai nu līdz 10 000 LVL vai arī 26 000 līdz 50 000 LVL. Savukārt aktivitātes ieviešanas nosacījumi paredz īstenot projektus no aptuveni 7 000 LVL līdz 210 000 LVL.

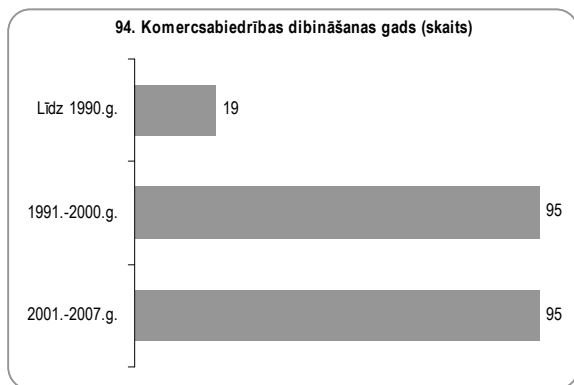
Ņemot vērā, ka kopējās investīciju summas, kādas plāno komercsabiedrības, nav lielas, arī iespējamais līdzfinansējums tiek pieļauts pat līdz 60%, lai gan vislabprātāk komercsabiedrības neieguldītu vairāk kā 20% no kopējām izmaksām.

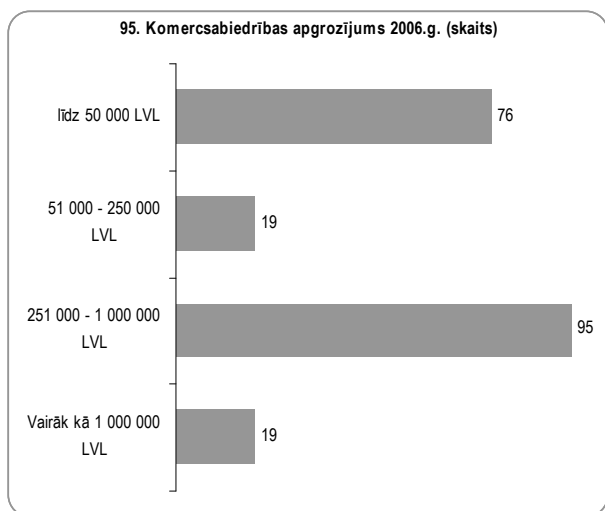
Lielākais iesniegumu skaits varētu būt 2008. gada otrajā pusgadā, nedaudz mazāk – pirmajā pusgadā un 2009. gada pirmajā pusgadā. Kopumā novērojams, ka komercsabiedrības šajā aktivitātē varētu plānot projektus iesniegt tikai 2008.-2009. gadā, kamēr pār vēlāku projektu iesniegšanu nav bijusi interese.

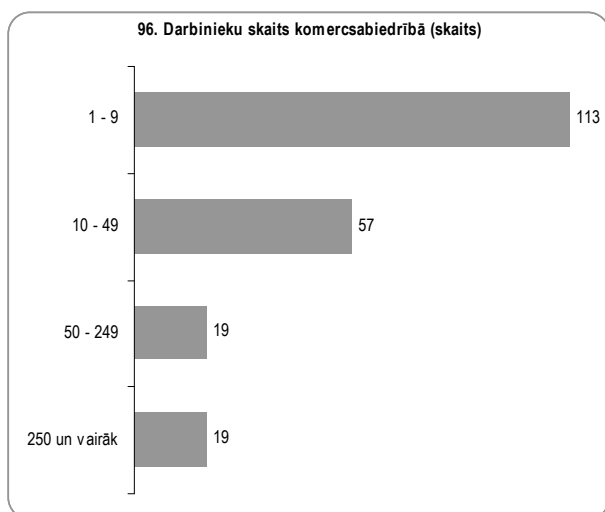
Aktivitātē ieinteresēto vidū vienlīdz daudz sastopamas gan vairāk kā pirms septiņiem gadiem, gan pēdējo septiņu gadu laikā dibinātas komercsabiedrības. Aptuveni 1/4 no ieinteresētajiem ir komercsabiedrības, kuras darbību uzsākušas pēdējo trīs gadu laikā.

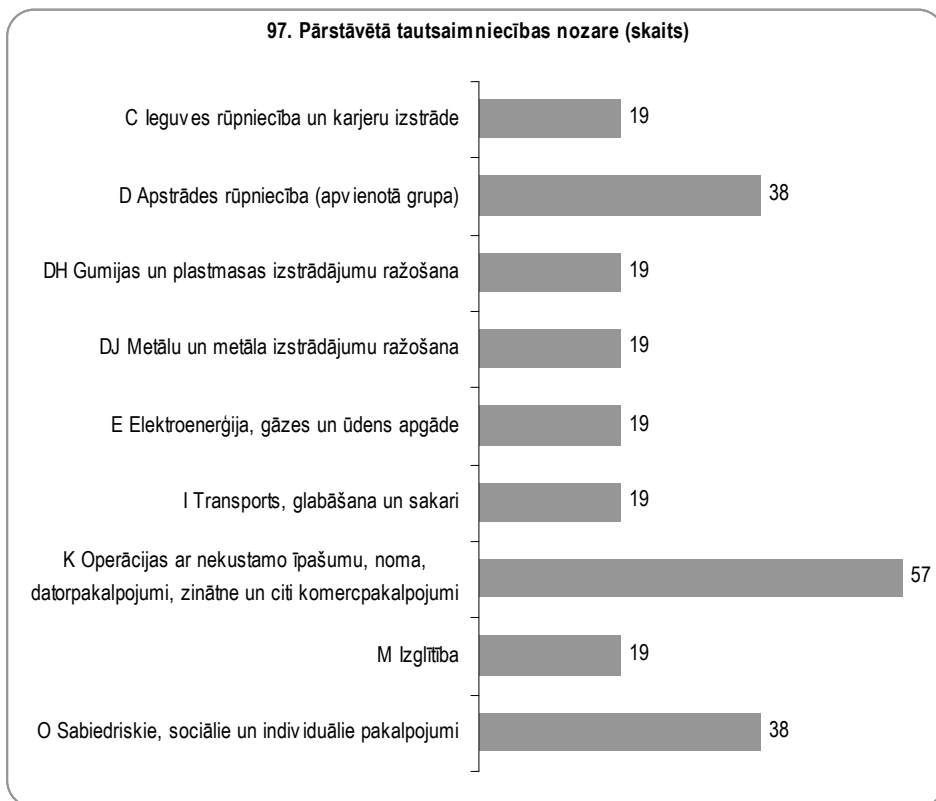
Aktivitātē ieinteresēto vidū visvairāk ir komerksabiedrību ar 2006. gada apgrozījumu 251 000 - 1 000 000 LVL apjomā. Daudz interesentu ir arī mazo komerksabiedrību vidū ar gada apgrozījumu līdz 50 000 LVL.

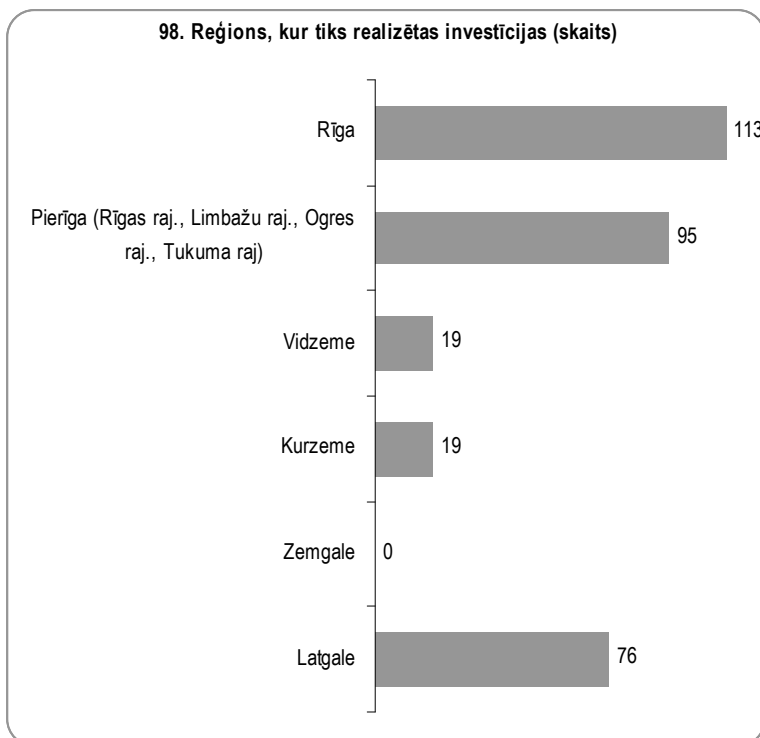
Vairums aktivitātē projektus iesniegt gatavo ir komerksabiedrības, kas nodarbina ne vairāk kā 9 cilvēkus, ieinteresēto vidū ir arī komerksabiedrības, kuru darbinieku skaits ir 10-49.

Tautsaimniecības nozaru griezumā nav novērojamas kādas īpašas ieinteresēto grupas. Salīdzinoši biežāk ieinteresētas bijušas komerksabiedrības, kuras darbojas sabiedrisko, sociālo un individuālo pakalpojumu (O) jomā.

Konkrētās aktivitātes investīcijas paredzēts īstenot pamatā Rīgā un Pierīgā, bet izteikti – arī Latgalē. Par aktivitāti intereses nav Zemgalē un arī pārējos reģionos ieinteresētība ir ļoti zema.

Aktivitātes novērtējums

Aktivitāte "Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos" tiek īstenota nodarbinātības veicināšanas pasākuma ietvaros. Lai arī aktivitātes ietvaros finansējuma saņēmēji var būt tikai nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politikas veidotāji un īstenotāji sadarbībā ar pašvaldībām, sociālajiem partneriem, sabiedriskajām organizācijām, 208 komercsabiedrības pētījuma gaitā veiktajā aptaujā atzīmēja šo aktivitāti kā sev interesējošu. Lielākā komercsabiedrību daļa izteica gatavību īstenot projektu šīs aktivitātes ietvaros, investējot līdz pat 50 000 LVL vienā projektā.

Komercsabiedrību interese par šo aktivitāti norāda uz to, ka arī komersantiem ir nozīmīgs jautājums par darba tirgus politikas instrumentārijiem. Līdz ar to iespējams būtu jāizskata iespēja komersantus iekļaut partnerībā projektu īstenošanā līdztekus pašvaldībām, sociālajiem partneriem, sabiedriskajām organizācijām, ar kuriem nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politikas veidotāji un īstenotāji vēlas realizēt projektus šīs aktivitātes ietvaros.

1.3.1.9.aktivitāte. Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste

Informācija par aktivitāti⁴³

Aktivitātes mērķis – celt uzņēmumu konkurētspēju un veicināt pētnieciskās aktivitātes uzņēmumos, piesaistot augsti kvalificētus darbiniekus – inženierus, zinātniekus vai citus kvalificētus speciālistus konkrētu tehnoloģisku problēmu risināšanai vai jaunu produktu attīstīšanai uzņēmumos.⁴⁴

Atbalstāmās darbības

Inženieru, zinātnieku vai citu kvalificētu speciālistu (piem., projektētāju) nodarbināšana komersantā:

- jaunizveidotā amatā (neaizstājot citu darba vietu);
- uz laiku (min 6 mēneši – max 24 mēneši);
- konkrētu tehnoloģisku problēmu risināšanai vai jaunu produktu izstrādei.

Atbalstāmās aktivitātes:

1. Atbalsts tiek piešķirts inženieru, zinātnieku vai citu kvalificētu speciālistu piesaistei komersantā, ja:

1.1. darbiniekam ir atbilstoša augstākā izglītība – vismaz maģistra grāds, vai tam pielīdzināma izglītība dabas zinātnēs, datorzinātnēs, inženierzinātnēs, ražošanā un pārstrādē, kā arī dizainā (*šīs aktivitātes ietvaros par neatbilstošu tiek uzskatīta izglītība sociālās un humanitārās zinātnēs, izņemot dizainu*);

⁴³ Avots: LIAA mājas lapa – www.liaa.gov.lv (05.11.2007.)

⁴⁴ Norādām, ka jau pēc pētījuma realizācijas aktivitātei mainīts aktivitātes mērķis un pieejamais finansējums. Atskaitē saglabāta tā informācija, kas bija pieejama uz pētījuma veikšanas brīdi (2007. gada septembris/ oktobris), jo tā tika izmantota pētījuma sākotnējā analizē.

2. darbiniekam ir piecu gadu profesionālā pieredze jomā, kurā tiks īstenots projekts (mācības doktorantūrā ir uzskatāmas par attiecīgo profesionālo pieredzi);

3. darbinieks nav bijis nodarbināts citā komercsabiedrībā Latvijā pēdējo 2 gadu laikā.

Attiecināmās izmaksas:

1. personāla izmaksas – atalgojums piesaistītajam darbiniekam (ieskaitot Valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas);

2. dzīves vietas maiņas (pārcelšanās) izmaksas:

2.1.sabiedriskā transporta (ekonomiskā klase) izmaksas;

2.2.bagāžas pārvadāšanas izmaksas.

Finansējuma saņēmēji: komersanti.

Atbalsta apjoms: 40 000 LVL gadā (12 mēnešu periodā)

Atbalsta intensitāte: 40% no projekta atbalstāmajām izmaksām.

Atbalsta intensitāte tiek palielināta par 10%, ja projekts tiek īstenots ārpus Rīgas un Rīgas rajona.

Atlases kritēriji:

- piesaistītā darbinieka izglītība;
- piesaistītā darbinieka darba pieredze attiecīgajā jomā;

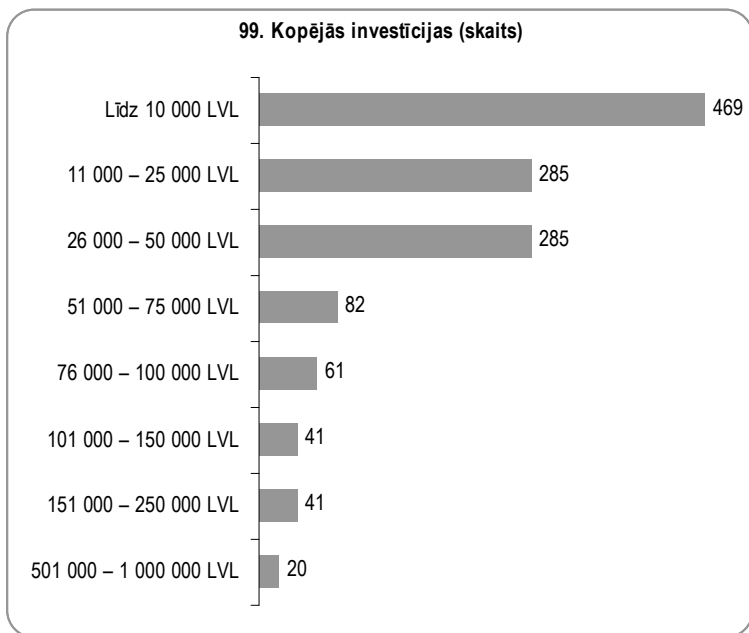
Aktivitātes iznākuma rādītājs – 270 pieskaitīto augstas kvalitātes speciālisti

Programmas finansējums: 4,9 milj. LVL.

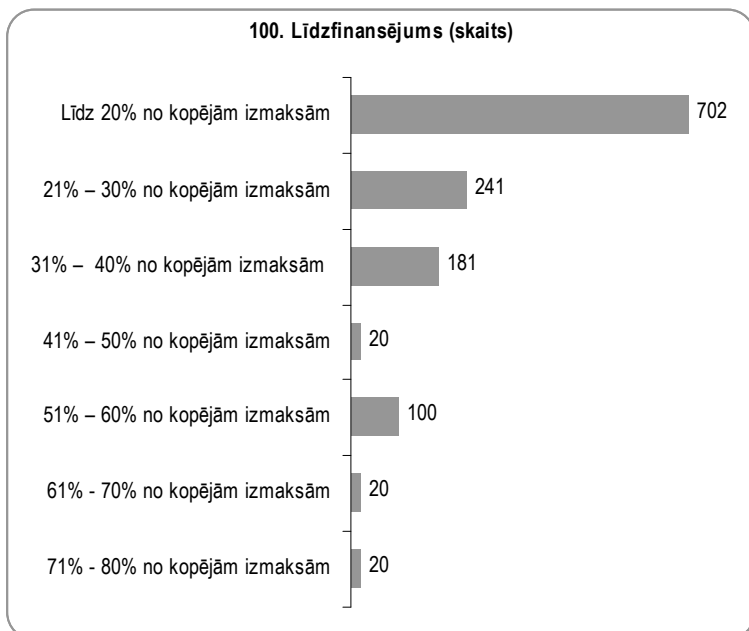
ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda potenciālais pieprasījums

Kopējais potenciāli ieinteresēto skaits – 1 284 jeb 30%. No šīm komercsabiedrībām tikai 38 vēlas īstenot projektus atbilstoši paredzētajiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem attiecībā uz atbalsta intensitāti un apjomu.

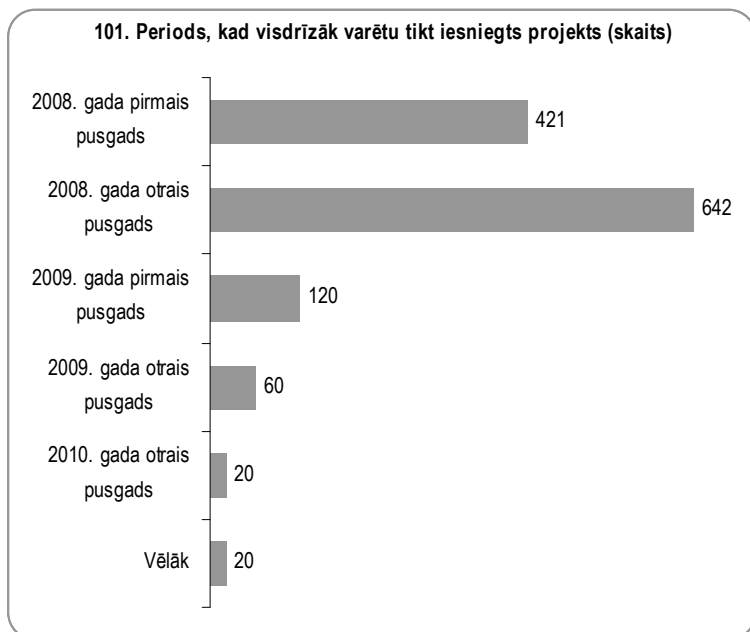
Vairums aktivitātē ieinteresēto kopējās investīcijas aktivitātē neplāno lielākas par 50 000 LVL, izteikti lielai interesei esot par projektiem, kur investīciju apjoms nepārsniedz 10 000 LVL, kas atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumos paredzētajam atbalsta apjomam viena projekta ietvaros 12 mēnešu periodā – 40 000 LVL. Par lielāka apjoma projektiem komercsabiedrību interese ir izteikti neliela.

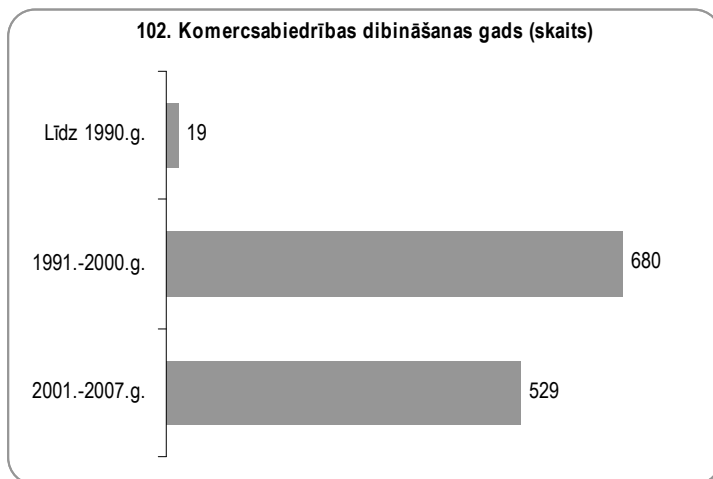
Lielākā daļa komercsabiedrību, kuras plāno iesniegt projektus šajā aktivitātē, vēlas līdzfinansēt ne vairāk par 20% no kopējām izmaksām. Neliela daļa komercsabiedrību būtu ieinteresētas arī gadījumā, ja līdzfinansējums būtu nepieciešams līdz 40% no kopējām izmaksām, daži novērtējuši, ka labprāt ieguldītu arī līdz 60% no kopizdevumiem. Savukārt aktivitātes ieviešanas nosacījumi paredz atbalsta intensitāti 40% apmērā. 50% atbalsta intensitāte tiek piešķirta tiem projektiem, kas tiek īstenoti Latvijas reģionos nevis Rīgas vai Pierīgas teritorijā.

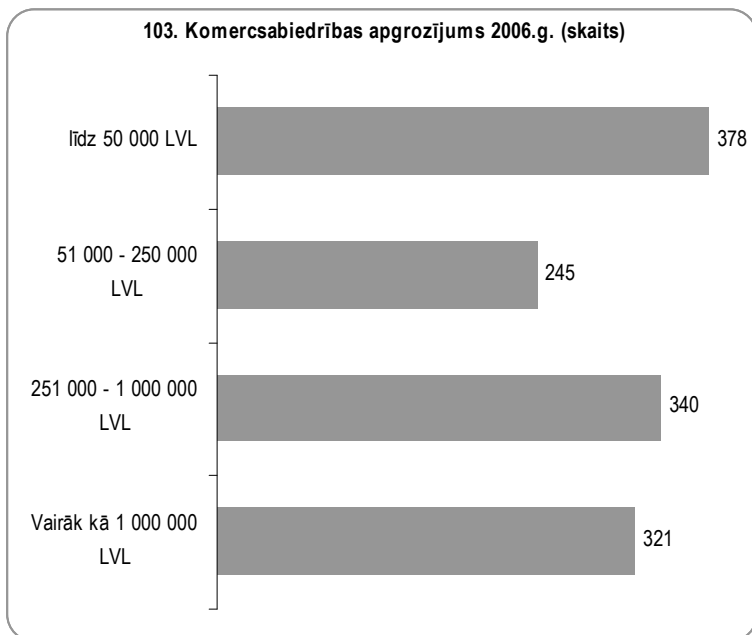
Vairumu projektu paredzēts iesniegt 2008. gada otrajā pusgadā, salīdzinoši mazāks skaits – pirmajā pusgadā. Interese par aktivitāti saglabājas arī 2009. un 2010. gadā, lai gan jau izteikti zemāka.

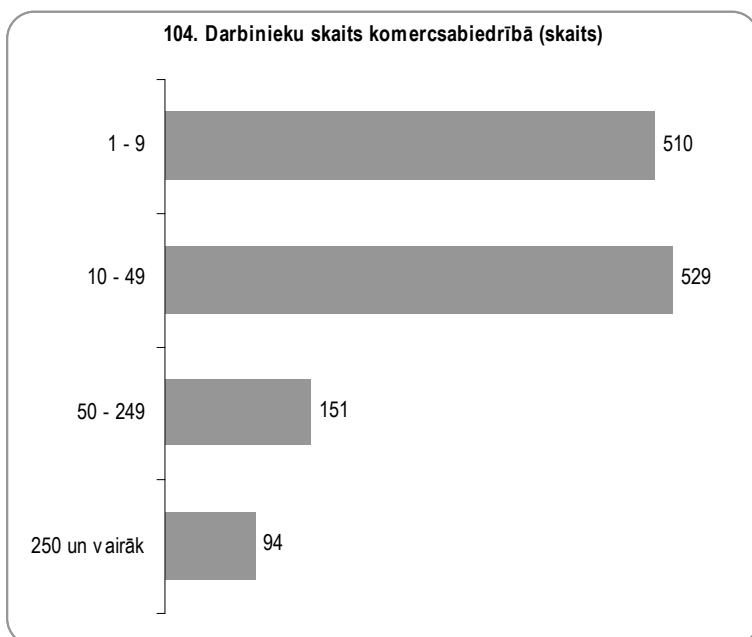
Aktivitātē projektus iesniegt biežāk gatavojas komercsabiedrības, kuras darbību uzsākušas 1991.-2000. gadā, retāk, bet arī salīdzinoši bieži – pēdējo septiņu gadu laikā dibinātās komercsabiedrības. Jāpiemin arī, ka aptuveni 1/5 ieinteresēto ir tādi, kuri darbību uzsākuši pēdējo trīs gadu laikā.

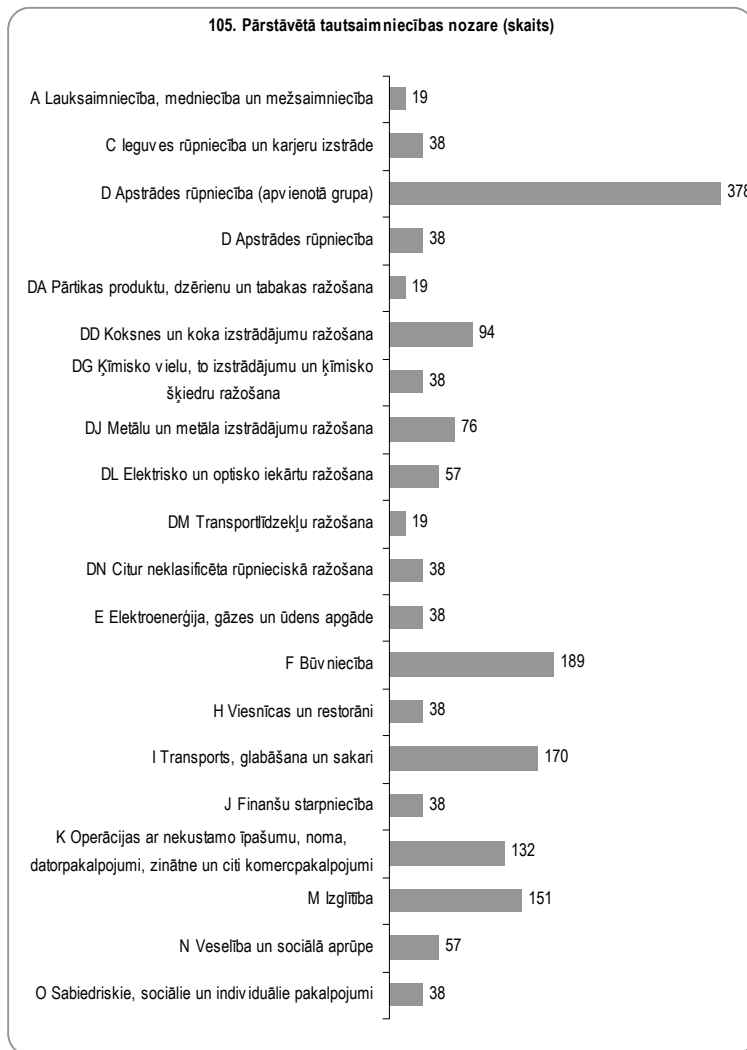
Ieinteresēto komercsabiedrību vidū vienlīdz daudz pārstāvēti gan mazie, kuru gada apgrozījums nepārsniedz 50 000 LVL, gan arī lielākas komercsabiedrības, tai skaitā tādas, kuru 2006. gada apgrozījums pārsniedzis 1 000 000 LVL.

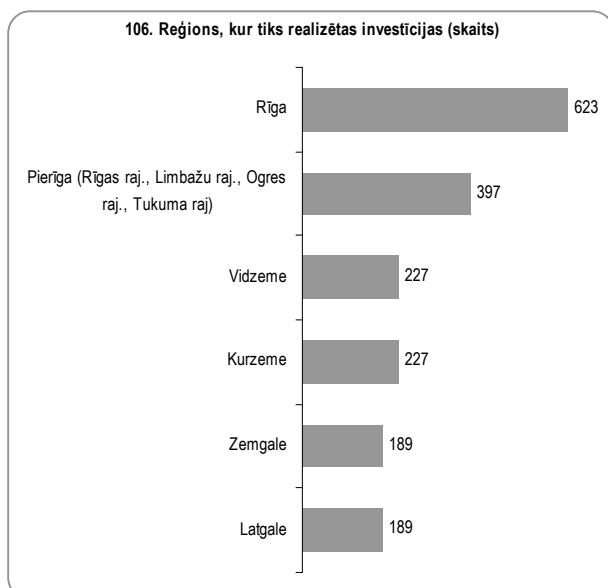
Arī darbinieku skaits liecina, ka aktivitātē ieinteresēto vidū ir gan MVK, gan lielās komerksabiedrības. Visbiežāk projektus dotajā aktivitātē plāno iesniegt komerksabiedrības, kuras nodarbina 10-49 darbiniekus, nedaudz retāk tās, kuras nodarbina 1-9 cilvēkus. Salīdzinoši mazāka interese ir tām komerksabiedrībām, kuras nodarbina vairāk kā 50 darbiniekus, tomēr arī tās ir ieinteresētas projektus iesniegt.

Visvairāk interesentu vidū pārstāvēti būvniecības (F), transporta, glabāšanas un sakaru (I), izglītības (M), koksnes un koka izstrādājumu ražošanas (DD) un metālu un metāla izstrādājumu ražošanas (DJ) nozaru komerksabiedrības.

Izteikti biežāk investīcijas plānots veikt Rīgā, retāk – Pierīgā. Pārējos Latvijas reģionos interese par konkrētās aktivitātes projektiem ir aptuveni vienmērīga – projektu iesniegumus plāno iesniegt gan Latgales, gan Kurzemes, gan Zemgales un Vidzemes reģionā.

Aktivitātes novērtējums

Aktivitāte "Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste" tiek ieviesta kā viens no inovāciju ieviešanas komercdarbībā atbalstošiem pasākumiem, jo paredz projektu rezultātā piesaistīt ekspertus konsultācijām jaunu tehnoloģiju izmantošanai vai jaunas produkcijas attīstīšanai.

Salīdzinoši daudzas komercsabiedrības izrādīja interesi par šo aktivitāti – 30% no visiem aptaujātajiem, bet tikai 38 no tām ir gatavas īstenot projektus atbilstoši izvirzītajām aktivitātes ieviešanas nosacījumu prasībām attiecībā uz publiskā līdzfinansējuma apjomu un intensitāti. Šīs komercsabiedrības kopā apgūtu tikai 0.609 milj. LVL no aktivitātei piešķirtā publiskā līdzfinansējuma 4.9 milj. LVL, līdz ar to pie patreizējiem aktivitātes ieviešanas nosacījumiem varētu tikt apdraudēta pilnīga aktivitātei piešķirtā līdzfinansējuma apguve.

Ņemot vērā to, ka interese par šo aktivitāti ir samērā augsta, lai nodrošinātu sekmīgu aktivitātes ieviešanu, ir nepieciešamas pārskatīt tās ieviešanas nosacījumus atbilstoši komercsabiedrību gatavībai īstenot projektus, jo paredzētā atbalsta intensitāte komercsabiedrībām patreizējos apstākļos ir pārāk zema, līdz ar to daudzi ieinteresētie varētu atteikties īstenot projektus šīs aktivitātes ietvaros nepietiekama paša finansējuma dēļ.

5. AKTIVITĀŠU PIEEJAMĀ FINANSĒJUMA APJOMA SAMĒROJUMS AR POTENCIĀLO PROJEKTU PIETEICĒJU SKAITU UN PIEPRASĪJUMU PĒC FINANŠU ATBALSTA

Viens no pētījuma uzdevumiem un mērķiem ir - balstoties uz noteikto potenciālo projekta pieteicēju skaitu un pieejamo finansējuma apjomu katrai analizējamajai aktivitātei, samērot pieejamo finansējuma apjomu ar potenciālo projekta pieteicēju skaitu un pieprasījumu pēc finanšu atbalsta, tādējādi sniedzot ierosinājumus par finansējuma apjoma sadalījumu starp aktivitātēm. Balstoties pētījuma gaitā iegūtajos datos (projektu iesniegšanā ieinteresēto komercsabiedrību skaits, ieinteresēto komercsabiedrību finanšu pieprasījuma potenciālie apjomi un finansējuma intensitāte), aktivitāšu nosacījumos definētajos kritērijos un ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas perioda aktivitāšu realizācijas pieredzē, pētnieki izstrādāja pieejamā finansējuma iesakāmo dalījumu katrai aktivitātei.

Dotajā tabulā sniegts pārskats par pētījuma gaitā identificēto kopējo potenciāli pieprasīto finanšu atbalstu (publisko līdzfinansējumu), tā sadalījumu starp aktivitātēm pasākumu ietvaros un piešķirto publisko līdzfinansējumu sadalījumā pa aktivitātēm (tika atlasītas tikai tās aktivitātes, kurās finansējuma saņēmēji var būt komersanti). Piešķirtais publiskais līdzfinansējums tiek samērots ar komercsabiedrību ieinteresētības rādītājiem (potenciāli pieprasītā finansējuma īpatsvara sadalījums pa aktivitātēm procentos), iegūstot iesakāmos finansējuma apjomus katrā no aktivitātēm.

	Summa, kuru komercsabiedrības vēlētos apgūt	Summas īpatsvara sadalījums pa aktivitātēm (%)	Piešķirtais finansējums	Piešķirtā finansējuma samērojums ar komercsabiedrību ieinteresētības rādītājiem
2.1.2.1.1. Kompetences centri	40,626,690.12	48.75	36,320,000.00	61,809,878.37
2.1.2.1.2. Tehnoloģiju pārnese	342,614.27	0.41	2,497,021.00	521,256.99
2.1.2.2. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde	42,372,443.18	50.84	87,980,000.00	64,465,885.64
KOPĀ	83,341,747.57	100.00	126,797,021.00	126,797,021.00
2.3.1.1. Ārējo tirgu apgūšana	17,626,434.15	41.01	7,030,000.00	19,467,666.91
2.3.2.2. Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās*	153,900.00	0.36	25,600,000.00	169,976.18
2.3.2.4. Augstas pievienotās vērtības investīcijas**	25,200,000.00	58.63	14,840,000.00	27,832,356.91
KOPĀ	42,980,334.15	100.00	47,470,000.00	47,470,000.00
1.3.1.1.1. Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai	8,024,055.88	51.46	19,300,000.00	22,332,552.23
1.3.1.1.2. Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai	6,960,555.56	44.64	16,000,000.00	19,372,618.14
1.3.1.9. Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste	608,950.00	3.91	4,900,000.00	1,694,829.63
KOPĀ	15,593,561.44	100.00	40,200,000.00	43,400,000.00

*Analizējot finansējuma apjoma rādītājus par 2.3.2.2. aktivitāti, jāņem vērā, ka pētījumā tika veidota nacionāli reprezentatīva komersantu izlase, t.i., aptaujāto komercsabiedrību izlase ir sastādīta reprezentatīva attiecībā pret pārstāvētajām tautsaimniecības

nozārēm un komersantu statistisko reģionālo sadalījumu. Sekojoši izlase nav attiecināma uz ĪAT ģenerālkopu, jo to nepārstāv pietiekams skaits komercsabiedrību.

****Analizējot finansējuma apjoma rādītājus 2.3.2.4. aktivitātē, lūdzam ņemt vērā, ka uzrādītais komercsabiedrību potenciāli pieprasītā finansējuma apjoms nesakrīt ar 4. nodaļā minēto (skatīt 86. lpp.) – pieejamā finansējuma samērošanai ar pieprasījumu šajā aktivitātē veikts pārreķināms, aprēķinos iekļaujot maksimālo aktivitātes nosacījumos definēto projektu skaitu (12) (skatīt informāciju par aktivitāti 79. lpp.).**

Šādi sadalot finansējumu, netiek ņemti vērā dažādi aktivitāšu ieviešanas nosacījumu aspekti, mērķa grupu ierobežojumu ietekme un iepriekšējā pieredze aktivitāšu finansējuma apguvē 2004. – 2006. gada plānošanas periodā. Tāpat jānorāda, ka tehniski veicot finansējuma samērošanu, netiek ņemtas vērā visai ievērojamās kopējā finansējuma atšķirības starp piešķirto finansējumu, komercsabiedrību norādītajām potenciāli apgūstamajām summām un samēroto finanšu sadalījumu. Tādēļ pētnieki uzskatīja, ka jāņem vērā visi šie faktori un piešķirtā publiskā finansējuma samērojums ar komercsabiedrību ieinteresētības rādītājiem pamatā aprēķināms kā vidējais rādītājs starp piešķirto finansējumu un vēlamu (summu, kuru komercsabiedrības vēlētos apgūt).

	Summa, kuru komercsabiedrības vēlētos apgūt	Piešķirtais finansējums	Piešķirtā finansējuma samērojums ar komercsabiedrību ieinteresētības rādītājiem// vidējais rādītājs
2.1.2.1.1. Kompetences centri	40,626,690.12	36,320,000.00	38,473,345.06
2.1.2.1.2. Tehnoloģiju pārnese	342,614.27	2,497,021.00	1,419,817.64
2.1.2.2. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde	42,372,443.18	87,980,000.00	65,176,221.59
KOPĀ	83,341,747.57	126,797,021.00	105,069,384.29
2.3.1.1. Ārējo tirgu apgūšana	17,626,434.15	7,030,000.00	12,328,217.08
2.3.2.2. Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās	153,900.00	25,600,000.00	12,876,950.00
2.3.2.4. Augstas pievienotās vērtības investīcijas	25,200,000.00	14,840,000.00	20,020,000.00
KOPĀ	42,980,334.15	47,470,000.00	45,225,167.08
1.3.1.1.1. Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai	8,024,055.88	19,300,000.00	13 662 027.94
1.3.1.1.2. Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai	6,960,555.56	16,000,000.00	11 480 277.78
1.3.1.9. Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste	608,950.00	4,900,000.00	2 754 475.00
KOPĀ	15,593,561.44	40,200,000.00	27 896 780.72

Kopējie rādītāji liecina, ka komercsabiedrības vēlas apgūt finansējumu daudz mazākā apjomā, nekā tas ir piešķirts uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēm. Lai samērotu šīs summas, pētnieki aprēķināja to vidējos rādītājus, lai izejot no tiem veiktu iespējamā aktivitāšu finansējuma pārdali.

Pasākuma „Inovācijas” aktivitātes:

- Ņemot vērā samērā augsto pieprasījumu aktivitātei „Kompetences centri”, tās iepriekš plānoto finansējumu varētu palielināt uz 2 milj. LVL, kopā piešķirot 38 milj. LVL kompetences centru izveidei.

- Aktivitātei „Tehnoloģiju pārnese” finansējumu savukārt varētu samazināt, salīdzinoši zemā pieprasījuma dēļ no 2.5 milj. LVL uz aptuveni 1.5 milj. LVL. Ņemot vērā to, ka pieprasījums šim finansējumam ir vēl zemāks, ir nepieciešams pārskatīt aktivitātes ieviešanas nosacījumus un vairāk popularizēt aktivitāti starp mērķa grupas pārstāvjiem, tādējādi veicinot komersantu gatavību īstenot projektus šajā aktivitātē un sekmējot aktivitātes finansējuma apguvi. Brīvos līdzekļus varētu daļēji piešķirt kompetences centru izveidei vai citām „Inovācijas” pasākuma aktivitātēm.
- Izvērtējot aktivitātes „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” pieprasījumu un iepriekšējo pieredzi, apgūstot šāda veida aktivitāti ES struktūrfondu 2004.-2006.gada plānošanas periodā, iespējams aktivitātes piešķirto finansējumu varētu samazināt par aptuveni 20 milj. LVL, brīvos līdzekļus piešķirot citām „Inovācijas” pasākuma aktivitātēm. Lai arī samazinot piešķirto finansējumu, tas tomēr ir augstāks par komercsabiedrību pieprasīto. Līdz ar to šai aktivitātei ir jāpārskata ieviešanas nosacījumus, kā arī jāveic darbs ar komersantiem šīs aktivitātes popularizēšanai, lai sekmētu aktivitātei piešķirtā finansējuma apguvi.

Atbilstoši aprakstītai finansējuma pārdales analīzei, kopējais pasākuma „Inovācijas” piešķirtais publiskais līdzfinansējums samazinās uz aptuveni 20 milj. LVL. Šo finansējumu, iespējams, būtu jāpārdala pārējām pasākuma aktivitātēm, kas netika analizētas šajā pētījumā, vai arī sadalot to starp analīzē minētajām aktivitātēm, pieņemot to, ka vēlākajos uzsaukumos komersantu interese un gatavība īstenot projektus šajās aktivitātēs pieaugs. Ņemot vērā, ka lielākā komercsabiedrību daļa atzīmēja, ka vēlētos projektus īstenot 2008. un 2009.gados, šobrīd nevar prognozēt komersantu interesi par šo aktivitāti vēlākajos gados. Tā kā ir bijis salīdzinoši ilgāks pārtraukums projektu konkursu izsludināšanā, kuru mērķauditorija ir komersanti, pētnieki iesaka sadalīt aktivitāšu kopējo publisko līdzfinansējumu daļās – 2/3 un 1/3, un izsludinot konkursus pēc iespējas 2008.gada laikā par liekāko summu, un 2010.– 2011.gadā izsludinot otru konkursu kārtu, piedāvājot komersantiem apgūt aktivitāšu atlikušo finansējumu.

Prioritātes „Uzņēmējdarbības veicināšana” pasākumu aktivitātes:

- Pamatojoties uz augsto pieprasījumu aktivitātes „Ārējo tirgu apgūšana”, iespējams varētu tās finansējumu palielināt par aptuveni 5 milj. LVL, kopā piešķirt aptuveni 12 milj. LVL, tādējādi daļēji nodrošinot komersantu pieprasījuma apmierināšanu šai aktivitātei.
- Lai arī iepriekšējā ES struktūrfondu periodā komersantu pieprasījums aktivitātes „Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās” bija ļoti augsts, šajā pētījumā veiktā analīze norāda uz ļoti zemu komercsabiedrību interesi⁴⁵ par projektu īstenošanu šīs aktivitātes ietvaros jaunajā

⁴⁵ Tomēr pētnieki īpaši vērš uzmanību uz jau minēto aspektu – reprezentatīvā izlasē ĪAT pārstāvji netiek pārstāvēti pietiekamā apjomā, lai veiktu reprezentatīvus secinājumus par šīs grupas pieprasījumu. Tai pat laikā novērotais ļoti zems ieinteresētības rādītājs tomēr liecina, ka kopumā interese par doto aktivitāti šobrīd nav tik augsta, lai secinātu, ka piešķirtais finansējums tiktu pilnībā apgūts.

plānošanas periodā. Līdz ar to, iespējams, ir jāsamazina tās kopējais piešķirtais finansējums līdz aptuveni 13 milj. LVL. Ņemot vērā to, ka summa vairākkārtīgi pasniedz pieprasījumu, ir jāveic proaktīvs darbs ar komersantiem reģionos, lai veicinātu to interesi par projektu īstenošanu šīs aktivitātes ietvaros, tādējādi sekmējot aktivitātes finansējuma apgūšanu un tās izvirzītā mērķa sasniegšanu.

- Neskatoties uz sarežģīto aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” ieviešanas mehānismu, pieprasījums šīs aktivitātes ietvaros ievērojami pārsniedz tai piešķirto finansējumu. Līdz ar to iespējams ir nepieciešams pārskatīt piešķirto finansējumu, piešķirot tai papildus līdzekļus, kopā veidojot aptuveni 20 milj. LVL.

Veicot iepriekšminēto finansējuma pārdali, prioritātes ietvaros finansējums samazinās par 2 milj. LVL, kuru iespējams var pārdalīt prioritātes „Uzņēmējdarbības veicināšana” pasākumu aktivitātēm, kurām ir paredzēts lielāks pieprasījums (kuras nav iekļautas šī pētījuma analīzē) vai arī analizētām aktivitātēm, kurām pieprasītais finansējums ir augsts. Ņemot vērā, ka komercsabiedrības norādījušas gatavību īstenot projektus tikai pirmajos ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda gados, pētnieki iesaka piešķirto finansējumu dalīt uzsaukumos, piešķirot pirmajam uzsaukumam lielāku summu, piemēram, 2/3 no kopējā pieejamā finansējuma. 2010.gadā veicot ES fondu 2007-2013.gada plānošanas perioda vidusposma izvērtēšanu, varētu veikt šo uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu ieviešanas analīzi, izvērtējot, vai ir nepieciešams veikt grozījumus piešķirtā finansējuma sadalījumā vai arī aktivitātes ieviešanas nosacījumos. Balstoties uz šī izvērtējuma rezultātiem, komersantiem piedāvātu atlikušo aktivitātēm piešķirto finansējumu nākošajā uzsaukumā.

Pasākuma „Nodarbinātība” aktivitātes:

Visās pasākuma „Nodarbinātība” analizētās aktivitātēs („Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai”, „Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai”, „Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste”) ir vērojams zems pieprasījums komercsabiedrību vidū. Lai arī šie rādītāji ir ļoti zemi, vērtējot šo aktivitāšu nozīmību, pētnieki neiesaka samazināt šo aktivitāšu piešķirto finansējumu, bet pārskatīt aktivitātes ieviešanas nosacījumus atbilstoši komercsabiedrību izteiktajam attiecībā uz atbalsta apjomu un intensitāti. Līdztekus pētnieki iesaka pieprasītā un piešķirtā finansējuma samēroto rādītāju izmantot piešķirtā finansējuma sadalījumam pa uzsaukumiem, proti, pirmajā uzsaukumā piedāvāt komersantiem apgūt šo summu, bet ES fondu 2007-2013.gada plānošanas perioda vidusposmā veikt aktivitāšu ieviešanas izvērtējumu un balstoties uz šiem rezultātiem veikt aktivitāšu piešķirtā finansējuma pārdali un piedāvāt komersantiem atlikušo finansējumu nākošajā uzsaukumā.

6. FAKTORI KOMERCSABIEDRĪBU IEINTERESĒTĪBAS IESPĒJAMAJĀM IZMAIŅĀM

Analizējot iepriekšējās nodaļās uzrādītos datus, jāņem vērā, ka novērtējums par tiem ir ļoti tieši saistīts ar konkrēto brīdi un apstākļiem, kuros respondenti snieguši savu vērtējumu par ieinteresētību iesniegt projektus konkrētajās aktivitātēs. Īpaši jāņem vērā, ka ieinteresētības rādītāji sniegti par pamatu pieņemot tos aktivitāšu realizācijas nosacījumus, kādi bijuši spēkā pētījuma veikšanas brīdī (2007. gada oktobris) un mainoties nosacījumiem noteiktā apjomā var mainīties arī komercsabiedrību ieinteresētības rādītāji. Tādēļ pētnieki vēlas norādīt uz tiem būtiskākajiem faktoriem, kuri var ietekmēt pētījumā identificēto ieinteresētības apjomu izmaiņas (gan palielināšanos, gan samazināšanos), tai skaitā, faktoriem, kurus kā riskus dalībai ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda aktivitātēs norādījuši 2004.-2006. gada plānošanas periodā projektus iesniegušās komercsabiedrības:

- nestabilā ekonomiskā vide, kas ietekmē komercsabiedrību darbības plānošanu;
- inflācijas līmeņa turpmākā celšanās, kas apgrūtina projekta izmaksu prognozēšanu;
- bieža aktivitāšu ieviešanas nosacījumu maiņa, kas neļauj adekvāti reaģēt komersantiem izstrādājot un īstenojot projektus;
- komersantu darbības prioritāšu maiņa.

7. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Lai attīstītu Latvijas uzņēmējdarbību, ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ir paredzēts sniegt atbalstu inovāciju attīstībai kā prioritāru uzņēmējdarbības attīstības virzītājspēku, kā arī citiem dažādiem preventīviem uzņēmējdarbības attīstības pasākumiem kā atbalsts ārējo tirgu apgūšanai, kompetences centru un klasteru izveidei, ražošanas infrastruktūras modernizēšanai īpaši atbalstāmajās teritorijās u.c. pasākumi. Pamatā ES fondu atbalstītās aktivitātes atbilst Latvijas stratēģiskajām attīstības nostādņiem, kas ir noteiktas valsts attīstības dokumentos – Nacionālajā attīstības plānā 2007.-2013.gadam, Latvijas nacionālajā Lisabonas programmā 2005.-2008.gadam, Latvijas stratēģiskajā ietvardokumentā.

Salīdzinot ar iepriekšējo ES struktūrfondu ieviešanas periodu (2004.-2006.gads) komercsabiedrību interese par ES fondu uzņēmējdarbības un inovācijas atbalstošām aktivitātēm ir augusi (īpaši inovāciju jomā), bet, analizējot detalizētāk komercsabiedrību gatavību īstenot projektus šajās aktivitātēs, var secināt, ka tikai daļa no šiem interesentiem atbilst aktivitātes ieviešanas nosacījumos noteiktajām prasībām, līdz ar to arī samazinās to interesentu skaits, kas reāli varētu iesniegt projektus šajās aktivitātēs. Tāpat pētījuma dati liecina, ka lielākajā daļā aktivitāšu varētu netikt apgūts viss piešķirtais finansējums, ja komercsabiedrību ieinteresētības saglabājas esošajā apjomā.

Samērā zemo interesentu skaitu, kas būtu gatavi īstenot projektus uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs, varētu skaidrot ar nestabilo ekonomisko vidi Latvijā, kas komersantiem liek būt piesardzīgiem plānojot investīcijas projektu īstenošanai un izvēlēties tās aktivitātes, kur publiskā līdzfinansējuma atbalsta intensitāte ir augstāka, līdz ar to privātais finansējums ir nepieciešamas mazāks. Tāpat zemo gatavību īstenot projektus uzņēmējdarbības un inovāciju jomā varētu skaidrot ar to, ka komersanti šobrīd tikai virspusēji iedziļinās šo projektu īstenošanas nosacījumos, proti, novērojams, ka augsta ir ieinteresētība tajās aktivitātēs, kuras publiskajā telpā tiek plaši diskutētas, bet reāli netiek apsvērta, kādi resursi ir nepieciešami šādu projektu īstenošanai (par to liecina, piemēram, fakts, ka ne visas komercsabiedrības, kas izsaka interesi iesniegt projektus, atbilst aktivitāšu nosacījumiem).

Analizējot aktivitātes ieviešanas nosacījumus jāsecina, ka patreizējos apstākļos šie nosacījumi vairāk piemēroti lielākām komercsabiedrībām, kurām ir vairāk brīvo līdzekļu investīcijām. Līdztekus jāatzīmē, ka Latvijā lielākā daļa komersantu ir mikro un mazie komersanti, pat vidējo komersantu skaits nav tik liels, līdz ar to pēc iespējas būtu nepieciešams pārskatīt to aktivitāšu ieviešanas nosacījumus, kuru mērķa grupa ir MVK, atbilstoši komercsabiedrību pētījumā izteiktajai interesei un vēlamajiem atbalsta apjomiem un intensitātei.

Iespējams būtu arī jāpārskata uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēm piešķirtā finansējuma sadalījumu, sabalansējot to starp komersantu interesi un gatavību īstenot projektus un valsts noteiktām prioritātēm un plānoto finansējumu, lai nodrošinātu sekmīgu ES fondu finansējuma apguvi. Proti, tajās aktivitātēs, kurās komercsabiedrību gatavība īstenot projektus ir zema, varētu pārdalīt finansējumu tām aktivitātēm, kurās interese ir lielāka un kurām iespējama pieprasījums pārsniegs piedāvāto finansējuma apjomu.

Patreiz tikai 19% no visiem komersantiem Latvijā ir inovatīvi⁴⁶. Šis procents ir ļoti zems, salīdzinot ar citām ES valstīm. Aptaujājot komersantus par inovāciju nozīmību to darbībā un ko tie sagaida no valsts sektora inovāciju attīstībai, daudzi atzīmēja, ka pietrūkst skaidrojošas informācijas par inovācijām, pasākumiem un iespējām. Lai arī publiskajā telpā šobrīd arvien vairāk tiek akcentēta inovatīva komercdarbība, tomēr šī informācija nav pieejama visai mērķauditorijai un tā nav pietiekami izskaidrojoša, analītiska. Lai šī informācija tomēr sasniegtu pēc iespējas vairāk komersantu, būtu nepieciešams sekmēt šīs informācijas pieejamību īpaši reģionos, kur komercdarbība ir zemāk attīstīta kā Rīgā un Pierīgas teritorijā.

Ņemot vērā, ka pētījuma dati liecina – potenciāli ieinteresētie ne vienmēr ir padziļināti informēti par aktivitāšu ieviešanas nosacījumiem, par saņemamajām atbalsta summām un nepieciešamo līdzfinansējuma intensitāti, kā arī ņemot vērā datus, ka pie esošās komercsabiedrību ieinteresētības aktivitātēm piešķirtais finansējums varētu arī netikt apgūts, iespējams, būtu nepieciešams izstrādāt konkrēto aktivitāšu komunikācijas stratēģijas. Tādējādi varētu plānot un realizēt gan aktivitāšu plašāku popularizēšanu mērķa grupu vidū, gan nodrošināt komercsabiedrību padziļinātāku izpratni par aktivitāšu nosacījumiem, kas dotu pozitīvu efektu sagatvoto projektu kvalitātei.

Ņemot vērā to, ka reģionos uzņēmējdarbība nav tik attīstīta kā lielajās pilsētās, būtu nepieciešams veikt proaktīvāku darbību attiecībā uz reģionu iesaisti ES fondu apgūšanā. Viens no iespējamajiem risinājumiem būtu sniegt atbalsta intensitāti reģionālā un tautsaimniecības griezumā, proti, nosakot kādas nozares būtu prioritāras konkrētajos reģionos. Kā arī iespējams veicināt kompetenču centru vai klasteru izveidi nevis kādā no lielajām pilsētām, bet gan kādās ārpus nacionālās nozīmes pilsētu teritorijās, tādējādi veicinot tā reģiona, rajona komercdarbības attīstību.

Pētījuma rezultāti liecina, ka komercsabiedrības neplāno projektus iesniegt vēlāk par 2009., 2010.gadu. Šie rādītāji norāda uz, ka komercsabiedrības neplāno savu darbību ilgtermiņā, ko varētu skaidrot gan ar ekonomisko situāciju Latvijā, gan arī Latvijā pastāvošo uzņēmējdarbības praksi attīstību plānot tikai īstermiņa

⁴⁶ Avots: www.em.gov.lv (12.11.2007.)

(2-5 gadu) perspektīvā. Arī tas uzskatāms par visai lielu risku ES struktūrfondu līdzekļu apguvē, jo neļauj valsts līmenī pilnvērtīgi plānot un prognozēt potenciālo pieprasījumu.

Lai nodrošinātu visu uzņēmējdarbības un inovāciju atbalstošo aktivitāšu mērķu sasniegšanu, vērtējot projektu iesniegumus, ir jāpievērš uzmanība projektu ilgtermiņa nozīmīgumam, lai tā rezultāti būtu virzīti uz valsts tautsaimniecības attīstības sekmēšanu. Tāpat ļoti būtiski aktivitāšu ieviešanā definēt tādas nosacījumus un nodrošināt tādu aktivitāšu ieviešanas procesu, lai nodrošinātu, ka sniegtais atbalsts neierobežo brīvās konkurences nosacījumus.

Būtisks pētījuma secinājums ir ļoti zemā nevalstiskā sektora ieinteresētība izstrādāt projektus un saņemt ES struktūrfondu finanšu atbalstu. Par zemu NVO ieinteresētību liecina jau 2004.-2006. gada plānošanas perioda rezultāti un 2007.-2013. gada plānošanas periodā potenciālais šīs grupas pieprasījums nav pieaudzis. Kā viens no būtiskiem iemesliem tām jāmin NVO zemā kapacitāte (gan finansiālā, gan cilvēkresursu), lai sagatavotu kvalitatīvus projektus. No otras puses, arī šajā mērķa grupā lielā mērā valda neinformētība un neizpratne par aktivitāšu nosacījumiem un par iespējām saņemt finanšu atbalstu kopumā. Līdz ar to - ņemot vērā šī sektora nozīmīgumu, būtu nepieciešams īstenot atbalsta formas, lai sekmētu NVO iesaistīšanos šo aktivitāšu īstenošanā.

Kopumā vērtējot iespējamo ES struktūrfondu atbalstošo uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu ietekmi uz Latvijas uzņēmējdarbības vidi, var secināt – ja aktivitāšu ietvaros tiks atbalstīti tie projekti, kas sekmē aktivitātes mērķa sasniegšanu un sniedz ieguldījumu tautsaimniecības attīstībai ilgtermiņā, tad šīs aktivitātes veicinās uzņēmējdarbības attīstību un inovāciju ieviešanu komersantu ikdienas darbā, tādējādi nostiprinot Latvijas uzņēmējdarbības vidi. Tai pat laikā jāņem vērā dažādie riski gan kopējā pieprasījuma pēc finanšu atbalsta nepietiekamībai, gan arī sagatavoto projektu kvalitātei (gan iesniegšanas, gan realizēšanas stadijā), kas var apdraudēt, pirmkārt, piešķirtā finansējuma apguves rādītājus un, otrkārt, definēto ekonomisko mērķu pilnvērtīgu sasniegšanu.

PIELIKUMI

Potenciālais projektu pieteicēju pieprasījums pēc finanšu atbalsta Uzņēmumu aptauja - REKRUTĀCIJA

Pēc sazvanīšanas:

Labdien! Mani sauc un es pārstāvu „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratoriju”, kas pēc Latvijas Republikas Finanšu ministrijas pasūtījuma veic uzņēmēju aptauju. Aptaujas mērķis ir noskaidrot uzņēmēju ieinteresētību par finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanu 2007.-2013.gada programmēšanas periodā uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs.

R1	Vai es varētu runāt ar to amatpersonu Jūsu uzņēmumā, kura atbild par uzņēmuma stratēģiskās attīstības jautājumiem?	Jā	1	→ R2
		Nē	2	→ beigt

Ja NĒ, jautāt, vai iespējams pārzvanīt citā laikā un sazināties ar šo amatpersonu.

Ja nav iespējams pārzvanīt citā laikā vai atsakās piedalīties aptaujā, beigt rekrutāciju!

Pēc savienojuma ar atbildīgo amatpersonu:

Labdien! Mani sauc un es pārstāvu „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratoriju”, kas pēc Latvijas Republikas Finanšu ministrijas pasūtījuma veic uzņēmēju aptauju. Aptaujas mērķis ir noskaidrot uzņēmēju ieinteresētību par finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanu 2007.-2013.gada programmēšanas periodā uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs.

R2	Sakiet, lūdzu, vai Jūs savā uzņēmumā esat tā amatpersona, kura atbild par uzņēmuma stratēģiskās attīstības jautājumiem?	Jā	1	→ R3
		Nē	2	→ R1

R3	Būsim ļoti pateicīgi, ja Jūs piekritisiet piedalīties pētījumā un atbildēt uz dažiem jautājumiem par Jūsu uzņēmuma ieinteresētību saņemt finanšu atbalstu 2007.-2013. gada programmēšanas periodā. Aptauja notiek divos posmos – tagad es Jums uzdotu divus jautājumus, bet pārējos anketas jautājumus Jūs varētu atbildēt, aizpildot anketu internetā vai arī mēs to nosūtītu Jums pa pastu vai e-pastu. Mēs garantējam, ka Jūsu sniegtā informācija tiks izmantota tikai apkopotā veidā un atbildes būs konfidenciālas. Vai Jūs piekristu?	Jā, piekrīt	1	→ R4
		Nē, nepiekrīt	2	→ beigt

R4	Sakiet, lūdzu, vai Jūsu uzņēmums būtu ieinteresēts iesniegt projektu/-us Eiropas Savienības finanšu atbalsta pieprasījumam uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs Eiropas Savienības struktūrfondu 2007.-2013.gada programmēšanas periodā? <i>Nolasīt atbilžu variantus!</i> <i>Ja respondents atbild „Grūti pateikt/ Nezinu” vai tml., censties noskaidrot, vai drīzāk JĀ vai drīzāk NĒ!</i>	Noteikti, jā	1	→ R7
		Drīzāk, jā	2	→ R7
		Drīzāk, nē	3	→ R5
		Noteikti, nē	4	→ R5

R5 uzdot tikai tiem, kuri R4 snieguši atbildi „Drīzāk, nē” [3] vai „Noteikti, nē” [4]! Pārējiem pāriet pie R7!

R5	Tagad nolasīšu Jums vairākus faktoros, kas varētu būt iemesli, kādēļ uzņēmēji nav ieinteresēti iesniegt projektus? Pasakiet, lūdzu, kuri no tiem ir būtiskākie arī Jūsu uzņēmumam. <i>Nolasīt atbilžu variantus! Atzīmēt tos, kurus respondents min kā sev aktuālākos!</i> <i>Respondents var nosaukt arī vairākus atbilžu variantus!</i>	Nesamērīga birokrātija sagatavojot projekta iesniegumus	1,
		Ilga projektu izvērtēšana	2,
		Pārāk mazas atbalsta summas	3,
		Nepieciešams pārāk liels pašu līdzfinansējums	4,
		Atbalsts netiek sniegts uzņēmējiem interesējošām lietām	5,

R6	Vai ir vēl kādi citi iemesli, kādēļ neesat ieinteresēti iesniegt projektus? <i>Precīzi pierakstīt respondenta sniegto atbildi!</i>
	
	
	
	

Pēc R6 beigt interviju ar tiem, kuri R4 snieguši atbildi „Drīzāk, nē” [3] vai „Noteikti, nē” [4]!

Interviju turpina tikai ar tiem, kuri R4 snieguši atbildi „Drīzāk, jā” [2] vai „Noteikti, jā” [1]!

R7	Pārējos anketas jautājumus uzņēmēji aizpilda paši, anketu aizpildot internetā vai saņemot to pa pastu, e-pastu vai faksu. Sakiet, lūdzu, kurš no aizpildīšanas veidiem Jums būtu visērtākais? Nolasīt atbilžu variantus! Atzīmēt to, kuru respondents izvēlas. Ja respondents izvēlas vairākus variantus, atzīmēt visus un pierakstīt kontaktinformāciju.	Internetā Saņemot anketu e-pastā Saņemot anketu pa pastu Saņemot anketu pa faksu	1 2 3 4	→ R8 → R8 → R9 → R10
----	--	---	------------------	-------------------------------

R8 uzdot tiem, kuri R7 snieguši atbildi „Internetā” [1] vai/ un „Saņemot anketu e-pastā” [2]!

R8	Nosauciet, lūdzu, e-pasta adresi, uz kuru nosūtīt aptaujas anketas linku. <i>Precīzi pierakstīt e-pasta adresi! Pēc pierakstīšanas respondentam e-pasta adresi nosaukt un pārliedzināties, ka pierakstīts pareizi!</i> @
----	--	---------------------

R9 uzdot tiem, kuri R7 snieguši atbildi „Saņemot anketu pa pastu” [3]!

R9	Nosauciet, lūdzu, pasta adresi, uz kuru nosūtīt aptaujas anketu. <i>Precīzi pierakstīt pasta adresi! Pēc pierakstīšanas respondentam pasta adresi nosaukt un pārliedzināties, ka pierakstīts pareizi!</i>	Pilsēta/ rajons: Adrese: Pasta indekss: LV-..... Uzņēmuma nosaukums:
----	---	---

R10 uzdot tiem, kuri R7 snieguši atbildi „Saņemot anketu faksu” [4]!

R10	Nosauciet, lūdzu, faksa numuru, uz kuru nosūtīt aptaujas anketu. <i>Precīzi pierakstīt faksa numuru! Pēc pierakstīšanas respondentam faksa numuru nosaukt un pārliedzināties, ka pierakstīts pareizi!</i>
-----	---	-------

Uzdot visiem, kuri nosaukuši konkrētu anketas piegādes veidu!

R11	Un, sakiet, lūdzu, kam adresēt anketu? Kāds ir Jūsu vārds un amats?
-----	--	----------------------------------

Paldies Jums par atsaucību!

Potenciālais projektu pieteicēju pieprasījums pēc finanšu atbalsta Uzņēmumu aptauja - REKRUTĀCIJA

Pēc sazvanīšanas:

Добрый день! Меня зовут и я представляю предприятие „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, которая проводит опрос предприятий по заказу Министерства финансов Латвийской Республики. Цель исследования – выяснить заинтересованность предпринимателей в подаче заявлений на финансовую поддержку в период программирования 2007-2013 годов по предпринимательским и инновативным активностям.

R1	Могу ли я поговорить с тем должностным лицом Вашего предприятия, которое ответственно за вопросы стратегического развития предприятий?	Да	1	→ R2
		Нет	2	→ beigt

Ja NĒ, jautāt, vai iespējams pārzvanīt citā laikā un sazināties ar šo amatpersonu.

Ja nav iespējams pārzvanīt citā laikā vai atsakās piedalīties aptaujā, beigt rekrutāciju!

Pēc savienojuma ar atbildīgo amatpersonu:

Добрый день! Меня зовут и я представляю предприятие „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, которая проводит опрос предприятий по заказу Министерства финансов Латвийской Республики. Цель исследования – выяснить заинтересованность предпринимателей в подаче заявлений на финансовую поддержку на период программирования 2007-2013 годов по предпринимательским и инновативным активностям.

R2	Скажите, пожалуйста, являетесь ли Вы тем человеком на предприятии, кто отвечает за вопросы стратегического развития предприятий?	Да	1	→ R3
		Нет	2	→ R1

R3	Будем Вам очень признательны, если Вы согласитесь участвовать в исследовании и ответите на различные вопросы о заинтересованности Вашего предприятия на финансовую поддержку на период программирования 2007-2013 годов. Опрос проходит в два этапа – сейчас я Вам задам два вопроса, а на остальные вопросы анкеты Вы могли бы ответить, заполнив анкету в интернете, или мы её Вам вышлем по почте или электронной почте. Мы гарантируем, что предоставленная Вами информация, будет использована только в обобщенном виде, и ответы будут конфиденциальны. Согласны ли Вы?	Да, согласен	1	→ R4
		Нет, не согласен	2	→ beigt

R4	Скажите, пожалуйста, было бы Ваше предприятие заинтересовано подавать проект/-ы на запрос финансовой поддержки Европейского Союза по предпринимательским и инновативным активностям на период программирования структурных фондов Европейского Союза 2007-2013 годов? <i>Nolasīt atbilžu variantus!</i> <i>Ja respondents atbild „Grūti pateikt/ Nezinu” vai tml., censties noskaidrot, vai drīzāk JĀ vai drīzāk NĒ!</i>	Определённо, да	1	→ R7
		Скорее, да	2	→ R7
		Скорее, нет	3	→ R5
		Определённо, нет	4	→ R5

R5 uzdot tikai tiem, kuri R4 snieguši atbildi „Drīzāk, nē” [3] vai „Noteikti, nē” [4]! Pārējiem pāriet pie R7!

R5	Сейчас читаю Вам различные факторы, которые могут быть причинами, почему предприниматели не заинтересованы подавать проекты? Скажите, пожалуйста, какие из них Важны и для Вашего предприятия. <i>Nolasīt atbilžu variantus! Atzīmēt tos, kurus respondents min kā sev aktuālākos!</i> <i>Respondents var nosaukt arī vairākus atbilžu variantus!</i>	Несоразмерная бюрократия при подготовки проекта для подачи Долгая оценка проектов Слишком маленькая сумма поддержки Необходимо слишком большое собственное со-финансирование Не оказывается поддержка по интересующим предпринимателей делам	1, 2, 3, 4, 5,	
----	--	--	----------------------------	--

R6	Есть ли какие-то ещё причины, почему не заинтересованы подавать проекты? <i>Precīzi pierakstīt respondentu sniegto atbildi!</i>

Pēc R6 beigt interviju ar tiem, kuri R4 snieguši atbildi „Drīzāk, nē” [3] vai „Noteikti, nē” [4]!
 Interviju turpina tikai ar tiem, kuri R4 snieguši atbildi „Drīzāk, jā” [2] vai „Noteikti, jā” [1]!

R7	Остальные вопросы анкеты предприниматели заполняют сами, заполняя анкету в интернете, или получая по почте, электронной почте или факсу. Скажите, пожалуйста, какой вид заполнения для Вас был бы самым удобным? <i>Nolasīt atbilžu variantus! Atzīmēt to, kuru respondents izvēlas. Ja respondents izvēlas vairākus variantus, atzīmēt visus un pierakstīt kontaktinformāciju.</i>	В интернете Получив по электронной почте Получив анкету по почте Получив анкету по факсу	1 2 3 4	→ R8 → R8 → R9 → R10
----	--	---	------------------	-------------------------------

R8 uzdot tiem, kuri R7 snieguši atbildi „Internetā” [1] vai/ un „Saņemot anketu e-pastā” [2]!

R8	Назовите, пожалуйста, адрес электронной почты, на который послать линк анкеты опроса. <i>Precīzi pierakstīt e-pasta adresi! Pēc pierakstīšanas respondentam e-pasta adresi nosaukt un pārliicināties, ka pierakstīts pareizi!</i> @
----	--	---------------------

R9 uzdot tiem, kuri R7 snieguši atbildi „Saņemot anketu pa pastu” [3]!

R9	Назовите, пожалуйста, почтовый адрес, на который послать анкету опроса. <i>Precīzi pierakstīt pasta adresi! Pēc pierakstīšanas respondentam pasta adresi nosaukt un pārliicināties, ka pierakstīts pareizi!</i>	Pilsēta/ rajons: Adrese: Pasta indekss: LV-..... Uzņēmuma nosaukums:
----	--	---

R10 uzdot tiem, kuri R7 snieguši atbildi „Saņemot anketu faksu” [4]!

R10	Назовите, пожалуйста, номер факса, на который послать анкету опроса. <i>Precīzi pierakstīt faksa numuru! Pēc pierakstīšanas respondentam faksa numuru nosaukt un pārliicināties, ka pierakstīts pareizi!</i>
-----	---	-------

Uzdot visiem, kuri nosaukuši konkrētu anketas piegādes veidu!

R11	И, скажите, пожалуйста, кому адресовать анкету? Какое Ваше имя и должность?
-----	--	-------------------------

Спасибо Вам за отзывчивость!

Potenciālais projektu pieteicēju pieprasījums pēc finanšu atbalsta Uzņēmumu aptauja

Paldies, ka piekritāt piedalīties uzņēmēju aptaujā! Šo aptauju veic SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pēc Latvijas Republikas Finanšu ministrijas pasūtījuma. Aptaujas mērķis ir noskaidrot uzņēmēju ieinteresētību par finanšu atbalsta pieprasījumu iesniegšanu 2007.-2013.gada programmēšanas periodā uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs.

Pētījuma veicēji garantē Jūsu sniegtās informācijas pilnīgu konfidencialitāti – visa iegūtā informācija tiks izmantota tikai apkopotā veidā.

Sīkāku informāciju par pētījuma projektu lūdzam skatīties ESF mājas lapā sadaļā „Izvērtēšana un pētījumi”:
<http://www.esfondi.lv/page.php?id=301>

Ja iespējams, lūdzam anketu aizpildīt nedēļas laikā!

Ja anketu aizpildāt papīra formātā, lūdzam, to pēc aizpildes nosūtīt pētījuma veicējiem, SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, pa faksu (+371 67357366) vai pastu (Ausekļa iela 1-12, Rīga, LV-1010). Ja anketu aizpildāt elektroniski word un excel formātos, lūdzam, to aizpildītu nosūtīt uz e-pasta adresi anita@laboratory.lv.

Q1	Vai Jūsu uzņēmums iepriekšējā programmēšanas perioda laikā (2004.-2006. gads) iesniedza projektu/-us Eiropas Savienības finanšu atbalsta pieprasījumam uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs?
01	☐ Jā, un atbalsts tika piešķirts
02	☐ Jā, bet atbalsts netika piešķirts
03	☐ Nē

Daži jautājumi par Jūsu pārstāvēto uzņēmumu.	
Q2	Lūdzu, norādiet Jūsu uzņēmuma dibināšanas gadu:

Q3	Kāds iepriekšējā gadā bija Jūsu uzņēmuma (saistīto uzņēmumu gadījumā – konsolidētais) apgrozījums?
01	☐ līdz 50 000 LVL
02	☐ 51 000 – 150 000 LVL
03	☐ 151 000 – 250 000 LVL
04	☐ 251 000 – 500 000 LVL
05	☐ 501 000 – 750 000 LVL
06	☐ 751 000 – 1 000 000 LVL
07	☐ 1 001 000 – 1 400 000 LVL
08	☐ 1 401 000 – 7 000 000 LVL
09	☐ 7 001 000 – 35 000 000 LVL
10	☐ Vairāk kā 35 000 000 LVL

Q4	Cik darbinieku strādā Jūsu uzņēmumā?
01	☐ 1 – 9
02	☐ 10 – 49
03	☐ 50 – 249
04	☐ 250 un vairāk

2007.-2013. gada programmēšanas periodā uzņēmējiem būs pieejama virkne aktivitāšu, kurās būs iespējams iesniegt savus projektu pieteikumus.	
Nākamajā lapaspusē dotajā tabulā, atzīmējiet, lūdzu:	
Q5	Kurās no minētajām aktivitātēm Jūsu uzņēmums plāno veikt ieguldījumu/-us?
Q6	Atzīmējiet, kādas būtu kopējās investīcijas?
Q7	Ja iespējams - ierakstiet konkrētu summu, kādas būtu kopējās investīcijas latos.
Q8	Atzīmējiet, kādu apjomu procentos no kopējām investīcijām Jūsu uzņēmums būtu gatavs ieguldīt kā savu līdzfinansējumu?
Q9	Atzīmējiet, kad Jūsu uzņēmums visdrīzāk varētu iesniegt projekta iesniegumu?
2007.-2013. gada programmēšanas perioda uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu apraksts sniegts pielikumā pievienotajā paskaidrojumā!	

Lūdzu, aizpildiet nākamajā lapaspusē doto tabulu un pēc tam turpiniet atbildēt uz anketas jautājumiem!

Q10	Norādiet, lūdzu, kādi ir bijuši Jūsu komercsabiedrības ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei pēdējā noslēgtā finanšu gada laikā?
01	☐ līdz 50 000 LVL
02	☐ 51 000 – 150 000 LVL
03	☐ 151 000 – 250 000 LVL
04	☐ 251 000 – 500 000 LVL
05	☐ 501 000 – 750 000 LVL
06	☐ 751 000 – 1 000 000 LVL
07	☐ Vairāk par 1 000 000 LVL

Q11	Norādiet, lūdzu, kādi ir bijuši Jūsu komercsabiedrības ieguldījumi darbinieku apmācībā pēdējā noslēgtā finanšu gada laikā?
01	☐ līdz 50 000 LVL
02	☐ 51 000 – 150 000 LVL
03	☐ 151 000 – 250 000 LVL
04	☐ 251 000 – 500 000 LVL
05	☐ 501 000 – 750 000 LVL
06	☐ 751 000 – 1 000 000 LVL
07	☐ Vairāk par 1 000 000 LVL

Q12	Norādiet, lūdzu, kādi ir bijuši Jūsu komercsabiedrības ieguldījumi Izpētē un attīstībā (R&D) pēdējā noslēgtā finanšu gada laikā?
01	☐ līdz 50 000 LVL
02	☐ 51 000 – 150 000 LVL
03	☐ 151 000 – 250 000 LVL
04	☐ 251 000 – 500 000 LVL
05	☐ 501 000 – 750 000 LVL
06	☐ 751 000 – 1 000 000 LVL
07	☐ Vairāk par 1 000 000 LVL

Q13	Kāds ir galvenais Jūsu pārstāvētā uzņēmuma ekonomiskās darbības veids (tautsaimniecības nozare)? Atzīmējiet tikai vienu atbildes variantu!	NACE
01	☐ Lauksaimniecība, medniecība un mežsaimniecība	A
02	☐ Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	C
03	☐ Apstrādes rūpniecība	D
04	☐ Pārtikas produktu, dzērienu un tabakas ražošana	DA
05	☐ Tekstilizstrādājumu ražošana	DB
06	☐ Ādas apstrāde un ādas izstrādājumu ražošana	DC
07	☐ Koksnes un koka izstrādājumu ražošana	DD
08	☐ Celulozes, papīra un papīra izstrādājumu ražošana; izdevējdarbība un poligrāfija	DE
09	☐ Naftas pārstrādes produktu, koksna un kodoldegvielas ražošana	DF
10	☐ Ķīmisko vielu, to izstrādājumu un ķīmisko šķiedru ražošana	DG
11	☐ Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	DH
12	☐ Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	DI
13	☐ Metālu un metāla izstrādājumu ražošana	DJ
14	☐ Iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	DK
15	☐ Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	DL
16	☐ Transportlīdzekļu ražošana	DM
17	☐ Citur neklasificēta rūpnieciskā ražošana	DN
18	☐ Elektroenerģija, gāzes un ūdens apgāde	E
19	☐ Būvniecība	F
20	☐ Viesnīcas un restorāni	H
21	☐ Transports, glabāšana un sakari	I
22	☐ Finanšu starpniecība	J
23	☐ Operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātne un citi komercpakalpojumi	K
24	☐ Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	L
25	☐ Izglītība	M
26	☐ Veselība un sociālā aprūpe	N
27	☐ Sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi	O
28	☐ Cita [lūdzu, ierakstiet]:	

Q14	Kādā/-ās nozarē/-ēs Jūs plānojat veikt ieguldījumus komercdarbības attīstībai? Varat atzīmēt arī vairākus atbilstošu variantus!	NACE
01	☐ Lauksaimniecība, medniecība un mežsaimniecība	A
02	☐ Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	C
03	☐ Apstrādes rūpniecība	D
04	☐ Pārtikas produktu, dzērienu un tabakas ražošana	DA
05	☐ Tekstilizstrādājumu ražošana	DB
06	☐ Ādas apstrāde un ādas izstrādājumu ražošana	DC
07	☐ Koksnes un koka izstrādājumu ražošana	DD
08	☐ Celulozes, papīra un papīra izstrādājumu ražošana; izdevējdarbība un poligrāfija	DE
09	☐ Naftas pārstrādes produktu, koksa un kodoldegvielas ražošana	DF
10	☐ Ķīmisko vielu, to izstrādājumu un ķīmisko šķiedru ražošana	DG
11	☐ Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	DH
12	☐ Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	DI
13	☐ Metālu un metāla izstrādājumu ražošana	DJ
14	☐ Iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	DK
15	☐ Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	DL
16	☐ Transportlīdzekļu ražošana	DM
17	☐ Citur neklasificēta rūpnieciskā ražošana	DN
18	☐ Elektroenerģija, gāzes un ūdens apgāde	E
19	☐ Būvniecība	F
20	☐ Viesnīcas un restorāni	H
21	☐ Transports, glabāšana un sakari	I
22	☐ Finanšu starpniecība	J
23	☐ Operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātne un citi komercpakalpojumi	K
24	☐ Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	L
25	☐ Izglītība	M
26	☐ Veselība un sociālā aprūpe	N
27	☐ Sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi	O
28	☐ Cita [lūdzu, ierakstiet]:	

Q15a	Kurā vietā tiks īstenotas investīcijas?							
☐	Aizkraukles rajons	1	☐	Jelgavas rajons	12	☐	Rēzekne	23
☐	Alūksnes rajons	2	☐	Jūrmala	13	☐	Rēzeknes rajons	24
☐	Balvu rajons	3	☐	Krāslavas rajons	14	☐	Rīga	25
☐	Bauskas rajons	4	☐	Kuldīgas rajons	15	☐	Rīgas rajons	26
☐	Cēsu rajons	5	☐	Liepāja	16	☐	Saldus rajons	27
☐	Daugavpils	6	☐	Liepājas rajons	17	☐	Talsu rajons	28
☐	Daugavpils rajons	7	☐	Limbažu rajons	18	☐	Tukuma rajons	29
☐	Dobeles rajons	8	☐	Ludzas rajons	19	☐	Valkas rajons	30
☐	Gulbenes rajons	9	☐	Madonas rajons	20	☐	Valmieras rajons	31
☐	Jēkabpils rajons	10	☐	Ogres rajons	21	☐	Ventspils	32
☐	Jelgava	11	☐	Preiļu rajons	22	☐	Ventspils rajons	33

Q15b **Ierakstiet, lūdzu, precīzi, kurā vietā (pilsēta, pagasts) tiks īstenotas investīcijas:**

Ja Jums ir kādas piebildes, precizējumi vai komentāri par anketā minētajiem jautājumiem, tos varat ierakstīt šeit:

Paldies Jums par atsaucību!

2007.-2013. gada programmēšanas perioda uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitāšu apraksts

Kompetences centri (Kolektīvi ieguldījumi jaunu produktu izstrādē)	<p>Aktivitātes mērķis: Uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšana, veicinot pētniecības un rūpniecības sektoru sadarbību rūpniecisko pētījumu, jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības projektu īstenošanā. Virziena ietvaros tiek izvirzīti sekojoši apakšmērķi: veicināt privātā sektora investīcijas P&A un ar P&A saistītajā infrastruktūrā, pilnveidot pētniecības sektora izpratni par rūpniecības vajadzībām, veicināt darbaspēka mobilitāti starp rūpniecības un pētniecības sektoriem, sekmēt pētniecības un attīstības darbu internacionalizēšanu, panākot lielāku ārvalstu uzņēmumu un pētniecības institūtu dalību kopīgos pētniecības un produktu attīstības projektos Latvijā.</p> <p>Finansējuma saņēmējs: Juridiska persona, kas apvieno zinātniskos institūtus, augstākās izglītības iestādes, komersantus, kā arī komersanti kompetences centra projektu īstenošanai.</p>
Tehnoloģiju pārnese (Kolektīvi ieguldījumi jaunu produktu izstrādē)	<p>Aktivitātes mērķis: Veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju gan Latvijā, gan ārvalstīs, kā arī sistemātiski apzināt esošo un mērķtiecīgi attīstīt nepieciešamo pētniecības kompetenci augstskolās un institūtos.</p> <p>Finansējuma saņēmēji: Augstskolas, zinātniskie institūti, komersanti.</p>
Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde (Ieguldījumi jaunu produktu izstrādē)	<p>Aktivitātes mērķis: Atbalstīt jaunu vai nozīmīgi uzlabotu produktu, pakalpojumu vai tehnoloģisko procesu izstrādi, nodrošinot atbalstu arī veiksmīgi izstrādāto jauno produktu, pakalpojumu vai tehnoloģisko procesu ieviešanu ražošanā.</p> <p>Finansējuma saņēmēji: Uz atbalstu var pretendēt komersanti, izņemot uz atbalstu idejas konceptuālā izpētei var pretendēt tikai MVK un fiziskās personas vai to grupas; uz atbalstu jauna produkta, pakalpojuma vai tehnoloģiskā procesa ieviešanai ražošanā var pretendēt tikai MVK.</p>
Augstas pievienotās vērtības investīcijas (Sākotnējie ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei komercdarbības paplašināšanai)	<p>Aktivitātes mērķis: Stimulēt vietējos uzņēmumus ieguldīt zināšanu un/vai tehnoloģiju intensīvajos projektos, kā arī piesaistīt ārvalstu investīcijas jomās ar augstu pievienoto vērtību, tādējādi veicinot jaunāko tehnoloģiju pārnese no ārvalstīm.</p> <p>Finansējuma saņēmēji: Komersanti apstrādājošajā rūpniecībā (NACE 1.1 grupa D), IT sektorā (NACE 1.1 grupa K72) un zinātniski pētnieciskajās firmās (NACE 1.1 grupa K73). Komersanti, kuru pašu un/vai saistīto uzņēmumu grupas vidējais apgrozījums gadā pēdējo trīs gadu laikā atbilstošā NACE 1.1 klasifikācijas grupā pēc pamatdarbības pārsniedz plānoto projekta apjomu (netiek atbalstīti jaundibināti uzņēmumi bez iepriekšējas pieredzes, izņemot uzņēmumus, kas iekļaujas pieredzējušu uzņēmumu grupā).</p>
Ārējo tirgu apgūšana (ārvalstu izstāžu un semināru apmeklējumi, tiešās vizītes)	<p>Aktivitātes mērķis: Veicināt Latvijas uzņēmumu konkurētspēju ārējos tirgos un profesionālo kapacitāti, sekmēt jaunu tirgu apgūšanu, kā arī nostiprināšanos esošajos – iepazīstināt ārvalstu pircējus ar Latvijas preču un pakalpojumu priekšrocībām, veicināt sadarbības partneru atrašanu.</p> <p>Finansējuma saņēmēji: MVK vai nozaru asociācijas individuāli vai partnerībā.</p>
Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās (Sākotnējie ieguldījumi pamatlīdzekļu iegādei komercdarbības paplašināšanai)	<p>Aktivitātes mērķis: Veicināt uzņēmējdarbības attīstību īpaši atbalstāmajās teritorijās. Tā rezultātā samazināsies nelabvēlīgās atšķirības starp reģioniem un teritorijām to ietvaros, tiks sekmēta līdzsvarota valsts attīstība.</p> <p>Finansējuma saņēmēji: Mikro un mazie komersanti, kuri plāno īstenot projektu ĪAT. Mikro uzņēmumi ir tie uzņēmumi, kuros nodarbināto skaits ir līdz 10 personām un gada apgrozījums ir līdz 2 milj. EUR. Lai nodrošinātu atbalsta nepārklāšanos ar Zemkopības ministrijas atbalsta programmu nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības veicināšanai, ĪAT programma plāno sniegt atbalstu mikro uzņēmumiem 10 rajonu pilsētās - Bauska, Madona, Alūksne, Gulbene, Valka, Balvi, Preiļi, Krāslava, Ludza, Kuldīga.</p>
Klasteru programma (Sadarbības veidošana un kopīgu projektu īstenošana nozares ietvaros)	<p>Aktivitātes mērķis: Savstarpēji saistītu nozaru komersantu un saistīto institūciju (izglītības, pētniecības institūcijas) sadarbības veicināšana, atbalstot kopīgu projektu īstenošanu, tādējādi veicinot ātrāku nozaru un pastarpināti arī pašu komersantu konkurētspējas celšanu, eksporta apjomu palielināšanu, inovācijas un jaunu produktu ražošanu.</p> <p>Finansējuma saņēmēji: Biedrība vai nodibinājums (saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu) – pastāvoša nozaru asociācija vai arī klastera koordinācijai speciāli izveidota institūcija, kas izveidotas un kas tiks izveidotas noteiktā tautsaimniecības nozarē un kuru darbībā ir (tiks) iesaistīta gan industrija, gan pētniecības un izglītības iestādes.</p>

<p>Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai (ieguldījumi darbinieku kvalifikācijas celšanai vispārējās un specifiskās apmācībās)</p>	<p><u>Aktivitātes mērķis:</u> Veicināt investīcijas cilvēkresursos (nodarbinātajos) un tādējādi veikt preventīvas darbības, lai nodarbinātie uzturētu un paaugstinātu savu konkurētspēju un nenokļūtu ārpus darba tirgus, savlaicīgi ceļot kvalifikāciju, pārkvalificējoties vai apgūstot jaunas zināšanas, prasmes un iemaņas, kas jo īpaši nepieciešamas darbam ar specifiskām tehnoloģijām tautsaimniecības attīstībai prioritārajās nozarēs. Vienlaicīgi aktivitātes mērķis ir arī sekmēt komersantu tiešo dalību tiem pieejamā darbaspēka kvalifikācijas celšanā, tādējādi ar darbaspēka kvalifikācijas pieaugumu sekmējot darba ražīgumu, veicinot darba tirgus un kopējās komercdarbības attīstību.</p> <p><u>Finansējuma saņēmēji:</u> Darba tirgus institūcijas, kas īsteno valsts politiku bezdarba prevencijas jomā, organizējot pasākumus komercsabiedrībās nodarbināto kvalifikācijas celšanai, pārkvalifikācijai un tālākizglītībai, sadarbībā ar nozaru/apakšnozaru asociācijām, komersantiem.</p>
<p>Atbalsts nodarbināto personu un pašnodarbināto personu konkurētspējas veicināšanai un bezdarba prevencijai</p>	<p><u>Aktivitātes mērķis:</u> Cilvēkresursu attīstība, īstenojot iekļaujoša darba tirgus veicināšanas pasākumus- bezdarbnieku pārkvalifikāciju, tālākizglītību un sertificēšanu- ar mērķi maksimāli izmantot kā valsts attīstības resursu darbaspējas vecumā esošo iedzīvotāju grupu, lai veicinātu bezdarbnieku, īpaši, jauniešu bezdarbnieku, darba meklētāju, sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu atgriešanos un integrāciju darbaspēka tirgū, kā arī stimulētu pirmspensijas vecuma cilvēku ekonomisko aktivitāti.</p> <p><u>Finansējuma saņēmēji:</u> Darba tirgus institūcijas, kas īsteno valsts politiku bezdarba samazināšanas un bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta jomā, sadarbībā ar izglītības iestādēm un citām izglītības pakalpojumu pieejamību nodrošinošām institūcijām, kā arī darba devējiem un to apvienībām.</p>
<p>Atbalsts labāko inovatīvo risinājumu meklējumiem un labas prakses piemēru integrēšanai darba tirgus politikās un ieviešanas instrumentārijos</p>	<p><u>Aktivitātes mērķis:</u> Sekmēt nozares attīstību, izstrādājot un pārbaudot inovatīvus risinājumus darba tirgus politikas instrumentārijos, tai skaitā veicot pieredzes apmaiņu ES ietvaros, turpināt EQUAL ietvaros uzsāktās iniciatīvas, attīstot un testējot specifisku mērķa grupu atgriešanai darba tirgū un konkurētspējas paaugstināšanai mērķētus pasākumus.</p> <p><u>Finansējuma saņēmēji:</u> Nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politikas veidotāji un īstenotāji sadarbībā ar pašvaldībām, sociālajiem partneriem, sabiedriskām organizācijām.</p>
<p>Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste</p>	<p><u>Aktivitātes mērķis:</u> celt uzņēmumu konkurētspēju un veicināt pētnieciskās aktivitātes uzņēmumos, piesaistot augsti kvalificētus darbiniekus.</p> <p><u>Finansējuma saņēmēji:</u> komersanti.</p>

Intervēto ekspertu saraksts

Finanšu ministrijas ES fondu departamenta direktors Aleksandrs Antonovs

Ekonomikas ministrijas Eiropas Savienības fondu ieviešanas departamenta direktors Mārtiņš
Jansons

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Struktūrfondu koordinators Gints Priede

Nodarbinātības valsts aģentūras ESF departamenta direktores vietniece Ligita Lauce

Komerccabiedrībām uzdoto jautājumu saraksts

- Kādas ir būtiskākās problēmas, ar kurām Jūs saskārties, īstenojot projektu uzņēmējdarbības un inovāciju aktivitātēs ES struktūrfondu 2004.-2006. gada plānošanas periodā?
- Kā Jūs vērtējat sadarbību ar aktivitātes (programmas) administrējošo iestādi (Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru/ Nodarbinātības valsts aģentūru)? Kas būtu jāuzlabo?
- Šobrīd valsts uzņēmējdarbības politika ir vērsta uz inovāciju attīstību, zinātnes atklājumu integrēšanu uzņēmējdarbībā. Kā Jūs vērtējat inovāciju nozīmi Jūsu uzņēmējdarbībā? Kādu atbalstu Jūs vēlētos saņemt no valsts institūcijām, lai veicinātu inovāciju ieviešanu savā uzņēmējdarbībā?
- Ja esat nolēmuši pieteikties finanšu atbalsta pieprasījumiem arī jaunajā plānošanas periodā (2007.-2013. gadā), vai Jūs saskatāt kādus riskus, kas varētu apdraudēt Jūsu uzņēmuma gatavību un iespējas pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai?